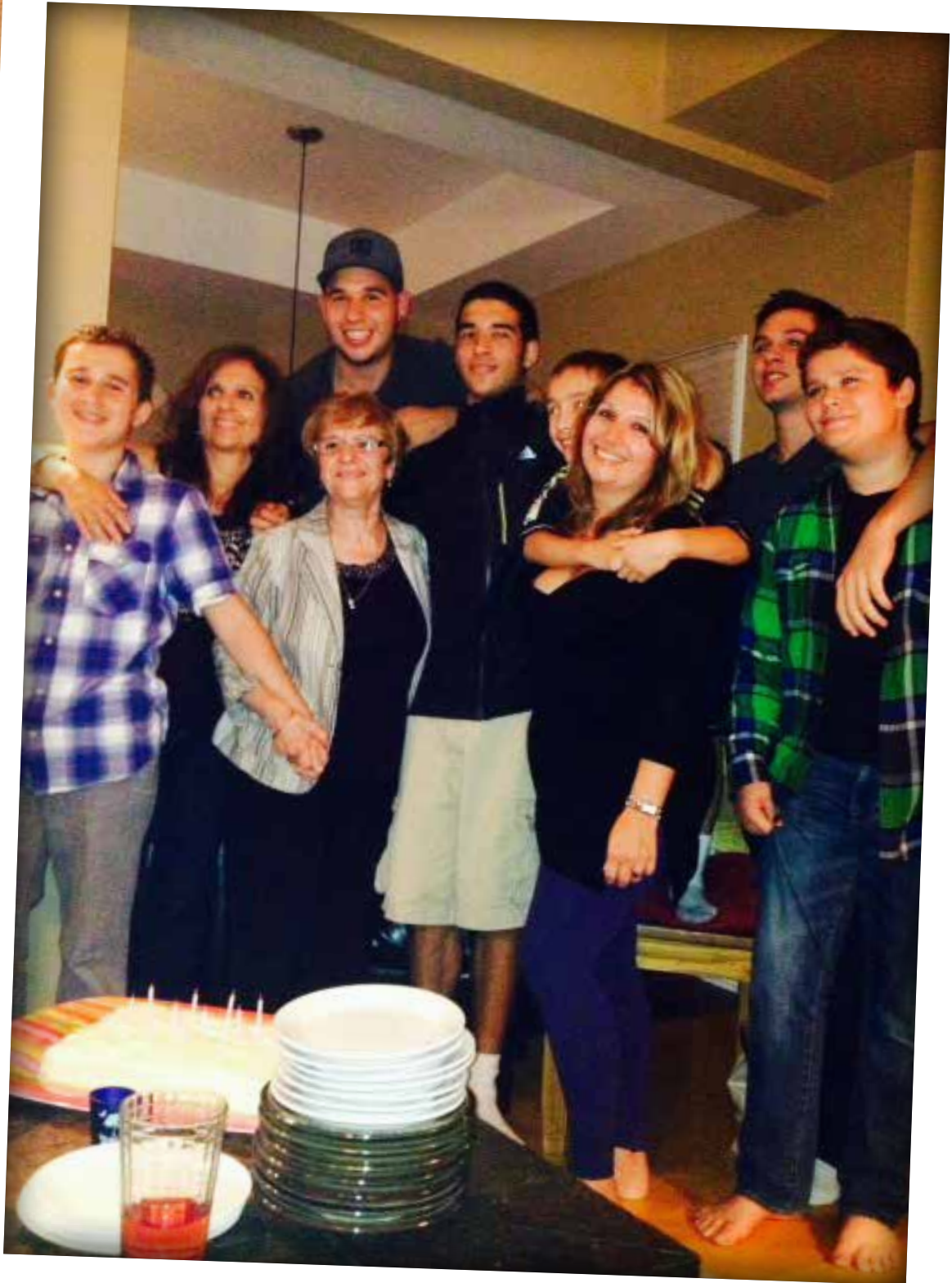

DONNA SKENDOV - SCOTLAND
ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД

Memories
Секъаватъа

*to my family
на моето семейство*

DONNA SKENDOV - SCOTLAND

MEMORIES

to my family

ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД
СЕЌАВАЊА

на моето семејство

PUBLISHER - MAKEDONSKA ISKRA - SKOPJE

EDITION: MONOGRAPH

DONNA SKENDOV - SCOTLAND MEMORIES

TRANSLATED INTO MACEDONIAN AND EDITED BY
SLAVE KATIN

THE COVER IS INSPIRED BY
THOMAS BLAIR CARNIE

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system without written consent from the author, except for the inclusion of brief and documented quotations in a review.

2015

ИЗДАВАЧ- MAKEDONSKA ISKRA - СКОПЈЕ

ЕДИЦИЈА: МОНОГРАФИИ

ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД СЕЌАВАЊА

ПРЕВОД НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ПОДГОТОВКА НА МОНОГРАФИЈАТА
СЛАВЕ КАТИН

ДИЗАИН НА КОРИЦАТА
ТОМАС БЛЕР КАРНИ

Сите права се задржани. Ниту еден дел од оваа книга неможе да се репродуцира или пренесува во било која форма или на било кој начин, електронски или механички, вклучувајќи фотокопирање, снимање или какви било информации за складирање и пронаоѓање систем без писмена согласност од авторот, освен за вклучување на краток и документиран цитати во спосание.

2015

DONNA SKENDOV - SCOTLAND

MEMORIES

ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД

СЕЌАВАЊА

CONTENTS

INTRODUCTION	10
PART I: MACEDONIA - MY BIRTH COUNTRY	
OUR ROOTS IN MACEDONIA	20
AEGEAN MACEDONIA - OUR DESTINY	24
LERIN - A PART OF THE MACEDONIAN INSUBORDINATION	26
PART II: OUR BIRTH PLACES	
THE ROOTS IN THE VILLAGE OF NEVOLIANY	34
NEVOLIANY IN THE BOOK BY RISTO KIRADZIEV	40
NEVOLIANY IN THE BOOK BY MICHAEL A. DIMITRI (KEATHLEY)	42
BITOLA MY BIRTH PLACE	46
PART III: CANADA - MY NEW HOMELAND	
O, CANADA - BEAUTIFUL COUNTRY	56
IMMIGRATION FROM MACEDONIA TO CANADA	60
TORONTO - MY CITY IN CANADA	64
PART IV: A PART OF MY HISTORICAL TRUTH	
MY FAMILY TREE	80
TESTIMONIAL OF MY PARENTS' LIFE	88
GOLDEN WEDDING ANNIVERSARY	92
PART V: A PART OF OUR LIFE IN CANADA	
MY PARENTS' TRAVEL THROUGH LIFE	102
MOVING TO VOJVODINA	106
LIFE IN CANADA - NEW BEGINNINGS	110
PART VI: THE LIFE STORY WITH MY HUSBAND BLAIR	
WHO WAS BLAIR SCOTLAND?	124
LIFE WITH BLAIR	128
OUR FAMILY LIFE	132
PART VII: MY DAUGHTERS - SUZANNE AND DENA	
THEIR EDUCATION AND ACTIVITIES	144
THEIR CHILDREN - OUR LOVELY GRANDSONS	154
PART VIII: MY POETRY ACHIEVEMENTS	
MY POETRY IN ENGLISH	166
MY POETRY IN MACEDONIAN	170
PART IX APPENDIX	
OTHER ACTIVITIES	180
TRAVEL HISTORY	190

СОДРЖИНА

ВОВЕД	11
ДЕЛ I: МАКЕДОНИЈА - МОЈАТА РОДНА ЗЕМЈА	
НАШИТЕ МАКЕДОНСКИ КОРЕНИ	21
ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА - НАШАТА СУДБИНАТА	25
ЛЕРИН - ДЕЛ ОД МАКЕДОНСКИОТ НЕПОКОР	27
ДЕЛ II: НАШИТЕ РОДНИ МЕСТА	
КОРЕНИТЕ ВО СЕЛОТО НЕВОЛЈАНИ	35
НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА РИСТО КИРАЌИЕВ	41
НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА МАЈКЛ А. ДИМИТРИ (КИТЛИ)	43
БИТОЛА МОЈ РОДЕН КРАЈ	47
ДЕЛ III: КАНАДА - МОЈАТА НОВА ТАТКОВИНА	
О, КАНАДО - УБАВА ЗЕМЈО	57
ИСЕЛУВАЊЕТО ОД МАКЕДОНИЈА ВО КАНАДА	61
ТОРОНТО - МОЈОТ ГРАД ВО КАНАДА	65
ДЕЛ IV: ДЕЛ ОД МОЈАТА ИСТОРИСКА ВИСТИНА	
МОЕТО СЕМЕЈНО СТЕБЛО	81
ВИСТИНАТА ЗА МОИТЕ РОДИТЕЛИ	89
ЗЛАТНА СВАДБА НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ	93
ДЕЛ V: ДЕЛ ОД НАШИОТ ЖИВОТ ВО КАНАДА	
ЖИВОТНИОТ ПАТ НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ	103
ПРЕСЕЛБАТА ВО ВОЈВОДИНА	107
ЖИВОТ ВО КАНАДА - НОВИ ПОЧЕТОЦИ	111
ДЕЛ VI: ЖИВОТНАТА ПРИКАЗНА ЗА МОЈОТ СОПРУГ БЛЕР	
КОЈ БЕШЕ БЛЕР СКОТЛАНД?	125
БРАКОТ СО БЛЕР	129
НАШИОТ СЕМЕЕН ЖИВОТ	133
ДЕЛ VII: МОИТЕ ЌЕРКИ СУЗАН И ДЕНА	
НИВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И АКТИВНОСТИ	145
НИВНИТЕ ДЕЧИЊА - НАШИТЕ НАЈМИЛИ ВНУЧИЊА	155
ДЕЛ VIII: МОИТЕ ПОЕТСКИ ОСТВАРУВАЊА	
МОЈАТА ПОЕЗИЈА НА АНГЛИСКИ ЈАЗИК	166
МОЈАТА ПОЕЗИЈА НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК	170
ДЕЛ IX: ДОДАТОК	
ДРУГИ АКТИВНОСТИ	181
ИСТОРИЈА НА ПАТУВАЊАТА	191

INTRODUCTION

The life story of the Skendov family began in the famous revolutionary village of Nevoliany, the region of Lerin in the Aegean part of Macedonia. It is the village where a galaxy of Macedonian intellectuals, revolutionaries, businessmen and other personalities were born or originate from, who have made efforts for the affirmation of the Macedonian ideals and who have achieved remarkable results in many areas.

The life of Donna Skendov - Scotland, however, started in Bitola in 1944, in the city of consuls, culture and education, but then in 1951 she went to Canada with her parents where she lives now. From her native Macedonia she has taken the unique feeling that she is a Macedonian, and that she will remain a Macedonian no matter in which part of the world she lives.

There is no nobler work than the feeling of shedding light on the historical truth about a family, about a Macedonian woman and her generation as Donna Skendov - Scotland. Gaining an insight into the family and individual horizons of the Skendovs and of Dana reveals the picture of the fate of the Macedonians from Biblical Macedonia, especially those exiled from their grandfathers' roots from the Aegean part of Macedonia.

The fate of the Skendov family was to leave Macedonia in turbulent times filled with persecution, injustice, fear and everything that war and undemocratic systems could bring. The road took them in several Balkan countries, eventually to move to Canada, where Dana has been living with her family for over sixty-four years thus far. However, although this virtuous family lives in a democratic Canada, their second homeland, she's remained consistent with her age-old Macedonian nationality and with her grandfathers' roots in Macedonia.

It could be rightly said that the members of the Skendov family are great supporters and admirers of both their second homeland - democratic Canada and their native Macedonia. Therefore, it can be said that they are a kind of a bridge between Macedonia and Canada. This is confirmed also by the words of Dana that a person should try hard to shape their future, keep their family traditions, customs, religion, mother tongue, culture and all other benefits in order to leave permanent marks for the future generations who are to preserve and foster the Macedonian ancient values.

The life story of Donna Skendov - Scotland is, at the same time, a kind of a story and historical truth about Macedonia, and through it is the truth about the Macedonian Diaspora as well. This autobiography about her life path is a sublime projection of the latest phase of the history of a humble immigrant on the crossroads between Macedonia and Canada. Hence the importance of this autobiography transcends the frameworks of a typical book about the life of a Macedonian family abroad. The emigration story of Dana and her family, the Skendovs, is the same and the only one, identical and similar, and different to the destiny and odyssey of many Macedonians who are scattered throughout the world.

As an explanation, the autobiography of Donna Skendov - Scotland is a mirror of her life path, destiny, past, present, a part of her personal and family achievements, as well as a part of the future of her family. Therefore we can say that this autobiography briefly projects a part of Macedonian history. It is an interesting and an eternal work of a modest Macedonian family from Aegean Macedonia.

This book portrays a part of the picture of Dana and her family, the Skendovs, the young

ВОВЕД

Животната приказна на семејството Скендови започнала во познатото револуционерно село Неволјани, Леринско, во егејскиот дел на Македонија. Селото во кое се родени или имаат потекло плејада македонски интелектуалци, револуционери, бизнисмени и други личности кои се бореле и ден-денес се борат за афирмација на македонските идеали и кои постигнале видни резултати на повеќе полиња.

Животот на Дана Скендова-Скотланд, пак, започнал во Битола во 1944 година, во градот на конзулите и градот на културата и образованието, за потоа во 1952 година заедно со родителите да замине во Канада каде што живее и денес. Од родната Македонија таа го понесе единственото чувство дека е Македонка и дека ќе остане тоа каде и да живее, на кој и да е дел на земјата.

Нема поблагородна работа од чувството да се осветли историската вистина за едно семејство, за една Македонка и нејзиното поколение како што е Дана Скендова-Скотланд. Проникнувањето во семејните и индивидуалните хоризонти на семејството Скендови и на Дана ја откриваат сликата за судбината на Македонците од библиска Македонија, особено за прогонетите од своите дедовски огништа, од егејскиот дел на Македонија.

Судбината на семејството Скендови била да ја напушти Македонија во немирните времиња исполнети со прогони, неправди, страв и сè она што може да го донесе војната и недемократските системи. Патот ги однел на повеќе балкански простори, за на крајот да се преселат и да го почнат својот живот во Канада, каде Дана со своето семејство живее повеќе од педесет години. Меѓутоа, иако ова доблесно

семејство живее во демократска Канада, нивната втора татковина, тоа остана доследно на својата вековна македонска национална припадност и на своите дедовски корени во Македонија.

Со право може да се каже дека членовите на семејството Скендови се големи приврзаници и почитувачи на нивната втора татковина – демократска Канада и родната Македонија, затоа без сомнение може да се потенцира дека семејството претставува еден вид мост меѓу Македонија и Канада. Сето тоа се потврдува со зборовите на Дана дека треба човек да се бори за својата иднина, да ги чува и негува семејните обичаи, традициите, религијата, мајчиниот јазик, културата и сите други придобивки, со цел да остави трајни белези за идните генерации, кои треба да ги продолжат древните македонски вредности.

Животната приказна на Дана Скендова-Скотланд, истовремено, е еден вид историја и историска вистина за Македонија, а преку неа и на македонското иселеништво. Со оваа автобиографија за нејзиниот животен пат, сублимирано се проектира најновата фаза на историјата на една скромна иселеничка која е на распетие меѓу Македонија и Канада. Со тоа значењето на оваа автобиографија ги надминува рамките на обично дело за животот на едно македонско семејство надвор од Македонија. Иселеничката приказна за Дана и за нејзиното семејство Скендови е и иста и единствена и слична и идентична и различна со судбинските патешествија на бројни Македонци кои талкаат по светот.

Инаку, автобиографијата на Дана Скендова - Скотланд, претставува огледало на нејзиниот животен пат, судбина, минато,

generation, her husband Blair Scotland, their life story and destiny, their life together, and their achievements. This autobiographical work presents the historical, life, family, and expatriate opus, mainly of Donna Skendov - Scotland, in a very interesting and narrative way, both in English and Macedonian.

In addition to being a lover of Toronto, the Canadian life, democratic processes and freedom, she is also a great advocate and lover of Macedonian poetry and the written word, Macedonian spiritual life and Macedonian community, thanks to her homeland Macedonia. At the same time she is well known, proven and recognized in the Macedonian community in Toronto for her exceptional poetic achievements, especially through the Literary Association "Brothers Miladinovci" which is active within the MOC "St. Clement of Ohrid" in Toronto.

In this autobiography of Donna Scotland an attempt is made to shed light on her life path. The book consists of several parts, each having several chapters representing a chronological and thematic rounded whole, although in general they are connected and complement each other. This book contains a number of photographs and other materials that should contribute to a more complete presentation of her versatile and precious

personality. Donna makes an attempt to bring in the most important moments of her life and work in a narrative form with everyday narrative manners.

For the author of these lines another fact is also important. It's the acquaintance, friendship and good relations between our parents since fifty years ago until today. Therefore, I'd like to personally thank Donna and her family for their kindness and honor to entrust me with the edition, translation and printing of this important autobiography, a work revealing a part of the interesting life story of Donna Skendov - Scotland and her family that is read in one breath.

Therefore, I gladly recommend this autobiography of Donna Skendov - Scotland to all readers, because the book is not only a torn part of the truth about her life and achievements, but it is also a set of facts, accounts and contribution of the author of the written word. In addition, the message and goal of this work is to be an incentive to future generations, regardless of where they live, not to forget the roots of their ancestral land, to be the followers of the love for the homeland, ancestors' roots, language, church, culture, customs, beliefs through which they will be the guardians of the Macedonian truth and their ancestors' land Macedonia.

Slavè Katin

сегашност, дел од нејзините лични и семејни постигнувања, како и дел од иднината на нејзиното семејство. Затоа може да се каже дека со оваа автобиографија во кратки црти се проектира еден дел од македонската историја. Таа е интересна и претставува вечно дело на едно скромно македонско семејство од Егејска Македонија.

Во оваа книга е даден дел од сликата за Дана и нејзиното семејство Скендови, младото поколение, нејзиниот сопруг Блер Скотланд, нивната животна приказна и судбина, нивниот заеднички живот и постигнувања на секој план. Во автобиографското дело, на многу интересен, наративен начин, на англиски и на македонски јазик се презентирани историскиот, животниот, семејниот, иселеничкиот и творечкиот опус, пред сè на Дана Скендова - Скотланд.

Таа, покрај тоа што е вљубеник во Торонто, во канадскиот живот, демократските процеси и слободи, таа е голем роднокраен поборник и вљубеник во македонскиот поетски пишан збор, во македонското духовно живеење и македонската заедница. Истовремено со своето скромно поетско постигнување е позната, докажана и призната во македонската заедница во Торонто, особено преку Литературното друштво „Браќа Миладиновци“ што е во рамките на МПЦ „Свети Климент Охридски“ во Торонто.

Во автобиографијата на Дана Скендова-Скотланд се прави обид да се фрли светлина врз нејзиниот животен пат. Трудот е композиран во неколку дела, во кои секој има по повеќе глави, претставувајќи

хронолошка и тематска заокружена целина, иако во основа тие меѓусебно се надоврзуваат и се дополнуваат. Во делото се поместени голем број фотографии и други материјали кои треба да придонесат за поцелосно запознавање на нејзината многустрана значајна личност. Дана прави обид да ги прикаже позначајните моменти од нејзиниот живот и дело на еден наративен начин со обични раскажувачки манири.

За авторот на овие редови од посебно значење е и еден друг факт. Тоа е познанството, пријателскиот однос и добрите релации на нашите родители од пред педесетина години до денес. Затоа и мојата лична благодарност кон Дана и нејзиното семејство за укажаното внимание и чест да ја уредам, преведам и отпечатам оваа значајна автобиографија, дело со дел од интересната животна историја на Дана Скендова-Скотланд и нејзиното семејство, која се чита во еден здив.

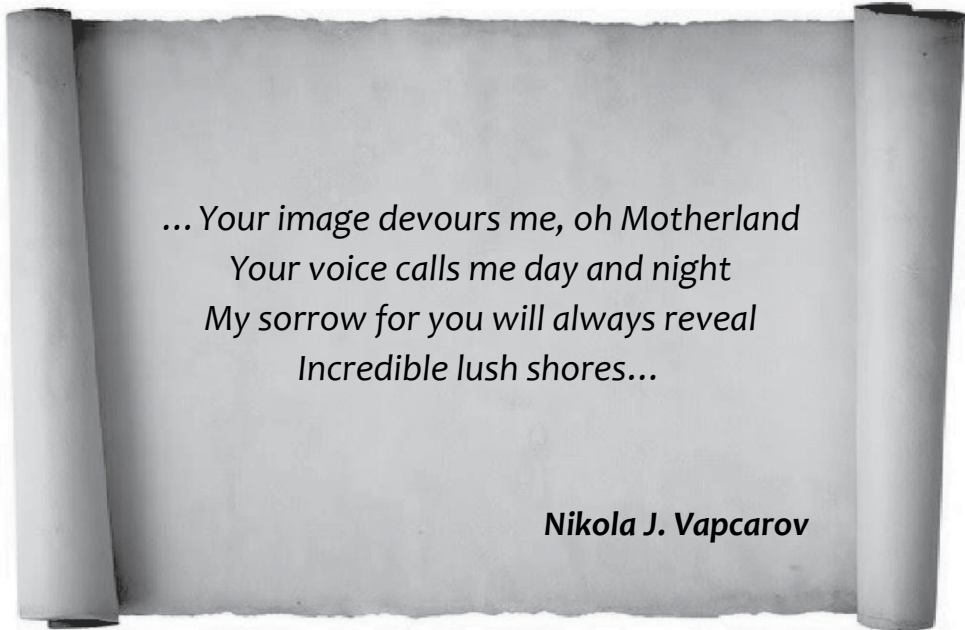
Затоа со задоволство на сите читатели ја препорачувам Автобиографијата на Дана Скендова-Скотланд, бидејќи книгата не е само откинат дел од вистината за нејзиниот живот и постигнувања, туку таа е и збир на факти, искажувања и придонес на авторката кон пишаниот збор. Притоа, пораката на делото е тоа нека биде поттик на идните генерации, без разлика каде се наоѓаат, да не ги забораваат корените на прадедовската земја, да бидат продолжувачи на љубовта кон родниот крај, дедовските корени, јазик, црква, култура, обичај, верувања, со што ќе бидат чувари на македонската вистина и дедовската земја Македонија.

Славе Каџин

PART

I

MACEDONIA - MY BIRTH COUNTRY

A horizontal scroll with a light gray background and a darker gray border. The scroll is unrolled in the center, showing text. The ends of the scroll are rolled up.

*... Your image devours me, oh Motherland
Your voice calls me day and night
My sorrow for you will always reveal
Incredible lush shores...*

Nikola J. Vapcarov

OUR ROOTS IN MACEDONIA

AEGEAN MACEDONIA - OUR DESTINY

LERIN - A PART OF THE MACEDONIAN INSUBORDINATION

ДЕЛ
I

МАКЕДОНИЈА - МОЈАТА РОДНА ЗЕМЈА

*...Тајковино, ѿа ликој ѿвој ме ојива
И ѿака гласој ѿвој ме вика ден и ној
Жалѿа вечно ѿо ѿебе ми ојкрива
Невидени и цвејни брегови!...*

Никола Ј. Вайцаров

**НАШИТЕ МАКЕДОНСКИ КОРЕНИ
ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА - НАШАТА СУДБИНАТА
ЛЕРИН - ДЕЛ ОД МАКЕДОНСКИОТ НЕПОКОР**

OUR MACEDONIAN ROOTS

My message is that we should never forget our Macedonian roots, who we are and where we came from, and always live with hope and know that tomorrow will be a better day. I say that because my roots are in Macedonia. That is my fatherland which geographic location makes it the crossroads of various civilizations, religions, traditions, and customs. Therefore, it is said that Macedonia is a Holy and Biblical land. With its ancient and with millennial-long history, Macedonia is the pride, joy and sorrow, dream and reality of every Macedonian. It is no coincidence that the paths of many traders and caravans passed here, and for many military expeditions, armies, winners and losers it was the battleground for many centuries. It means that every stone, every lump of black earth, every river and mountain speak of the turbulent history of Macedonia. Even today, Macedonia continues hiding in itself many secrets from the past, which will probably be a challenge for future generations.

About the destiny and historical development of Macedonia from ancient times up to today, a large number of both foreign and domestic authors have written from ancient times up to the present. Some authors have tried to distort the Macedonian story, while others have presented the historical facts about Macedonia and the Macedonian people too easily.

According to the book in English "The Contribution of Macedonia to the World Civilization" by Academic Antonije Shkokljev-Doncho, Slave Nikolovski-Katin and Risto Stefov, Macedonia has been a country of turmoil, but also a country of beauty and mystery where the strong survived war, famine, conquerors, insults and empires; preserving their name at the same time. Since the glorious times of Philip and Alexander of Macedonia, during the reign of Rome, the Byzantines and the great migrations of the Slavs to the

south, During this long and rich period only two nations, two peoples have chosen the name of this country as an integral part of their identity - the ancient Macedonians and the present-day Macedonians. It is this strong connection which spans millennia that shows the dedication of these peoples to their country, ethnic Macedonia.

In a number of documents it is written that in the rich history of Europe, it is hard to find a people like the Macedonian one who suffered so many upheavals during their national establishment. It is hard to find another people in the world who had so turbulent history, as well. Therefore, it could be said that destiny was history to many peoples, while for the Macedonians, history was their destiny.

Judging objectively, the Macedonian people on the Balkans, whose best dance is the ancient one called "Teškoto" could not help having such fate and past. Macedonia was not only always at the point where many swords and yataghans crossed, where sabers and daggers crossed, but it was also the place where a number of different cultures clashed and intersected each other. In fact, Macedonia of that time was and now is a cradle of civilization, a focal point as one of the most ancient civilizations.

It seems Philip II of Macedon and Alexander III of Macedon (the Great), are the most significant figures in the ancient period. They were warriors, strategists, geniuses and kings of ancient Macedonia. They have changed the course of history, the boundaries of continents, the philosophy of the life paths, therefore even after three thousand years they remained to be constant inspiration and admiration in perpetuity.

According to the historical facts, Philip II of Macedon (359-336 B.C.) came from Argeada dynasty. He is the son of King Amynta, the

НАШИТЕ МАКЕДОНСКИ КОРЕНИ

Мојата порака е дека никогаш не треба да ги заборавиме нашите македонски корени, кои сме и од каде сме дошле, и секогаш да живееме со надеж и да знаеме дека ќе имаме подобро утре. Тоа го велем бидејќи Македонија е мојата родна земја. Таа е мојата дедовска земја чија географската положба ја прави крстосница на различни цивилизации, религии, традиции и обичаи. Затоа се вели дека Македонија е библиска, света земја. Таа со својата древност и милениумска вековитост е гордост, радост и тага, сон и јаве за секој Македонец. Не случајно на многу трговци и каравани тука им поминувале патиштата, а за многу воени експедиции, војски, победници и поразени таа била многувековен мегдан. Тоа значи дека секој камен, секоја грутка црна земја, секоја река и планина, зборуваат за бурната историја на Македонија. И денес Македонија сè уште во себе крие многу тајни од минатото, кои, веројатно ќе бидат предизвик за наредните генерации.

За судбината и историскиот развој на Македонија, од античко време до ден-денес, пишуваа голем број странски и домашни автори. Некои се обиделе да ја искриват македонската историја, а некои лесно ги презентираат историските факти за Македонија и македонскиот народ.

Според книгата на англиски јазик „Придонесот на Македонија во светската цивилизација“ од академик Антоније Шокљев - Дончо, Славе Николовски - Катин и Ристо Стефов, Македонија е земја на премрежја, но и земја на убавини, земја на мистери и опстој, каде што силните луѓе преживеале војни, глад, освојувачи, навреди, империи, притоа зачувувајќи ја волшебноста на своето име. Од величествените времиња на Филип и Александар Македонски, преку римските и византиските владеења, преку големите миграции на Словените на југ и потпаѓањето под

Отоманската империја, Низ овој долг и богат временски период само два народа го избрале името на оваа земја за неразвоен дел на својот идентитет - древните Македонци и Македонците денес, а тоа претставува силна врска која датира од пред милениуми, укажувајќи на посветувањето на овие народи на својата библиска земја етничка Македонија.

Во многу документи е започнато дека во богатата историја на Европа тешко е да се најде народ каков што е македонскиот, кој имал толку многу превирања со своето национално конституирање. Тешко е во светот да се најде друг народ кој имал и толку бурна историја. Затоа често се вели дека на многу народи судбината им била историјата, а на Македонците историјата му била судбина.

Македонскиот народ на Балканот на кој најдоброто оро му е античкото оро, кое се вика „Тешкото“, објективно и не можел да има поинаква судбина и минато. Македонија не само што отсекогаш била на сечилото на многуте мечеви и јатагани, сабји и ками, туку во неа се судрувале и прекрстувале многу различни култури. И ако токму таа Македонија, всушност била и е лулка на цивилизациските средишта како една најстара цивилизација.

Се чини Филип II Македонски и Александар III Македонски (Велики), се најзначајните личности во античкиот период. Тие биле војни, стратези, генијалци и кралеви на античка Македонија. Тие го сменија текот на историјата, границите на континентите, филозофијата на животекот, затоа и по три илјади години остаа да бидат непрестајна инспирација и восхит за вечни времиња.

Според историските факти, Филип Втори Македонски (359 - 336 година пред Христа) потекнува од династијата Аргеади. Тој е син на

Macedonian king became of 23 years of age. Philip the monarch in all his wisdom, knowledge, experience, courage and militancy, opened the doors of his native Macedonia to the world.

However, most, territorial, political, military and economic rise and flourishing, and most unnoticed anywhere else on Earth, Macedonia experienced at the time when on the throne was the most successful sage, strategist, military commander and fearless fighter Alexander III of Macedon (the Great). He was born in Pella, of father Philip, and mother Olympia from Epirus, in July 356 B.C. of the Argeada dynasty.

Alexander III of Macedon (the Great) became acquired the fame ingenious strategist, warrior, general, sage and a visionary for a great world state. He subdued his successful military campaigns in Anatolia, Syria, Egypt, Persia and Mesopotamia, extending the boundaries of Macedonia to Afghanistan and India. Under his command

were a number of countries, kingdoms, empires, tribal communities, peoples and nations on thousands of square miles.

Wherever he fought and conquered, Alexander III of Macedon (the Great) introduced special power and authority, with respected local traditions and customs. At the same time he was the initiator and organizer of major construction feats. To this day remain traces of some names, cities, towns and landmarks erected in Alexander's time.

According to the historical facts, just one month before he was 33 years, the legend Alexander III of Macedon (the Great) died under still controversial circumstances in July 323 B.C. in Babylon.

Heroes go - but acts, records, myths and legends remain. Alexander III of Macedon (the Great) Insert a new chapter in world history, military doctrine, in literature and culture, especially in the Macedonian truth.

кралот Аминта, а постанал македонски крал на 23 годишна возраст. Филип монархот со сета своја мудрост, знаење, искуство, воинственост и храброст, ги отвори вратите на неговата родна Македонија кон светот.

Меѓутоа, најголем, територијален, политички, воен и економски подем и процут, незапамен и незабележан било каде на друго место на планетата земја, Македонија доживеја во времето кога на престолот е најуспешниот мудрец, стратег, војсководец и бестрашен борец Александар III Македонски (Велики). Роден е во Пела, од таткото Филип и мајката Олимпија Епирска, во јули 356 година пред Христа, од династијата Аргеади.

Александар III Македонски (Велики) стекнува слава на генијален стратег, воин, војсководец, мудрец и визионер за голема светска држава. Ги покорил со неговите успешни воени походи Анадолија, Сирија, Египет, Персија и Месопотамија, проширувајќи ги границите на Македонија сè до Авганистан и Индија. Под

неговата команда на илјадници квадратни километри биле бројни држави, царства, империи, племенски заедници, народи и нации.

Насекаде каде што војувал и освојувал, Александар III Македонски (Велики) воведувал посебна власт и управа, при што ги почитувал и локалните традиции и обичаи. Едновременно бил иницијатор и организатор на големи градителски подвизи. До ден-денес останале траги од некои имиња, градови, места и обележја подигнати во Александровото време.

Според историските факти, само еден месец пред да наполни 33 години, легендата Александар III Македонски (Велики) умира под сè уште контраверзни околности во јули 323 година пред Христа во Вавилон.

Често се вели дека хероите заминуваат - но делата, записите, преданијата, митовите и легендите остануваат. Александар III Македонски (Велики) впиша ново поглавје во светската историја, воената доктрина, во литературата и културата, особено во македонската вистина.

AEGEAN MACEDONIA - OUR DESTINY

Macedonia has been a country of turmoils, but also a country of beauties, of mysteries where the strong have survived wars, famines, conquerors, insults, and empires preserving at the same time their name. However, Aegean Macedonia is the destiny of my family Skendov from the village of Nevoliany, district of Lerin (at present- Florina).

Since the glorious times of Alexander of Macedonia, during the reign of Rome and Byzantine and the great migrations of the Slavs to the south, Macedonia has been a crossroads of civilizations, cultures, religions, languages and nations. Each stone, each lump of black soil talks about this tumultuous history which is hiding in itself many secrets from the past.

The national composition of the population in the Aegean part has undergone great ethnic alteration and fluctuations, especially after the Balkan Wars and after the partition of Macedonia. Up to the Balkan Wars, the Macedonian population in the Aegean Macedonia was in the majority. The Macedonians under the Greek authority were and still are subject to assimilatory tortures and forced emigration with the primary goal to change the ethnic composition of Macedonia. However, the Macedonians have not only existed in the past, but they exist now and are going to exist also in the future because it is not easy to uproot one people from the place where they have been living during centuries in spite of all measures of violence and denationalization.

According to their characteristics and customs, the Macedonian people are completely alien to Greece linguistically and ethnically. That is the reason why the Greek bourgeoisie has built a policy of physical extermination of the Macedonia people and changing their ethnological composition to its own benefit since the time it has expanded its authority over the Aegean Macedonia. It has accepted this policy as a basic tool even more because the abundant funds invested in Macedonia by that time through the Patriarchate and schools in Macedonia didn't produce the expected result.

The Greek bourgeoisie, with the intention of erasing any mark that reminds of the Macedonian character of Aegean Macedonia passed a law, in November 1926, to replace the Greek names of villages and towns, names of mountains, fields, place names, rivers, etc. The law was published in the Official Gazette of the Greek Government "Efimeristis Kiverniseos" No. 332 dated 21 November 1926, while the new Greek names were published in the Official Gazette No. 346.

In Aegean Macedonia, not far from Lerin, is the village of Nevoliany, birthplace of my parents, where they spent both pleasant and sad times, now the Greek nationalists and chauvinists are making strenuous efforts to deprive the Macedonians from their national spirit, and to destroy and bury deeply the rich historical and cultural past of the Macedonian people from Aegean Macedonia.

ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА - НАШАТА СУДБИНАТА

Македонија е земја на премрежја, но и земја на убавини, земја на мистерии и опстој, каде што силните луѓе преживеале војни, глад, освојувачи, навреди, империи, притоа зачувувајќи ја волшебноста на своето име. Меѓутоа, Егејска Македонија е судбината на моето семејство Скендоци од селото Неволјани, Леринско.

Од величествените времиња на Александар Македонски, преку римските и византиските владеења и преку големите миграции на Словените на југ, Македонија била раскрсница на цивилизации, култури, религии, јазици и на народи. Секој камен, секоја грутка црна земја зборува за оваа бурна историја, која сè уште во себе крие многу тајни од минатото.

Националниот состав на населението во егејскиот дел има претрпено големи етнички измени, особено по Балканските војни и по поделбата на Македонија. До Балканските војни македонското население во Егејска Македонија било најбројно. Македонците под грчка власт биле и сè уште се подложени на асимилаторски тортури и присилна емиграција, со единствена цел да се измени етничкиот состав на Македонија. Меѓутоа, Македонците не само што постоеле, постојат, туку и ќе постојат, зашто не е лесно да се искорени еден народ таму каде што живеел со векови и покрај сите мерки на насилство и денационализација.

Македонскиот народ, според своите карактеристики и обичаи, јазично и етнички ѝ е туѓ

на Грција. Од тие причини грчката буржоазија од првиот момент, кога ја проширила својата власт над Егејска Македонија, изградила политика на физичко истребување на македонскиот народ и менување на етнолошкиот состав во своја корист. Тоа го прифатила како основно средство, уште повеќе што обилните материјални средства, дотогаш вложувани преку Патријаршијата и училиштата во Македонија не го дале очекуваниот резултат.

Грчката буржоазија, со намера да го избрише секој белег што потсетува на македонскиот карактер на Егејска Македонија, во ноември 1926 година донела закон за замена со грчки имиња на селата и градовите, називите на планините, полињата, топонимите, реките итн. Тој закон е објавен во службен весник на грчката влада „Ефимеристис кивернисеос“ бр. 332 од 21 ноември 1926 година, а во истиот весник бр. 346 се објавени новите грчки имиња.

Во Егејска Македонија, недалеку од Лерин се наоѓа селото Неволјани, родното место на моите родители, каде што тие поминале пријатни и тажни времиња. Таму денес владее национално и политичко ропство. Грчките националисти и шовинисти прават големи усилби да го обезличат македонскиот национален дух и да го уништат и длабоко да го закопаат богатото историско и културно минато на македонскиот народ од Егејска Македонија.

LERIN - A PART OF THE MACEDONIAN INSUBORDINATION

If you set off from the Solun (Thessaloniki) Fields or from Bitola babam Bitola to Lerin (Florina) and the village of Nevoliany in order to pay a visit or to be a guest, then it is more than certain that you're going to be enthralled when the heavenly beauty of this area, which is situated in Aegean Macedonia and known and remembered as a place of the Macedonian insubordination, glory and history, opens up before your eyes.

Lerin is a wonderful place with distinctive marks, with Macedonian rich and preserved customs, traditions, past, present and future. The written records and traditions confirm that in Lerin and its surroundings, especially in Nevoliany, the Macedonians by birth were a dominant population for centuries. Many generations of Macedonians, despite all hardships and pressures, have preserved and maintained their mother tongue, reputation and pride forever. These features are noticeable in one way or another even today when one comes to the town, especially to the surrounding villages. Not long ago Lerin was connected by regular railway with Bitola, but it was interrupted at some point of time. However, they're already working on reestablishing this railway link to Macedonia.

Lerin is an important town and the capital of the prefecture for more than a hundred years, ever since its liberation from the Turks. It was always in the focus of attention - both in riots and wars, boycotts, persecutions and in peace,

development and prosperity. Injustice, evil forces, and terrors of the regimes and of denying the Macedonians, and their creative efforts and national successes, have left their traces in Lerin.

Many freedom fighters from the region of Lerin gave their lives because they were inspired by the ideals of free Macedonian people and country. In addition, they paid a heavy price with heavy casualties, murders, atrocities and terror for their participation as partisans in the Democratic Army of Greece as well. The history does not forget it.

When one sets their foot in Lerin they soon feel the magic of the life existing through centuries, as well as the hospitable Macedonians, gorgeous architecture, traditionalism, but also the magic of the new and progressive. When visitors sit down for coffee, Turkish delight or fresh beer and wine in the restaurants in some of the famous alleyways and boulevards it is as if both time and events march before their eyes.

But it should be underlined that Lerin is the home of the headquarters of "Rainbow", the political party of the Macedonians, and the editorial office of "Dawn", the first Macedonian newspaper. Not far is the Archaeological Museum, the Art Gallery, many examples of architectural solutions typical for this region. Furthermore, there are traditional houses that have retained the features of the passing time, and also schools, town hall, clubs, cafes, places for rest and recreation.

ЛЕРИН - ДЕЛ ОД МАКЕДОНСКИОТ НЕПОКОР

Ако тргнете од Солунското Поле или од Битола бабам Битола, со намера да појдете на визита или подолго да бидете гостин во Лерин и во селото Неволјани, тогаш е сигурно дека ќе бидете маѓепсани кога пред вас се отвораат рајските убавини на овој дел распослан во егејскиот дел на Македонија, познат и запаметен и како простор на македонскиот непокор, слава и историја.

Лерин е прекрасно место со карактеристични белези, со македонски богати и зачувани обичаи, традиции, минато, сегашност и иднина. Низ записите и преданијата, се потврдува дека во него и околината, особено во Неволјани со векови најбројни биле Македонците по род. Многуге генерации Македонци, и покрај сите тегоби и притисоци, го зачувале засекогаш мајчиниот јазик, угледот и гордоста. Тие особини се забележуваат на еден или друг начин и денес кога се доаѓа во градот, а особено во околните села. Не така одамна Лерин беше поврзан и со редовна железничка пруга со Битола, потоа прекината, па веќе се работи на тоа повторно да биде во функција овој железнички правец кон Република Македонија.

Лерин е значаен и главен град на префектурата уште пред сто години, по ослободувањето од Турците. Постојано бил во фокусот на настаните. И во бунтови и во војни, бојкоти, прогони и

во мир, развој и просперитет. Оставиле траги во него неправдите и злокобието, теророт на режимите и негирањето на Македонците, но и нивните градителски потфати и национални успеси.

Од леринскиот регион многу борци ги дале своите животи носени од идеалите за слободен македонски народ и земја. Исто така и за учеството на партизаните во Демократската армија на Грција, платија огромна цена со големи жртви, убиства, сверства и терор. Тоа историјата не го заборава.

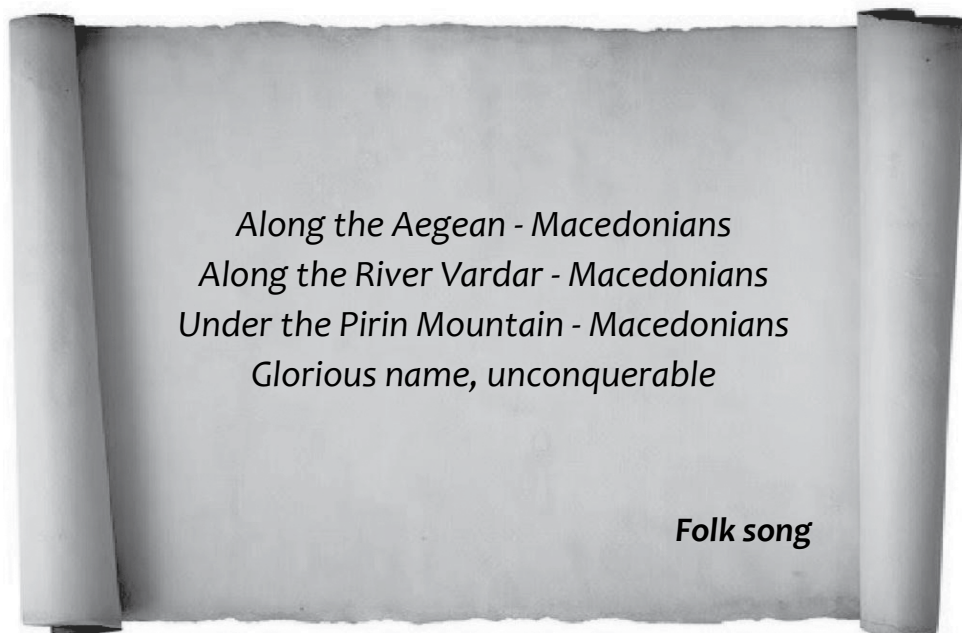
Кога ќе се стапне во Лерин, набргу се чувствува магијата на животот низ вековите, како и на гостољубивите Македонци, раскошната архитектура, традиционализмот, но и новото и прогресивното. Кога ќе се седнете на кафе, локум или пресна бира и рујно вино на некој од познатите сокаци и булевари, пред посетителот како да дефилира времето и настаните.

Но треба да се знае дека во Лерин се седиштата на партијата на Македонците „Виножито“ и Редакцијата на првиот македонски весник „Зора“. Не е далеку ни Археолошкиот музеј, Уметничката галерија, многуге примероци на архитектонските решенија карактеристични за ова место. Таму има традиционални куќи што ги задржале белезите на времето, натаму има школи, градското собрание, клубови, кафулињата, местата за одмор и рекреација....

PART

II

OUR BIRTH PLACES

*Along the Aegean - Macedonians
Along the River Vardar - Macedonians
Under the Pirin Mountain - Macedonians
Glorious name, unconquerable*

Folk song

**THE ROOTS IN THE VILLAGE OF NEVOLIANY
NEVOLIANY IN THE BOOK BY RISTO KIRADZIEV
NEVOLIANY IN THE BOOK BY MICHAEL A. DIMITRI (KEATHLEY)
BITOLA MY BIRTH PLACE**

ДЕЛ

II

НАШИТЕ РОДНИ МЕСТА

Покрај Егеј Македонски
Покрај Вардар Македонски
И љод Пирин Македонски
Славно име, нејокорно

Народна љесна

КОРЕНИТЕ ВО СЕЛОТО НЕВОЛЈАНИ
НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА РИСТО КИРАЏИЕВ
НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА МАЈКЛ А. ДИМИТРИ (КИТЛИ)
БИТОЛА МОЈ РОДЕН КРАЈ

THE ROOTS IN THE VILLAGE OF NEVOLIANY

To write about the past and present of the village Nevolyany, (Nevolyany has three different spellings by different authors: Nevolyany, NEVOLIJANY, NEVOLIANY) district of Lerin, in Aegean Macedonia and about Macedonians living in partitioned Macedonia is a responsible task, but at the same time it provides great pleasure. In this time of globalization it is an amazing feeling when you find, in one place, the largest and most important part of the historic truth about the events, personalities, past, present and future of this glorious Macedonian region since time immemorial.

Nevolyany is one of the largest urban villages in Aegean Macedonia. It is a part of the Macedonian migrant workers' reality; their destiny, past, present and future. The village of Nevolyany is 3 km south of the town of Lerin and it is situated at the foot of the mountains Kula and Lopushnec; towering over the village grove (koriya) is the peak of Kalugeritsa. A river flows through the village and the waters of this stream (also called Matica by the villagers) used to drive about 15 water-mills and also watered the kitchen gardens found in the front of every house, as well as most of the fields of Nevolyany. The Chetirska stream flows from the Mount Lopushnec. Nevolyany has its own mountains and fields and it is located between the town of Lerin and the villages of Lazheni, Pesochmitsa, Kuchkoveni, Maala and Krapeshtina.

According to the monograph "The Village of Nevolyany-Lerin District" (1986) by late Risto Kiradziev from Toronto, In the past, the mountain of Lopushnec was owned by a Turkish bey who later sold it to the villages of Nevolyany and Neret. The greater share was bought by Nevolyany and the bey Karasaliya kept a small portion which he later sold to the Nevolyany village community.

Also, according to the same monograph it is very likely that the village of Nevolyany has existed

as a settlement inhabited by Macedonians for many centuries. Indeed, it seems to have pre-dated the empire of Tsar Samuil (976-1014 A.D.). Later, during the time of Turkish rule, Turks also came to live in the village and therefore, according to some figures, the population of the village in 1913 was 1,833, while in 1920 it has been recorded as having 1,520 inhabitants. (The Balkan Wars of 1912-13 had overthrown the Turkish stranglehold on Macedonia). In 1928 Nevolyany had 1,478 inhabitants, while according to the census of 1940, there were 1,731. In 1971 the figure was placed at 732,, of which two-thirds were Macedonians and the rest were Greek refugees from Asia Minor who were resettled with the exchange between the Greek and Turkish governments in 1924 and after. These figures display the intensive emigration of Macedonians at this time to overseas countries. It was in particular the horrific Civil war in Greece, which drove a great number of families and individuals to flee to different countries, to escape the terrorism of the reactionary forces.

According to what has been handed down through the generations, the village of Nevolyany was located down in the fields (pole) in the place known as Shuldur, which was once the very name by which the village was referred to. The road used to lead through the village from Lerin to the beautiful town of Kostur and its lake. Many caravans with camels, mules and horses used to pass through the village, as this was the only means of commercial transport between these towns at the time.

The villagers had considerable problems with these merchants, especially those who came through by night. Not only did they steal livestock which they would then sell in Kostur, but they also broke the windows of the village houses. It was for this reason that in about the year 1518 the villagers had resolved to move the village away

КОРЕНИТЕ ВО СЕЛОТО НЕВОЛЈАНИ

Да се пишува за минатото и сегашноста за селото Неволјани, Леринско, во Егејска Македонија и за Македонците од поделена Македонија е одговорна задача, но истовремено причинува големо задоволство со наплив на многу емоции. Во ова време на светска глобализација прекрасно е чувството кога ќе се најде на едно место најголемиот и најзначајниот дел од една историска вистина испреплетена со настаните, личностите, минатото, сегашноста и иднината на еден убав македонски крај лишен од незаборавот.

Во Егејска Македонија, покрај другите поголеми села, секако е и Неволјани. Тоа е дел од вистината за Македонија, за печалбарството, за минатото, за сегашноста и за иднината. Селото Неволјани се наоѓа на 3 километри јужно од градот Лерин и е распослано во подножјето на планините Кула и Лопушнец, непосредно под Калугерица и селската корија. Низ селото тече Неволјанска Река. Водите на оваа рекичка, која селаните ја викаат и Матица, во минатото вртела околу 15 воденици и ги поливала селските градини што ги имала секоја кука, а исто и поголем дел од Неволјанското поле. Од Лопушнец доаѓа и рекичката Четирска. Неволјани има своја планина и поле и се наоѓа меѓу градот Лерин и селата Лажени, Песочница, Кучковени, Маала и Крапештина.

Според податоците на монографијата „Селото Неволјани - Леринско“ (1986) од покојниот Ристо Кираџиев, кој живееше во Торонто, во минатото планинскиот масив Лопушнец му припаѓал на некој турски бег, кој потоа го продал на селата Неволјани и на Нерет, притоа поголемиот дел го купило селото Нерет, помалиот дел селото Неволјани, а нешто помалку задржал бегот Карасалија, кој потоа својот дел ѝ го продал на селската општина.

Исто така, според податоците од истата монографија, веројатно, селото Неволјани, како

селска населба, постои многу векови, и е населено со македонско население уште од времето пред Самуиловото Царство. Подоцна, во времето на турското владеење, во селото се населиле и Турци така што според некои податоци во 1913 година, селото броело 1.833 жители, а во 1920 година имало 1.520 жители. Во 1928 година во Неволјани живееле 1.478 жители, додека според пописот од 1940 година е заведено дека во селото живеат 1731 жител. Податоците, пак, од 1971 година покажуваат дека во селото имало 732 жителя, од кои 2/3 се Македонци, а останатите се грчки доселеници дојдени по 1924 година. Овие бројки јасно сведочат за масовното иселување на населението во поново време во прекуокеанските земји. Во немирните години на Граѓанската војна во Грција многу фамилии и поединци пребегнале во разни земји, бегајќи од теророт на реакционерните сили.

Како што се раскажувало од прадедо и дедо, селото Неволјани порано било лоцирано во полето кај месноста наречена Шулдур и така се викало некое време и самото село, што на турски значело „помини-застани“. Низ селото минувал патот од Лерин за Костур. Токму низ оваа населба минувале и караваните со камили, мазги и коњи – кои во тоа време биле единствениот начин за пренесување на трговската стока во споменатите градови.

Селаните тогаш имале доста мака од кираџиите што минувале низ селото, особено ноќе. На минување низ селотот им го краделе добитокот и го продавале во Костур, и им ги кршеле стаклата од прозорците. Затоа, околу 1918 година, селаните решиле да го преместат селото подалеку од патот, малку повисоко, токму на местото каде што се наоѓа и денес. Но, за ова требало да се прашаат турските власти. Коџобашија на селото тогаш бил некој по име Никола Топал и тој се решил да појде

from the road, where it is still found today. However, in order to do this, they had to ask for permission from the Turkish authorities. At this time, the village mayor (kodgobashiya), Nikola Topal decided to go to the Turkish authorities for permission. When the mayor had put the case before the Turkish administration (valiya) he was asked:

Why do you want to relocate the village? (gyaur - the Turks referred to the Christians as infidels).

Because of the hardships, sir (effendi), because of the hardships", replied Mayor Topal, explaining the reasons and the wish of every villager that their houses should be away from the main road. It was in this manner that the right to relocate the village was granted and this is the reason it was called Nevoliany.

This, in brief, is the main legend about the origins of the village. However, with the coming of the Turks to the village the composition of the village changed: 80% were Macedonians (Slavs and Christians) and 20% were Turks (Muslims). Even though the Turks were a small fraction of the population they owned the most fertile land. Thus, just as the fields belonged to the village bey Karasaliya, so did the power over the Macedonian villages. The villagers had firstly to work the fields of the bey and only after that could they work on their own fields and gardens. Again, during the corn harvest in summer, under the threat of the bey, the villagers had to agree to work only one day on their own harvest, because the very next day the herds and flocks belonging to the bey would be grazed in their fields. From generation to generation stories have been told and handed down about the sufferings and oppression of the Macedonian people.

To illustrate further, on the day of the harvesting of the corn crop, the Turkish bey would go to the road which led to the corn fields and would sit on the ground cross-legged. Next to him, stuck in the ground would be his dagger so that all the villagers who passed on the way to the fields would see it. This was to ensure that they would obey his order that his land (chiflik) was to be worked first, after which there would be time to take care about their own land.

According to the data of Risto Kiradziev in the olden days there were five churches in Nevoliany: St. Ilija, St. Dimitriya, Janoa church, St. Petka and the Church of Our Lady (Bogoroditsa).

In the time of the Turkish rule Janoa church had been destroyed, and because it had been

situated outside the village, the Turks did not allow its reconstruction. The ruins of this church were evidenced up until the Second World War. At that time Trayan Mishkata, from Nevoliany built a small church on the same spot at his own expense. He placed an icon and a lamp in it and he left some money with Ilo Yovanov and made him promise to look after the church and to keep the lamp lit after his death.

The church of St. Dimitriya is located in front of the house of the Kiradgichini family and it was well preserved during the Osmanli rule. The church is fenced by a three meter high wall and in its yard are found a great number of fruit-bearing and ornamental trees which are a real adornment for both the church and the village. This church was cared for by Mitse and Mitseitsa (his wife) Aleksov. During the First World War the church was damaged and the church yard was badly neglected, but whilst the Aleksov couple was alive they managed to maintain the church and took care of the iconostasis. Later, the women in this part of the village looked after the church, as the villagers as a whole and the Church Committee did not care sufficiently for it because it was falling into ruin.

The church of St. Ilija, which was located in the upper part of the village, had also suffered the ravages of time. A small chapel was built in its place for which Kole Traychev was responsible. Every year on Ilinden (St. Ilija's day) a great celebration and festive gathering took place here. All the people from the village, young and old would gather on this feast day. This magnificent tradition is retained until this very day in the village, even though after the Greek Civil war (1946-1949) almost three quarters of the population resettled elsewhere.

After the above-mentioned churches were in total ruin, the people in the village would flock around the church of Sveta Petka, which according to the inscription on the stone wall in front of the altar was built in 1832.

However, due to the rapid growth of the village, the church became too small for its needs. For this reason, the villagers united, raised the money amongst themselves and with their own hands started to build the new Church of Our Lady (Bogoroditsa) in 1900. It was a large and beautiful church the like of which could not be seen in the entire Lerin district or even Lerin itself. The church is built from cut stone, entirely the labour

кај турскиот валија да побара дозвола за преместување на селото. Кога Никола Топал му го поставил прашањето на валијата, тој го прашал:

Зошто, бре Ѓаур, сакаш да го преместуваш селото?

Од неволја, ефенди, од неволја - му рекол коџобашијата Топал, објаснувајќи му ги причините и барањето на сите селани, нивните домови да бидат подалеку од главниот пат.

Така била добиена дозволата за преместување на селото и бидејќи тоа било сторено поради неволјите, затоа и селото го добило името Неволјани.

Тоа е накратко легендата за селото Неволјани. Но, и со иселувањето на Турците составот на населението бил: 80% македонски Словени, христијани, а 20% биле Турци, муслимани. Иако Турците биле далеку помалубројни, тие ја поседувале најплодната земја. Имено, полето му припаѓало на селскиот бег Карасалија, како и власта над македонските селани. Тие требало, прво, да ги завршат сите полски работи на беговите ниви, па потоа на своите ниви и бавчи. Летото, пак, кога се берела пченката, сите селани по наредба на бегот требало да се договорат да си ја соберат пченката само за еден ден, затоа што следниот ден во тие ниви влегувале стадата на бегот да пасат и им правеле штета ако пченката не била собрана. Овој тежок ропски живот се пренесувал од поколение на поколение со кажување за маките и страдањата на поробените Македонци.

На пример, на денот на бербата на богатот род на пченката, излегувал бегот Карасалија на патот што води кон полето и седнувал на земјата со скрстени нозе. Го забодувал ножот в земја крај себе, да го гледаат селаните што минувале и Карасалија под закана им наредувал на сите да одат право во неговиот чифлиг да му ја соберат пченката од нивите па потоа да се погрижат за своите ниви.

Според податоците на Ристо Кирациев во село Неволјани во старо време имало 5 цркви и тоа: „Свети Илија“, „Свети Димитрија“, „Јаноа црква“, „Света Петка“ и „Света Богородица“. „Јаноа црква“ за време на турското владеење била разурната, а бидејќи се наоѓала надвор од селото, Турците не им дозволиле на селаните повторно да ја изградат. Урнатините опстојувале сè до крајот на Втората светска војна. Тогаш Трајан Мишката од Неволјани со свои средства на тоа место подигнал едно мало манастирче, таму

поставил икона и кандило, а на Иљо Јованов му оставил завет и нешто пари, по неговата смрт да се грижи за тоа црквиче и да го пали кандилото.

Црквата „Свети Димитрија“, што се наоѓа во селото пред Кираџичините порти, била добро сочувана за време на османлиското владеење. Таа е оградена со 3 метри висок ѕид, а во авлијата на црквата има многубројни и разни плодни и декоративни дрвја што претставуваат вистински украс како за црквата, така и за селото. За оваа црква се грижеле Мице и Мицејца Алексови. За време на Првата светска војна црквата настрадала, авлијата била разурната, но додека семејството Алексови биле живи тие се грижеле за неа и некако го одржувале и се грижеле и за иконостасот на црквата. Потоа за црквата се грижеле жените од маалото, сè додека селската општина и црковната управа не се погрижиле како што требало за оваа црква што пропаѓала.

И црквата „Свети Илија“, што се наоѓа на горниот крај од селото, пропаѓала со текот на времето и на тоа место постоело мало манастирче за кое се грижел Коле Трајчев. Овде секоја година на ден Илинден се одржува голема прослава и народна веселба. Се собира цело село, и старо и младо, на панаѓур. Оваа убава традиција продолжува и до ден-денес, иако селото по Граѓанската војна во Грција (1946-1949) е преполовено и речиси три четвртини од жителите на селото се иселиле.

По пропаѓањето на гореспоменатите цркви, селото се приспособило околу црквата „Света Петка“, изградена уште во 1832 година, според написот на камената плоча пред самиот олтар на црквата.

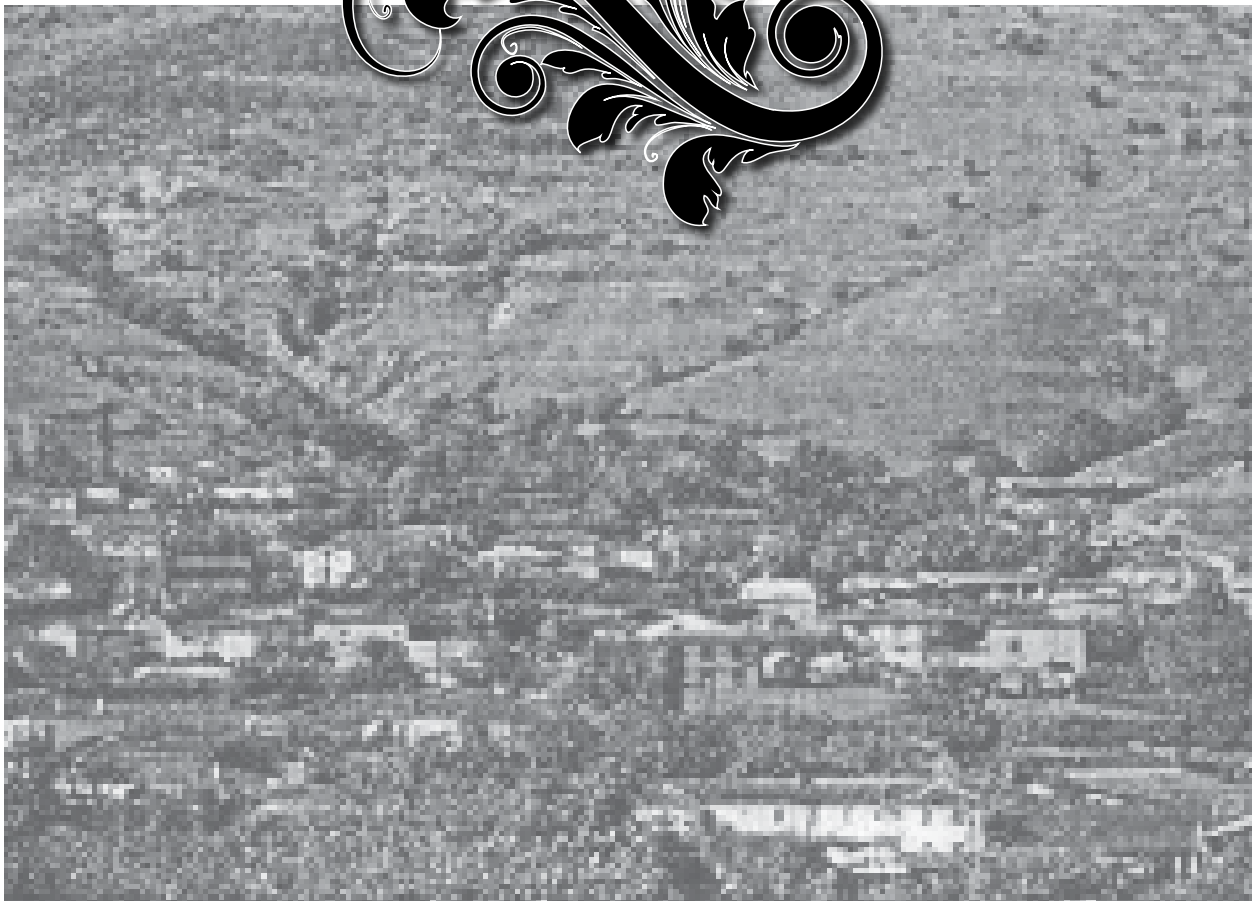
Но, бидејќи селото постојано се развивало и растело, оваа црква веќе била мала за селото. Затоа селаните се здружиле и со свои прилози и лична доброволна работа во 1900 година започнале со изградба на новата црква „Света Богородица“, голема и убава каква што немало во цела Леринска околина, па ниту во градот Лерин. Црквата била градена од делкан камен од вредните раце на неволјанчани во текот на десет години и била завршена и осветена во 1910 година. Над главната врата на црквата на голема камена плоча бил напишан датумот на изградбата и со кирилско писмо биле напишани имињата на главните иницијатори за изградбата. Но, во 1925 година, грчките власти испратиле специјално човек кој со длето го избришал словеномакедонскиот натпис на таа плоча.

MEMORIES

of the villagers themselves who worked on it for 10 years, thus finishing it in 1910. Over the main entrance door there was a large commemorative stone on which were written in Cyrillic letters the date of the building of the church and the names of the main people responsible for its construction. However, in 1925, the Greek government especially appointed a man to chip off the Macedonian inscription from that foundation stone with a chisel.

Unfortunately, for all the good things that were happening in the village, the Greek authorities in 1926 began to change the name of all villages and towns of Aegean Macedonia, replacing the Macedonian names with Greek ones. Initially, the proposed name-change for Nevoliany was “Perivoli”

(this means “gardens” in Greek). However, there was opposition to this from the villagers themselves. At that time, the Greeks put up a sign on the wall of the blacksmith’s workshop owned by Lazo Misketo, on which was written “Horio Perivoli” (The Village of Perivoli). One night the placard was replaced by another on which was written: “Down with Perivoli, long live Nevoliany”. In the end, of course, because the name change was a law from the Greek government the village was renamed “Skopia”. This word in Greek means “sentry box” (watch-house) or “observing from on high”. However, the people of Nevoliany, like all other Macedonians, still refer to the village by the original and beautiful name given to it by the ancestors - NEVOLIANY.

За жал, во 1926 година грчките власти започнале да ги преименуваат сите села и градови во Егејска Македонија, односно да ги заменуваат нивните словено-македонски имиња со грчки. Во почетокот тие предложиле Неволјани да се вика Периволи (што на грчки значи 'градина'). Од страна на селаните имало и спротивставување на таа одлука. Тогаш поставиле и еден плакат на сидот на ковачницата на Лазо Мискетот на кој пишувало хорио Периволи (село

Периволи). Една ноќ, тој плакат бил симнат и на негово место бил залепен друг на кој пишувало: „Долу Периволи – Да живее Неволјани“. На крајот, се разбира, со закон било наредено менување на името и така селото го нарекле Скопја. Овој збор на грчки значи „стражарница“ или „набљудување од високо“. Но, неволјанчани, како и сите Македонци, селото си го викаат со оригиналното и убаво име што му го дадоа прадедовците – НЕВОЛЈАНИ.

NEVOLIANY IN THE BOOK BY RISTO KIRADZIEV

According to the data of Risto Kiradziev: “Traditionally, the people of Nevoliany engaged in the tilling of the soil and the breeding of livestock. More specifically, they produced wheat, beans, strawberries and other products. However, it was difficult to subsist from these activities when in the time of Turkish rule the most fertile fields belonged to the occupiers. Consequently, the villagers would cut wood in the mountain and then sell it in Bitola. They had to load the wood on donkeys, mules or horses and then travel on foot 30 km to Bitola in order to earn a meager sum of money. On their return trip they would give rides to some Jewish merchant or Turk for a small fee. From Nevoliany to Bitola they left at midnight in order to arrive there in the morning, and after selling the wood, they would buy some essential materials for survival and return on the same day.

In the 19th century the very hard life forced the more determined villagers to emigrate temporarily for economic reasons (pechalba) to Istanbul, Anatolia and Romania. They accepted any work they could find. When America opened its doors to immigrants, a few people from Nevoliany went there just before 1900 for similar reasons. Among the first were Lexo Arbaliya, Vane Lazhenko, Kotse Jikov, Kotse Dostin and others. During the Huriyot (a statute for liberation which was proclaimed in Solun and Skopje promising political freedom to Christians and Muslims after the success of the Young Turk revolution in 1908, ed.) a greater number of young people went to America, where after a stay of a few years, they would come back to the village and would buy fields and build new houses.

In addition, after the Ilinden Uprising (1903) up until 1914, many families resettled in Bulgaria as for instance did Petse Stoynichin, Naum Chepkezo, Risto Nanov, Petse Popov, Mito Popov, Risto Lazhenkin and others.

Emigration from the village continued after World War I as well. People were moving to the U.S., Canada, and Australia. Many of them took their families with them completely, abandoning their properties in the village. This process became even more intensive after the World War II. It might appear as if the people no longer loved their native land at this time, but of course the underlying causes for this population movement are very complex and may one day be a subject for deeper and more systematic research.

Nevoliany is (or rather was) one of the largest villages around that town, with 300 houses and with a population of over 2,900 up until 1946. However, the mass emigration to overseas countries drastically reduced the population of the village from 2,900 people to a mere 600 in 1962. This fact wrings the heart of every person from Nevoliany.

At this point I am reminded of the stories told by the village elders concerning the year 1924 when the last of the Turkish inhabitants left Nevoliany. In their place, indeed taking their very same houses and land, came the Madzhirs, a tribe of Greeks from Asia Minor and Caucasus. At that time, before he left the village, the Turkish bey Karasaliya had these parting words for the Macedonian villagers, “I know that you are happy that we, the un-baptized Turks, are leaving. But you should know that you will never be free because we are merely being replaced by baptized Turks”, wrote Risto Kiradziev in his book “The Village of Nevoliany-Lerin District”.

НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА РИСТО КИРАЦИЕВ

Според податоците на Ристо Кирациев: „Неволјанчани, особено во минашото претешно се занимавале со земјоделство, градинарство и сточарство. И подоцна селото произведуваше житото, млеко, грав и јагоди. Но, за време на турското владеење, бидејќи најлодородните ниви ги поседувале Турците, тешко се живееше од овие занимања. Затоа, селаните тогаш собираа дрвја в џланина и ги продаваа во Битола. Требаше со најоварените дрва на магариња, мазги и коњи да се џомине џај од 30 км џешки за да се стигне до Битола и да се заработи некој грош. На враќање, џак, качувале од Битола за Лерин некој Евреин трговец или некој Турчин за некој грош кирија. Од Неволјани за Битола се тргнуваше на џолној за да се стигне џирој во Битола и стигнати ден, џкако ќе ги продадеа дрвјата и ќе кујати нешто џотребно за егзистенција, се враќаа назад.

Тешкиот живој ги најера џорешителните селани џште од минаштиот век да џај на џечалба во Истанбул, Анадолија и во Романија. Тие џрифактаа секаква работја што им се нудеше. Кога се џтвори џајоти за Америка, некои неволјанчани џште џред 1900 година заминаа за Америка на џечалба. Меѓу џрвите беа Леско Арбалија, Ване Лаженко, Коце Џиков, Коце Досџин и други. За време на уришот џште џвеќе млади луѓе заминаа за Америка каде што џо неколкугодишен џресџој се враќаа назад во селото, си кујуваа џо некоја нива и си градеа нови куќи.

Меѓушто, џо Илинденското востјани и до 1914 година многу фамилии се иселија и во Бугарија, како на џример: Пеце Стџојничин, Наум Чейкезо, Рисџо Нанов, Пеце Појов, Миџо Појов, Рисџо

Лаженкин и други. Во Америка се исели Крџе Танасчето.

Иселувањето џродолжи и џо Првата светска војна. Луѓето заминуваа за Соединетите Американски Држави, Канада и Австралија. Многумина тогаш си ги земаа и своите фамилии, најџштијќи ги своите куќи и имоти во селото. Тоа иселување доби димензии на масовно најџштјане џо Вџворајта светска војна и особено џо Граѓанската војна во Грција (1946-1949). Се чини за моменти дека на луѓето им се џдмили стјариот крај. Се разбира дека џричините за оваа џјава се џодлабоки и џџџтресни и можеби некогаш ќе бидат џредмет и на џроучување.

Неволјани е едно (или, можеби, беше) од џоголемите села во Леринска џолија, со 300 куќи и со над 2900 житџели сѐ до 1946 година. Меѓушто, масовните иселувања во џрекуџеанските земји доведоа до што да се намали населението на селото од 2900 на само 600 житџели во 1982 година. Неволјани Болно џдекнува џвој фактџ во срцето на секој неволјанчанец.

Неволно, си го стџоменувам кажуванието на џостјарите за што дека кога во 1924 година си заминуваа и џоследните турски житџели од Неволјани, а на нивно место и во нивните куќи се вселуваа маџириите од Мала Азија и Кавказ и им се доделуваа имотите на Турците, бегој Кара-салија џред да го најџшти селото им рекол на некои селани: „Знам дека се радувајте што си џдигме ние некрстџените Турци, но знајте дека никогаш нема да се џслободите од овие крстџени Турци што доаѓаат на наше место“, напишал Ристо Кирациев во својата книга „Село Неволјани-Леринско“.

NEVOLIANY IN THE BOOK BY MICHAEL A. DIMITRI (KEATHLEY)

In addition, in the book “Nevolijani-Portrait of a Macedonian Village” by professor Michael A. Dimitri is written: *“When Vardarska Macedonia was liberated as one of six republics making up Yugoslavia in 1945, many Macedonians from the village of Nevoljani also fled north across the border. Many of these Macedonians also believed that they would soon return to their native villages to resume their lives once the hostilities ended. This dream was quickly shattered, however.*

The Greek government had encouraged this northern flight to rid itself of the Macedonians. Once they left, the Greek government locked the door. The Macedonians could not return. The homes and property of the Macedonian refugees were confiscated as the world lauded Greece as “the birthplace of democracy.”

Because of their strong love for their village and Macedonia, the Nevolijantsi who emigrated continue to send their support home. The first of their project was to help in the construction of a new water system in Nevolijani.

It is symbolic of the villagers that the wells were connected to the same source of water and that each was shared. The sharing of the effort to improve the water supply as well as the sharing of the water itself is tangible proof of the bond the villagers share and their oneness as a people.

Most important, however, is the pride that the people of Nevolijani have in this project. Having suffered so many hardships that were largely out of their control, building the water system was one time when the Nevolijantsi were empowered to overcome the odds and one time when their unity as a people, in spite of the fact that many were living abroad, would shine through”, says Dimitri.

In addition in his book for Nevolijani Prof. Michael A Dimitri says that since the end of the Greek Civil War seventy-five years ago, little has

improved for the Macedonians of Aegean Macedonia and the village of Nevoljani. Those who stayed behind in the village continue to face the hardships of oppression by successive Greek governments. As Greece tries to feign democracy and participation in the world community, its legislature continues to pass anti-Macedonian laws denying the existence and history of one of the largest ethnic groups within its borders. The Macedonian language is also denied and referred to as a “Greek dialect” by the Greek government in spite of the fact that every other linguist, university, and nation recognized Macedonian as a separate language related to those of Eastern Europe and the obvious evidence that Macedonian is a language with very ancient roots.

Also, Prof. Dimitri wrote in his book: *“Furthermore, those Macedonians from Nevolijani and other areas of Aegean Macedonia who left the country voluntarily for work or safety, or involuntarily because they were forced to leave by the Greek government, are still denied the chance to go home. Nevolijanitisi, like other Aegean Macedonians, are denied passage at the border. Their rights to their property have been terminated.*

When pressured on this issue of repatriation, the Greek government and its representatives have alluded to the idea that to allow such a minority, which had once been a majority with its own national aspirations, back within its borders would create problems for Greece’s national security. The fear remains ever present in the confiscated Macedonian territory that forms northern Greece today, as well as in Pirinska Macedonia (the portion controlled by Bulgaria) that the Macedonians will again rise up to demand the independence and reunification of their country. This became increasingly an issue when the portion of Macedonia given to Serbia (Yugoslavia) known as Vardarska Macedonia declared its independence peacefully from Yugoslavia in 1991”.

НЕВОЛЈАНИ ВО КНИГАТА НА МАЈКЛ А. ДИМИТРИ (КИТЛИ)

Исто така, следново е напишано во книгата „Неволјани - ѝорѝреѝ на едно македонско село“ од ѝрофесороѝ Мајкл А Димиѝтри: „Кога Вардарска Македонија беше ослободена како една од шесѝе реѝублики кои ја сочинуваа Југославија во 1945 година, голем број Македонци од селоѝио Неволјани исѝио ѝака избегаа на север, на другаѝа сѝирана од границаѝа. И многумина од овие Македонци веруваа дека наскоро ќе се враѝаѝ во родниѝе села да ѝродолжаѝ со своиѝе животи и оѝкако ќе завршаѝ неѝријаѝелсѝиваѝа. Но, нивниот сон брзо беше разнишан.

Грчкаѝа влада го ѝоѝѝиикна ова ѝребегнување на север за да се ослободи од Македонциѝе. Оѝкако ѝие заминаа, грчкаѝа влада ја заклучи враѝаѝа. Македонциѝе не можеа да се враѝаѝ. Домовиѝе и имотиѝе на македонскиѝе бегалци беа конфискувани додека свеѝиот ѝа фалеше Грција како „лулка на демократијаѝа“.

Поради својаѝа силна ѝубов кон нивноѝо село и Македонија, Неволјанциѝе кои емигрираа ѝродолжија да ја исѝракааѝ својаѝа ѝодгришка дома. Првиот од нивниѝе ѝроекти беше да ѝомогнаѝ во изградбаѝа на новаѝа водоводна мрежа во Неволјани.

Симболично за селаниѝе е дека бунариѝе се ѝоврзани со исѝи извор на вода, како и ѝиоа дека ѝаа се сѝоделуваше. Сѝоделување на најориѝе за ѝодобрување на водоснабдувањеѝо, како и сѝоделувањеѝо на самаѝа вода, е материјален доказ за ѝоврзаносѝа на селаниѝе и нивнаѝа сѝиошеносѝ како еден.

Најбиѝна е, сѝако, гордосѝа којаѝио жиѝелиѝе на Неволјани ја добија со овој ѝроект. Оѝкако доживеаја ѝолку многу ѝешкоѝии коиѝио во голема мера беа надвор од нивна контрола, чиноѝ на градењеѝо на сисѝемот на вода во време кога Неволјанци ѝоминуваа низ

големи ѝешкоѝииѝе и кога се обединија како еден и ѝокрај факѝиот дека многумина живеаѝа во сѝирансѝиво, ќе осѝане да блеска засекогаш“, вели Димитри

Во продолжение во својата книга за Неволјани, професорот Мајкл А Димитри вели дека од крајот на Граѓанската војна во Грција, пред седумдесет и пет години, речиси ништо не е подобро во однос на Македонците од Егејска Македонија и на селото Неволјани. Оние кои останаа во селото и понатаму се соочуваа со тешкотиите на угнетувањето од страна на сите грчки влади. Додека Грција се обидува да симулира демократија и да учествува во светската заедница, нејзиниот законодавени дом продолжува да донесува анти-македонски закони за негирање на постоењето и на историјата на една од најголемите етнички групи во рамките на своите граници. Македонскиот јазик е, исто така, негиран и се нарекува „грчки дијалект“ од страна на грчката влада и покрај фактот дека сите други лингвисти, универзитети и нации го признаваат македонскиот јазик како посебен јазик поврзан со оние од Источна Европа и очигледниот доказ дека македонски јазик е јазик со многу антички корени.

Покрај тоа, професорот Димитри пишува во своето дело: „Освен ѝиоа, на оние Македонци од Неволјани и од другиѝе краиѝа на Егејска Македонија кои ја најѝуѝија земјаѝа доброволно за работа или безбедносѝ или ѝроѝив своја волја бидејќи беа ѝринудени да заминаѝ од сѝирана на грчкаѝа влада, сѝе уѝиѝе им е забранет влез во Грција и да се враѝаѝ дома. На Неволјанци, исѝио како и на други егејски Македонци, им се забранува ѝреминување на границаѝа. Нивниѝе ѝрава на своиѝе имоти им се одземени.

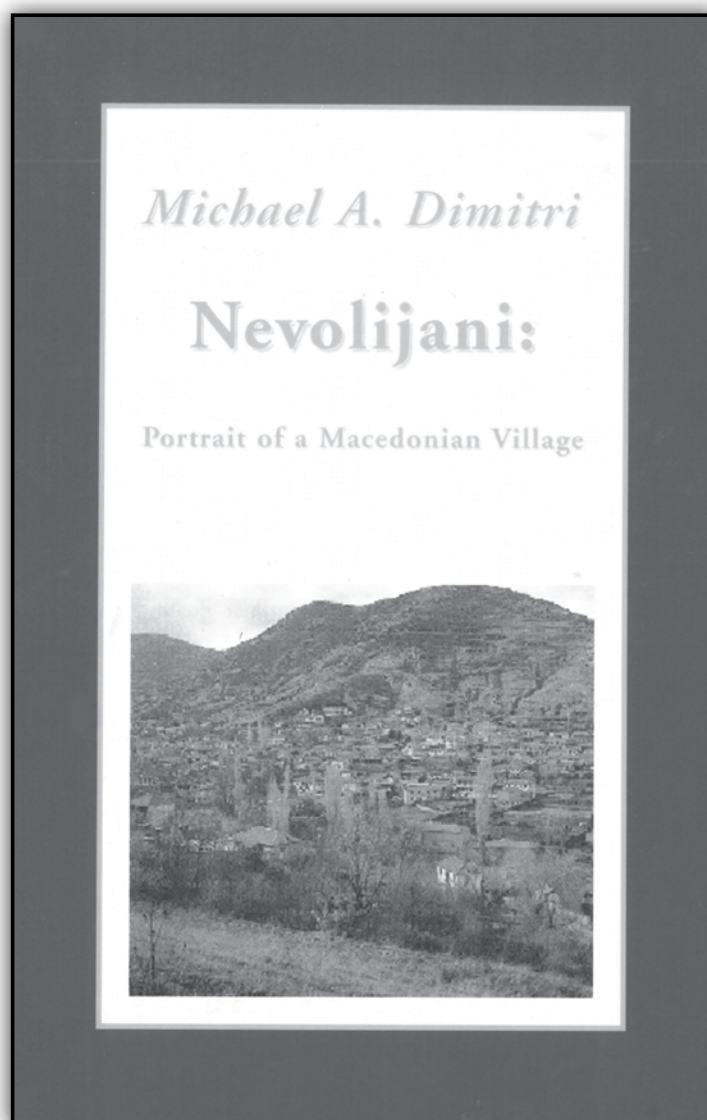
Кога се ѝод ѝриѝисок ѝо ова ѝрашање за реѝаѝријација, грчкаѝа влада и нејзиниѝе

In addition Michael Dimitri says that it is ironically, for the average Macedonian, all this political wrangling is not the most important issue. They have learned the devastation caused by war and the frailty of human existence. The people of Nevolijani, as many other Macedonians, only want peace. The borders may be called whatever anyone wants - time has planted a variety of governments and ears on this region - just grant peace and freedom, true democracy to all peoples of the Balkan region.

Also, the author of this book says: *"This attitude has been demonstrated clearly and consistently by the Macedonian people as the Republic of Macedonia has dealt reasonably with threats to its new independence in the 1990s. Forced to change its flag, denied the opportunity to use its name for a time, insulted by the epithet "Former Yugoslav*

Republic" and its abbreviation "FYROM" (Former Yugoslav Republic of Macedonia), which to Macedonians sounds like, crippled by the war in Kosovo, etc., the Macedonian nation and people have continued to advance the ideas of peace, freedom, and democracy not by words, but by example.

This is also true in Nevolijani and the larger region of Lerinsko. Historically, this region has always been an immovable anchor of Macedonian civilization and it remains so today. Close to the border with the Republic of Macedonia, the Macedonians of the region maintain close contact with the Macedonians across the border while striving for equal rights under Greek law. They do not seek to stir up a revolt or civic dissension with Greece, but they do wish to have equal rights with the citizens who define themselves as ethnic Greeks", writes Michael A Dimitri.

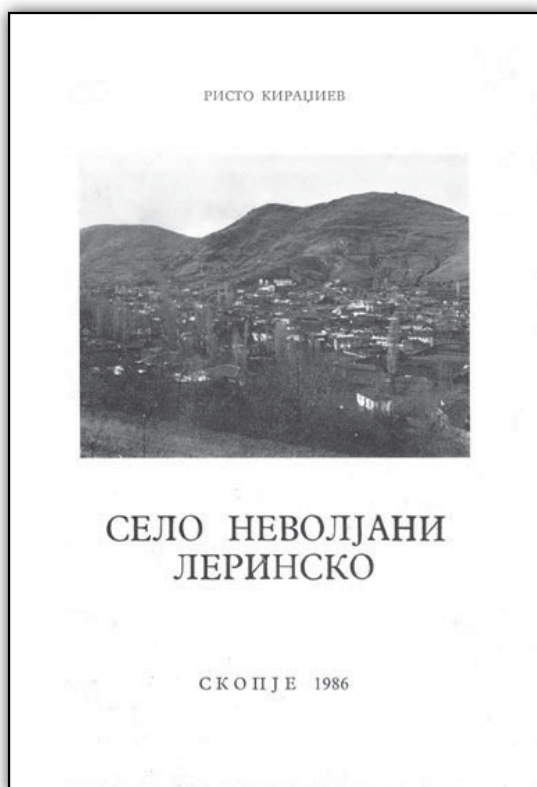

прејисџавници алудираат на идејата дека овозможувањето на едно малцинство, кое некогаш биле мнозинство со свои национални аспирации, да се врати назад во нејзините граници би создало проблеми по националната безбедност на Грција. Справот остана во конфискуваната македонска шеријорија која ја сочинува северна Грција денес, како и во Пиринска Македонија (дело контролирано од Сирана на Бугарија) дека Македонците повторно ќе се кренат да побараат независност и обединување на својата земја. Ова сирана очигледен проблем кога дело од Македонија шло и припадна на Србија (Југославија), познат како Вардарска Македонија, прогласи своја независност на мирен начин од Југославија, во 1991 година“.

Во продолжение Мајкл Димитри вели дека е иронично што за просечниот Македонец сите овие политички препирања не се најважното прашање. Тие го имаат почувствувано уништувањето предизвикано од војна и од слабоста на човековото постоење. Народот на Неволјани, како и многу други Македонци, само сакаат мир. Границите може да се наречат како што сите сакаат - времето има поставено различни влади и уши во овој регион - само дајте мир и слобода, вистинска демократија за сите народи на Балканот.

Исто така, авторот на ова дело вели: „Овој сирас се докажа јасно и доследно од сирана на македонскиот народ кога Република Македонија се справуваше разумно со закани по својата нова независност во 1990-тите. Принудени да го промени знамето, лишени од можност да го користат своето име, навредувани од референцата „Поранешна Југословенска Република“ и од крајенката „ФИРОМ“ (поранешна југословенска Република Македонија), која за Македонците звучи како македонски збор за измет, осакатени од војната во Косово, итн, македонската нација и народ продолжуваат да ги промовираат идеите за мир, слобода и демократија не со зборови, туку со дела.

Ова, истото така, важи и за Неволјани и за поширокиот регион во Леринско. Историски, овој регион отсекогаш бил прицврстено сигро на македонската цивилизација и денес останува така. Во близина на границата со Република Македонија, Македонците од регионот одржуваат блиски контакти со Македонците од другата сирана на границата, додека истовремено се борат за еднакви права според грчкиот закон. Тие не сакаат да провоцираат револт или граѓански раздор со Грција, туку сакаат да имаат еднакви права со граѓаните кои се дефинираат себеси како етнички Грци“, пишува Мајкл А Димитри.

BITOLA, BABAM BITOLA

Bitola, millennium city or the city of the consuls, as it is called. It is the city where I was born in 1944 and where I spent part of my childhood that has left deep traces in my memory from that postwar period in Macedonia.

As an explanation, Bitola is the largest urban center in the Pelagonia Valley which stretches in the southwest part of Vardar Macedonia. The valley is surrounded by mountains which mostly belong to the Republic of Macedonia and the rest to Aegean Macedonia belonging to Greece. Pelagonia Valley, although surrounded by mountains, is very well connected with the neighboring and distant areas from the aspect of traffic communication.

Bitola is located on both sides of the river Dragor, at an altitude of 590-640 m. The terrain on which the city lies is slightly tilted from west to east, to the valley floor. This position creates a nice, friendly climate during spring, summer and autumn. Winters are cold and often with fog.

In its immediate vicinity is the archaeological site of the ancient city Heraclea Lyncestis, founded in the 4th century BC by Philip II, the ruler of ancient Macedonia. This ancient city experienced turbulent and glorious history interwoven with dazzling successes and destruction. The penetrations of the Slavic tribes in the late 6th century brought an end to the life in the ancient city of Heraclea.

The name 'Bitola' was mentioned for the first time in a charter from the time of Tsar Samuil from 1016 under the name "Obitel" (Abode) - old Slavic word meaning monastery apartment, a family.

Since the late 15th and early 16th century the Jews, who were expelled from the Inquisition in Spain and Portugal, began to settle in Bitola. Then trade began to flourish in the city, and new trades also emerged. Jews also exerted their in-

fluence over the spiritual and material culture of the Macedonians and Turks.

In 1840 Bitola was the seat of Sandzak. When the Turkish authorities transferred the seat of the Rumela province from Sofia to Bitola, the city became one of the largest military and administrative centers in European Turkey and a large military garrison.

Bitola traders maintained links with Italy, Austria, England, France, Romania, Egypt and others. They had their own branches in Thessaloniki, Vienna, Leipzig, Trieste, Odessa and other trading centers. The number of workshops and shops in Bitola increased to more than two thousand, and in various parts of the city there were over 20 special markets: Horse market, Fat market, Cereal market, Bean market, Sheep market, etc.

In 1944, simultaneously with the liberation of the villages and the Bitola district, schools were opened in the Macedonian language and besides the primary schools, secondary schools in Macedonian were also established in the city. The Higher Technical School, which started functioning in 1961, grew into the Technical Faculty in 1977, when the School of Law was also established. Many hundreds of students from the southwest region of Macedonia and beyond got their education at these higher schools.

The overall development and economic growth of Bitola led to its transformation into the second university center of Macedonia thanks to its University "Sv. Kliment Ohridski", established on 25 April, 1979. In addition to its colleges and universities from Bitola, it is also a home to the higher educational institutions from the region of south-west Macedonia.

On 14 November 1944 the first theater play in the Macedonian language was performed in Bitola, i.e. in the Republic, marking the launch of

БИТОЛА, БАБАМ БИТОЛА

Битола е, милениумски град, или градот на конзулите, како што го нарекуваат. Тоа е градот во кој јас се родив во 1944 година и поминав дел од моето детство, за што останаа длабоки траги на сеќавање од тој повоен период во Македонија.

Инаку, Битола е најголем градски центар во Пелагониската Котлина што се протега во југозападниот дел на Вардарска Македонија. Котлината е заградена со планини чиј најголем дел ѝ припаѓаат на Република Македонија, а останатиот дел на Егејска Македонија што е во состав на Грција. Пелагониската Котлина, иако е заградена со планини, сообраќајно е мошне добро поврзана со соседните и подалечните области.

Битола е распослана на двете страни на реката Драгор, на надморска височина од 590-640 м. Теренот на кој лежи градот е благо навален од запад кон исток, кон котлинското дно. Ваквата местоположба условува пријатна клима во текот на пролетните, летните и есенските мееци. Зимите се студени и честопати со магла и сињак.

Во негова непосредна близина се наоѓа археолошкиот локалитет на античкиот град Хераклеја Линкестис, основан во 4-от век пред Христа од Филип Втори Македонски, владетелот на античка Македонија. Овој антички град доживеал бурна и славна историја испреплетена со блескави успеси и разурнувања. Со продирањето на словенските племиња кон крајот на 6-от век, престанал животот на античкиот град Хераклеја.

Првпат името Битола се споменува во една повелба од времето на цар Самуил од 1016 година под името „Обител” - старословенски збор што означува манастирски стан, семејство.

Од крајот на 15-от и почетокот на 16-от век во Битола почнале да се населуваат Евреите што биле протерани од инквизицијата од Шпанија

и Португалија. Тогаш во градот поголем замав зела трговијата, а се појавиле и нови занаети. Евреите извршиле и некои влијанија врз духовната и материјалната култура на Македонците и Турците.

Во 1840 година Битола била седиште на Санџак. Кога турските власти го префрлиле седиштето на Румелијскиот пашалак од Софија во Битола, градот станал еден од најголемите административни и воени средишта во европска Турција и голем воен гарнизон.

Битолските трговците одржувале врски со Италија, Австрија, Англија, Франција, Романија, Египет и други. Тие имале свои филијали во Солун, Виена, Лајпциг, Трст, Одеса и други трговски центри. Бројот на работилниците и продавниците во Битола се зголемил на повеќе од две илјади, а во разни делови на градот се наоѓале преку 20 специјални пазари: Ат-пазар, Маст-пазар, Житни-пазар, Гравпазар, Овчи-пазар и други.

Во 1944 година, напоредно со ослободувањето на селата и низ Битолско се отворале училишта на македонски јазик, а во градот, покрај основните, се отвориле и средни училишта на македонски јазик. Вишата техничка школа, што почнала да работи во 1961 година, прераснала во Технички факултет во 1977 година, кога се формирал и основал и Правниот факултет. Повеќе стотици студенти од југозападниот регион на Македонија и пошироко се школувале низ овие виши школи.

Стопанскиот и севкупниот растеж на Битола довел до негово прераснување во втор универзитетски центар на Македонија, кој, покрај вишите школи и факултети од Битола, во својот состав ги обединува високошколските институции од регионот на југозападна Македонија, Универзитетот „Св. Климент Охридски” основан на 25. 4. 1979 година.

the activity of the National Theatre. In the past decades of free and creative development, this Theater numbered itself among the best, winning the highest awards.

Certain efforts in the field of science were also evident in Bitola before liberation, but real results in this regard have been achieved in the past half century. The establishment of The Association of Sciences and Arts (DNU) in 1959, with the launching of its newspaper “Prilozi” (Contributions), and with the establishment of publishing house “Razvitok” (Development) conditions were created for a broad development of science, literature, art and culture in general. Nowadays more than several hundred scientists, writers, artists and the like actively work in Bitola.

The film industry in Bitola has an important tradition. The brothers Manaki were the first cameramen on the Balkans. Starting from 1979 the city has established a film festival as an important window into the world.

Other institutions and associations in the field of culture are also active in Bitola, such as: Main Library, Institute for Protection of Monuments of Culture and Natural Rarities, Museum which has

numerous and significant movable and immovable monuments of culture, Historical Archive with a rich collection of documents of all periods and from all areas of life, Zoo Garden, and more. Amateur life is also developed whose most successful representatives are: the national festival of folk dances and songs “Ilinden days”, which has successfully promoted its activity for decades, while the cultural and artistic associations of “Sv Naumov” and “Ilinden” are among the most successful in the country.

Bitola is the main economic industrial center in southwestern part of the Republic of Macedonia. Many of the largest companies in the Republic are located in Bitola. Pelagonia agricultural enterprise is the largest food producer in the country. Water system “Strezevo” is the largest in the country and has the best technological units and opportunities. The three power plants of REK Bitola produce nearly 80% of electricity in the country. Refrigerator factory “Frinko” was the leading company for electric appliances. In addition, there are also significant capacities in textile and food industries. So it is not by pure chance that people say, Bitola - babam Bitola.

На 14.11.1944 година, во Битола била изведена првата театарска претстава на македонски јазик во Републиката, а тоа го означило отпочнувањето со работа на Народниот театар. Во изминативе неколку децении на слободен и творечки развој, Театарот се вброил меѓу најдобрите, освојувајќи највисоки награди и признанија.

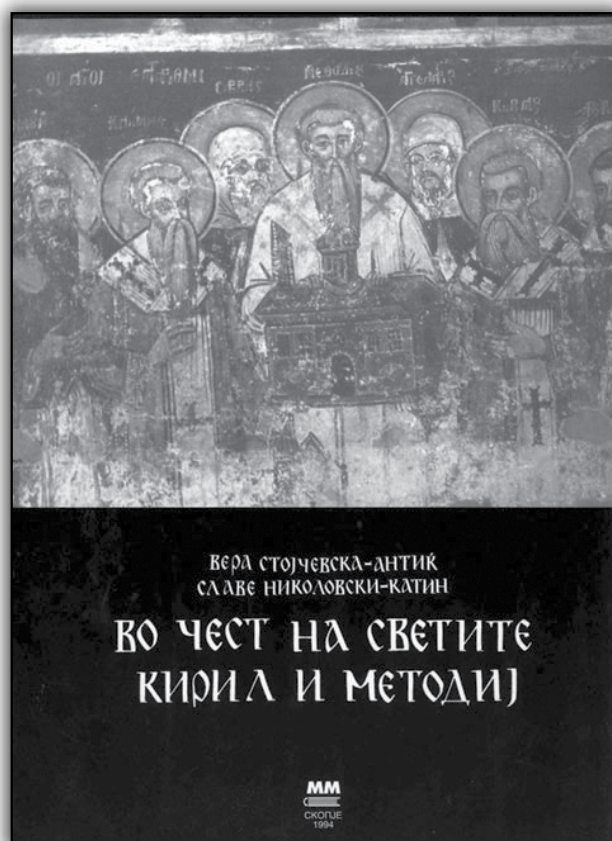
Извесни настојувања во областа на науката во Битола се евидентни и пред ослободувањето, меѓутоа, вистински резултати во оваа смисла се постигнати во изминатиот половина век. Со основањето на Друштвото за наука и уметност (ДНУ) во 1959 година, со покренувањето на неговото гласило „Прилози“, со формирањето на издавачката дејност „Развиток“ се создале услови за широк замав на науката, литературата, уметноста и на културата воопшто. Сега во Битола активно работат повеќе стотици научни работници, писатели, уметници и слично.

Филмската дејност во Битола има значајна традиција. Имено, браќата Манаки се првите сниматели на Балканот. Почнувајќи од 1979 година во градот се воспоставил Филмскиот фестивал што претставува значаен прозорец во светот.

Во Битола работат и други институции, дејности и асоцијалии од областа на културата:

Матична библиотека, Завод за заштита на спомениците на културата и природните реткости, Музеј кој располага со бројни и значајни движни и недвижни споменици на културата, Историски архив со богат фонд на документи од сите периоди и од сите домени на животот, Зооградина и друго. Развиен е аматерскиот живот чии најуспешни претставници се: Републичкиот фестивал на народни игри и песни „Илинденски денови“ кој повеќе децении успешно ја развива својата дејност, а КУД „Стив Наумов“ и „Илинден“ се вбројуваат меѓу најуспешните во Република Македонија.

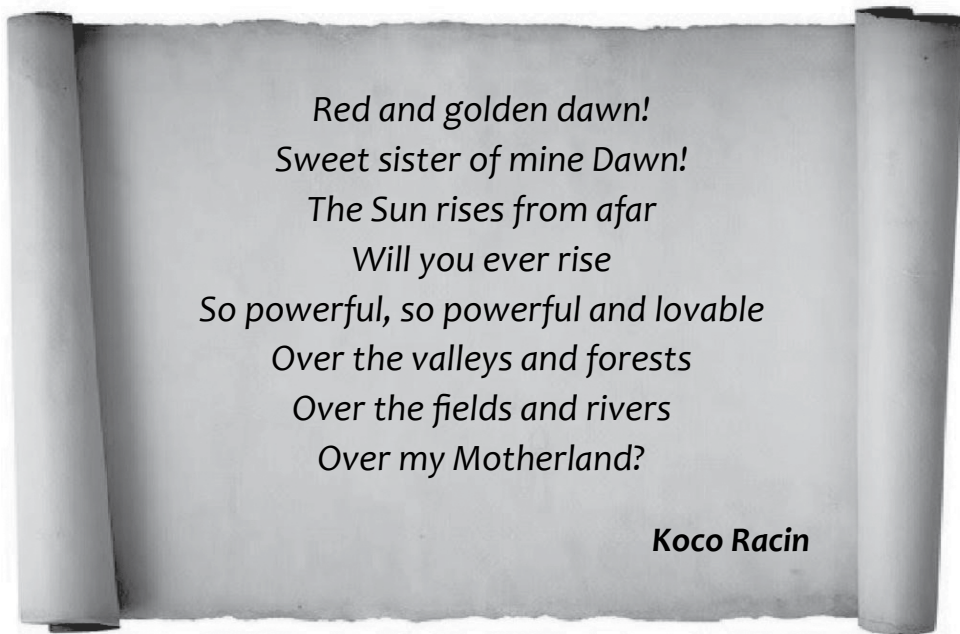
Битола е главен економски индустриски центар во југозападниот дел на Република Македонија. Голем број од најголемите компании во Републиката се наоѓаат во Битола. Пелагонискиот земјоделски комбинат е најголемиот производител на храна во државата. Водниот систем „Стрежево“, е најголем во Република Македонија и има најдобри технолошки единици и можности. Трите термоелектрани на РЕК Битола произведуваат речиси 80% од струјата во земјата. Фабриката за фрижидери „Фринко“ беше водечка компанија за електрични апарати. Исто така, има значајни капацитети во текстилната и прехранбената индустрија.

PART

III

CANADA - MY NEW HOMELAND

*Red and golden dawn!
Sweet sister of mine Dawn!*

The Sun rises from afar

Will you ever rise

So powerful, so powerful and lovable

Over the valleys and forests

Over the fields and rivers

Over my Motherland?

Koco Racin

O, CANADA - BEAUTIFUL COUNTRY

IMMIGRATION FROM MACEDONIA TO CANADA

TORONTO - MY CITY IN CANADA

ДЕЛ

КАНАДА - МОЈАТА НОВА ТАТКОВИНА

Зоро златина и румена!
Зоро златина ѝосесѝримо!
Ти изгреваш на далеку
Дали еднаш ќе изгрееш
Силно, силно, дури милно
Над долови и над гори
Над ѝолиња и над реки
Над мојата Татковина?

Кочо Рацин

О, КАНАДО -УБАВА ЗЕМЈО
ИСЕЛУВАЊЕТО ОД МАКЕДОНИЈА ВО КАНАДА
ТОРОНТО - МОЈОТ ГРАД ВО КАНАДА

O, CANADA - BEAUTIFUL COUNTRY

Many like to call Canada the “land of the future”. It is a country with a population of about thirty million people, mainly from English and French origin. However, there are over one hundred other nationalities, including about 150,000 Macedonians from all parts of Macedonia. It consists of the following 10 Provinces: British Columbia, Saskatchewan, Alberta, Manitoba, Ontario, Quebec, Nova Scotia, New Brunswick, Newfoundland, Prince Edward Island and two Territories: The Yukon and the North-West Territory. There are two official languages, English and French. Members of various nationalities speak their native language. Some Nationalities have their own schools and some have language classes where they learn their mother tongue.. They also have churches, and associations.

The Capital City is Ottawa with a population of about 800,000. It is located in Ontario, and it is a home for other big and important metropolises such as: Montreal, Toronto, Vancouver, Edmonton, Winnipeg, Quebec City, Calgary, Halifax and others. Canada has a continental climate, sub-arctic in the south and polar in the north. The best known rivers are the St. Lawrence, McKenzie and Nelson River. Of the lakes we know Lakes Ontario, Simcoe, Huron, Erie, Winnipeg, and others. The best known mountains are the Rocky Mountains, which stretch across the western part of Canada.

Before the arrival of the Europeans, Canada was populated mainly with Indians and Inuits. It is believed that the Normans arrived, for the first time, in the 11th century. However, it is believed that Giovanni Caboto (John Cabot), an Italian sailor working for England, first discovered the east coasts and the Labrador Peninsula in 1497. The first immigrants from Europe were the French, who founded Quebec in 1608, led by Samuel de Champlain. In 1620 Canada was known as “New

France”. In the abovementioned year they founded a special company in order to colonize the new land and to exploit its enormous natural resources.

During the 17th century the English colonists also arrived in Canada. They also fought with the Iroquois and slowly conquered territories expanding towards the west. At the beginning of the 18th century, the French-English war in Europe caused certain conflicts in Canada as well. As the conquest policy in Europe, led by Louis XIV, somehow neglected Canada, the dominance began shifting from the French to the English. During the war for the Spanish inheritance the English managed to take over some territories. With the Utrecht Peace Agreement in 1713 they were acknowledged the right to the territories around Hudson Bay. During the Seven-Year long war, the English conquered the entire territory of Canada and it was granted to them by the Paris Peace Accords in 1763. During the 19th century there was a great migration and expansion of the colonists towards the west, which led to formation of the Canadian confederation with the status of a dominion in 1867.

Till the end of the 19th Century Canada was an agricultural and cattle breeding country whose basic wealth consisted of forests and huge areas of land growing the renowned Canadian wheat which is exported. Farming dominated in this economic structure, as was the case in USA. However, industry began developing towards the end of the 19th century. Excellent conditions for industrial development enabled this significant commercial branch to develop tremendously. Hence, presently Canada is an industrial and agricultural global power in which foreign capital particularly that of USA has a huge influence. Canada possesses great water energy resources

О, КАНАДО -УБАВА ЗЕМЈО

Канада е земјата на иднината, како што многумина ја нарекуваат. Таа е држава во која живеат триесетина милиони жители, главно од англиско и француско потекло, а има и над сто други националности, меѓу кои и околу 150.000 Македонци од трите дела на Македонија. Таа е составена од 10 покраини (провинции): Алберта, Британска Колумбија, Квебек, Манитоба, Нова Шкотска, Њу Бранзвик, Њуфаундленд, Онтарио, островот Принц Едвардс и Саскачеван; потоа од две самостојни територии - Јукон и Северо-западната област на Арктичкиот (Францускиот) архипелаг. Службени јазици се англискиот и францускиот. Припадниците на сите народи го зборуваат мајчиниот јазик, имаат свои училишта, цркви, друштва. Главен град е Отава со околу 800.000 жители и се наоѓа во Онтарио, а важни поголеми метрополи се: Монреал, Торонто, Ванкувер, Едмонтон, Винипек, Квебек, Калгари, Халифакс, Виндзор и други. Во Канада владее континентална клима, на југ субарктичка и поларна на север. Најпознати реки се Сент Лоренс, Меикензи и Нелсон, а од езерата Горно, Хјурон, Ири, Онтарио, Винипек и други, додека најпознати планини се карпестите Планини што се протегаат на западниот дел на Канада.

Пред доаѓањето на Европејците, Канада била населена, главно, со Индијанците Ирокези и со Ескимите. Се претпоставува дека во XI век за првпат дошле Норманите. Меѓутоа, се смета дека во 1497 година прво се откриени источните брегови и полуостровот Лабрадор од Џовани Кобато (Џон Кабот), италијански морепловец во служба на Англија. Први доселеници од Европа биле Французите, кои во 1608 година под водство на Самуел Шаплен го основале Квебек. Во 1620 година Канада е под името „Нова Франција“. Истата година формирана е засебна компанија со задача да се колонизира новата земја и да се користат нејзините големи богатства.

Во текот на XVII век се доселуваат и англиски колонисти кои, исто така, воде борби против Ирокезите и постепено освојувале простори и се проширувале кон запад. Во почетокот на XVIII век, Француско-англиската војна во Европа предизвикала судир и во Канада. Бидејќи освојувачката политика во Европа, водена од Луј XIV, ја запоставила грижата за Канада, превласта почнала да преоѓа од Французите на Англичаните. Во текот на војните за шпанското наследство, Англичаните успеале да освојат еден нејзин дел и со Утрахтискиот мир во 1713 година им е признато правото на областите околу Хадсоновиот залив. Во текот на седумгодишната војна, Англичаните ја освоиле цела Канада и таа им припаднала со Парискиот мировен договор во 1763 година. Во текот на XIX век се вршело големо населување и ширење на колонистите кон запад, што во 1867 година довело до формирање на Канадската конфедерација со статус на доминион.

Сè до крајот на XIX век, Канада била земјоделско-сточарска земја, чие основно богатство се состоело од шуми и огромни комплекси земја засеана со прочуената канадска пленица која се извезува. Во таквата економска структура преовладувало фармерството, како што било случајот во САД. Меѓутоа, при крајот на XIX век почнува развојот на индустријата. Извонредните услови за индустриски развој ја доведува оваа значајна стопанска гранка на завидно ниво. Така, денес Канада е индустриска и земјоделска светска сила, во која странскиот капитал, особено од САД, има големо влијание. Канада поседува огромно богатство во водена енергија, а развиени се: прехранбената, металната, автомобилската, дрвната, кожарската и хемиската индустрија, рафинирањето на нафта и други гранки. Исто така се развиени и земјоделството, ловот и риболовот. Таа е втора

and highly developed food, metal, automobile, timber, leather, and chemical industry, oil refinery, and other branches. It also has highly developed agriculture, hunting, and fishing. After Russia it is second in the world in its wealth of coniferous forests, It also has a highly developed railway, automobile, air, lake, and road transport.

Today Canada is considered a world example of multicultural society. Since the Second World War in this democratic and multinational country there have been many significant cultural and economic changes. This meant great transformation in its ethnic structure. It was the first country in the world to officially recognize the multicultural diversity and to support the constant and consistent non-discriminatory policy. Hence, they declared multiculturalism as the policy of the Canadian government. This means that every person has the right to free conscience, religion, opinion, expression, peaceful gathering and

socializing, freedom to nurture their own culture, propagandize and practice their own religion, and use their own mother tongue.

The legislation and the multicultural policy of Canada is especially tolerant towards all national church communities, including the Macedonian Orthodox Church. The Macedonian church communities have become real bridges for comprehensive advancement of the relations between the Macedonians and other nationalities living in Canada.

Therefore, Canada is often referred to as the “Promised Land” for Macedonians, especially from the Aegean part of Macedonia, who enjoy every human right in Canada. On the other hand, in their own country, they are treated as foreigners; they are denied their national identity; they are subject to assimilation, denationalization and systematic extermination from their own land. It is this reason that Macedonians in Canada rightfully and proudly sing the hymn “O, Canada.”

HISTORY OF CANADIAN MACEDONIAN HISTORICAL SOCIETY

The Canadian Macedonian Historical Society was originally started in 1990 as the Canadian Macedonian Place Historical Society with its Mission Statement: To record the achievements of Canadian Macedonians over time and place, as well as document the ongoing traditions, culture, religion, language and history of events, starting with the immigration of Canadian Macedonian seniors and their descendants. It was incorporated as the Canadian Macedonian Historical Society in 1991 with a distinctive logo and brochure.

The aims of the Society are:

- To chronicle and describe the Canadian Macedonian historical experience;
- To record the achievements of Canadian Macedonians over time and place;
- To document the traditions, culture, religion, language and history of the Macedonian people in Canada;
- To compile and record the participation and contributions of Canadian Macedonian veterans during the wars
- To support and assist in the accurate presentation of Macedonian history;
- To recognize outstanding Canadians of Macedonian descent for their contribution to the Canadian community;
- To promote public interest in the history of Macedonian and Canadian Macedonian experiences by encouraging research therein;
- To initiate and promote Macedonian historical and archaeological research;
- To establish and maintain a permanent resource centre with a library and museum, and
- To support other complementary purposes consistent with these objects.

The Society presently maintains a library/resource centre in the lower level of Canadian Macedonian Place, with more than 3,000 books, in both Macedonian and English, most about the history and culture of Macedonia, which can be accessed through our website www.macedonianhistory.ca. We collect photographs, Macedonian village costumes, and other memorabilia of our early immigrants. Over the years an average of 3-4 lectures per year have been conducted, a symposium on immigration stories, entitled, “Let Me Tell You a Story” in 2007 and 2010, 10 book launches, 3 film premieres, 16 academics which included doctorates and knowledgeable and passionate folks who gave lectures on their chosen subjects. The website is being updated where all activities will be recorded. They are currently interviewing our many Canadian Macedonians who have made a great contribution to both Canada and to the Macedonian community whose stories must be recorded and preserved for our future generations. These interviews and the older interviews are currently being added to our website and to YouTube.

The Canadian Macedonian Historical Society will be celebrating its 25th Anniversary in November 2016.

земја во светот (по Русија) по богатство на четинарски шуми, а има достигнато висок степен на развој на железничкиот, автомобилскиот, воздушниот, езерскиот и речниот сообраќај.

Денес, Канада се смета за светски пример на мултикултурно општество. Од Втората светска војна во оваа демократска и многунационална земја се одвиваат значајни социјални, културни и економски преобразби, а со тоа и голема трансформација во нејзиниот етнички состав. Таа е прва земја во светот која официјално го признава мултикултурниот мозаик и ја продолжува континуираната и доследна недискриминаторска политика, а со тоа мултикултурата се прогласи за политика на владата на Канада, каде што секој има право на слобода на свеста, верата, мислата, изразувањето, мирното собирање и дружење, негување на сопствената култура, пропагирање

и применување на сопствената религија и употреба на мајчиниот јазик.

Законодавството и мултикултурната политика на Канада се особено толерантни кон сите национални верски заедници, вклучувајќи ја Македонската православна црква. Македонските црковни општини стануваат сè повеќе вистински мостови за сестрано зближување на македонскиот народ и другите националности што живеат во Канада.

Затоа често се вели дека Канада е „ветената земја“ и за Македонците, особено од егејскиот дел на Македонија, кои во Канада ги уживаат сите човечки права. Додека во својата родна земја тие се туѓинци; им се оспорува националниот идентитет, врз нив се врши асимилација, денационализација и систематско истребување од родната грутка. Затоа, со право и со гордост Македонците во Канада ја пеат химната „О, Канада...“.

ИСТОРИЈА НА „КАНАДСКО-МАКЕДОНСКОТО ИСТОРИСКО ДРУШТВО“

„Канадско-македонското историско друштво“ првично започна со својата активност во 1990 година, со своја следна Програма на активности: да ги документира, односно да води евиденција на достигнувањата на канадските Македонци со текот на времето и насекаде, како и да ги документира тековните традиции, култура, религија, јазик и историја на настаните, почнувајќи од доселувањето на канадско-македонските први доселеници и нивните потомци. Ова асоцијација беше регистрирана како „Канадско-македонско историско друштво“ во 1991 година, со карактеристично лого и брошура.

Целите на асоцијацијата се:

- Да води хронолошки запис и да го опише канадско-македонското историско искуство;
- Да ги документира достигнувања на канадските Македонци, со текот на времето и насекаде;
- Да ги документира традициите, културите, религијата, јазикот и историјата на македонскиот народ во Канада;
- Да собира и евидентира материјали за учеството и придонесот на канадско-македонските ветерани за време на војните;
- Да ја поддржи и да помогне во точното претставување на македонската историја;
- Да ги признае извонредните Канаѓани од македонско потекло поради нивниот придонес кон канадската заедница;
- Да го промовира јавниот интерес во историјата на македонското и канадско-македонското искуство со поттикнување на истражувања во тој поглед;
- Да иницира и промовира македонски историски и археолошки истражувања;
- Да воспостави и одржува постојан ресурсен центар со библиотека и музеј, како и
- Да поддржи други комплементарни цели во согласност со овие цели.

Друштвото во моментот одржува библиотека/ресурсен центар на пониското ниво во „Канадско-македонскиот дом“, со повеќе од 3.000 книги, на македонски и на англиски јазик, најмногу за историјата и културата на Македонија, на која може да се пристапи преку нашата веб страница: www.macedonianhistory.ca. Собираме фотографии, македонски селски носии и други предмети од нашите првични доселеници. Во текот на годината просечно се одржуваат 3-4 предавања годишно; се одржаа и симпозиуми за стории поврзани со нашите доселеници, насловен „Дозволете ми да ви кажам една приказна“, во 2007 и 2010 година, 10 промоции на книги, 3 филмски премиери, 16 академици, вклучувајќи докторанти и признати ентузијастички, одржаа предавања на нивна одбрана тема. Веб-сајтот се ажурира и се архивираат сите активности. Во моментот се интервјуираат наши бројни канадски Македонци кои дале голем придонес и во Канада и кон македонската заедница, чии стории мора да се евидентираат и чуваат за наредните генерации. Овие интервјуа и постарите интервјуа во моментот се додаваат на нашата веб страница и на YouTube.

Канадско-македонското историско здружение ќе ја слави својата 25-годишнината во ноември 2016 година.

IMMIGRATION FROM MACEDONIA TO CANADA

In the publication “The Macedonians in USA and Canada” by Slave Nikolovski-Katin it is said that at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, Macedonians started working in overseas countries such as the U.S., Canada, Australia and South America (especially Argentina). Thus, it is known that the first migrant workers from Macedonia arrived on the North American continent in 1885, while the first large group was from the village Bouf, Lerin Region and left in 1898. The first Macedonian - immigrant workers arrived in Australia after the First World War, while the first groups arrived in South America in 1924.

The process of going abroad to earn a living and moving away from Macedonia to the United States and Canada respectively was characteristic of the traditional migration areas: regions of Lerin, Bitola, Prespa, Kostur, Ohrid, Voden, Prilep, Struga, Solun, Tetovo and other parts of Macedonia. The immigration waves from these parts increased after the 1903 Ilinden Uprising, but they became more intense after the Balkan Wars and the First World War, which, instead of bringing liberation from the five-century old slavery, led to the triple partition, oppression, assimilation, denationalization and physical destruction of the Macedonian identity and culture. All this was done by Macedonia's just liberated neighbours: Bulgaria, Kingdom of Yugoslavia, Greece and Albania. What happened in the previous period during several centuries and what happened after the First World War led, for a relatively short period, to great migration movements and ethnic changes in certain parts of Macedonia that had disastrous consequences for the Macedonian population.

Some more realistic estimates indicate that, from the mid 19th century to the present, more

than one million Macedonians from all parts of Macedonia have moved to different countries. In the absence of complete statistical and other data, it is very difficult to accurately determine the exact number, but it is estimated that about 500 thousand Macedonian immigrants live in the U.S., Canada and Australia, out of whom about 150,000 live in the U.S., approximately 150,000 in Canada, and more than 200,000 in Australia and New Zealand. It is estimated that more than 150,000 Macedonians live in Europe and other countries. It is also estimated that about 50,000 immigrants of Macedonian origin live in South America, Egypt, Great Britain, South Africa and Eastern European countries, as well as in Turkey, where there are more than 300,000 Macedonian-Muslims and ethnic Turks from Macedonia.

Immediately after their arrival in their new environments in the postwar period the Macedonians started making attempts to organize themselves. In the beginning they were individuals-immigrants who had declared themselves to be anti Communists in the detention camps. Those immigrants in Greek camps, however, who had declared themselves as Macedonians were exposed to a special regime of torture. They were mainly members of the Macedonian National Committee (MNC), later renamed the Committee of Liberation of Macedonia (OKM), of the Movement for Liberation and Unification of Macedonia (DOOM), the National Liberation Front of Macedonia (NOFM), and other organizations.

The early Macedonian immigrant workers in the past and Macedonian expatriates later came mostly from rural backgrounds and lived in a more difficult economic situation, having less education and low professional qualifications, unlike today's immigrants who mainly have higher education and are professionally trained. Hence,

ИСЕЛУВАЊЕТО ОД МАКЕДОНИЈА ВО КАНАДА

Во публикацијата „Македонците во САД и Канада“ од Славе Николовски - Катин се вели дека при крајот на 19-от век и на почетокот на 20-от век Македонците почнале да одат на печалба во прекуокеанските земји, САД, Канада, Австралија и Јужна Америка (особено Аргентина). Така, се знае дека првите печалбари од Македонија пристигнале на северно-американскиот континент во 1885, а првата поголема група претежно од селото Буф, Леринско, во 1898 година. Во Австралија првите Македонци - печалбари пристигнале по Првата светска војна, а првите групи дошле во 1924 година, слично како и во Јужна Америка.

Печалбарството, односно преселувањето, пак, од Македонија во САД и Канада било карактеристично за традиционално иселеничките краишта: Леринско, Битолско, Преспанско, Костурско, Охридско, Воденско, Прилепско, Струшко, Солунско, Тетовско и други делови на Македонија. Иселеничките движења од овие краишта се засилиле по Илинденското востание во 1903 година, а особено иселувањето било изразено по Балканските војни и по Првата светска војна. Кои наместо слобода од петвековното ропство, на Македонците им донеле тројна поделба, угнетување, асимилација, денационализација и физичко уништување, што ги спроведувале порано ослободените соседи, Бугарија, Кралска Југославија, Грција и Албанија. Она што се случувало во минатото во периодот од неколку векови, по Првата светска војна, за релативно кусо време во одделни делови на Македонија настанале крупни миграциони движења и етнички измени кои имале катастрофални последици за македонското население.

Некои пореални проценки зборуваат дека од средината на 19 век до денес од сите делови на Македонија, во разни земји во светот се преселиле над еден милион Македонци. Во

отсуство на целосни статистички и други податоци, мошне тешко е реално да се утврди точниот број, меѓутоа, се проценува дека во САД, Канада и во Австралија живеат околу 500 илјади македонски доселеници, од кои околу 150.000 во САД, приближно 150.000 во Канада, и над 200.000 во Австралија и Нов Зеланд. Се проценува дека во Европа и во други земји живеат над 150.000 македонски иселеници. Се проценува дека околу 50.000 доселеници со македонско потекло живеат во, Јужна Америка, Египет, Велика Британија Јужна Африка и во источноевропските земји, како и во Турција, каде има повеќе од 300.000 Македонци - муслиmani и етнички Турци од Македонија.

Уште со доаѓањето во новите средини во повоен период, Македонците во новите средини правеле обили да се организираат. Во почетокот иницијатори биле поединци-емигранти декларирани како антикомунисти во прифатните логори. Оние, пак, емигранти во грчките логори кои изјавиле дека се Македонци биле изложени на посебен режим на измачување. Тие биле, главно, членови на Македонскиот национален комитет (МНК), подоцна преименуван во Ослободителен комитет на Македонија (ОКМ), на Движењето за ослободување и обединување на Македонија (ДООМ), на Народноослободителниот фронт на Македонија (НОФМ) и други организации.

Инаку, во минатото македонските печалбари, а потоа и иселениците биле претежно од селските средини, во потешка економска состојба, со понизок степен на образование и со ниски стручни квалификации, за разлика од денешните доселеници кои, претежно, се со високо образование и стручно оспособени. Оттука, главната цел на иселувањето била обезбедување на основната egzистенција и создавање материјални резерви за семејството. Мал број иселеници го напуштиле

the main purpose of immigration was to provide a basic livelihood and earn money for their family. The number of immigrant workers who left their homeland for political reasons and just for the sake of tradition to go abroad to earn a living was very small. However, among recent generations, as well as among the newcomers from more recent times, especially from the Republic of Macedonia, there are more and more highly educated immigrants with a higher cultural and social status that has set a new structural level in the Macedonian Diaspora. Thus, there are intellectuals among them from different areas of activity that have established themselves not only in Macedonia but also worldwide.

The lifestyle of Macedonian immigrants in the Diaspora has gone through a partial transformation due to changes in their economic, social, education, qualifications and increased monetary potential.

Moreover, many of them, especially from the Aegean part of Macedonia made their way into higher society where they live. But in regard to political life in their new environments and societies, the Macedonian settlers lag way behind other ethnic groups, as is the case with immigrants from other Balkan countries. However, their achievements on an economic, spiritual, educational, cultural and sports level contribute more and more so they are not treated as second-class citizens, but as an integral and important factor in the new communities in the Diaspora, especially in multiethnic societies as it is Canada.

The earliest forms of gathering of Macedonian expatriates date back to the time of their massive arrival in new environments when they brought with them their culture, traditions, religion and customs. As a result of that they formed their religious and cultural associations, as well as associations for mutual assistance. Their goal was to preserve Macedonian culture, customs and religious traditions, to provide money to socially disadvantaged Macedonians, and to raise funds to construct churches, schools and other facilities in their new environments and in their birth places in Macedonia as well.

Besides the overseas countries, a large population of Macedonians went to the former Soviet Union during the Civil War in Greece, and settled in the Caucasus regions. The number of Macedonians from Belomorska Macedonia was about 7-8,000 in only Tashkent and surrounding areas

from 1949 onwards. That number later dropped rapidly due to the large number of returnees to Greece, Macedonia and other countries.

Today several thousand Macedonians, mostly from Aegean Macedonia, live in the former Eastern European countries: Romania, Hungary, Czech Republic and Slovakia, Poland, Ukraine, Russia and other countries. In addition, there are numerous immigrants coming from mixed marriages of Macedonians from all parts of Macedonia.

The Republics of Croatia and Slovenia, however, are countries where all rights are guaranteed to Macedonians as a national minority. They are countries where their governments, through material and financial assistance, help the development of minorities to promote their national, cultural and linguistic values. Thus, the Macedonians serve as a bridge for developing friendly relations among Croatia, Slovenia promoting these two countries as democratic and civilized society countries. The destiny of Macedonians in Serbia and Montenegro is similar if not identical to that of Macedonians living in Croatia and Slovenia, but here, due to the problem with the Serbian Orthodox Church, Macedonians don't have their own religious churches; but they are organized in cultural and artistic societies and other associations.

There are Macedonians who live in Pakistan as well and who consider themselves descendants of the soldiers and generals of Alexander of Macedon (the Great). In the Himalayas, in the eastern part of Pakistan, there is a tribe which differs from the others. They are tall with a white complexion. They have their own autonomous territory which they call Hunza or Hunzacad, they speak Burushaski, and identify as Macedonians. The sun on their red flag has eight gold rays. Recently they accepted Islam, but retained the old Macedonian traditions.

In addition, there are Macedonians in Israel whose fate is similar to that of the Jews. Their hard life, overall conditions, strong love for their religion, nation, country, past and future have made Macedonians and Jews establish their sovereign and independent states. One of them is me who has learned from the Jews how painstakingly difficult it is and how much sacrifice is needed to establish a state: how it is even more difficult to achieve freedom, and how the newly established state, Republic of Macedonia, is to be defended, built, protected and developed loftily, with strong faith, great love and best hope.

родниот крај поради политички причини, како и од традицијата за одење во друга земја. Меѓутоа, кај последните неколку генерации, како и кај доселениците од поново време, особено од Република Македонија, се јавува иселување на лица со високо образовно, и со повисоко културно и социјално ниво, што условува нов структурален степен во македонската дијаспора. Така, меѓу нив има интелектуалци од различни сфери на различни области кои се афирмирани не само во македонски туку и во светски рамки.

Промените во економската, социјалната, образовната и квалификационата структура, паралелно со остварениот материјален потенцијал, условуваат и делумна трансформација на животните навики на македонските иселеници во дијаспората. Притоа, голем број од нив, особено од егејскиот дел на Македонија се пробиле во повисокото општество во кое живеат. Меѓутоа, во политичкиот живот во новите средини и општества, македонските доселеници осетно заостануваат зад другите етнички групи, а тоа е случај и со другите иселеници од балканските земји. Сепак, нивните постигнувања на економски, духовен, образовен, културен и спортски план, сè повеќе придонесуваат тие да не бидат третирани како граѓани од втор ред, туку како интегрален и важен фактор во новите средини во дијаспората, особено во мултиетничките општества како што е Канада.

Првите форми на собирање меѓу македонските иселеници датираат од времето на масовното доаѓање во новите средини, кога со себе ја носат својата култура, јазик, традициите, религијата и обичаите. Како резултат на тоа, уште на почетокот се формираа заемно-помошни, културни, црковни асоцијации и друг вид друштва. Тие имаат за цел да ја зачуваат македонската култура, обичаите и верските традиции, да се обезбеди материјална помош на социјално загрозените Македонци, како и да собираат средства за изградба на цркви, училишта и други објекти во новите средини и во нивните родни места, во Македонија.

Покрај прекуморските земји голем број Македонци има и во поранешниот Советски Сојуз, дошле во текот на Граѓанската војна во Грција и тие се населиле во кавкаските региони. Само во Ташкент и околните места во периодот во 1949 година, бројот на Македонците од Беломорска Македонија изнесувал околу 7-8.000. Тој број подоцна рапидно се намалил

поради големиот број повратници во Грција, Македонија и во други земји.

Денес во поранешните источно-европски земји: Романија, Унгарија, Чешка и Словачка, Полска, Украина, Русија и други земји живеат неколку илјади Македонци претежно од егејскиот дел на Македонија. Исто така, има и бројни доселеници од мешани бракови на Македонци од сите делови на Македонија.

Република Хрватска и Република Словенија, пак, се земји кадешто на Македонците им се гарантирани сите права како национално малцинство. Тие се земји кадешто владите, преку материјална и финансиска помош, го помагаат развојот на малцинствата за афирмација на нивните национални, културни и јазични вредности. Со тоа Македонците служат како мост за развивање на пријателство помеѓу Хрватска и Словенија, со Македонија, афирмирајќи ги, на тој начин, двете држави како демократски и граѓански земји. Судбината на Македонците во Србија и Црна Гора е слична, ако не и идентична со онаа на Македонците во Хрватска и Словенија. Тука, заради проблемот со Српската православна црква, Македонците немаат свои духовни храмови, туку се организираат во културно-уметнички друштва и други асоцијации.

Има и Македонци кои живеат во Пакистан и кои сметаат дека се потомци од војските и генералите на Александар Македонски (Велики). Имено, на Хималаите, во источниот дел на Пакистан, има племе кое се разликува од другите. Тие се високи и руси по боја. Имаат своја автономна територија која тие ја нарекуваат Ханза, или Ханза-кут, зборуваат бурошаски јазик и се чувствуваат како Македонци. Нивното знаме е црвено и со сонце кое има осум златни краци. Во скоро време го примиле исламот, но ги задржале старите македонски традиции.

Исто така Македонци има и во Израел, чија судбина е слична како на сите Евреи. Макотрпниот живот, целокупните состојби, силната љубов кон својата вера, народ, земја, минато и иднина, направи и од Македонците и од Евреите да формираат свои суверени и независни држави. Еден од нив сум и јас која од Евреите учи колку тешко, макотрпно и со многу пожртвуваност се формира држава; како уште потешко се стекнува слободата и, како сето тоа возвишено, со силна вера, со голема љубов и со најголема надеж треба да се брани, гради, чува и развива новосоздадената држава Република Македонија.

TORONTO, MY CITY IN CANADA

Toronto is situated on the beautiful north shore of Lake Ontario and is the Capital City in Ontario. Since 1951, over the past sixty-four years, it has gradually grown. Toronto, Agincourt, Scarborough, North York, Etobicoke, York, and East York were amalgamated to become the Greater Toronto Area (GTA) and Toronto has not only increased in area size but also has more than doubled in the size of the population. The City has a transit system that goes from the airport across the city, which includes subway lines, buses, streetcars, a Light Rail Transit and a GO train which connects the City with the surrounding areas. For more efficiency, the transportation system is being reviewed with new proposed system called "Smart Track".

Toronto has evolved into a cosmopolitan, multicultural city where in excess of 120 nationalities live with diverse cultures, customs and religions. There are many places of worship where the people may attend to celebrate their various beliefs - churches, synagogues, mosques and temples. In 1998 one inner city school had population of 400 pupils from 69 different countries from Junior Kindergarten to Grade 6.

Toronto has come a long way in accepting all peoples, gay, bisexual and transgender alike. They are now an integral part of the fabric of our society and gay marriages are widely and legally accepted.

My Toronto is a cultural centre with Restaurants and Bistros offering international cuisine. There is the CN Tower, which until a few years ago was the highest free standing structure in the world, The Art Gallery of Ontario, several Museums including the Royal Ontario Museum, The Science Centre, The Hockey Hall of Fame, the Toronto Symphony Orchestra, Theatres and Ballet. There is even a real castle, Casa Loma, which was built by Sir Henry

Pelham for his wife, but when he could no longer afford it, the City of Toronto took it over and gave it to the Kiwanis Club to operate for tours, banquets and weddings. In this way, the castle has been gradually restored. There are self-guided tours in many languages.

In the summer months, one can take a ferry boat across the lake to the Toronto Islands, Centre Island being the most popular. There are many things to do; sun on the beach and swim in the lake, see the beautiful gardens, go on rides or have a picnic - what a lovely way to spend a day on an island in the middle of the lake.

High Park was donated to the city on the understanding that no alcohol would ever be served in the park or the ownership of the land would revert back to the donor's family. Grenadier Pond, a petting zoo and many hiking trails can be found here. There is also a restaurant which serves lunch and dinner BUT no alcohol.

The Metro Zoo has animals from all the Continents and is divided into Continental pods, North America, South America, Africa, Australia, Europe, Asia and Antarctica. A mono rail is available to take people from area to area because of the enormous size of the zoo through the Rouge Valley. It is a great learning experience and a must see for children and adults alike. The chimpanzees are my favourite.

The Ontario Parliament Buildings are located at Queen's Park. The Parliament is made up of the democratically elected Politicians which are divided into Political Parties, the largest of which forms the Government and the second largest Party forms the Opposition. If there is no majority, all Parties must work together to form a Minority government to make decisions. The three major Political parties in Ontario are the Conservatives, the Liberals and the New Democratic Party.

ТОРОНТО - МОЈОТ ГРАД ВО КАНАДА

Торонто се наоѓа на убавиот северен брег на езерото Онтарио и е главен град на Онтарио. Од 1951 година, во текот на изминатите 64 години, тој постепено расте. Торонто, Ејџинкорт, Скарборо, Северен Јорк, Итобико, Јорк и Источен Јорк се споија и ја сочинуваат Поголемата површина на Торонто (GTA), додека Торонто не само што се зголеми во големина, туку, исто така, го удвои своето население. Градот има транзитен систем што се протега од аеродромот па преку целиот град, кој вклучува линии на подземната железница, автобуси, трамваи, градска и меѓурегионална железничка линија која го поврзува градот со околните области. За поголема ефикасност, транспортниот систем се надоградува со нов предлог-систем наречен „Смарт Трак“ (’паметен колосек’).

Торонто се разви во космополитски, мултикултурен град каде што повеќе од 120 националности живеат, а сите со различни култури, обичаи и религија. Постојат многу места за богослужба, каде што луѓето можат да ги практикуваат своите различни верувања - цркви, синагоги, џамии и храмови. Во 1998 година едно училиште во внатрешноста на градот имаше 400 ученици од 69 различни земји, од предшколска возраст до 6-то одделение.

Торонто измина долг пат до прифаќање на сите луѓе, геј, бисексуалци и на транссексуалци подеднакво. Тие се сега составен дел од структурата на нашето општество, а браковите на хомосексуалците се широко и правно прифатени.

Мојот град Торонто е културен центар со ресторани и бистроа што нудат интернационална кујна. Тука е и СиЕн Кулата (CN Tower), која до пред неколку години беше највисокото здание во светот; уметничката галерија на Онтарио, неколку музеи, вклучувајќи го и музејот „Ројал Онтарио“, Научниот центар, Сала на славните хокејски имиња, Симфонискиот оркестар на Торонто, кино-сали, Опера и балет. Постои дури и вистински замок, Каса Лома (Casa Loma), кој бил изграден од страна на Сер Хенри Пелхам за неговата сопруга, но кога тој повеќе не можел да си го дозволи

тоа, градот Торонто го презел замокот и го предал на клубот „Киванис“ (Kiwanis Club) да го намени за разгледување, банкети и свадби. На овој начин, замокот постепено се обновува. Постојат разгледувања со туристички водичи кои говорат многу јазици.

Во летните месеци може да се возите со ферибот преку езерото до Островите Торонто, од кои Централниот Остров е најпопуларен. Постојат многу нешта што може да ги правите; да се сончате на плажа и да пливате во езерото, да ги разгледувате прекрасните градини, да одите на прошетки или на пикник - каков прекрасен начин да се помине еден ден на остров во средината на езерото!

Хај Парк му беше дониран на градот со под разбирање дека никогаш нема да се точи алкохол, во спротивно сопственоста на земјиштето ќе се врати назад на семејството на донаторот. Езерцето Гренадиер, зоолошката за миленичиња и многу пешачки патеки може да се најдат тука. Исто така, има и ресторан каде се служи ручек и вечера, но НЕ и алкохол.

Зоолошката градина „Метро“ поседува животни од сите континенти и е поделен на Континентален дел, Северна Америка, Јужна Америка, Африка, Австралија, Европа, Азија и Антарктик. Еден воз е на располагање за да ги однесе луѓето од еден дел до друг поради огромната површина на зоолошката градина преку долината Руиж. Тоа е големо искуство и нешто што мора да се доживее и види и за деца и за возрасни подеднакво. Шимпанзата се моите омилени.

Зградата на онтарискиот парламент се наоѓа во Квин Парк (Queen's Park). Собранието е составено од демократски избраните политичари кои се поделени во политички партии, од кои најголемата формира влада, додека втората по големина партија ја формира опозицијата. Ако не се изгласа мнозинство, сите партии мора да работат заедно за да формираат малцинска влада за да се донесуваат одлуки. Трите главни политички партии во Онтарио се: Конзервативната, Либералната и Новата демократска партија.

We are fortunate to have in this great city The Hospital for Sick Children which is known world-wide and where children come from all over the world for specialized treatment and life-saving surgery. The Herbie Fund will assist parents from foreign countries to have the medical procedures done at no cost.

Toronto is a World Class Business Centre with the main financial district located in the heart of the city on Bay Street. Toronto is also a major Shopping Centre with stores and boutiques carrying world renowned brand name of products. The Toronto Eaton Centre is open all year round for tourists except on Christmas Day.

Toronto is a Learning Centre with world recognized Universities including The University of Toronto, The Ryerson University which is widely known in the world for journalism and York University.

Insulin, which has saved the lives of many people with diabetes, was discovered by the research done at the University of Toronto by Dr. Frederick Banting and Dr Charles Best.

In 1923, Dr. Frederick Banting along with Dr. John MacLeod, renowned doctor in the study of Diabetes in Canada won the Nobel Prize for Physiology or Medicine for the discovery of Insulin. Dr. Banting felt that Dr. Best should have also been included as a winner of the Nobel Prize as he had been involved in the research, and so he shared his prize money with him.

Toronto has many Sports Teams including the Toronto Maple Leafs Hockey team, the Blue Jays Baseball team, The Raptors Basketball team, The Toronto Argonauts Football Team and the Toronto Football Club (soccer team). The Rogers Centre (formerly known as the Sky Dome) is a stadium with a retractable roof so that the various sporting events may be held in all kinds of weather. It cost the tax payers almost \$500 million.

There is a large Macedonian Community in Toronto and the nearby cities which has been able to support four Churches, one in Toronto and in the nearby vicinities of Mississauga, Markham and Ajax. St Clement is located in the area of East York in Toronto and it is not only a place of spiritual living, religion and prayer but it is also a gathering place for the Macedonian people, a place to call home, a cultural and educational centre. Many cultural events, festivals, banquets celebrations take place in the magnificent, spacious hall. The Facility is also made available to the many Village and Cultural Associations for their meetings. We are

most fortunate to have an elevator which makes all levels of St. Clement accessible to Seniors and those with disabilities.

There is a Senior Citizens Club and a Seniors' Lunch is offered once weekly for a nominal price. This has proven of great success as it offers the opportunity for people to socialize, share stories and visit with each other which makes for great camaraderie. This Group also has trips and a yearly banquet in September to celebrate Macedonian Independence Day.

Makedonka is our Dance Group of which we are proud and which has won many awards. There is also a Literary Association, "Brakja Miladinovci", the Ladies Auxiliary, Chess Club, Bowling League, Choir, Drama and Sports Groups. Along with the Macedonian Community, the United Macedonian Organization was in the forefront in the building of St. Clement which was completed in 1965 and will celebrate its Golden Anniversary in 2015. My Family are proud members of this Church.

Toronto is a home to the largest concentration of Macedonians outside of the Balkans, with estimates ranging from between 100,000 to 150,000 Macedonian-Canadians. An active Diaspora community with a rich history in Canada, the city's earliest migrants crossed the Atlantic as temporary economic sojourners, political refugees, and, later, as permanent settlers.

Toronto's earliest Macedonian immigrants often assumed the most dangerous, dirty, and low-paying jobs in the city's factories, tanneries, and abattoirs. Macedonians worked in Toronto's east-end silk mills and knitting factories as spinners and yarn separators.

With the end of World War I, Macedonia was partitioned again by the Versailles Treaty, eliciting protest from the Diaspora community. The mobilization of Macedonian leaders in North America led to the formation of such groups as the Macedonian Political Organization (MPO), which sought to promote cultural events, heritage, and national awareness. For some groups, lobbying for an independent Macedonia was an integral part of their program; for others, the cultivation and preservation of Macedonian culture in Canada was of equal importance. In this vein, a robust social and associational life developed amongst Toronto's Macedonians, led, quite often, by ladies' auxiliaries. The organizational efforts of Macedonian women were important in uniting the community through folk dances, picnics, and other events.

Среќни што во овој голем град ја имаме Детската болница, која е позната ширум светот и каде што деца од целиот свет доаѓаат за специјализирано лечење и за операции за да им се спаси животот. Фондацијата „Херби“ им помага на родителите од странство да добијат медицински испитувања без трошоци.

Торонто е светски бизнис центар, чија главна финансиска област се наоѓа во срцето на градот на Беј Стрит. Торонто е, исто така, голем трговски центар со продавници и бутици на светски познатите брендови и производи. Центарот „Итон“ на Торонто е отворен преку целата година за туристи, освен на Божиќ.

Торонто е научен центар со светски признати универзитети, вклучувајќи го и Универзитетот „Торонто“, Универзитетот „Раерсон“, кој е нашироко познат во светот за новинарство, како и Универзитетот „Јорк“.

Инсулинот, којшто спасува живот на многу луѓе со дијабетес, бил откриен во истражување спроведено во Универзитетот „Торонто“ од страна на д-р Фредерик Бантинг и д-р Чарлс Бест.

Во 1923 година д-р Фредерик Бантинг, заедно со д-р Џон Маклеод, познат лекар во студијата на дијабетес во Канада, ја доби Нобеловата награда за физиологија или медицина за откривањето на инсулинот. Д-р Бантинг мислеше дека д-р Бест треба, исто така, да ја сподели Нобеловата награда, бидејќи и тој беше вклучен во истражувањето. Па така, тој ја подели паричната награда со него.

Торонто има многу спортски тимови, вклучувајќи го и хокејарскиот тим „Торонто мејпл лифс“ (Toronto Maple Leafs), бејзбол тимот „Блу Џејс“ (Blue Jays), кошаркарскиот тим „Рапторс“, фудбалскиот тим „Аргоунаути на Торонто“ (Toronto Argonauts) и фудбалски клуб „Торонто“. Центарот „Роџерс“ (порано познат како Небеска купола), е стадион со подвижен покрив, така што различни спортски настани може да се одржуваат во сите сезони. Даночните обврзници ги чини, речиси, 500 милиони долари.

Постои голема Македонската заедница во Торонто и околните градови, која е во можност финансиски да поддржува четири цркви, една во Торонто и по една во близината на Мисисага, Маркам и Ајџекс. Црквата „Свети Климент“ се наоѓа во областа Ист Јорк (East York) во Торонто и таа не е само место за богослужби и молитви, туку е и збиралиште на македонскиот народ, место што се нарекува 'дома'. Многу културни настани, фестивали, промоции и прослави се одржуваат во прекрасната, пространа сала. Објектот е, исто така, на располагање и за многу културни здруженија од внатрешноста за нивни средби. Најмногу сме среќни што имаме лифт што ги прави сите

нивоа на „Свети Климент“ достапни за старите лица и оние со пречки во развојот.

Постои и Клуб за постарите граѓани, каде се служи ручек на пензионерите еднаш неделно по номинална цена. Ова се покажа како голем успех, бидејќи нуди можност за луѓето да се дружат, да споделат доживувања и да се посетуваат едни со други што ги прави големи пријатели. Оваа група, исто така, организира патувања и годишен банкет во септември кога се прославува Денот на македонската независност.

„Македонка“ е нашето културно-уметничко друштво на кое сме горди и кое има освоено многу награди. Исто така, постои и Литературното друштво „Браќа Миладиновци“, женски клуб, шаховски клуб, куглачки клуб и хор. Заедно со Македонската заедница и Обединетата македонска организација беше во првите редови пред зградата на „Свети Климент“ која беше завршена во 1965 година, а ќе го прослави својот Златен јубилеј во 2015 година. Моето семејство е горд член на оваа црква.

Торонто е дом на најголемата концентрација на Македонците надвор од Балканот, со проценка дека се работи за бројка од 100.000 до 150.000 македонски Канаѓани. Тоа е активна заедница во дијаспората со богата историја во Канада. Најраните мигранти во градот го преминале Атлантскиот океан како привремено економски патници, политички бегалци, а подоцна и како постојани доселеници.

Првите македонски иселеници во Торонто често ги прифаќале најопасните, валкани и ниско платени работни места во градските фабрики, штавилници и кланици. Македонците работеле во мелниците за свила на исток од Торонто и во фабриките за плетење како предачи и одвојувачи на предиво.

Со крајот на Првата светска војна, Македонија била повторно распарчена со Версајскиот договор, што предизвикало протести од дијаспората. Мобилизирањето на македонските лидери во Северна Америка довело до формирање на такви групи, како Македонска политичка организација (МПО), која настојувала да промовира културни настани, зачувување на наследството и на националната свест. За некои групи, лобирањето за независна Македонија било составен дел од нивната програма; за други, негувањето и зачувувањето на македонската култура во Канада било од еднаква важност. Во оваа насока, стабилен општествен и друштвен живот се развил меѓу Македонците во Торонто, предводен од, често, женските секции. Организационите напори на македонските жени биле важни во обединување на заедницата преку народните ора, излети и други настани.

The late 1940s and 1950s saw the arrival of some 20,000-30,000 Macedonian immigrants to Canada, including child refugees from Aegean Macedonia. The character of post-war Macedonian migrants differed considerably from previous waves: most were permanent settlers, many were sponsored by established family members, vast numbers were well-educated professionals from urban centres, and the majority possessed a more developed sense of national identity.

With the establishment of the People's Republic of Macedonia within the Federal Republic of Yugoslavia in 1944, an ethnolinguistic and cultural project aimed at fortifying a uniquely Macedonian national identity was undertaken. By 1950, a literary language had been standardized and by 1967, an autonomous Macedonian Orthodox Church was established. In the 1960s, the *Matica na Iselenicite na Makedonija* (Queen Bee of the Macedonian Immigrants) was founded to promote Macedonian culture and facilitate communications between the Yugoslav Republic and the various Diaspora communities around the world. Through the *Matica*, Toronto's Macedonians were able to communicate with their compatriots in the Balkans and even coordinate activities, such as relief efforts for victims of the 1963 earthquake in Skopje.

In the years after the Second World War, Toronto quickly became a kind of the locus of Macedonian nationalism in North America. Since the 1950s, the associational and cultural life of Macedonians in Canada has flourished. Individual communities have inspired local newspaper, radio, and television programs, sporting groups, literary societies, historical associations, folk-dance troupes, and genealogical societies.

On April 28, 1959, the United Macedonians (UM) was founded in Toronto with the aim of unifying, strengthening, and maintaining Macedonian culture and heritage. United Macedonians was originally established as a kind of federation of the various village benevolent societies that had established themselves in the city.

United Macedonians is headquartered in Toronto, with chapters in Windsor, Hamilton, and Montreal. One of the organization's most vibrant and exciting events remains its Ilinden Holiday picnic, held annually in honour of St. Ilia. In the '60s and '70s, the picnic drew up to 25,000 enthusiasts; now, the annual event, held at the 40-acre park Ilinden Park owned by the United

Macedonians in Scugog, Ontario, draws about a fifth of that number, but still retains its energy and significance as the Macedonians' most important national and religious holiday.

Ontario is one of the richest and most important Canadian provinces. It stretches from Lake Erie and Lake Ontario, across Lake Huron to Hudson Bay. Its capital city, Toronto, lies on the shore of Lake Ontario. Other important cities are: Ottawa, the capital city of Canada, Hamilton, Windsor, and others. Presently Toronto, founded in 1793 as York, which got its present name in 1834, is the largest Macedonian colony. Here they have four Macedonian orthodox churches. Toronto is also the biggest center that has Macedonians from all parts of Macedonia, where they can freely express their national, spiritual, cultural and sports values.

Among the hundreds of ethnic groups from all over the world, about one hundred thousand Macedonians also live in Toronto. They come from all parts of Macedonia, but most of them come from the regions of Lerin (Florina), Bitola and Prespa, Kostur (Kastoria). Ohrid, Voden (Edesa), Skopje, and from many other places. As a result of their high achievements, especially in the economy, the Macedonians are one of the most important ethnic groups in Toronto and they play an important role in the entire life of this city.

The St. Clement of Ohrid in Toronto is a cathedral church. It is the first Macedonian Orthodox church in Canada and one of the most important and best known churches and cultural and educational institutions of the Macedonians in North America and the wider region. The initiative to establish a church community arose at the fourth Ilinden picnic organized in 1962 by the national organization "United Macedonians" (Obединeti Makedonci). At that time the organized living meant desire, unity and love towards the native land of the Macedonian immigrants in Toronto and the vicinity. At this meeting held on 7 August 1962, they decided to build the church of St. Clement of Ohrid. Among the hundreds of Macedonian immigrants, the formal event was also attended by Metropolitan Naum, who was the Bishop of Zletovo and Strumica at that time. On 12 August of the same year, for the first time, Metropolitan Naum conducted a religious service in Macedonian, and performed the first Macedonian christening. This was an event that was remembered and was written in capital letters in the history of this church community.

Кон крајот на 1940-тите и 1950-тите дошле околу 20.000-30.000 македонски иселеници во Канада, вклучувајќи ги и децата-бегалци од Егејска Македонија. Карактерот на повоените македонски мигранти се разликувал значително од претходните бранови: повеќето биле постојани доселеници, многу биле спонзорирани од веќе етаблирани членови на семејства, огромен број биле добро образовани професионалци од урбани центри, а повеќето поседувале поразвиено чувство на национален идентитет.

Со формирањето на Народна Република Македонија во рамките на Федеративната Народна Република Југославија во 1944 година, беше спроведен еден етно-лингвистички и културен проект во насока на утврдување на единствен македонски национален идентитет. До 1950 година, се стандардизираше македонскиот литературен јазик, а до 1967 година беше основана и автокефалната Македонска православна црква. Во 1960 година се формираше Матицата на иселениците од Македонија за да ја промовира македонската култура и да се олесни комуникацијата меѓу југословенската Република и различните заедници во дијаспората ширум светот. Преку Матицата, Македонците во Торонто беа во можност да комуницираат со своите сонародници на Балканот, па дури и да ги координираат активностите, како што се напорите за помош на жртвите од земјотресот во Скопје во 1963 година.

Во годините по Втората светска војна, Торонто, за кратко време, стана еден вид на геометричка точка (локус) на македонскиот национализам во Северна Америка. Од 1950-тите, општествениот и културниот живот на Македонците во Канада беше во подем. Индивидуалните заедници беа инспирација за локални весници, радио и телевизиски програми, спортски групи, литературни друштва, историски асоцијации, играорни групи и генеалогски друштва.

На 28 април, 1959 година основана е организацијата Обединети Македонци (ОМ) во Торонто со цел обединување, јакнење и зачувување на македонската култура и наследство. Првично Обединети Македонци е основана како еден вид федерација на различни селски добротворни здруженија кои се формираа во градот.

Обединети Македонци е со седиште во Торонто, со ограноци во Виндзор, Хамилтон и во Монреал. Еден од најбиталните и највозбудливи настани на организацијата е нејзиниот Илинденски пикник, што се одржува секоја година во чест на свети Илија. Во 60-тите и 70-тите години, пикникот привлекуваше и до 25.000 ентузијастички; сега, годишниот настан што се одржува во паркот „Илинден“, на 40 акри, во сопственост на Обединети Македонци во Скугог, Онтарио, привлекува околу една петтина од тој број, но сепак ја

задржува енергијата и значењето како најважен национален и верски празник на Македонците.

Онтарио е една од најзначајните и најбогати канадски провинции. Таа се протега од езерата Ири и Онтарио, преку езерото Хјурон до Заливот Хадсон. Главен град е Торонто, кој се протега долж брегот на езерото Онтарио, а други поважни градови се: Отава (главниот град на Канада), Хамилтон, Виндзор и други. Денес Торонто, кој е основан во 1793 година, под името Јорк, а во 1834 година го добил сегашното име, е најголемата македонска колонија во иселеништвото. Таму се отворени четири македонски православни цркви, а две се во формирање. Исто така, Торонто е и најголемиот центар на Македонците од сите делови на Македонија, каде што тие слободно ги изразуваат своите вредности на национален, духовен, културен и спортски план.

Меѓу стотината етнички групи од целиот свет, во Торонто живеат и околу стотина илјади Македонци. Нив ги има од сите делови и места на Македонија, но најбројни се од Леринско-битолскиот и Преспанско-костурскиот крај, од Охридско, Воденско, Скопје и од други места. Поради високите дострели, особено на економско поле, Македонците се една од најзначајните етнички групи во Торонто и играат важна улога во целокупното живеење на овој град.

Црквата „Свети Климент Охридски“ во Торонто е катедрална, прва македонска православна црква во Канада и една од најзначајните и најпознати цркви и културно-просветни институции на Македонците во Северна Америка и пошироко. Иницијативата да се формира црковна општина се родила на четвртион Илинденски пикник што националната организација „Обединети Македонци“ го одржала во 1962 година. Таа година на организираното живеење значела желба, единство и љубов кон родната земја на македонските доселеници во Торонто и околината. Така, на големиот собир, што се одржал на 7 август 1962 година, била донесена одлука за изградба на црквата „Свети Климент Охридски“. На свеченоста, покрај неколкуте стотици македонски доселеници, присуствувале и тогашниот Злетовско-струмички епископ, митрополитот Наум, кој, во Торонто на 12 август истата година, извршил за првпат богослужба на македонски мајчин јазик и прво крштевање. Тоа бил настан што останал во сеќавањата и запишан со големи букви во историјата и меморијата на оваа црковна општина.

На 5 април 1964 година, во присуство од над 500 македонски доселеници, претставници на средствата за јавно информирање на Канада, пријатели на Македонците и претставници на општината, бил поставен камен-темелникот на црквата. Една година подоцна, на 18 април 1965

The foundation stone to this church was placed on 5 April 1964 in the presence of over 500 Macedonian immigrants, representatives of the Canadian media, friends of the Macedonian people, and community representatives. One year later, on 18 April 1965, the new Macedonian Orthodox Church of St. Clement of Ohrid was completed. Its holy portals were opened to all believers, regardless of which part of Macedonia they came from. Then, in the presence of a large number of Macedonian immigrants and reporters, Archbishop Dositej dedicated the church together with priests from Macedonia.

During its long period of existence this important church community achieved significant results in all fields. Today St. Clement of Ohrid is a church filled with picturesque frescoes and icons with a carved iconostasis. It has three halls and a kitchen for about 1.000 visitors, adjoining premises, and a car park. The church building is now renovated and represents a beautiful contribution to the Canadian architecture.

At the great Church-people's assembly in July 1967 the Holy Archbishop's Synod of the Macedonian Orthodox Church appointed the present vicar bishop Tiveriopolski Kiril for Bishop of the newly formed American-Canadian-Australian Diocese. The act of enthroning was performed at the St. Clement of Ohrid in Toronto, on 10 August 1969. Therefore, this church is not only important for its great number of activities, but also because of the many important historic decisions for MOC that were reached there. It also hosted the first Church people's Assembly in September 1975, the Caravan of Nations, and many other manifestations.

The Cathedral Church of St. Clement of Ohrid is an example of significant activities and mutual living of Macedonians from all parts of Macedonia. In 2015, Vera Belchevska made history as the first woman President. It is the biggest and most important national, holy, religious, cultural and educational and sports centre, as well as a home for the entire living of Macedonian immigrants in the metropolis of Toronto. This is why the Macedonians who come to the church of St. Clement of Ohrid, in which Vera Belchevska is the president, feel as if they are at home, in Macedonia.

HISTORY OF CANADIAN MACEDONIAN PLACE

Canadian Macedonian Place is a Senior Citizen Residence for seniors from age 50 and upwards who are able to live independently. Two years

ago, renovations were undertaken and are now still in progress. Each apartment is being converted into a luxurious suite, a place where one can be proud to live and definitely feel like they have arrived home. CMP has kept the spirit of the Macedonian people and celebrates the Macedonian culture and heritage.

MISSION STATEMENT: To provide quality affordable accommodations, food, medical resources and companionship to Seniors of all backgrounds with an aim to encourage the vibrant Macedonian culture in the City of Toronto.

CMP has been fortunate to have Zlatka Cokov, a dedicated, capable and experienced Administrator who over the past twenty-nine years has been a great asset in the day to day running of the Home.

The following is the History of Canadian Macedonian Place written by Virginia Stoymenoff, in honour of the 20th Anniversary of CMP.

Although we are celebrating the 20th Anniversary of Canadian Macedonian Place, thoughts and planning began 30 years ago. The first informal gathering took place in the home of John and Dotsa Bitove on February 12th, 1969, to introduce the idea of a Macedonian senior citizen home in Toronto. Present at that meeting were John and Dotsa Bitove, Alex Christoff, Borislav Ivanoff, Chris Louis, Lou Mladen, Lou Phillips, Nick Zolumoff. Many subsequent meetings were held and new committees elected. By March 14, 1971, ten sub-committees were formed to start immediate investigations. On March 30th, 1971, the first official meeting for the "Macedonian Community Centre Project" was held at St. George's Church Hall, at which the following were elected as chairmen of committees: Andy Pandoff - Priority Committee; James Elia - Legal Committee; Chris Louis - Real Estate Committee; Tom Ylkos - Finance Committee; Bob Pappas - Professional Committee; Nick Zolumoff - Building Committee; Boris Ivanoff - Secretarial Committee; Chris Stavro - Government Committee; Robert Gill - Fund Raising Committee; Denny Karstovsky - Public Relations Committee. Alex Christie and Alex Kelly Christoff were to share the chairmanship of the Project.

The first official Board of Directors was formed on July 20, 1971 as follows: John Bitove - President; Boris Ivanoff - Secretary; Dorothy Kizoff - Corresponding Secretary; Bob Gill - Treasurer; Sophie Pandoff - Assistant Treasurer; and Vice-Presidents - Vassa Evans, Vesa Pappas, Lou Phillips,

година, биле предадени клучевите на новата Македонска православна црква „Свети Климент Охридски“ и биле отворени нејзините свети порти за сите верници, бе разлика од кој дел на Македонија дошле. Тогаш, архиепископот Доситеј, во сослужение на свештени лица од Македонија, а во присуство на голем број македонски доселеници и претставници на медиумите, го извршил чинот на осветувањето.

Во овој долг период на постоење, оваа значајна црковна општина постигнала видни резултати на сите полиња. Денес „Свети Климент Охридски“ е сопственик на храм во кој има резбан иконостас, а целиот храм е исполнет со живописни фрески и икони. Има три сали и кујна за над 2.000 посетители, помошни простории и паркинг. Зградата на црквата е реновирана и претставува убав прилог во канадската архитектура.

Покрај духовното живеење, „Свети Климент Охридски“ била и останува средиште на културно-просветното, националното и спортското живеење на поголемиот број Македонци. Во составот на општината работат фолклорните групи „Македонка“ и „Солунски бисери“, како и Литературното друштво „Браќа Миладиновци“, женската секција, драмската секција, библиотеката, шаховската и спортската секција, црковниот хор и други групи. Во просторите на црквата работи и Пензионерскиот клуб „Гоце Делчев“.

Светиот архиерејски синод на МПЦ, на големиот Црковно-народен собир во јули 1967 година го назначил тогашниот викарен епископ тивериополски Кирил за епископ на новоформираната Американско-канадско-австралиска епархија. А чинот на востолучувањето се одржал токму во „Свети Климент Охридски“ во Торонто, на 10 август 1969 година. Затоа, оваа црква е значајна не само по бројот на активностите, туку и по важноста што таму се донесени историски одлуки за МПЦ. Така, таа била домаќин на првиот Црковно-народен собир во септември 1975 година. Таа е и домаќин на Карванот на нациите и на многу други манифестации.

Катедралната црква „Свети Климент Охридски“ е пример на значајни активности и заедничко живеење на Македонците од сите делови на Македонија. Таа е најголем и најзначаен национален, духовен, црковен, културно-образовен и спортски центар и дом за севкупното живеење на македонските доселеници во метрополата Торонто. Затоа, Македонците кои доаѓаат во црквата „Свети Климент Охридски“ во која е претседател Вера Делчевска се чувствуваат како дома, во Македонија.

ИСТОРИЈА НА КАНАДСКО-МАКЕДОНСКИОТ ДОМ

Канадско-македонскиот дом (КМД) е место за живеење на граѓани постари од 50 години кои се способни да живеат самостојно. Пред две години

започна реновирањето на истиот кое и сега е во тек. Секоја наместена соба е претворена во луксузен апартамент, топло катче, каде што луѓето коишто живеат овде може да бидат горди, и, дефинитивно, да се чувствуваат како да пристигнале дома. Овој Дом во себе го чува и негува духот на македонскиот народ и ги слави македонската култура и наследство.

МИСИЈА: Да се обезбеди квалитетно и прифатливо сместување, храна, медицински ресурси и дружење за постарите лица од сите слоеви, со цел да се поттикне динамичната македонска култура во градот Торонто.

Канадско-македонскиот дом е среќен што ја има Златка Цоков, посветен, способен и искусен администратор кој во текот на изминатите дваесет и девет години е голем капитал во секојдневното водење на Домот.

Следува историјата на Канадско-македонскиот дом, напишана од Вирџинија Стојменов, во чест на 20-годишнината од неговото формирање.

Иако ја прославуваме 20-годишнината од постоењето на Канадско-македонскиот дом, размислувањата и планирањето за неговото постоење започнаа пред 30 години. Првиот неформален состанок се одржа во домот на Џон и Доца Битов, на 12 февруари 1969 година, при што имавме за цел за прв пат да се разгледа идејата за еден македонски пензионерски дом во Торонто. На тој состанок присутни беа Џон и Доца Битов, Алекс Кристоф, Борислав Иванов, Крис Луис, Лу Младен, Лу Филипс и Ник Золумов. Се одржаа многу последователни средби и беа избрани нови комитети. До 14 март 1971 година, беа формирани десет поткомитети за да започнат со првичните активности. На 30 март 1971 година, се одржа првата официјална средба за „Проект за центар на македонската заедница“, во црквата Свети Ѓорѓи, на која следниве поединци беа привремено избрани за претседатели на комисиии: Енди Пандов – претседател на Комисијата за приоритети; Џејмс Елија – Правна комисија; Крис Луис – Комисијата за недвижности; Том Илкос – претседател на Комисијата за финансии; Боб Папас – претседател на Професионалната комисија; Ник Золумов – претседател на Комисијата за изградба; Борис Иванов – претседател на Секретарската комисија; Крис Ставро – претседател на Владината комисија; Роберт Гил – претседател на Комисијата за собирање пари; Дени Карстовски – претседател на Комисијата за односи со јавноста. Алекс Кристи и Алекс Кели Кристоф го споделуваа претседавањето со Проектот.

Првиот официјален управен одбор е формиран на 20 јули 1971 година и тоа како што следи: Џон Битов – претседател; Борис Иванов – секретар; Дороти Кизов – секретар за кореспонденција; Боб Гил

Alex Christie, Alec Christoff. The new organization was named the Canadian Macedonian Senior Citizens Centre Association at the meeting of Sept 27, 1971, and was officially incorporated by John T. Evans of Blake Cassels & Graydon, on October 4th, 1971, with a new Charter and By-Laws.

John Bitove was tireless in meeting with various government officials - municipal, provincial, and federal, Ministry of Housing, Department of Social and Family Services, etc., architects, real estate. The committees were always looking for the choice building lot. Finally, after months of driving through Toronto searching for a suitable site for the Home, John and Dotsa found the perfect spot. It was a vacant Loblaws store at St. Clair and O'Connor Drive - in the heart of the Macedonian community - East York. However, the price was much higher than we could afford, and though our real estate committee tried very hard to negotiate a lower price the vendor's agent would not budge. But Dotsa Bitove would not give up. She personally called on Mr. Gaelan Weston (the proprietor), explained to him what we planned to build on the land, but that we truly could not afford his price. Mr. Weston listened very intently and sympathetically, then said "leave it with me". By the end of that same day his office telephoned Dotsa and said "Mr. Weston has instructed us to accept your price". This lot was 3.32 acres with a ravine in the back. The natural beauty of the ravine combined with the ease of accessibility of the site in the heart of East York provided a picturesque and functional location, and it was felt it would accommodate a wonderful nursing home and community centre. The offer was presented in October 1977 and closed March 30, 1978.

Now the hard work really started! From October 1st, 1977 to the Annual General Meeting of June 28, 1978, there were at total of 24 regular meetings plus many, many more meetings with government officials, building officials and other committee meetings. Most of these meetings were held at the Macedonian Seniors Club at #2 Thorncliffe Pk. Dr., Unit 24.

Fund raising was a priority. A professional fundraiser was hired, and the Honourable Pauline McGibbon, Lieutenant Governor of Ontario, accepted the position of Patron to the Canadian Macedonian Senior Citizens Centre Association. A Fundraising Banquet was held on February 11th, 1978 at the Harbour Castle Hilton Convention Centre, at which over 1,000 people attended who

donated and pledged \$186,000.00 towards the building fund. Golden Bricks for Golden Years was another very successful fundraising effort, as was the dedication of apartment suites for \$5,000.00 donations.

The Official Ground Breaking Ceremonies took place on the site on May 7th, 1978, and the Official Dedication of the Cornerstone on September 24th, 1978. Both days were beautiful sunny days, which prompted the Honourable Dennis Timbrell, the then Ontario Minister of Health, to proclaim that "God must be Macedonian". And indeed He must be because on June 17th, 1979, the Official Opening Ceremonies of Canadian Macedonian Place took place on a beautiful sunny afternoon after a week of heavy rains!

No sooner had the building commenced it was time to plan what would go inside the Home; how it would be furnished and decorated, what extra conveniences or services would be needed, and most important, how to raise extra funds to keep the Home running and provide extra services and comforts to the residents. Dotsa Bitove formed a group and hosted a luncheon at Villa Colombo for women of all ages. Over 500 attended, a committee was elected and Vassa Evans was chosen first president. Several names for the new committee were suggested. Dotsa's entry DAUGHTERS OF MACEDONIA was elected, and so began a very active and vital group dedicated to the service and well-being of the residents of Canadian Macedonian Place.

Those were exciting times. Watching Canadian Macedonian Place emerge from a huge long hole in the ground was exhilarating. The time and energy spent was stimulating and enjoyable. Everyone was happy. What a time!

DAUGHTERS OF MACEDONIA

The Daughters of Macedonia were organized in 1979 with Vassa Evans elected as the first President. and lasted until 2004, with Krista Koteff as the last President. With great pride, the ladies from the Macedonian Community and from all the churches, St. George's, St. Cyril and Methody and Saint Clement of Ohrid bonded with the excitement of the Home and with a common purpose, that of the important fundraising necessary for maintaining the Home. With very capable ladies having vintage experience and great ideas, the Daughters quickly embarked on their fundraising activities.

-благајник; Софи Пандов - асистент - благајник; и потпретседатели: Васа Еванс, Веса Папас, Лу Филипс, Алекс Кристи, Алекс Кривов. На состанокот одржан на 27 септември, 1971 година, новата организација беше именувана како Канадско-македонски центар за постари граѓани а официјално беше регистриран од страна на компанијата Џон Т. Еванс од Блејк Каслс&Грајдон, на 4 октомври 1971 година, со нова повелба и подзаконски акти.

Џон Битов беше неуморен во одржувањето средби со разни владини претставници - општински, регионални и сојузни, во Министерството за домување, Одделение за општествени и семејни услуги итн., со архитекти, и агенции за недвижен имот. Комисиите секогаш бараа соодветна градежна парцела. Конечно, по неколку месеци возење низ Торонто во потрага по соодветна локација за Домот, Џон и Доца најдоа совршено место. Тоа беше испразнетата продавница на „Лоблос“, на аголот на „Сент Клер“ и „О’Конор“ - во срцето на македонската заедница – Ист Јорк. Сепак, цената беше многу повисока отколку што можевме да си дозволиме и, иако нашата Комисија за недвижности напорно се обидуваа да преговара за пониска цена, застапникот на продавачот воопшто не попусти. Но, „Доца Битов не се откажа. Таа лично го посети господин Гелан Вестон (сопственикот), му објасни што планираме да изградиме на тоа земјиште, но дека навистина не можеме да си ја дозволиме неговата цена. Господин Вестон слушал многу внимателно и со симпатии, а потоа рекол: „Оставете на мене“. До крајот на истиот ден неговата канцеларија ѝ телефонираше на Доца и ѝ рекоа: „Господин Вестон ни наложи да ја прифатиме вашата цена“. Оваа парцела имаше 3,32 акри со мал дол од задната страна. Природната убавина на долот, во комбинација со лесната достапност на местото во срцето на Ист Јорк, обезбеди живописна и функционална локација и се почувствува дека ќе се изгради прекрасен дом за стари лица и центар на заедницата. Понудата беше презентирана во октомври 1977 година, а затворена на 30 март, 1978 година.

Сега, напорната работа навистина започна! Од 1 октомври 1977 година, до Годишното собрание на 28 јуни 1978 година, се одржаа вкупно 24 редовни седници, плус многу, многу повеќе средби со претставници на владата, градежни функционери и други комисии. Повеќето од овие средби се одржаа во Македонскиот пензионерски клуб на ул. „Торнклиф Пк. Др.“, бр. 2, Оддел 24.

Собирањето и управувањето со средствата беше приоритет. Беше ангажиран професионален финансиски стручњак, а почитуваниот Полин Мкгибон, заменик гувернер на Онтарио, ја прифати позицијата на патрон на Канадско-македонскиот центар за постари граѓани. Еден банкет за

собирање на средства се одржа на 11 февруари, 1978 година во Харбор Касл Хилтон, Центар за конвенции, на кој присуствуваа повеќе од 1.000 луѓе кои донираа и ветија 186,000 американски долари во градежниот фонд. „Златни тули за златни години“ беше уште еден многу успешен обид за прибирање финансиски средства, на кој се собраа 5.000 американски долари донација за апартамани.

Цермонијата на официјалното отпочнување на градежните работи се одржа на 7 мај 1978 година, а официјалното осветување на камен-темелникот беше на 24 септември 1978 година. Двата дена беа убави и сончеви, што предизвика почитуваниот Денис Тимбрел, тогашниот министер за здравство на Онтарио, да изјави дека, „Бог мора да е Македонец“. И навистина, Тој мора да е Македонец, затоа што официјалното отворање на Канадско-македонскиот дом на 17 јуни 1979 година се одржа во едно убаво, сончево попладне после цела седмица обилни дождови!

Штом започна изградбата, беше време да се планира што сè ќе влезе во домот; како ќе биде опремен и декориран, кои дополнителни погодности или услуги ќе бидат потребни и, најважно беше како да се соберат дополнителни средства за одржување на Домот и за обезбедување дополнителни услуги и удобност на корисниците. Доца Битов формираше група и таа како домаќин, за жените од сите возрасти приреди свечен ручек во вилата „Колумбо“. Повеќе од 500 лица беа присутни, беше формирана комисија, а Васа Еванс беше избрана за прв претседател. Беа предложени повеќе имиња на новата Комисија. Предлогот на Доца, „ЌЕРКИ НА МАКЕДОНИЈА“, беше избран и така започна многу активната и витална група посветена на услугите и благосостојбата на станарите во Канадско-македонскиот дом.

Тоа беа возбудливи времиња. Да се набљудува како Канадско-македонскиот дом изникнува од една огромна, длабока дупка во земјата беше возбудливо. Потрошеното време и енергија беа стимулативни и пријатни. Сите беа среќни. Какво време!

ЌЕРКИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Комисијата „Ќерките на Македонија“ беше основана во 1979 година, а Васа Еванс беше избрана за прва претседателка и комисијата беше активна сè до 2004 година, со Никол Котев како последна претседателка. Со голема гордост, дамите од Македонската заедница и од сите цркви, Свети Ѓорѓи, Свети Кирил и Методиј и Свети Климент Охридски, се поврзаа со возбудата на Домот и со една заедничка цел – значајно прибирање финансиски средства потребни за одржување на Домот. Со многуте способни дами со огромно искуство зад себе и со големите идеи, „Ќерките на

I immediately joined and soon became an enthusiastic member on the Board of the Daughters of Macedonia where I held various positions until the end.

Initially we had luncheons which were held on special days such as Mother's Day. The one that stands out for me is the Mother's Day Fashion Show Luncheon which was held at Edwards Gardens. On that occasion my daughter, Suzanne was one of the speakers with a tribute honouring the Mothers.

We had two or three main annual fundraising events, the Fashion Show, our Bazaar held in October and a spring/summer Garage Sale which were all successful. For each event, along with the President, a Committee was chosen, who together with the Board members, painstakingly planned and co-ordinated the affair.

The first Fashion show took place on September 19, 1978 at the Inn on the Park and the last one was in 1998 at Le Parc. This took many months of planning with a special Fashion Show Committee and each year it was a sell-out with the premises always filled to capacity with an enthusiastic audience.. Raffle tickets were sold in advance and a Fashion Show advertising booklet, which took many months of preparation helped generate funds.

For our Annual Bazaar Mary-Ann Koteff was the Co-ordinator as this seemed to be her forte. The Bazaar was always well planned with many months of preparation. Mary-Ann was very artistic and creative and spent many hours making crafts such as one-of-a-kind Christmas decorations and ornaments. Under her guidance, some of us learned and helped in making these items.

In preparation for the Bazaar Vassa Evans and Para Floro co-ordinated baking days where many ladies came to CMP and we all baked many delicious zelnitsi and apple strudel. As well as making new friends, we often learned something new from the master bakers. For many years, Jean Hughes and I went to CMP the night before and made custard pies.

With expert guidance from Vassa and with the help of Mary-Ann, I was the Co-ordinator of the Baking Section for the Bazaar for several years. Of course, we were always fortunate and grateful for the many donated baked goods brought by our Macedonian Domakinki.

The Bazaar was always well attended with a crowd of anxious people waiting for the doors to open. The visitors were also able to go upstairs to the dining room where they could buy a scrumptious lunch or perhaps relax and enjoy a pastry and coffee after their shopping spree.

The Garage Sale was held in the late spring or summer. Gently used clothing and interesting donated items, which were collected over many months were displayed on the front lawn of Canadian Macedonian Place. It was a bargain hunters paradise. We also sold hot dogs and pop. I remember one year, my Grandson, Michael, who was just a young boy, came with me and also volunteered - he helped the Babas carry their purchases up to their suites.

In 1993 I was nominated by Virginia Stoymenoff for a Volunteer Service Award for 10 years of continuous volunteer service to Canadian Macedonian Place The Outstanding Achievement Awards which are co-sponsored by the Ministry of Citizenship and the Ministry of Culture and Tourism and Recreation of Ontario pay tribute to individuals, not-for-profit organizations or businesses who who have made an exceptional contribution to their community. I proudly accepted the award which was presented to me in the form of a lapel pin and a certificate on April 22, 1993.

CANADIAN MACEDONIAN PLACE FOUNDATION. CANADIAN MACEDONIAN OPEN

The Canadian Macedonian Open was first established in 1942 and is now one of Canada's longest running Charity golf tournaments. This golf tournament is enjoyed by Macedonians young and old and by friends of Macedonians. All proceeds go towards the support of Canadian Macedonian Place. The Canadian Macedonian Place Foundation also supports other charitable causes whose aim is to promote the Macedonian culture and language.

For many years, Blair, whose passion was golf, played at the Canadian Macedonian Open and every year I attended and helped as a volunteer. However, when Blair could no longer play as a result of his rheumatoid arthritis, he also became a volunteer and in this way he was able to still attend and watch the players as he usually sat at a Prize Hole. This definitely was one of our most enjoyable days of the summer.

Македонија“ брзо ги започнаа своите активности за собирање средства.

Јас веднаш се приклучив и наскоро станав ревносен член на Управниот одбор на „Ќерките на Македонија“ каде имав разни функции се до постоењето на истите.

На почетокот организиравме ручеци кои се одржуваа во посебни денови, како Денот на мајките. Оној што се издвојува за мене е Ручекот на Денот на мајките, кога се одржа и модна ревија во хотелот „Едвардс гарденс“. По тој повод, ќерка ми Сузан беше еден од говорниците со говор во чест на мајките.

Имавме два или три главни годишни настани за прибирање средства - Модната ревија, нашиот Базар во октомври и пролетната/летна Продажба од гаража и сите беа успешни. За секој настан, заедно со претседателот, се бираше комисија која, заедно со членовите на Управниот одбор, внимателно ги планираше и координираше активностите.

Првата Модна ревија се одржа на 19 септември 1978 година во гостилницата „Ин“ во Парк, а последната во 1998 година во „Ле Парк“. На Комисијата за модна ревија ѝ беа потребни многу месеци за планирање и секоја година таа беше распродадена, а просториите секогаш преполни со ентузијастичка публика. Томбола билетите се продаваа однапред и заедно со рекламната брошура за модната ревија, за која беа потребни многу месеци подготовка, помагаа за успешно собирање финансиски средства.

За нашиот Годишен базар, Мери-Ен Котев беше координаторка, бидејќи се чинеше дека таа е родена за тоа. Базарот секогаш беше добро планиран и тоа неколку месеци однапред. Мери-Ен имаше уметничка душа и беше креативна и трошеше многу време правејќи рачни изработки, како што беа уникатните и единствени божиќни декорации и орнаменти. Под нејзино водство, некои од нас научија и помагаа во изработката на ваквите украсни предмети.

Во рамките на подготовките на Базарот, Васа Еванс и Пара Флоро ги координираа деновите за печење, кога многу дами доаѓаа во Канадско-македонскиот дом и сите печевме многу вкусни зелници и штрудли со јаболко. Освен што создававме нови пријателства, често учевме нешто ново од главните пекари. Многу години, Жан Хјуз и јас одевме во Канадско-македонскиот дом една ноќ претходно и месевме питу.

Со стручните упатства на Васа и со помош на Мери-Ен, неколку години јас бев координатор на секцијата за подготвување печива за Базарот. Се разбира, секогаш бевме среќни и благодарни за многуте донирани печива што ги носеа нашите македонски домаќинки.

Базарот секогаш беше добро посетен, со толпа нетрпеливи луѓе кои чекаа да се отворат вратите. Посетителите, исто така, беа во можност да се качат на катот горе во трпезаријата каде што можеа да си купат многу вкусно подготвени јадења или, можеби, да се релаксираат и да уживаат во печивата и кафето, откако ќе завршеа со својата купувачка-треска.

Продажбата од гаражи се одржуваше доцна на пролет или во лето. Малку користената облека и интересните донирани предмети, кои беа собирани во текот на многу месеци, беа прикажувани на предниот тревник на Канадско-македонскиот дом. Тоа беше рај за ловците на зделки. Исто така, продававме хот-дог и пуќанки. Се сеќавам дека една година, мојот внук Мајкл, кој тогаш беше млади момче, дојде со мене и, исто така, волонтираше – им помагаше на бабите да ги однесат купените производи и продукти до своите апартаменти.

Во 1993 година бев номинирана од Вирџинија Стојменов за Наградата за волонтерски услуги за 10 години континуирана волонтерска работа во Канадско-македонскиот дом. Наградата за исклучително достигнување, која се ко-спонзорира од Министерството за државјанство и Министерството за култура и туризам и угостителство на Онтарио, оддава почит на поединци, непрофитни организации или фирми кои направиле исклучителен придонес кон својата заедница. Со гордост ја примив наградата која ми беше предадена на 22 април 1993 година, во форма на украсен брош за ревер и сертификат...

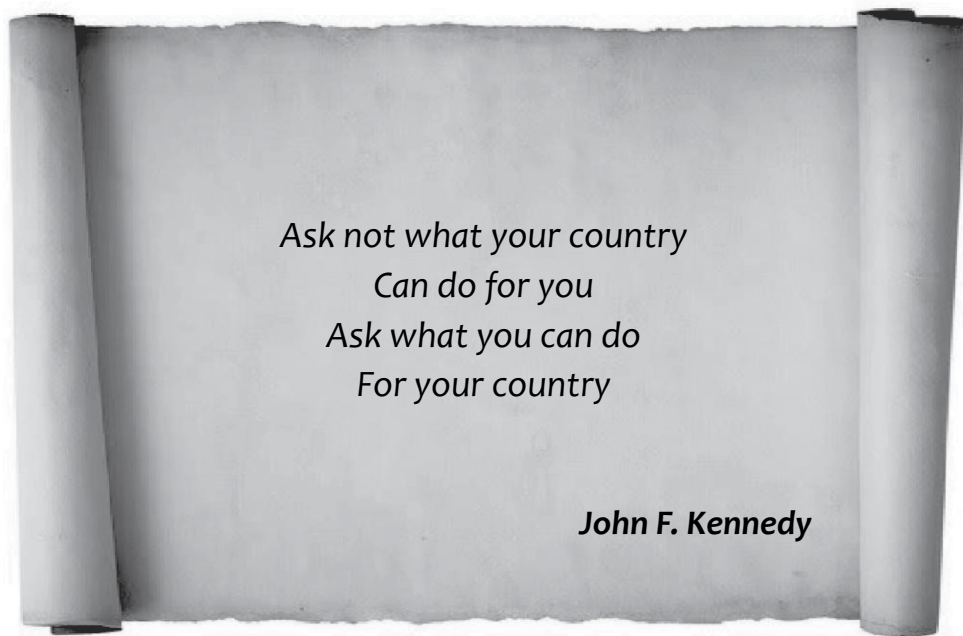
ФОНДАЦИЈАТА НА КАНАДСКО-МАКЕДОНСКИОТ ДОМ. КАНАДСКО-МАКЕДОНСКИ ОПЕН ГОЛФ ТУРНИР

Канадско-македонски опен првпат беше одржан во 1942 година, а сега е еден од најстари турнири за голф во добротворни цели во Канада. На овој голф-турнир уживаат Македонците - и млади и стари, и пријателите на Македонците. Сите приходи одат за поддршка на Канадско-македонскиот дом. Фондацијата на Канадско-македонскиот дом, исто така, поддржува и други хуманитарни каузи чија цел е да се промовира македонската култура и јазик.

Многу години, Блер, чија страст беше голфот, учествуваше на Канадско-македонскиот турнир и секоја година јас присуствував и помагав како волонтер. Меѓутоа, кога Блер веќе не можеше да игра, како последица од неговиот ревматоиден артритис, тој, исто така, стана волонтер и на тој начин беше во можност сè уште да присуствува и да ги гледа играчите, бидејќи обично седеше во Наградната дупка. Ова дефинитивно беше еден од нашите најпријатни денови во текот на летата.

**PART
IV**

A PART OF MY HISTORICAL TRUTH

**MY FAMILY TREE
TESTIMONIAL OF MY PARENTS' LIFE
GOLDEN WEDDING ANNIVERSARY**

ДЕЛ
IV

ДЕЛ ОД МОЈАТА ИСТОРИСКА ВИСТИНА

*Не ѝрашувај што сѝорила
Тајковинаѝа за ѝебе
Туку што можеш ѝи
Да сѝориш за неа!*

Џон Ф. Кенеди

**МОЕТО СЕМЕЈНО СТЕБЛО
ВИСТИНАТА ЗА МОИТЕ РОДИТЕЛИ
ЗЛАТНА СВАДБА НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ**

MY FAMILY TREE

**THIS BIOGRAPHY INCLUDES ONLY THOSE
PARTS OF MY LIFE WHICH I WISH TO SHARE**

***My Message is that we should never forget
our Macedonian Roots, who we are and where
we came from, and to always live with hope and
know that tomorrow will be a better day.***

I came to Canada at age 6 in 1951 and grew up here and have spent my whole life in my Toronto with very happy memories which span many decades.

I am grateful to my parents for having the vision to immigrate to this great land of Canada and I feel fortunate indeed. It is an honour and a privilege to be Canadian, but nevertheless I cannot forget my roots, the Macedonian people, the Macedonian culture, the Macedonian music. I follow all the old Macedonian traditions and customs which are unique and beautiful. My love for Macedonia and all that is Macedonian is and will always be in my heart. I am a product of two distinct and unique cultures.

***Thank you Canada
Thank you Macedonia***

In Nevoliany the main occupation of the people was farming. They lived in the village and might have a garden growing but they owned fields, vineyards, orchards, etc outside the village and travelled there to work during the day. Lunch was brought to them by wagon at mid-day by a family member. The women took turns working in the fields and the elders stayed home to prepare meals,,clean, wash, make bread, sew and do all the daily tasks required in a farming community tasks.

My parents, Kosta and Elinka Skendov were both from Selo Nevoliany, Lerinsko, Macedonia.

a) My Mother's Family

My Baba and Dedo on my Mother's side were Risto and Mara Terpin.

My Baba Mara was from the Donches family, one of six children, 4 brothers and 2 sisters, Done, Pavle, Risto, Elo, my Baba Mara and Linka.

My Dedo Risto was one of three siblings, Angia, who died in her twenties, Mitse and my Dedo Risto.

Baba Mara died in her sleep at a younger age in her 60.s and Dedo Risto lived to be 88.

My Mother was one of five children, Done (died at age 16), Georgia, Marko, my mother, Linka, and Tana (died in her late 20.s).

Her brother Done had died just a few short months before my mother's birth. He complained of headaches and of course at that time not much was known. From what history I could find, they seem to have been migraines but possibly he could have had some other disease process. Being a girl, my Mother was unwanted and her father said, "What I am going to do with this girl - I have lost my son". My teta Georgia, who was 12 at the time my mother was born told me that they just neglected my mother and she said: "I gave life to Linka giving her chewed bread to feed her so she would not to die - all were surprised that she survived". In our Society today, this would not be allowed but at the time as families had many children and many lived a life of poverty this seemed to be acceptable.

МОЕТО СЕМЕЈНО СТЕБЛО

**ОВАА АВТОБИОГРАФИЈА ГИ ВКЛУЧУВА САМО ОНИЕ ДЕЛОВИ
ОД МОЈОТ ЖИВОТ КОИ САКАМ ДА ГИ СПОДЕЛАМ**

***Мојата порака е дека никогаш не треба да ги
заборавиме нашите македонски корени, кои сме и
од каде сме дошле, и секогаш да живееме со надеж
и да знаеме дека утре денот ќе биде подобар.***

Дојдов во Канада на 6-годишна возраст во 1951 година, израснав тука и го поминав целиот свој живот во мојот град Торонто, со многу среќни спомени кои се протегаат повеќе децении.

Благодарна сум им на моите родители кои имаа визија да имигрираат во оваа голема и богата земја Канада и, навистина, се чувствувам среќна. Чест е и привилегија да се биде Канаѓанка, но, сепак, не можам да ги заборавам моите корени, македонскиот народ, македонската култура, музиката, традицијата, религијата. Ги негувам сите стари македонски традиции и обичаи кои се единствени и прекрасни. Мојата љубов кон Македонија и сè што е македонско е, и секогаш ќе остане во моево срце. Јас сум производ на две различни и единствени култури.

***Благодарам, Канадо
Благодарам, Македонија***

Главното занимање, на луѓето што живеела во селото Неволјани беше земјоделството. Тие имаа бавчи, поседуваа и полиња, лозја, овоштарници кои се наоѓаа надвор од селото и тие мораа да патуваат до таму за да работат преку ден. Ручекот им беше носен напладне, со каминче, од страна на некој член од семејството. Жените се менуваа и работеа во полињата, а старите остануваа дома да подготват јадење, да исчистат, да исперат, да месат леб, да шијат и да ги вршат сите дневни задачи потребни во една земјоделска заедница.

Моите родители, Коста и Елинка Скендов, и двајцата се од селото Неволјани, од Леринско, Македонија.

а) Семејството на мајка ми

Баба ми и дедо ми од страната на мајка ми беа Мара и Ристо Терпин.

Баба ми Мара беше од семејството Дончеви, шестчлено семејство - 4 браќа и 2 сестри: Доне, Павле, Ристо, Ело, баба ми Мара и Линка.

Дедо ми Ристо беше еден од тројцата браќа и сестри: Анѓа, која починала на свои дваесет години, Мице и дедо ми Ристо.

Баба ми Мара починала на спиење, на млада возраст, односно на 50 години, а дедо Ристо доживеа 88-годишна старост.

Мајка ми е едно од петте деца: Доне (починал на 16-годишна возраст), Гоца, Марко, мајка ми, Линка и Тана (починала на 20 години).

Нејзиниот брат Доне починал само неколку месеци пред раѓањето на мајка ми. Се жалел на главоболки и, се разбира, во тоа време не многу позната болест. Од лекарската историја што може да се најде, се чини, дека во прашање била мигрена, но можеби имал и некоја друга болест. Бидејќи била девојче, мајка ми не била сакана, а татко ѝ велел: „Што да правам со ова чупе - мене синот ми загина“. Тетка ми Гоца, која имала 12 години кога се родила мајка ми, ми кажуваше дека едноставно, ја занемарувале мајка ми и таа велела: „Јас ја оживеав Линка, цвакам лепче и ја рамам да не умре - сите се зачудиле што таа останала жива“. Во денешното наше општество, ова (да не се сака женско дете) не е дозволено, но во тоа време кога семејствата имале многу деца и живееле во сиромаштија, ова веројатно било прифатливо.

The family lived a simple life, farming and raising a family without too much excitement. The girls did not wander too far from the house and were taught to sew, knit, crochet, cook, wash, in preparation for marriage and of course to be obedient housewives “dobri domakinki”. All the sisters married husbands from Nevolyani and as well brother Marko’s wife was from the same selo.

Teta Gutsa married into the Deligeorgy family to husband Gele. Gele passed away at a very young age, leaving her widowed at age 29 with three sons and one daughter, Elo, Kosta, Lazo and Mara. Her life was tragic and sad. She was left to raise four children under 10 years of age. Lazo was killed at around the age of 17. A few of the village boys had gone out to gather wood in the forest and were captured by the Partisan and with threats were forced to join them. Shortly thereafter, he was killed. He died alone with no burial and no grave. Although she lived a life of hardship, Teta Gutsa had strength of character and raised a fine family.

My Uncle Mike (Marko) married Kata Strumos. Uncle Mike came to Canada at a young age for a better life, leaving his wife and one daughter Sophka, in Nevolyani. He went back every few years and it each time, there was a new addition to his family, Gona, Mito and Kotse. He became a Restaurateur and became the proprietor of West Hill Restaurant on busy Kingston Road. He worked tirelessly in his business. After Dedo Risto, his Father, passed away, he eventually brought his family to Canada in the 1950’s from the village, Aunt Kata their son Kotse with his wife Aritula, who were newly married came first. Then Mito with his wife Tina and their two children, Chris and Mary, arrived from Poland. Sophka and her two children, John and Olga came to Toronto to join her husband, Peter Minos. Gona and her husband Tom Nolan resided in Akron, Ohio in the United States. After being on his own for such a long time, I think Uncle Mike was overwhelmed to have so many people around him but loved and enjoyed his family, especially his grandchildren. His life was finally complete. Unfortunately, he had a massive heart attack and passed away suddenly in September of 1968.

Teta Tana married Petse from the Lazenka family. She had two children, Tomka and Tase. Her husband Petse had immigrated to Australia and plans were underway to send for his son to

join him there. Sadly, Teta Tana died in her 20’s, leaving her children Tase and Tomka orphans. The tragedy continues. In 1948 Tase was about 17 years of age when he and a few friends went into the forest to gather fire wood. A Sentry (guardian of the forest) who was from the village of Neret had been killed and coming out of the forest on their way home, the boys were caught by some of the Korofilatsi (I believe that these were a self-appointed police and not all from Nevolyani) and asked for information about the murder. The boys had no knowledge of the incident but nevertheless, they were taken by force and were so severely beaten as to be almost unrecognizable. Tase was told they would be back for him and being frightened he left home to hide in the forest and then joined the Partisans. Shortly thereafter he was severely wounded and left to die alone.

There were numerous young boys from many villages in Aegean Macedonia who encountered the same fate. They were tortured and killed and have no marked graves.

b) My Father’s Family

My Baba and Dedo on my Father’s side were Anastasia and Naum Skendov.

My Baba Tasa (Anastasia) was from the Atanasov family, one of six children, 3 brothers and 3 sisters, Risto, Krste, Kole, my Baba Tasa, Neda, and Panda.

My Dedo Nume had only one older brother, Kole.

Dedo Nume who drank heavily passed away in his early 40s and it is thought that the alcohol had much to do with this. However, our family has to appreciate that he was very hard working, a very productive farmer and very shrewd in business with a brilliant mind for money and finance.

My Baba Tasa was a very calm and relaxed, loving soul looking after family. She took everything in stride and did not worry too much which was a great attribute and she lived to be 92 years old. At one time my Dedo put her up in the “yasli” - the attic, and took the ladder away because she hid his liquor and she was there for 3 days.

My Father was the oldest of five children. He was a twin but his twin died at birth. Then there was Goce, Tomka, Stefo and Mara.

My Father’s life was by no means easy as his father was a tough master.

One of the stories he told was that as a 7 year old young boy he was sent to the “bostan”

Семејството живело едноставен живот и без многу возбуда, занимавајќи се со земјоделство. Девојките не талкале далеку од куќата и учеле да шијат, плетат, везат, готват, перат, се подготвувале за брак и, се разбира, да бидат „добри, послушни домаќинки“. Сите сестри се омажиле за неволјанчани, а и жената на братот Марко била од селото Неволјани.

Тетка Гоца се омажила за Геле, од семејството Делиѓорѓи. Геле починал многу млад, оставајќи ја вдовица на возраст од 29 години со три сина и една ќерка: Ело, Коста, Лазо и Мара. Нејзиниот живот бил трагичен и тажен. Била оставена сама да подигне четири деца под 10-годишна возраст. Лазо бил убиен на возраст од околу 16 години. Некои од селските момчиња отишле да собираат дрва во шумата и биле заробени од страна на партизаните и со закани биле принудени да им се придружат. Набргу потоа, тој бил убиен во текот на една битка со владината војска. Умрел сам, немало кој да го погребат и не му се знае ни гробот. Иако живеела во голема беда и мизерија, тетка Гоца била силна жена и успеала да подигне добро семејство.

Вујко ми Марко се оженил со Ката Струмос. Тој дошол во Канада на млади години во потрага по подобар живот, оставајќи ги сопругата и ќерката Софка во Неволјани. Се враќал по неколку години и секој пат кога доаѓал имало принова во семејството: Гона, Мито и Коце. Работел во ресторани и станал сопственик на ресторанот „Вест Хил“ (West Hill) во прометната улица Кингстон роуд. Работел неуморно. Откако дедо Ристо, татко му, починал, тој на крај го донел своето семејство од селото во Канада, во педесеттите години на XIX век. Тетка Ката, со синот Коце и снаата Аригула, кои биле млад брачен пар, пристигнале први. Потоа следел Мито со сопругата Тина и нивните две деца, Крис и Марија, кои пристигнале од Полска. Софка и нејзините две деца, Ѓорѓе и Олга, дошле во Торонто да му се придружат на сопругот Петар Минос. Гона и сопругот Том Нолан се населиле во Акрон, Охајо, во САД. Откако бил оставен сам со себе толку долго време, мислам дека вујко Мајк бил обземен од чувства и сакал околу него да има многу свои блиски, и уживал со целото семејство, особено со неговите внуци. Конечно, животот, му бил исполнет. За жал, претрпел тежок срцев удар и починал ненадејно, во септември 1968 година.

Тетка Тана се омажила за Пеце, од семејството Лазенка. Имала две деца, Томка и Тасе.

Сопругот Пеце веќе бил заминат за Австралија и планирал да го повлече синот да му се придружи таму. За жал, тетка Тана починала младана 20 години, оставајќи ги своите деца Тасе и Томка сирачиња. Но, трагедијата продолжила. Во 1948 година Тасе имал околу 17 години кога тој и неколку другарчиња отишле во шумата да собираат огревно дрво. Еден војнички стражар (чувар на шумите) кој бил од селото Нерет бил убиен кога излегол од шумата на пат за дома, а момчињата биле фатени од некои корофилаци (верувам тие беа еден вид полицајци и не беа сите од Неволјани) и кои се распрашуваа за убиството. Момчињата не знаеле ништо за инцидентот, но, сепак, биле земени со сила и толку сурово претепани, што човек не можел да ги препознае. На Тасе му рекле дека ќе се вратат по него, и бидејќи бил исплашен го напуштил домот и отишол да се скрие в шума, каде што набргу потоа бил тешко ранет и оставен да умре сам.

Имало голем број млади момчиња од многу села во Егејска Македонија кои се соочиле со истата судбина. Биле измачувани и убивани и немаат обележани гробови.

6) Семејството на татко ми

Баба ми и дедо ми од таткова страна се Анастасија и Наум Скендови.

Баба Таса (Анастасија) е од семејството Атанасови, едно од шесте деца - 3 браќа и 3 сестри: Ристо, Крсте, Коле, баба Таса, Неда и Панда.

Дедо ми Науме имал само еден постар брат, Коле.

Дедо Науме, кој пиел многу, починал на 40-годишна возраст и се смета дека алкохолот имал голема поврзаност со неговата смрт. Сепак, нашето семејство мора да го цени фактот дека тој бил многу трудољубив, способен земјоделец и многу способен за бизнис, со брилијантен ум за пари и финансии.

Баба Таса беше многу смирена и сталожена жена, во чија душа имаше многу љубов кон семејството. Не се туккаше многу и не се секираше премногу, што беше одлична особина и таа доживеа до 92-годишна старост. Во една прилика, дедо ја качил на таванот, ја тргнал скалата подалеку бидејќи таа му го скрила алкохолот и ја оставил да седи таму речиси 3 дена.

Татко ми бил најстарото дете од петте деца. Бил близанак, но другиот близанак починал при самото раѓање. Потоа, тука се Гоце, Томка, Стефо и Мара.

or watermelon patch to stay there all night and guard against robbers who would steal the watermelons. He said that he shivered all night and was frightened of every sound and of course there were wild animals, but nevertheless he was told that if he wanted to eat he had to help out.

Another time, still a child, he was sent for firewood in the forest with his donkey. To his amazement, he had the misfortune to encounter a huge bear of whom the villagers spoke. He was so frightened that he soiled his underwear and he left the donkey and firewood and ran. He was so scared of what his father would do to him that he stayed in the forest and did not return home for three days. In the meantime, they found the bones of the eaten donkey. When he came home, instead of his father being glad, he was reprimanded for leaving the donkey as his father said that he would now have to spend money to buy another one.

His father was planning on building a new house and my Father, still a child of perhaps 10 years of age was told how many rocks he had to get out of the river, Matica (which ran by their home) each day and again he was verbally abused if he did not fulfill his quota - from all the heavy lifting, he was bowlegged.

As their home was on the river, in the Orthodox Faith, each January on St. John the Baptist Day, the Holy Cross is thrown in the water. The Cross was thrown in the water by his house. The young men and boys of the village came here to dive and attempt to retrieve the Holy Cross for good health. Afterwards, they would come into the house to put on dry clothes and have something to eat and have warm drinks.

There are many more such stories but I have chosen a few to give an example of the kind of childhood my Father had.

c) Dedo Nume's Early Years in the United States

My Father's Family has a very interesting history.

Dedo Nume heard of the riches in America and that you could shovel gold on the sidewalks, so he and a couple of friends, Krste Biskari and Kosta Skendo (cousin) decided to go to there to seek their fortune. They went in the late 1800's to Akron, Ohio in the United States where they met up with my Baba Tasa's 3 brothers, Risto, Krste and Kole and they were later joined by Krste

Biskari's brother Nick. They opened up a Bread Factory which was called DANAS Bakery- it should have been TANAS, named after their father but the Americans misspelled it. They all worked very hard and did indeed become quite wealthy.

Risto and Krste stayed in the United States while brother Kole went back to Nevoliany. My Dedo Nume, along with his 2 friends also went back home and what is amazing is that they all became brother-in-laws, marrying my Baba Tasa and her two sisters, Krste married Neda and Kotse married Panda.

It is interesting in the fact that it was 3 brothers and 3 brother-in-laws had the bakery and they all got along so well and kept in touch over the years and never lost track of each other even though they were separated by an ocean.

Nick, who was Krste Biskari's brother went through many hardships in the Akron area but in the end he established Nick Yanko's Shish-ke-bob House Restaurant which became famous and politicians and celebrities from all over the United States dined in his restaurant.

d) Dedo Krste Atanasoff

The other historical story of interest is that of my Baba Tasa's brother, Krste.

When my Baba Tasa came from Nevoliany for my wedding, Dedo Krste came as well from Akron, Ohio and visited with us. Brother and Sister met for the first time after almost 60 years (1906 being the last time). It was a very emotional moment for both of them and although there was much happiness, there were many tears over the lost years of living oceans apart. There was non-stop conversation about their life and their families.

Dedo Krste recalled his early days as a young man and his life as a Komita (Freedom Fighter) and the followings are his memories as he related them to us.

Krste was born in 1883 and was an Ilindenets who joined the fight for freedom against the Ottoman Empire in 1903 but afterwards, he remained a Komita (Freedom Fighter).

In the year 1906, In Nevoliany, there was Priest, Pope Anastas, who was a Greek informer and because of him many villager were arrested, imprisoned, beaten, tortured and killed and so the Komiti decided that for these reasons he had

Животот на татко ми ниту малку не бил лесен, бидејќи татко му бил голем домаќин и газда.

Едно од случувањата што ни ги кажуваше беше дека како 7-годишно момче го испратиле на нивата со бостан да остане таму цела ноќ и да го чува бостанот од крадци. Ни кажуваше дека цела ноќ се тресел и се плашел од секој звук, а секако дека таму имало и диви животни, но, сепак, издржал зашто му било речено дека ако сака да јаде, тогаш мора да помага.

Друг пат, уште како дете бил испратен да собира дрва во шумата со неговото магаре. На негово изненадување, ја имал таа несреќа да сретне огромна мечка за која селаните зборуваа. Бил толку исплашен што ги „наполнил“ гаќите, ги оставил магарето и дрвата и побегнал. Бил толку исплашен од она што ќе му следи од татко му поради тоа што останал во шумата и не се вратил дома три дни. Во меѓувреме, ги нашле коските на кутрото магаре. Кога се вратил дома, наместо да му биде мило на татко му, тој го прекорувал што го напуштил магарето и сега ќе мора да потроши пари за да купи уште едно.

Татко му планирал да изгради нова куќа, и на татко ми, кој уште бил дете на 10-годишна возраст, му наредувал колку камења секојдневно морал да извлече од реката Матица (која тече крај нивниот дом) и повторно бил навредуван ако не ја исполнил нормата. Од сето тоа кревање тешки камења се здобил со последици по неговото здравје, станал кривоног.

Бидејќи нивната куќа била до реката, секој јануари на Свети Јован Крстител, православен црковен празник, светиот крст се фрлал во речните води. Крстот бил фрлан во водите крај неговата куќа. Млади мажи и момчиња од селото доаѓале тука да се нурнат и да се обидат да го извадат Светиот крст за да ги следи во животот среќа и добро здравје. Потоа, одеа во куќата да се преслечат во суви алишта, нешто да јадат и да се напијат топли пијалаци.

Постојат многу вакви случки, но избрав неколку за да прикажам какво детство имал мојот татко.

в) Првите години на дедо Нуме во САД

Семејството на татко ми има многу интересна историја.

Дедо Нуме слушал за богатството во Америка и дека човек може со лопата да копа злато по

тротоарите, па тој и неколку пријатели, Крсте Бискари и Коста Скендо (роднина) одлучиле да одат таму да си ја пробаат среќата. Отишле при крајот на 1800 година во Акрон, Охајо, во САД, каде што се запознале со тројцата браќа на баба Таса: Ристо, Крсте и Коле. Подоцна им се придружил и Ник, братот на Крсте Бискари. Отвориле пекара, наречена „Данас бејкери“ - требало да се вика „Танас“, по татко им, но Американците погрешно го напишале. Минале мошне макотрпен период, сите работеле многу напорно и, навистина, многу се збогатиле.

Ристо и Крсте останале во Соединетите Американски Држави, додека братот Коле се вратил во Неволјани. Дедо ми Нуме, заедно со неговите двајца пријатели, исто така, се вратиле дома, но, она што е неверојатно, е дека сите тие станале зетовци, односно роднини, бидејќи тој се оженил со баба ми Таса, а другарите со нејзините две сестри - Крсте се оженил со Неда, а Коце со Панда.

Интересен е фактот што тројцата браќа, односно тројцата зетовци, имале пекарница и толку добро се сложувале и биле постојано во контакт во текот на многу години и никогаш не изгубиле трага еден од друг, иако биле одделени со океан.

Ник, кој бил брат на Крсте, минал низ многу тешкотии во областа Акрон, но на крајот го основал ресторанот „Shish-ke-bob House Restaurant“ на Ник Јанко, којшто станал познат и затоа политичари и славни личности од цела Америка се гостеле во неговиот ресторан.

г) Дедо Крсте Атанасов

Друга интересна историска приказна е таа за Крсте, брат на баба ми Таса.

Во 1965 година, баба ми Таса дошла од Неволјани за мојата свадба, а и дедо Крсте дошол од областа Акрон, Охајо на гости кај нас и за прв пат по, речиси, 60 години (во 1906 било последен пат) се видел со сестра си. Тоа бил многу емотивен момент за нив двајцата и иако имало многу среќа, имало и многу солзи за изгубените години живеејќи разделени со океаните. Постојано разговарале за нивните животи и за семејствата.

Дедо Крсте се потсетил на неговите денови како млад човек и на неговиот живот како комита и еве неколку негови сеќавања што тој ги поврзува со нас.

MEMORIES

to be eliminated. The Komiti drew straws and my Dedo Krste, who was also the youngest of the Komiti, drew the shortest straw and so he was the chosen one to assassinate Pope Anastas. He had no choice in this matter.

On the night of August 19, 1906, he went to the Priest's home with his bayonet and rifle and when the Popadija answered the door, he asked to see Popo. She immediately sensed that there was something wrong and said that Popo was sleeping but Dedo Krste told her to wake him up and when Pope Anastas came into the room, he shot him dead, took off and went across the border to Bitola and never went back to Nevoliany. In Bitola he married Fania and they had a daughter Vetsa (Betty). The story about Dedo Krste's deed was written in a Bitola newspaper on December 11, 1906. However, to date I have not been able to confirm this article as it has proven to be difficult to find in the archives in Bitola.

Dedo Krste left his family in Bitola and went to Akron, Ohio to become a partner in the Bread Factory which has been written up earlier in the book. Just prior to World War I, he went back to Bitola and brought with him to Akron, his wife, Fania and Vetsa. They had another daughter, Amelia (Millie). Betty married Dr. Nick Tsaloff, a prominent doctor in Akron Ohio. Millie married Dr. Frank Simonetti, a Professor at the University of Akron.

Vetsa's son Victor became a Radiologist and married Elizabeth whose father was John D. Voelker, a Michigan Supreme Court Justice and who was the author of the best-selling novel "Anatomy of a Murder" written under the pen name of Robert Traver. This courtroom drama was based on an actual 1952 murder case in which he was the Defense Attorney. In 1959, this was made into a movie starring Jimmy Stewart and Lee Remick and was nominated for 7 Academy Awards including Jimmy Stewart for best actor.

Крсте бил роден во 1883 година и станал Илинденец, приклучувајќи се во борбата за слобода против Отоманската Империја во 1903 година, но и после тоа тој останал комита (борец за слобода).

Во 1906 година, во Неволјани имало еден свештеник, поп Анастас, за кого, од причини нејасни за мене, комитите одлучиле да го елиминираат. Комитите влечеле сламки и дедо ми Крсте, кој бил најмлад комита, ја извлекол најкратката сламка и бил избран да изврши атентат врз попот Анастас. Немал никаков избор.

Нокта на 19 август 1906 година, отишол во домот на попот среде ноќ со бајонет и пушка и кога попадиката ја отворила вратата, рекол дека сака да се види со попот. Таа веднаш налетала дека нешто не е во ред и рекла дека попот спие, но дедо Крсте ѝ наредил да го разбуди и кога попот Анастас влегол во собата, тој пукал во него, си заминал и отишол преку граница во Битола и никогаш не се вратил во Неволјани. Во Битола се оженил со Фанија и имале ќерка Веца (Бети). За овој настан поврзан со дедо Крсте пишувало во еден весник во Битола на 11 декември, 1906 година. Меѓутоа, до ден-денес

не можам да потврдам за овој напис, бидејќи се покажа дека тешко може да се пронајде во архивите во Битола.

Дедо Крсте го оставил семејството во Битола и заминал за Акрон, Охајо да стане партнер во пекарата, спомната претходно во книгава. Непосредно пред Првата светска војна, се вратил во Битола за да ги понесе со себе во Акрон сопругата, Фанија и ќерката Веца. Имале и уште една ќерка, Амелија (Мили). Бети се омажила за д-р Ник Цалов, истакнат доктор во Акрон Охајо. Мили се омажила за д-р Френк Симонети, професор на Универзитетот во Акрон.

Виктор, синот на Веца, станал радиолог и се оженил со Елизабета, чиј татко бил Џон Д. Волелке, судија во Врховниот суд на Мичиген, автор на романот-бестселер „Анатомија на едно убиство“, напишан под псевдонимот Роберт Травер. Оваа судска драма се базирала врз вистински случај на убиство во 1952 година, во кој тој бил адвокат-бранител. Во 1959 година снимен е и филм со Џими Стјуарт и Ли Ремик во главните улоги и од Академијата бил номиниран за 7 награди на оскар, вклучувајќи го Џими Стјуарт за најдобар актер.

TESTIMONIAL OF MY PARENTS' LIFE

My parents came from humble beginnings and were truly genuine people. They were peaceful, kind, helpful, honest and loyal. Good Macedonians and loyal, happy citizens in their new homeland, Canada. They were the kind of people you would want to have for your friend and for your neighbour. I am proud to call them my parents.

Although, as young children they were not afforded the opportunity of being able to go to school, but although they attended school for only two winters, they were smart and accomplished. Even as youngsters, their summers were spent working in the fields. Basically, they had an equivalent of a Grade 1 education. It is amazing that they could read and write in two languages, Greek which they learned in school and Macedonian which they taught themselves. They were able to speak four languages fluently, Macedonian, Greek, Bulgarian and Serbian. My Mother read the Holy Bible in the Macedonian language from cover to cover. They learned much as they were interested in literature and read many books in Macedonian, some of which came from the Albert Campbell Library in Scarborough which had a Macedonian literature section

They came to Canada at an older age with one wooden suitcase and a mountain of debt. They worked long hours to save enough money to pay back what they owed for the sponsorship and passage fares. With all the stress, my Father became very ill with diabetes and was put on insulin injections which he administered himself each morning for the remainder of his life. Although they could speak English adequately, they were unable to master reading and writing.

They were wise and knew what was worth more than the value of money, the most valuable assets in life, their family. They practised what they preached and lived each day to the fullest,

appreciating whatever they had been able to accomplish, something of their own. They were not wealthy but they were rich in love. They taught us respect and that when we have respect for ourselves, we can then appreciate and respect others.

As I was an only child, I always had the best that my parents could afford to buy for me in the way of clothes, shoes and books. It was only when I became older, around the age of 14, that I began to notice my Father's clothes such as his pants and jackets and that they were unco-ordinated, the colours did not match and they did not fit him properly. My friends' fathers dressed much differently. When I asked him about this, he just said that he did not need expensive clothes for his work at the factory. One day, I saw an item of clothing he had purchased in a bag and when I looked at the bill of sale it was from the Salvation Army Store. I realized then that he always bought the best for me but did without much for himself.

My Father believed in knowledge and encouraged school and learning, not only by reading of books but also by listening to the examples and teachings of our elders. They were always proud of every one of my accomplishments, no matter how great or small.

My marriage followed by the birth of their Grand-daughters Suzanne and Dena renewed their life. They were indeed proud Grandparents. There was nothing that they would not do for us or them and my parents were always included and valued in our lives.

In 1977, for the first time since 1944 they visited Macedonia. Suzanne who was 10 at the time, was fortunate to have been included in the trip. They travelled to many cities including Skopje, Bitola, Resen, Ohrid. All my Father's relatives and a few of my Mother's came to Bitola from Nevolyani

ВИСТИНАТА ЗА МОИТЕ РОДИТЕЛИ

Моите родители иако имаа мошне скромно потекло, беа вистински големи луѓе. Беа мирни, љубезни, подготвени секому да помогнат, чесни и добронамерни. Добри и лојални Македонците, среќни граѓани во новата татковина, Канада. Беа такви луѓе кои би сакале да ги имате за ваши пријатели и соседи. Горда сум што имав такви родители.

Иако како деца не им било овозможено да одат на училиште, сепак, одеа на училиште само две зими, биле паметни и убаво воспитани. Дури и како млади, летата ги поминувале работејќи на ниви. Всушност, може да се каже дека завршиле само прво одделение. Но, неверојатно е што можеле да читаат и пишуваат на два јазика - грчки што го учеле во училиште и македонски кои самите го учеле. Биле во можност да зборуваат четири јазици течно - македонски, грчки, бугарски и српски јазик. Мајка ми го читаше Светото писмо на македонски јазик, од почеток до крај. Научија многу бидејќи се интересираа за литература и читаа многу книги на македонски јазик, од кои некои ги земаа од библиотеката „Алберт Кембел“ во Скарборо, која имала оддел за македонска литература.

Дошле во Канада повозрасни со еден дрвен куфер и планина од долгови. Работеле многу часови за да заштедат доволно пари да ги платат позајмените пари и долговите за патните трошоци. Поради сите тие стресови татко ми се разболел од дијабетес и морал да зема инсулински инјекции кои тој самиот си ги ставал секое утро до крајот на животот. Иако можеле да зборуваат англиски соодветно, сепак, не можеле да совладаат читање и пишување.

Тие беа многу мудри луѓе и знаеја што е она што е повредно од вредноста на парите, највредниот капитал во животот - а тоа беше нивното семејство. Го практикуваа она што го

проповедаа секој ден и живеа секој ден во потполност, почитувајќи го она што биле во можност да го постигнат без ничија помош. Не беа богати, ама нивните чесни души беа богати со љубов. Нè учеа да почитуваме и дека кога имаме почит кон нас самите, тогаш ќе можеме да ги цениме и почитуваме другите.

Бидејќи бев единствено дете, секогаш го имав најдоброто што моите родители можеа да си дозволат да ми купат за облека, обувки и книги. Дури кога потпораснав, на околу 14 години, почнав да забележувам дека облеката на татко ми, како што се панталоните и јакните, е крајно несоодветна, боите не се совпаѓаа и не му беа точни. Татковците на моите другарчиња се облекуваа сосема поинаку. Кога го прашав за ова, тој само ми рече дека нему не му треба скапа облека за работа во фабриката. Еден ден, видов едно парче облека што го купил и кога погледнав во сметката, сфатив дека е купено од продавницата на Армијата на спасот. Тогаш сфатив дека секогаш го купувал најдоброто за мене, но многу помалку трошел за себе си.

Татко ми веруваше во науката и знаењето и го одобруваше и охрабруваше одењето на училиште и учењето, не само со читање книги, туку, исто така, со слушање примери и учејќи од нашите постари. Секогаш беа горди на секое мое постигнување, на секој план во животот, без разлика дали е големо или мало.

Мојот брак следеше по раѓањето на нивните внуци - Сузан и Дена кои им го препородија животот. Навистина беа горди баба и дедо. Немаше нешто што не ќе направеа за нив, затоа моите родители секогаш беа почитувани и вклучени во нашиот живот.

Во 1977 година, за првпат од 1944 година, тие ја посетија Македонија. Сузан, која тогаш имаше 10 години, беше среќна што ја земаа со

where they celebrated and were reunited at a family dinner. Some of the relatives who came to Bitola included Baba Tasa, Father's Mother, his Sister Mara and numerous other family members. They visited Brother George, his wife Raina and their family Stefan and Maya in Bulgaria where they visited their farm outside of Sofia and spent time reminiscing their childhood memories.

In 1982, Makedonka, our dance group from Sveti Kliment was invited to visit and perform in Macedonia. Suzanne was lucky to be chosen as one of the dancers and as she was only 15 years of age. Baba Linka and Dedo Kotse decided that it would be of benefit if they were to go along and be there in case of need. Since Dena had not been to Macedonia, we decided to send her along this time. Suzanne stayed and travelled with the Dance Group and Dena remained with her Grandparents but they met often.

There were many Dance Groups from Stransvo and while the groups were performing in Resen, there was a Pageant. From the Makedonka, Christine Givens was picked and awarded first place and Suzanne came in second. She was absolutely

thrilled and was given many prizes including embroidered table cloths, a bedspread, and many more beautiful gifts.

On this occasion, the family again came from Nevolyani to meet in Bitola and this time Dena met them for the first time. At the end of Makedonka's tour, Suzanne joined Dena, Baba and Dedo and together they all visited many Macedonian towns, cities and churches. They again went to Bulgaria to visit Brother George and Family in Sofia and the beach at Golden Sands on the Black Sea

In 1985, my Parents went on their most memorable trip, the highlight of their life, a real adventure. They travelled with a group of Macedonians on a seven week trip to Russia where they visited seven cities, one city per week including- Moscow, Kiev, St. Petersburg, Tashkent. They saw the Moscow Circus, attended the Ballet, Conservatories, met with Macedonians in Tashkent and took daily morning and afternoon bus tours in every city. They were most impressed with the beautiful subways and cleanliness. They were treated royally and when they came back were able to disband much of the propaganda about Russia.

ДИЈАМАНТСКА СВАДБА НА КОСТА И ЕЛИНКА СКЕДНОВИ

Коста и Елинка Скендови

Нашите познати добри Македонци Елинка и Коста Скендови од Торонто, Канада, неодамна ја прославија својата дијамантска свадба: педесет години од нивното стапување во брак.

Притоа, внуката Дина, на чист македонски јазик, (сите внуци на Скендови знаат да пишуваат кирилско писмо), одржа мал говор, со кој на славениците им го честита празникот.

— Им благодарам на сите што дојдоа на нашите дедо Коста и баба Елинка да им го честитаат јубилејот, педесет години од стапувањето во брак. Се радувам што вечерва со нас се и нашиот најстар кум Танас Струмас, неговиот син Мајк, кој, како десетгодишно дете ги венча пред педесет години, и неговата сопруга Магда.

Сега сакам да кажам нешто повеќе за големото патриотско чувство и љубов кон старата татковина Македонија. Дедо и баба нè учеа да бидеме добри луѓе, уште кога бевме мали ни кажуваа македонски народни приказни и не жалеа ни време ни труд да нè водат на сите македонски културни приредби. Нивната голема заслуга е што ние денес зборуваме и пишуваме на македонски јазик, зашто тие и по студ не пропуштаа да не однесат на училиште. Нè учеа да бидеме добри Македонци и добри Канадејци. Нè учеа да го чуваме македонското име, како што тие го чуваат и тие беа инспирација за нас, и ние да го следиме нивниот пат: сè што знаеме за Македонија, за нејзината славна историја и борба за слобода, за нејзината традиција и култура, сето богатство на македонскиот народ да го пренесеме и на нашите деца. Уште долго да ни живеете, драги наши најмили.

Внуците на Коста
и Елинка Скендови
Торонто, Канада

нив. Патувале во многу градови, како Скопје, Битола, Ресен, Охрид. Сите роднини на татко ми и неколкумина од страна на мајка ми дошле во Битола од Неволјани, каде што се собрале сите и прославили со семејна вечера. Меѓу роднините кои дошле во Битола биле и баба Таса, мајка на татко ми, нејзината сестра Мара и многу други членови на семејството. Тие го посетиле братот Ѓорѓи, неговата сопруга Рајна и семејствата на Стефан и Маја во Бугарија, каде што ја посетиле нивната фарма надвор од Софија, поминувајќи го времето така што се присеќавале на спомените од детството.

Во 1982 година, „Македонка“, нашето познато културно-уметничко друштво од црквата „Свети Климент“ беше покането да ја посети и да настапи во Македонија. Сузан имаше среќа да биде избрана како една од играорките бидејќи имаше само 15 години. Баба Линка и дедо Коце одлучиле дека ќе биде од корист ако и тие патуваат заедно за да бидат таму во случај да потребаат. Бидејќи Дена не била воопшто во Македонија, овој пат решивме да ја испратиме неа. При престојот во Македонија Сузан патувала на турнеите со „Македонка“, додека, пак, Дена останала со баба ѝ и дедо ѝ, но сестрите често се среќавале.

Имало многу играорни групи од странство и додека настапувале во Ресен се одржувал

избор на убавица. Кристин Гивенс од „Македонка“ го освоила првото место, а Сузан била втора. Таа беше апсолутно воодушевена и доби многу награди, вклучувајќи везени чаршафи за маса, постелнина и многу други прекрасни подароци.

Во оваа прилика семејството повторно дошло од Неволјани да се видат во Битола и овој пат Дена за прв пат ги запознала. На крајот од турнејата на „Македонка“, Сузан се приклучила кон дедо и, и баба и и заедно прошетале низ многу македонски градови и повторно отишле во Бугарија во посета на братот Џорџ и семејството во Софија, како и на Златните Песоци на Црното Море.

Во 1985 година, моите родители заминале на нивното најзначајно патување, кое било нивна вистинска животна авантура. Патувале со група Македонци во седумнеделна посета на Русија, каде посетиле седум градови, по еден град неделно, вклучувајќи ги Москва, Киев, Санкт Петербург, Ташкент. Го посетиле московскиот циркус, гледале балетска претстава, посетиле повеќе конзерваториуми, се сретнале со Македонци од Ташкент и оделе со претпладневни и попладневни автобуски тури на прошетка во повеќе градови. Имале кралски прием и кога се вратиле биле во можност да разоткријат голем дел од пропагандата против Русија.

GOLDEN WEDDING ANNIVERSARY OF MY PARENTS

In 1987, we celebrated my Parents' 50th Golden Wedding Anniversary with a Gala Dinner for about 150 guests at a famous Restaurant in Toronto called Tony's Ballroom. Our most honoured guest was in attendance, the oldest Kum of the Family Skendov, Tanas Strumos, over 80 years of age. He was in Canada at the time my Parents married and so their son, Mike who was 7 years old at the time was Kum in his place and married my parents. Kumot Mike and Kumata Magda Strumos were present on this special day as well.

After a superb dinner, it was time for the festivities to begin and of course, they always start with introductions and speeches, following which our great band Biser entertained us with their lovely music and songs and it was a joyful evening of oros and dancing.

The Master and Mistress of Ceremonies were Blair's and my nephew, Greg Scotland and our daughter, Dena. The following are the speeches prepared for this special occasion by my husband Blair and our daughter Suzanne. In the speech Blair said:

Dear Relatives and Friends

I would like to thank each and every one of you for coming here today to help celebrate the Fiftieth Golden Anniversary of Kosta and Linka, Donna's Mom and Dad, my Baba and Dedo.

Fifty years of married life is a long time and I know there are not many people that can claim this great achievement.

Very briefly, I would like to outline now how Baba and Dedo happen to be honoured this evening at the Head Table celebrating this milestone event.

They were both born in Selo Nevoliany where they grew up as children. One day much to Baba's surprise her Mother and Father told her that this

was the man she was going to marry and not having much say in the matter they were married on May 9, 1937.

They were happy together but they also had their hardships but with strong determination, devotion to one another and an optimistic outlook on life, they managed to overcome the many obstacles.

Dedo left Nevoliany at age 25 and has not been back since. They lived in other countries and it was in the City of Bitola that they have some of their fondest memories, for that is where their daughter, my wife, Donna was born.

In April of 1951, they set sail for Canada in search of a better life arriving in Toronto, penniless, unable to speak English, in debt for three passage fares and having to adapt to a new way of life. They lived with Baba's brother, Marko, over a restaurant in West Hill.

In the fall of that same year, 1951, Pilkington Glass was building a new glass plant in Scarborough. Dedo got a job there where he worked until his retirement in 1980 where they honoured him with a special dinner for his many years of excellent service.

They both worked long and hard hours and within two years of arriving in Toronto they managed to purchase their first home on Hogarth Avenue in the Broadview and Danforth area. They had various boarders at the time to help offset their expenses.

Eventually, they moved to Scarborough, to a new home and also closer to Pilkington.

Baba and Dedo are two wonderful people who live for their family.

There is nothing that they will not do for Donna, myself, Suzanne and Dena. Many a time Donna and I have come home from work in the winter time and we find that the snow has been

ЗЛАТНА СВАДБА НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ

Во 1987 година, ја прославивме Златната годишнина (50-тиот јубилеј) од венчавката на моите родители, со свечена вечера за околу 150 гости во познатиот ресторан во Торонто „Tony’s Ballroom“. Имавме среќа меѓу нас да биде Танас Струмос, најстариот кум на семејството Скендови, кој имаше повеќе од 80 години. Тој бил во Канада кога моите родители стапиле во брак и така нивниот син, Мајк, кој тогаш имал 7 години, бил кум на негово место и ги венчал моите родители. Кумот Мајк и кумата Магда Струмос, и тоа така, беа присутни на овој посебно значаен ден за моите родители.

По величествената вечера, започна и прославата и, се разбира, таа секогаш започнува со вовед и говори, по што нашата позната група „Бисер“ нè забавуваше со прекрасна музика и песни и тоа беше радосна вечер исполнета со песни и ора.

Водители на свеченоста беа Грег Скотланд, внук на Блер и Дена, нашата ќерка. Потоа следуваа говорите подготвени за оваа специјална пригода на мојот сопруг Блер и нашата ќерка Сузан. Во обраќањето Блер рече:

Драги роднини и пријатели,

Сакам да ви се заблагодарам што дојдовте овде денес да ја прославиме педесеттата годишнина, односно златниот јубилеј, на Коста и Линка, мајка и татко на Дана, а мои баба и дедо.

Педесет години брачен живот е долго време и знам дека не постојат многу луѓе кои може да се пофалат со вакво големо достигнување.

Накратко, сакам да ви претставам како баба и дедо дојдоа до овој миг да седат на чело на масата оваа вечер, прославувајќи го овој значаен настан.

И двајцата се родени во селото Неволјани, каде и што раснеле како деца. Еден ден, на

големо изненадување на баба, нејзините родители ѝ рекле дека ова е човекот за кој таа ќе се омажи и бидејќи немало што многу да кажат за ова прашање, тие се венчале на 9 мај 1937 година.

Биле среќни заедно, но, исто така, поминале низ многу тешкотии, но со цврста решеност, посветеност еден кон друг и оптимистички поглед на животот, успеале да надминат многу пречки.

Дедо заминал од Неволјани на возраст од 25 години и оттогаш никогаш не се вратил назад. Живееле во други земји, но од градот Битола носат едни од најмилите сеќавања, бидејќи тоа е местото каде што се родила Дана, нивната ќерка, а моја сопруга..

Во април 1951 година, заминале во Канада во потрага по подобар живот. Пристигнале во Торонто, без скршена пара, не знаејќи да говорат англиски, во долгови за патните трошоци, а морале да се приспособат и на новиот начин на живот. Живееле кај Марко, братот на баба, над еден ресторан во Вест Хил.

Есента истата 1951 година, фабриката за стакло „Пилкингтон“ градела нов погон во Скарборо. Дедо нашол работа и работел таму сè до пензионирањето во 1980 година, каде што му приредиле специјална свечена вечера за многуте години одлично работење.

И двајцата работеле долги и тешки часови, но во период од две години од пристигнувањето во Торонто, успеале да го купат својот прв дом на авенијата „Хогарт“ во областа Броудвју и Данфорт. Во тоа време имале многу потстанари како дополнителен извор за покривање на своите трошоци.

Конечно се преселиле во Скарборо, во нов дом и поблиску до „Пилкингтон“.

Баба и дедо се прекрасни луѓе кои живеат за своето семејство.

shovelled off our driveway and walk, or the house has been cleaned and vacuumed, or that dinner has been prepared and just waiting for us. When Suzanne and Dena were younger, Donna and I would go out for an evening and they never failed to come over and look after the girls. Anytime Donna and I, Suzanne and Dena had any problems, we could always turn to them and they would always give us good, sound, sensible advice.

In the summer time Baba likes her flowers and Dedo his garden. Quite often you would find them at our house working. Dedo would be planting peppers, tomatoes, flowers, pruning, digging up the earth, all time consuming jobs. In fact, so far this spring they have done the weeding, the flower beds and vegetable garden have been dug up and we have cucumbers growing.

Baba and Dedo are members of Sveti Kliment Macedonian Orthodox Church, The United Macedonians, The Nevolian Benevolent Association and Dedo is a member of the Canadian Legion, Macedonian Division.

On behalf of our family, I would personally like to thank you Baba and Dedo for everything you have done for Donna and I, Suzanne and Dena and we wish you the very best of health, happiness in the years to come.

Suzanne's Speech

Dear relatives and friends,

On behalf of my Grandfather and Grandmother I would like thank you for coming on this important day, their Fiftieth Anniversary. We wish that you all to live long enough to experience such a joy.

We are happy that this evening we have among us the oldest Godfather of the family Skenov, Godfather Tanas Strumos, his son Mike Strumos, who as a seven year-old-child was the Godfather at the marriage of my Grandfather and Grandmother, as well as his wife, Godmother Magda.

I want to say a few things on my behalf and on behalf of my sister Dena. Our Grandparents are love us very much and we also love them. There is nothing they wouldn't do for us. They come to all events at our school and at all our concerts.

When we were small girls, our Grandfather and Grandmother would tell us stories every night and we still remember those stories. When Grandma took us to school every day, she never complained about the cold weather, nor was she tired.

From the respect they've cultivated for others, we were also inspired to follow their footsteps

and become good Macedonians because they've always advised us to keep the Macedonian name, Macedonian tradition and culture, and to pass it on to our sons and daughters, to our grandchildren.

Sometimes, Dena and I didn't listen to what our Grandparents taught us in our interest, but we know that they only wanted the best for us.

Our Grandparents are good Parents, good Grandparents, good Macedonians, and good Canadians.

Grandma and Grandpa, we are very happy to have you and every single day is more joyful and happier just because of you.

Thank you for everything.

May you be healthy and well, and live long enough to see and be at the weddings of our children.

As stated in both Blair's and Suzanne's speeches, their life revolved around our family. They rejoiced at Suzanne and Dena's weddings but they were ecstatic with happiness and felt blessed to see the birth of their first Great Grandson, Michael Kosta born in July 1993 (Dena's son).

They were 78 years of age but insisted on looking after Michael as they did not want him being cared for by strangers. Although one might think this difficult for people of their advanced years, they seemed to blossom. My Father entertained and played with Michael while my Mother made him her homemade soups and manjas.

In December 1995, just prior to the birth of William, I resigned from my job to be a "stay at home Baba and with the help of Blair we took over the care of our Grandsons. In January 1996, their second Great Grandson, James William, was born, (Suzanne's son) and there are no words to describe Dedo Kotse and Baba Linka's joy. These boys gave them back their youth and they saw in them the lost years with their own sons.

After more than 60 years of marriage, with some struggles through life but with many happy family times with myself and Blair, they were also blessed with two Grand-daughters, Suzanne and Dena and six great Grandsons. Unfortunately, my Mother only lived to see two of them, Michael and William, before she passed away in on May 1, 1998. Just a few short weeks later, on May 29, Tommy was born which brought tears to my Father's eyes that my Mother was not here to witness his birth. My Father passed away on March 9, 1999. It was very obvious to us that they were a team and he found it very difficult for him to be without her.

Не постои ништо што не би го направиле за Дана, за мене, и за своите омилените внуци Сузан и Дена. Многу пати Дана и јас зимно време доаѓајќи дома од работа гледаме дека снегот од патеката е исчистен, куќата е средена, и топлата вкусна вечера е подготвена и се чека само на нас. Кога Сузан и Дена беа помали, Дана и јас ќе излезевме навечер и тие секогаш доаѓаа да се грижат за девојчињата. Секогаш кога Дана и јас, Сузан и Дена имавме некакви проблеми, секогаш можевме да свратиме во нивниот топол дом и тие секогаш ни даваа добри и разумни совети.

Лете, баба и дедо мошне често ќе ги најдете кај нас дома како работат нешто во градината, дедо ја сакаше градината а баба ги сакаше цвеќињата. Дедо сади пиперки, домати, цвеќиња, копа, крои и работи други работи кои одземаат време. Всушност, и оваа пролет тие веќе исплевиле, ги ископале цветните леи и зеленчуковата градина, а веќе и краставичките растат.

Баба и дедо се членови на Македонската православна црква „Свети Климент“, на Обединети Македонци, на добротворното друштво „Неволјани“, а дедо е член и на Канадската легија, Македонска дивизија.

Во име на нашето семејство, јас лично сакам да ви се заблагодарам вам, бабо и дедо, за сè што сте направиле за Дана, за мене, за внуците Сузан и Дена, и ви посакуваме многу здравје и среќа во годините што доаѓаат.

Во обраќањето Сузан истакна

Драги наши роднини и пријатели,

Сакам од името на дедо и баба да ви се заблагодарам што дојдовте на овој значаен ден, на нивниот педесетти јубилеј. Посакуваме и вие да живеете доволно долго и да дочекате ваква радост.

Се радуваме што оваа вечер со нас е и најстариот кум на фамилијата Скенови, кумот Та-нас Струмос, син на Мајк Струмос, кој како седумгодишно дете ги венчал дедо и баба, како и неговата сопруга, кумата Магда.

Сакам да кажам неколку работи во мое име и во името на мојата сестра Дена. Дедо и баба многу не сакаат и ние им ја возвраќаме љубовта. Не постои нешто што тие не би направиле за нас. Доаѓаат на сите настани во нашето училиште и на сите концерти.

Кога бевме малечки, дедо и баба секоја вечер пред спиење ни раскажуваа приказни кои и ден-денес ги паметиме. Баба беше неуморна, не носеше на училиште секој ден, таа не се плашеше ниту од зимата ниту од студот.

Понекогаш, Дена и јас не ги слушавме баба и дедо кога не подучуваа за наше добро, ама знаеме дека тие го сакаат само најдоброто за нас.

Од нив двајца, од нивното меѓусебно почитување и ние добивме добар пример како да го следиме нивниот светол пат и да бидеме добри Македонки, бидејќи тие секогаш не советуваа да го чуваме македонското име, македонската традиција и култура и истото да им го пренесуваме на нашите синови и ќерки, на нашите внуциња.

Дедо и баба се добри родители, добри баба и дедо, добри Македонци, добри Канаѓани.

Бабо и дедо, многу сме среќни што ве имаме и што секој ден сме повесели и посреќни со вас.

Ви благодариме за сè.

Бидејќи живеете и здрави заедно со нас и дочекајте свадби од нашиите деца.

Како што е наведено и во говорот на Блер и во говорот на Сузан, нивниот живот се вртеше околу нашето семејство и околу Сузан и Дена. Се радуваа на нивните свадби, но беа крајно среќни и се чувствуваа благословени кога го дочекаа раѓањето на нивното прво правнуче, Мајкл Коста, во јули 1993 година (синот на Дена).

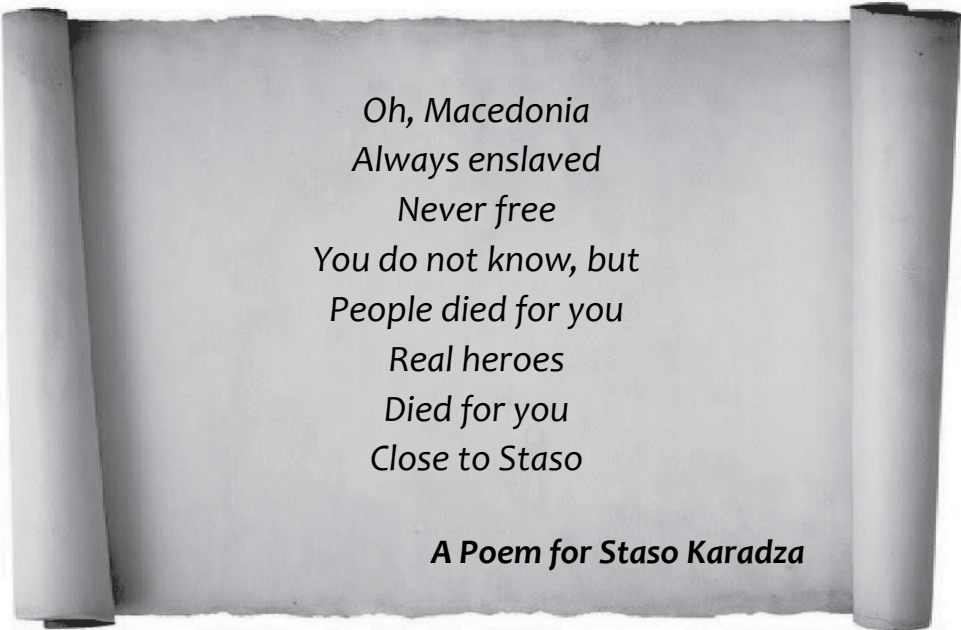
Тогаш имаа 78 години, но инсистираа тие да го чуваат Мајкл, бидејќи не сакаа некои други да се грижат за него. Иако некој би можел да помисли дека ова е тешко за луѓето во поодминати години, тие како да процветаа. Татко ми го забавуваше и играше со Мајкл, додека мајка ми му ги правеше нејзините домашни супи и манџи.

Во декември 1996 година, пред да се роди Вилјам, ја напуштив работата за да бидам „баба дома“ и со помош на Блер ја презедов грижата за нашите внуциња. Во јануари 1996 година, се роди нивниот втор правнук, Вилијам Џејмс (син на Сузан) и не постојат зборови да се опише радоста на дедо Коце и баба Линка. Овие момчиња им ја вратија младоста и тие во нив ги гледаа изгубените години со нивните синови.

По повеќе од 60 години во брак, со некои потешкотии низ животот, но со многу среќно семејно поминато време со мене и со Блер, тие беа благословени со две внуциња-Сузан и Дена и шест правнучиња. За жал, мајка ми доживеа да види само две, Мајкл и Вилијам, пред таа да почина на 1 мај 1998 година. Неколку недели потоа, на 29. мај се роди Томи, кој го расплака татко ми, бидејќи мајка ми не ја дочекаа таа рожба. Татко ми почина на 9 март, 1999 година. Тоа беше многу очигледно за нас дека тие беа како тим и за него беше тешко да живее без мајка ми.

**PART
V**

A PART OF OUR LIFE IN CANADA

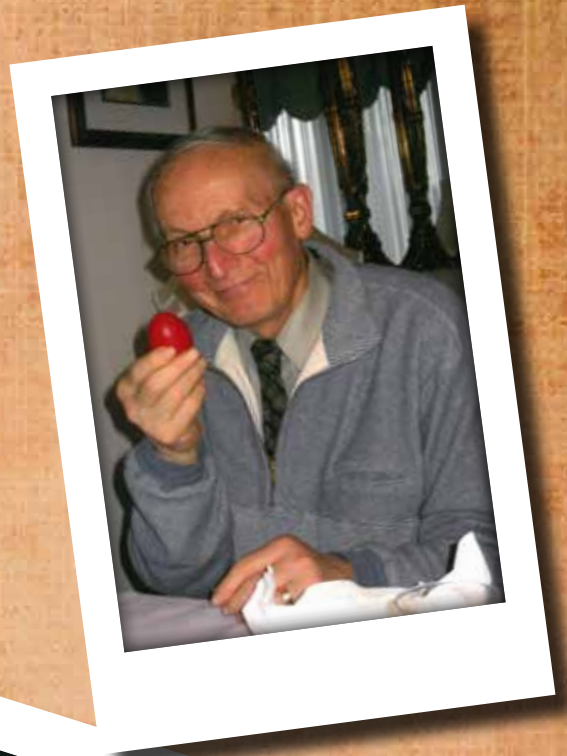
A scroll with a poem about Macedonia and Staso Karadza. The scroll is unrolled, showing the text in the center. The text is in a serif font, and the scroll has a textured, aged appearance.

*Oh, Macedonia
Always enslaved
Never free
You do not know, but
People died for you
Real heroes
Died for you
Close to Staso*

A Poem for Staso Karadza

**MY PARENTS' TRAVEL THROUGH LIFE
MOVING TO VOJVODINA
LIFE IN CANADA - NEW BEGINNINGS**

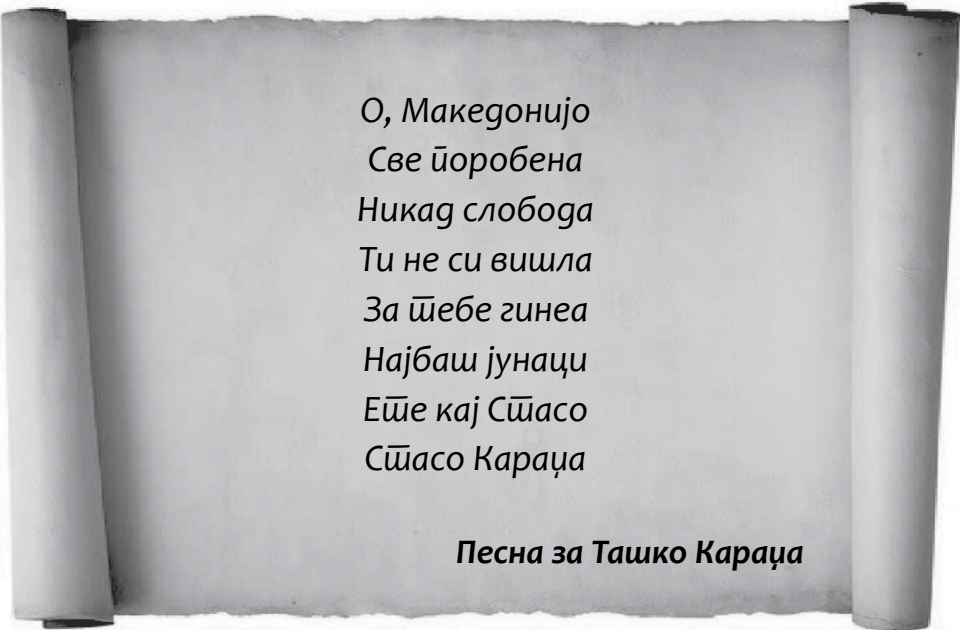

ДЕЛ
V

ДЕЛ ОД НАШИОТ ЖИВОТ ВО КАНАДА

A graphic of a scroll with a light gray background and dark gray borders on the left and right sides, representing the scroll's edges. The text is centered on the scroll.

О, Македонијо
Све ѝоробена
Никад слобода
Ти не си вишла
За ѝебе гинеа
Најбаш јунаци
Еѝе кај Сѝасо
Сѝасо Караџа

Песна за Ташко Караџа

**ЖИВОТНИОТ ПАТ НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ
ПРЕСЕЛБАТА ВО ВОЈВОДИНА
ЖИВОТ ВО КАНАДА - НОВИ ПОЧЕТОЦИ**

MY PARENTS' TRAVEL THROUGH LIFE

My parents knew each other as children and my mother did not like my father because he always threw rocks at her but to her amazement, his parents picked her to be his bride as she was pretty, a good worker, was able to cook, embroider, knit and do all that was required of a dutiful Nevolianka nevesta

They were married on May 9, 1937. My Mother went to live with her in-laws as was the custom. Her younger sister-in-law was only 7 years old at the time they married. The unfortunate part was that although her father-in-law was one of the wealthiest men in the village, having made his fortune in the Bakery in Akron, he drank heavily. He was a tyrant, a dictator - all the produce and harvest was rationed as he wanted to sell as much as possible to make more money.

All summer and fall my father and mother would work in the fields and when winter came, the father would throw them out and tell them they were no good and lazy and so they had to find a room in someone's house to survive over the winter. My mother worked for the family during the day and embroidered by candlelight at night - she embroidered "koshuli" for many of the young women in the village for their hope chests "their ruo" as it was called. For this job, people gave them food but basically they almost starved each winter with some of the cousins bringing them to help them live out the winter.

Each spring the father would beg them to return home to help with the work and ask for forgiveness and say that he didn't know why he had kicked them out. My parents had two boys born in "chuzdi kujki" Vane and Tase. Vane died at 9 months of age but I am not sure of the cause, probably because my mother was undernourished and did not have milk to breastfeed as was the custom in those days. Tase was about a year old

when he developed diarrhea and my mother took him to Lerin to see a doctor. On the way there he had a "gevreche" in his hand and was nibbling on it. The doctor gave him an injection and he died in her arms on the way home. This is just one of the many tragedies in their life.

In 1939-1940 during the Greek-Italian war my father was recruited into the Greek army and was sent to the war front. He was captured by the Italians and was prisoner of war for six months at which time my mother was told that he had been killed in action. There was an exchange of prisoners and my father was released. To my mother's surprise he came home which was great as she was pregnant. He said that he was treated very well by the Italians and in fact put on weight - he said he never ate so much macaroni as in those six months.

Due to the unsavoury situation with his father in Nevoliany, In late 1941, my Father and Mother decided to leave the village for a better life in Bulgaria. There, my father got a job in a winery which was owned by Naum Chepkeso. a man from Nevoliany. It involved making wine, liquors and other alcoholic drinks and of course the making also required tasting the products for their quality. My father feared that he might also become an alcoholic like his father in that atmosphere as he could easily become addicted to drinking and so he quit that job and went into construction.

They were still in Bulgaria, when in 1943 Tzar Boris was summoned to Germany because he would not give up the Jews for deportation and on his return, he suspiciously died within a few days. According to my research, apparently a secret agreement had been signed by Bulgaria and Germany for the deportation of 20,000 Jews from Aegean Thrace and Vardar Macedonia but there were only 11, 343 Jews and so another 8,000

ЖИВОТНИОТ ПАТ НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ

Моите родители се познавале уште како деца и на мајка ми не ѝ се допаѓал татко ми, бидејќи тој секогаш фрлал со камења по неа, но на нејзино изненадување, родителите решиле да ја омажат токму за него, бидејќи таа била убава, вредна, работлива, знаела да готви, да везе, да плете и да работи сè што се очекувало од добра невеста-неволјанчанка.

Се венчале на 9 мај 1937 година. Мајка ми отишла да живее во неговата кука, како што било обичај. Неговата помала сестра имала само 7 години кога тие стапиле во брак. Несреќниот дел бил тоа што иако нејзиниот свекор бил еден од најбогатите луѓе во селото, откако го спечалил своето богатство во пекарницата во областа Акрон, тој почнал да пие многу, се оддал на алкохолот поради што се однесувал неразумно, како голем тиранин и диктатор. Сите продукти и сета жетва се распределувале како што сакал тој - да продаде за да спечали колку што е можно повеќе.

По цело лето и цела есен татко ми и мајка ми работеле во полињата, а кога зимата ќе дошла, тој ги бркал од дома, велејќи им дека не биле добри, туку мрзливи и дека мора да си најдат соба во нечија кука да преживеат во текот на зимата. Мајка ми работела за семејството преку ден, а ноќе на свеќи, везела кошули за голем број момчиња во селото, за нивното руво, како што го викале. За оваа работа, луѓето им давале храна, но во основа тие, речиси, гладувале секоја зима, со исклучок на некои роднини кои им носеле нешто храна и се обидуваа да им помогнат.

Секоја пролет таткото ги молел да се вратат дома да му помогнат во работата и барал прошка од нив, велејќи им дека не знае зошто ги истерал од дома. Моите родители родиле две дечиња в „туѓи куќи“ - Ване и Тасе. Ване починал на возраст од 9 месеци, но не сум сигурна

за причината, веројатно, затоа што мајка ми не била доволно хранета и немала млеко за доење како што било обичај тогаш. Тасе имал една година кога се разболел од дијареја и мајка ми го однела во Лерин на лекар. По патот дотаму, држел ѓеврече в рака и грицкал од него. Лекарот му дал инекција и тој починал во нејзините раце на пат кон дома. Ова е само една од многуте трагедии во нивниот живот.

Во периодот 1939-1940 година, за време на Грчко-италијанската војна, татко ми бил регрутиран во грчката армија и бил испратен на фронт. Бил фатен од Италијанците и бил воен затвореник шест месеци, а за тоа време на мајка ми ѝ рекле дека е убиен во акција. Имало размена на затвореници и татко ми бил ослободен. На изненадување на мајка ми, тој се вратил дома, што било одлично, бидејќи таа била бремена. Ѓ кажал дека Италијанците многу добро се однесувале кон него и дека, всушност, се поправил - рекол дека никогаш пред тоа не јадел толку многу макарони како во тие шест месеци.

Поради непријатната ситуација со неговиот татко во Неволјани, кон крајот на 1941 година татко ми и мајка ми одлучиле да го напуштат селото и за подобар живот да заминат во Бугарија. Таму, татко ми добил работа во една винарија, која била во сопственост на Мито Чепкесо, селанец од Неволјани. Произведувале вино, алкохол и други алкохолни пијалаци и, се разбира, било потребно да се дегустираат производите за квалитет. Татко ми стравувал дека и тој како татко му, исто така, може да стане алкохоличар во такво опкружување и дека лесно може да стане зависник од пиење, па затоа се откажал од таа работа и преминал во градежништво.

Тие биле во Бугарија кога во 1943 година цар Борис бил повикан во Германија, бидејќи не се согласувал со депортацијата на Евреите, но по

had to be deported from Bulgaria. According to history, rumour has it that he was poisoned for not obeying that order.

In 1942, my parents had another child, a baby boy who died at birth. In the fall of 1943 my parents decided to go to Bitola. My father opened up a fruit store which became very successful and my mother met “Dedo Odja” or as he was called the “Doseets” (a soothsayer) with whom she became very good friends. They lived in the house of Elka Giorgievski’s father. I was born there on September 22, 1944.

I was a breech birth, born at home, with a partially dislocated hip which went unnoticed for many years. Interestingly, Dedo Odja had told my mother that she would have a girl, “ama ke ima edna mana sho ne ke mu prechi mnogu vo zivotot” that she would have a child with a physical ailment but he could not foretell what that affliction would be.

My mother welcomed and helped many women who came from Nevoliany with their children as their husbands were Partisans and they fled the village to come to Bitola. We all slept in one room and to this day some are still are friends. One such family was Mara Strezov with her children George and Tomka. They eventually

came to Canada and George often tells me stories of those days and how my parents helped them.

In 1944, my father joined the First (1st) Udar-na Brigada from Aegean Macedonia in Bitola. His leaders were Goce, Titan, Lefter (Code Names) and Mihail Karamengieff. He went from Bitola to Gostivar and Shar Planina.

In 1945 Brigadata se rasformira (reformed) in Skopje and he then was in the 8th Division, Narodna Odbrana za Makedonija.

From 1945 to 1947 he was a Sentry (guard) in Bitola, Velushina;, Border Sentry - Kremenitsa-Megeli, Nakolets, Dupeni (Prespa), then across Lake Prespa by rowboat to Stenje at the Albanian border. He marched in rain and snow up to his waist for Makedonija. Finally he was demobilized from Skopje “Voeni Otsek”

Being a vojnik (soldier) my father was able to get bread which was scarce. George Strezov told me that he shared that bread with their family which he said “umirame za lep i Striko Kotse ni pomozi da ostaneme zivi”. I felt so proud to hear that my Dad was a giving and thoughtful man who shared what he could to help others.

In November 1947, my parents welcomed the birth of twin boys, Risto and Traijan.

неговото враќање починал во рок од само неколку дена под сомнителни околности. Очигледно дека бил потпишан таен договор за депортација на 20.000 Евреи од егејскиот дел на Тракија и Вардарска Македонија, но имало само 11.343 Евреи, па затоа уште 8.000 морало да бидат депортирани од Бугарија. Според историјата, се слушнале некои озборувања дека царот бил отруен за непочитување на таа наредба.

Во 1942 година моите родители добиле уште едно машко бебе кое починало при раѓањето. Есента во 1943 година моите родители одлучиле да одат во Битола. Татко ми отворил продавница за овошје која работела многу успешно, а мајка ми се запознала со „дедо оца“, со кого станале многу добри пријатели. Моите родители живееле во куќата на таткото на Елка Георгиевска. Јас сум родена во таа куќа, на 22 септември 1944 година.

Родена сум карлично, со делумно изместен колк што останало незабележително многу години. Интересно, но „дедо оца“ ѝ рекол на мајка ми дека ќе им се роди чупе, ама ќе има една мана којашто нема да му пречи многу во животот, ама не можел да предвиди што точно ќе биде тоа.

Мајка ми пречекала и им помогнала на многу жени кои доаѓале од Неволјани со нивните деца, бидејќи нивните сопрузи биле партизани, а тие избегале од селото за да дојдат во Битола. Сите спиевме во една соба и до ден денес сè уште сме пријатели. Едно такво семејство беше Мара Стрезова со нејзините деца Ѓорѓи и

Томка. Тие на крајот дојдоа во Канада и Ѓорѓи често ми кажува приказни од тие денови и како моите родители им помагале.

Во 1944 година, татко ми се приклучил на Првата ударна бригада од Егејска Македонија во Битола. Негови водачи биле Гоце, Титан, Лефтер (шифрирани имиња) и Михаил Караменгиев. Со својата бригада одел во Битола, Гостивар и Шар Планина.

Во 1945 година бригадата се расформирала во Скопје и тогаш тој бил во 8 дивизија, на наивноослободителната војска на Македонија.

Од 1945 до 1947 година татко ми работел како воен стражар (чувар) во Битола, Велушина, граничниот премин Креница-Мегели, во Наколец, Дупени (Преспа). Со чун преку Преспанското Езеро стигнувал до Стење, на границата со Албанија. Пешачел по дожд и снег до половина за доброто на Македонија. И најпосле бил демобилизиран од Скопскиот воен отсек.

Како војник, татко ми добивал леб што тогаш го немало доволно. Ѓорѓи Стрезов ми раскажуваше дека тој го делел лебот колку што можел со неговото семејство кое, како што велеше: „Умиравме за леб, а стрико Коце ни помагаше да останеме живи“. Се чувствував толку горда кога слушав дека татко ми бил дарежлив и сочувствителен човек, кој го делел она што го имал за да им помогне на другите.

Во ноември 1947 година моите родители го поздравиле раѓањето на близнаците Ристо и Трајан.

MOVING TO VOJVODINA

In 1948, my parents received orders that all the Macedonian people from the Aegean part of Macedonia that were in the Peoples Republic of Yugoslavia were to be relocated to the villages in Vojvodina close to the Hungarian border, some in Krushevlje, some in Gakovo and other villages. These villages had been populated prior to the 2nd World War by Shwabians but had been deserted during the turmoil of the War and the villages were uninhabited. Although no real reason was given at the time, it is thought that because the Socialist Republic of Yugoslavia wanted to go with the United States of America and not with Stalin and the Soviet Union, these people were a threat. It was a time of great upheaval everywhere, especially across the border with the Greek Civil War and with the Partisans fighting for communism, and so in order to avoid any incidents along the border and major problems because Yugoslavian Policy had changed, a decision was made to evacuate those Macedonians from the Aegean part of Macedonia, considered refugees, and move them as far away from the border as possible. Soon thereafter the border was closed.

My Father asked for our family to be pardoned as I was 4 years of age and the twins only 10 months old but this was denied and we were shipped by cattle car to Krushevlje. I can picture myself holding on to my Mother's dress on a cool and windy day. Mother carried the twins and my Father carried the few suitcases which held our most important few possessions. I remember the train, dark and cold, lit by a few candles. My Mother dried the babies' diapers on the candles and put them back on. When we got to Krushevlje it was hard to find water or electricity and the houses were all in need of repair in order to make them livable. The two boys got a severe infection due to the poor sanitary conditions and basically they suffered terribly with a severe diaper rash

with the skin falling off their buttocks and they died shortly thereafter in one day, two innocent babies. They were buried and left there in an unknown land. I survived and remained an only child.

Because of the death of the babies, my Mother became very ill and only her love of God and prayer seemed to be her consolation. One night she had a dream in which Bogoroditsa (The Virgin Mary) came to her and told her to please come to find us, we have been burned in the church, please save us "da dojdish, da ne najdish, ne izgor-ea" and so my Mother went to find any churches in the area - that had been burned down. She went into one church and found two icons still on the wall, ripped, burned and with water stains. She took them and my Father made some makeshift frames with some wood he found and some glass. Mother carried them in her hands everywhere they went and brought them with her to Canada, their final destination. They are historical and I have them and treasure them as they are a part of my family's history.

Father applied for permission to leave Krushevlje due to my Mother's depression and poor health and fortunately this time permission was granted and they were allowed to leave. They went to Zemun in Serbia. I learned to speak Serbian and when we came to Canada, I only spoke Serbian and had to relearn Macedonian.

My Father worked in construction building houses. We lived in a long wooden building which housed many families, each given one room. There was a central cook house. I remember my pets, a dog named Bobe and a cat named Mare. They kept me happy along with a friend named Snezana...

Food was rationed, we had meat coupons and the children got milk coupons. I remember going to the local meat store and asking the butchers "Ciko Cero, Ciko Pero, oce biti meso za nas danas" and he responded "Bice, bice devojce".

ПРЕСЕЛБАТА ЗА ВОЈВОДИНА

Во 1948 година, моите родители добиле наредба дека сите Македонци од егејскиот дел на Македонија кои преминале во Федеративна Народна Република Југославија мора да се преселат во селата во Војводина, во близина на унгарската граница, некои во Крушевље, некои во Гаково и во други села. Овие села претходо пред Втората светска војна биле населени со Германци, но биле напуштени за време на немириите од војната и сега селата биле ненаселени. Иако никаква вистинска причина не била дадена во тоа време, се чини дека поради тоа што Федеративна Народна Република Југославија сакала да биде на страната со Соединетите Американски Држави, а не со Сталин и Советскиот Сојуз, овие луѓе се сметале за закана. Тоа било време на големи пресврти насекаде, особено преку границата поради Грчката граѓанска војна и партизаните кои се бореле за комунизмот и да се избегнат какви било инциденти по должината на границата и поголеми проблеми поради тоа што југословенската политика се променила, била донесена одлука да се евакуираат оние Македонци од егејскиот дел на Македонија, наречени бегалци, и да се однесат што е можно повеќе подалеку од границата. Набргу потоа границата била затворена.

Татко ми побарал нашето семејство да биде помилувано, бидејќи сум имала 4 години, а близнаците само 10 месеци, но тоа било одбиено и ние сме однесени, со запрежни вагони, во Крушевље. Можам да се замислам себе си како се држам за фустанот на мајка ми на ладно и ветровито време. Мајка ми ги држеше близнаците, а татко ми неколкуте патни торби во кои беа нашите најважни лични предмети. Се сеќавам на возот, темен и студен, осветлен со само неколку свеќи. Мајка ми ги сушеше бебешките пелени на свеќи и повторно ги замотуваше бебињата во нив. Кога стигнавме во Крушевље беше тешко да се најде вода, а куќите беа во лоша состојба и мораше да се поправат за да станат удобни за живеење. Близначињата добија тешка инфекција како

резултат на лошите санитарни услови и, во суштина, ужасно страдаа поради исипот на кожата од грубите пелени. Поради тешките животни услови и влошената здравствена состојба близнаците набрзо и умреа, во еден ист ден, згасна животот на две невини бебиња. Беа закопани и оставени таму во некоја непозната земја. Јас преживеав и останав нивно единствено дете.

Поради смртта на бебињата, мајка ми се разболе многу тешко и единствено љубовта кон Бога и молитвата се чини ја утешуваа. Една ноќ, сонила сон во кој Богородица (Дева Марија) дошла кај неа и ја замолила „да дојдеш, да нè најдеш, нè изгореа во црквата, те молиме спаси нè“ и мајка ми отишла да бара црква во близина - што била запалена. Влегла во една црква и пронашла две икони што уште стоеле на сидот - искинати, изгорени и со дамки од вода. Ги зела и татко ми направил дрвени рамки и им ставил стакло. Мајка ми ги носела со неа секаде каде што одеа и ги донела во Канада, нивната крајна дестинација. Тие се историски и ги чувам и ценам како дел од историјата на моето семејство.

Татко ми аплицирал за дозвола да го напуштат Крушевље поради депресијата на мајка ми и лошото здравје и, за среќа, овој пат им било дозволено да ја напуштат земјата. Така заминавме во Земун, во Србија. Таму научив да зборувам на српски јазик и кога дојдовме во Канада, зборував само српски, но морав да научам и македонски.

Татко ми работеше во градежништво. Живеевме во една долга дрвена зграда во која беа сместени многу семејства, на секое по една соба. Имаше централна кујна. Се сеќавам на моите домашни миленичиња - кутрето Боби и мачката Маре. Тие продолжија да ме развеселуваат заедно со другарка ми Снежана.

Храната беше ограничена, имавме купони за месо, а децата добиваа купони за млеко. Се сеќавам како одев во локалната продавница за месо и ги прашував месарите: „Чико Церо, чико Перо, ќе има ли месо за нас денес?“, а тие ќе одговореа: „Ќе има, девојче, ќе има“.

My Mother's health improved and I must say for the tragedies she went through, she was a very brave person and I hope that I can be like her in times of adversity. Every Sunday, we went by ferryboat across the Danube to Belgrade and I remember going by *Tranvaj* (streetcar) to the zoo and my parents took me to a restaurant for children called "*Detska Gradina*", a Children's Garden, because I was a poor eater. Although they had no money, they always seemed to have money to treat me.

My Mother had a brother in Toronto, Canada and my Father thought that the best course of action at this time was to try to emigrate to Canada and so he contacted my Uncle Mike who was in Canada for many years to ask him to sponsor us and pay for our passage to Canada, but at first he refused. Then my Father asked his Uncle, my *Dedo Krste Atanasoff* in Akron, Ohio in the United States if he could sponsor us to the States. Unfortunately, the quota was full but he offered to give the money to Uncle Mike so he could sponsor us to Canada and we thank God every day for this kindness. We received passports and sponsorship but for reasons unknown to us, the documents were confiscated on two separate occasions by the secret police and always in the middle of the night. Unfortunately, my Father did not have enough money to bribe them. The Immigration Office told us that we could leave Serbia and go to Canada through Trieste, Italy which at that time was Yugoslavian territory. My Father opted for this plan as this seemed the only option in order to emigrate to Canada. However, he did not realize that they were sending us to a refugee camp. So with one suitcase and the clothes we were wearing, having been given a list of items we were allowed to take with us, we were shocked when we arrived in Trieste in December 1950. There were two camps, Saint Sava (San Sava) and Jesuite, the Jesuit camp.

There we slept in a building with several floors and bars on the windows in compartments separated by a rope and grey blanket. We slept on low cots and we even had another lady in the one corner of our little "tent" who would ask a lot of questions, put there as an informer.

What a surprise, instead of going to Canada, they had my father as being born in Nevoliany, Greece and wanted to send us there which would have been a death sentence for my Father as they recognized him as having fought for Macedonia. My Father used his "*Licna Karta*" from Bulgaria which is a book where they put stamps in for the

days you work and so he said he was Bulgarian but they still did not sign the papers for visa application to Canada. So my Father followed the officer who worked in the Visa Office home and offered him a bribe, which he quickly accepted and the next day he signed the papers for passport application. If not for my Father's quick thinking, his fate would have been much the same as what happened to his brother, Stefo, who was taken from the village labelled as a communist, a fabrication, and while being taken to the Island of Makroniso, he disappeared and never arrived at his destination, probably killed on the way.

It was just before Easter and I remember going out walking with my Father and looking in the store windows in Trieste. We stopped at a Candy Shop and I looked in the window where there was all kinds of delicious chocolate bunnies, eggs and all kinds of different confections. I really did not know what chocolate tasted like as I had never had any but it looked delicious. I admired a tiny blue pail, no more than 1 inch high with tiny candies, much like beads in it. My Father said to me "*na Tate cupce, sakam da ti kupas neshto am nemame pari*", (he would like to buy me something but had no money) but on Easter morning he told me to look under my pillow and there to my great surprise was the little blue pail with the little yellow candies - my Father always made miracles happen and oh how I smiled and how happy I was.

And so, we anxiously awaited the final paper work for travel to Canada and a new, happier life.

It was a week after that, we got the good news that we would could leave immediately for Canada. We also were fortunate to have help from the MPO and Arsen Avramov. We were accompanied all the way to Naples where we boarded the ship, *Nea Ellas*. After three rocky weeks on the waves of the ocean, on April 13, 1951, just after Easter, we arrived in Halifax and then came by train to Toronto. We arrived at my Uncle's restaurant in the evening and I remember my first taste of Canada, a chocolate popsicle - nothing had ever tasted so good.

The only unfortunate part of our arrival to Canada was that if the name was not English-sounding, they changed it. My name which was "*Dana*" actually, *Stojanka*, became *Donna*. My Dad, *Kosta* became *Gus* and my Mom, *Linka*, was given a choice of either *Elaine* or *Helene* and she chose the latter and thereafter was known as *Helene*. However, my Dad refused to change his name to *Gus* as he did not like the how it sounded in Macedonian and remained as *Kosta*.

Здравјето на мајка ми се подобри и мора да кажам дека по трагедиите низ коишто помина, таа се покажа како многу храбар човек и се надевам дека и јас ќе бидам како неа во време на неволја. Секоја недела, одевме со траект преку Дунав во Белград и се сеќавам дека се возевме со трамвај до зоолошката градина, а родителите ме водеа во еден ресторан за деца, наречен „Детска градина“, бидејќи јадев малку. Но, и покрај тоа што немаа пари, изгледа дека секогаш имаа за мене да ме почестат.

Мајка ми имаше брат во Торонто, Канада, и татко ми мислеше дека најдобриот курс за дејствување во овој момент е да се обиде да емигрираме во Канада и затоа стапил во контакт со чичко ми Мајк, кој бил во Канада веќе многу години, да го замоли да нè спонзорира и да плати за нашето патување во Канада, но на почетокот тој одбил да ни помогне. Тогаш татко ми го прашал неговиот вујко, мојот дедо Крсте Атанасов од областа Акрон, Охајо, во САД, дали тој може да нè спонзорира за да заминеме во САД. За жал, квотата била исполнета, но тој се понудил да му даде пари на чичко Мајк па тој да може да нè спонзорира во Канада и ние му благодариме на Бога секој ден за оваа негова добрина. Добивме пасоши и спонзорство, но од непознати причини за нас, документите беа заплени во две одделни прилики од страна на тајната полиција и тоа среде ноќ. За жал, татко ми немаше доволно пари да ги поткупи. Управата за иселеништво ни кажа дека можеме да ја напуштиме Србија и да одиме во Канада преку Трст, Италија, град којшто во тоа време беше југословенска територија. Татко ми се определи за овој план, бидејќи се чинеше дека е единствената опција да емигрираме во Канада. Сепак, не сфатил дека тие нè праќаат во камп за бегалци. И така, со еден куфер и облеката што ја носевме, откако ни беше даден список на предмети што беа дозволени да ги понесеме, бевме шокирани кога стигнавме во Трст во декември 1950 година. Имаше два кампа - Свети Сава и Језуитскиот камп.

Спиевме во една зграда со неколку катови и решетки на прозорците, во засебни простории одделени со јажиња и сиви ќебиња. Спиевме на сламарки, а тука имаше уште една госпоѓа која беше сместена во аголот на нашиот мал 'шатор', која поставуваше многу прашања, поставена таму како информатор.

Какво изненадување, наместо да одиме во Канада, откако дознаа дека татко ми е роден во Неволјани, Грција, тие сакаа да нè вратат назад, што ќе беше смртна казна за татко ми, бидејќи сфатиле дека се борел за Македонија. Татко ми ја искористил личната карта од Бугарија, во која имало бугарски печат за деновите кога работел таму и им изјавил дека е Бугарин, но тие сè уште не ги

потпишувале документите за аплицирање за виза во Канада. Затоа, татко ми го следел службеникот кој работел во визната канцеларија до неговиот дом и му понудил мито, што тој без двоумење го прифатил и следниот ден истиот тој службеник ги потпишал документите за добивање пасоши. Ако татко ми не размислувал така брзо, неговата судбина ќе беше речиси иста како и судбината на неговиот брат, Стефо, кој кога бил однесен од селото бил етикетан како комунист и додека го носеле кон островот Макронисо, тој исчезнал и никогаш не пристигнал на својата дестинација, најверојатно затоа што по патот бил убиен.

Тоа беше токму пред Велигден и се сеќавам како излеговме со татко ми и ги разгледувавме изложите во продавниците во Трст. Застанавме пред една продавница за слатки и гледав во излогот каде што имаше секакви видови вкусни чоколада-зајчиња, јајца и најразлични наполитанки. Навистина не знаев каков вкус имаат таквите чоколади бидејќи никогаш ги немав вкусено пред тоа, но изгледаа вкусни. Ѓ се восхитував на една мала, сина кофичка, висока не повеќе од 3 см, со мали бонбони, слични како мониста во неа. Татко ми ми рече: „Не, чупе, мое. Сакам да ти купам нешто, но немаме пари“. Но, утрото на Велигден, ми рече да погледнам под перницата и таму, на мое големо изненадување, беше малечката сина кофичка со малечките жолти бонбони - татко ми секогаш правеше да се случуваат чуда и, ох, како се смеев и колку бев среќна тогаш.

И така, со нетрпение го чекавме последниот документ за да тргнеме на пат за Канада и да отпочнеме нов и посреќен живот.

Само една недела потоа добивме добри вести дека може веднаш да тргнеме за Канада. Исто така, бевме среќни да добиеме помош од МПО и од Арсен Аврамов. Бевме придружувани цел пат до Неапол, каде што се качивме на бродот „Неа Елас“. По три бурни недели на брановите на океанот, на 13 април 1951 година, веднаш по Велигден, стигнавме во Халифакс, а потоа со воз пристигнавме во Торонто. Отидовме во ресторанот на чичко ми во вечерните часови и се сеќавам на мојот прв вкус во Канада - чоколаден сладолед на стапче. Мислев дека сум умрела и отишла во рајот, никогаш пред тоа не бев вкусила нешто толку вкусно!

Единствен несреќен дел од нашето пристигнување во Канада беше што ако името не звучи на англиски, тие го менуваа. Моето име „Дана“, всушност, Стојанка, стана Дона. Татко ми Коста стана Гус, а на мајка ми Линка ѝ беше даден избор - Елејн или Елена - и таа го одбра второто и оттогаш сите ја викаа Елена. Сепак, татко ми одби да си го промени името во 'Гус' бидејќи не му се допадна како тоа звучи на македонски и си остана како Коста.

LIFE IN CANADA - NEW BEGINNINGS

My Uncle Mike owned West Hill Restaurant, a truck stop on Kingston Road which at that time was just a highway, very much rural with a motel here and there, the odd farm house and as the neighbour, a movie theatre., to the right and a billiard hall to the left owned by Mr. Kiriakopoulos. We slept upstairs in one room and used the same bathroom as the restaurant patrons. My Mother, who was an amazing cook, quickly became the chef and worked in the restaurant from 5 am to 12 midnight. My Father got a job in the construction of the factory, Pilkington Glass on Danforth Road and then when the factory was completed he was offered a job in the manufacturing of the glass and stayed there until his retirement.

I started school at age 6 in September at West Hill Public School on Amiens Road, about a mile from the restaurant.

Every morning my Mother would cross busy Kingston Road with me, put me on the bus and deposit 3 cents. Each day after school I walked home by myself along the busy highway. I find it humorous now that when I received my very first Report Card and my Father had to sign it using his new name "Gus". He did not know how to spell this and wrote "Gas" just how it sounded to him. As mentioned previously, I think it was at this time that he made the decision to keep his name "Kosta", and it was much later when we realized what the word "Gas" meant in English.

As my Father had shift work and my Mother worked until midnight, she would lock me in the room every night so that no person who came upstairs to use the washroom would come in to the room. She put a little basin on the floor for me to use. I read a lot and listened to the radio to such programs as The Lone Ranger, The Romance of Helen Trent which was like a romantic soap opera and all kinds of other such programs. As I was an only child, it was pretty lonely I guess but I didn't

think much about it at the time and kept myself absorbed in my books.

I remember my first day of school when the teacher, Ms. Brown," told the class that there was new little girl, a "DP", in the class and of course I did not know what that meant and asked a girl who was a neighbour and lived in the farm house close to the restaurant about it. She told me it meant "Displaced Person" but I still did not know what that was at the age of 6. It was only later that I found out what it really meant.

I also had pierced ears and wore little earrings which was the fashion for little girls in Europe. At recess, the children in my class cornered me to stare at my ears and yelled "she has holes in her ears" and so I went home and cried that I did not want to wear earrings. My Mother was puzzled but she let me keep the earrings off during school days and only put them on me on the weekends to keep the holes open and am I every glad that she did. We all know that it took many years for Canada to move into the fashion world of Europe to the point of overdoing it because now people have holes everywhere with earrings in the strangest places.

in 1952, while I was in Grade 2, the Coronation of Queen Elizabeth, a historical event took place and we were all given a Commemorative booklet which I still have. At the time we all learned to draw and colour the Union Jack Flag.

My greatest ambition and dream at the age of 8 was to be a curb service girl at my Uncle Mike's restaurant. It looked like so much fun that I wanted my mother to buy me roller skates so I could work serving the many cars with teenagers. This sure made for some fun conversation and great laughter when my Uncle told the customers of my wish and I just could not understand why he would not hire me.

My Father worked tirelessly, changing shifts every three days at Pilkington Glass and besides

ЖИВОТ ВО КАНАДА - НОВИ ПОЧЕТОЦИ

Чичко ми Мајк беше сопственик на ресторанот „Вест Хил“, стојалиште за камиони на патот „Кингстон“ којшто во тоа време беше само автопат, многу рурален со мотели овде-онде, поседуваше чудна фармерска кука, а како негов прв сосед беше киното „Рокси“ на левата страна и една билијард сала на десната страна, во сопственост на господин Кириакопулос. Спиевме на горниот кат во една соба, а ја користевме истата бања како и муштериите на ресторанот. Мајка ми, која беше неверојатна готвачка, брзо стана главна готвачка и работеше во ресторанот од 5 наутро до полноќ. Татко ми доби работа како градежен работник во фабриката за стакло „Пилкингтон“, на улицата „Данфорт“, која сè уште се градеше и не беше далеку од ресторанот, а потоа кога фабриката се изгради, му понудија работа во производствениот погон за стакло и работеше таму сè до своето пензионирање.

Во септември истата 1951 година почнав да одам на училиште, на 6-годишна возраст, во државното училиште „Вест Хил“, оддалечено речиси два километра од ресторанот. Секое утро мајка ми заедно со мене ќе ја преминеше прометната улица „Кингстон“, ќе ме качеше во автобус и ќе ми дадеше 3 центи. Секој ден по завршување на часовите во училиштето се враќав дома пешки по оваа фреквентна улица. Од овој агол, смешно ми е кога ќе се сетам дека кога го добив првото свидетелство, татко ми требаше да се потпише со новото име Гус. Не знаеше како се пишува и напиша „Гас“ - како што звучи. Како што реков претходно, мислам дека ова беше моментот кога реши да си го задржи своето име Коста, а дури подоцна дознавме што на англиски значи зборот 'гас'.

Бидејќи татко ми работеше во смени, а мајка ми работеше до полноќ, таа ќе ме заклучеше во собата секоја вечер, така што некој кој доаѓаше горе да го користи тоалетот не ќе можеше да влезе во нашата соба. Ми оставаше и мало легенче на подот во случај да морав да

одам во тоалет. Читав многу и слушав такви радиопрограми, како Осамениот јавач, Љубовта на Хелен Трент, кои, всушност, беа романтична сапунска опера и други слични програми. Бидејќи бев единка, бев прилично осамена претпоставувам, но не мислев многу на тоа тогаш и постојано бев задлабочена во моите книги.

Се сеќавам на мојот прв ден на училиште кога наставничката, госпоѓа Браун, им рече на учениците дека има ново мало девојче, „РЛ“, во одделението. Се разбира, бидејќи не знаев што значи тоа прашав едно девојче, кое беше наш сосед и живееше на фарма во близина на ресторанот. Таа ми кажа дека тоа значи „раселено лице“, но јас, на возраст од 6 години, сè уште не знаев што е тоа. Дури подоцна дознав што, навистина, значи тоа.

Имав дупнати уши и носев мали обетки кои беа во мода и задолжителни за малите девојчиња во Европа. На одморот, децата од одделението ме приклекстија во аголот од училницата и зјапаа во моите дупнати уши и викаа: „Таа има дупки во ушите“ и затоа отидов дома и со плачење им реков на мама и тато дека не сакам да носам обетки. Мајка ми беше збунета, но ми дозволи да ги вадам обетките за време на училишните денови, а да ги носам за време на викендите за да не ми се затворат дупчињата и многу сум среќна што таа постапи така. Но, сите знаеме дека на Канада ѝ требаа многу години за да ја прифати модата на Европа до точка на претерување, бидејќи сега луѓето имаат дупчиња насекаде на телото и обетки на најчудни места.

Во 1952 година, кога бев во второ одделение, се одржа крунисувањето на кралицата Елизабета, што претставуваше историски настан, и на сите ни беше дадена комеморативна брошура која сè уште ја чувам. И токму од тие причини, во тоа време сите учевме како да го цртаме и боиме британското знаме.

Мојата најголема амбиција и сон на возраст од 8 години беше да ги служам муштериите во автомобил во ресторанот на вујко ми Мајк.

working at the factory also washed dishes in the restaurant whenever he was off and managed to pay the money to his Uncle Krste for the sponsorship and passages in a short six months to his Uncle's surprise as he had not expected to get anything back. He said that he was proud to have a nephew like my Father.

My parents bought their first house within two years of coming to Canada, a large, three-story house at 7 Hogarth Avenue in the Broadview and Danforth area for \$12,500. My Mother was the typical homemaker of the 1950's and did not work outside the home. She looked after our family and kept the house meticulously clean as we had a house full of boarders. Every room was rented except the large, front room on the second floor where we all slept and the kitchen on the main floor. Everything else was rented, including the living and dining rooms. Including us, ten people lived in the house and we all shared one bathroom with one toilet, one sink and one tub. I remember my Mother using a whisk to sweep the two staircases and singing traditional Macedonian songs the whole time she swept and cleaned. She had a lovely melodious voice. I still remember her songs and I think that is how I inherited my love of singing, especially our Macedonian songs. Finally when the mortgage was paid off, it was awesome to live in this spacious home with no more boarders.

We had no car and my Dad often worked on Sundays as well. My Mother wanted me to learn about God and I joined Broadview United Church which was close to our home. I went to Sunday School each week and there I learned about God and Jesus, Bible stories and verses and of course the joyous hymns. When I was 9 years old I went with a friend, Mary-Lynne Loughheed and her family, to the Billy Graham Crusades which were held at Exhibition Place in Toronto. I gave myself to Jesus and received him in my heart and I remember feeling such joy and peace. I received monthly literature for many years and when I read these stories from the Bible and stories of people who had been healed, I always seemed to get a feeling of goodness. To this day, when there is a problem or trouble in my life I always say "I can do anything through Christ, who strengthen me". Attending the United Church has been very valuable to me as the teachings of the Bible have remained with me.

I had been born with a partially dislocated hip and with no one to help my parents with the

language or to help them find proper medical care, with all the walking, running and skipping of a normal child, I wound up with Legge-Perthes disease where my hip disintegrated. I had massive pain and I had to have surgery which was done at Mount Sinai Hospital. Reading Bible passages has given me the courage to accept my disability and go on with a normal life. In my mind, I think I have a normal gait and no disability, just a variation of normal.

In my early teen years, my mother told me that she wanted me to start going to the Eastern Orthodox Church to learn about our Religion and I began to go to St. Cyril and Methody Macedonian-Bulgarian Orthodox Cathedral by streetcar, and attended Sunday School there. A few years later, I became a Sunday School teacher and taught the 6 and 7 year olds. It was a large congregation and there were many children in the Sunday School. There was also a Children's choir in which I sang.

As there was no Macedonian Schools at the time, I also went to Bulgarian School at St. Cyril and Methody and learned to read and write the Cyrillic alphabet. There I was told that there were Macedonian people but that the language was Bulgarian and at the time I believed it. My parents knew better and corrected me and told me that there was a Macedonia, Macedonian people and most definitely a Macedonian language.

Our social life consisted of going to (Riverdale Park) "Monkey Park" as it was called. Every Sunday we would dress in our best clothes, take a blanket, a bag of peanuts and water in a thermos and spend the afternoon at the park. While the children played nearby, all the women sat together, telling life stories, gossiping, match making and it became a joke that all the ladies needed shoes. We made friends with Macedonian people from all the villages and some remain friends to this day. The men sat together and talked politics. We went across the park to the zoo and fed the chimpanzees - Lulu and George were our favourites. The older girls would go for a walk and talk to some of the young men and of course, many matches were made in this way. We looked forward to the Ilinden picnic in the summers which was organized by the MPO and took place at Judge Grudeff's farm in Lindsay. For those who had no car there were buses at Pape and Danforth Streets to take people to the picnic grounds. We walked to the buses in our Sunday best outfits with a picnic hamper and some large

Ми изгледаше толку многу забавно и сакав мајка ми да ми купи ролерки, па да можам да служам многу автомобили со тинејџери. Ова сигурно им беше интересно и забавно за разговор и предизвикуваше голема смеа кога чичко ми ќе им кажеше на муштериите за мојата желба, но јас, едноставно, не можев да разберам зошто тој не би ме вработил.

Татко ми неуморно работеше три смени во „Пилкингтон“, но освен што работеше во фабриката, секогаш кога беше слободен миеше и садови во ресторанот. Со таква неуморна работа за само шест месеци успеа да му ги врати парите на вујко Крсте за спонзорството и за картите на изненадување на вујко му кој воопшто и не очекувал да добие нешто назад. При што изјавил дека е горд што има внук како татко ми.

По две години од пристигнувањето во Канада моите родители ја купија нивната прва кука - голема, трикатна кука, бр. 7, на авенијата на „Хогарт“, во областа Броудвју и Данфорт, за 2.500 долари. Тоа беше голем, трикатен дом. Мајка ми беше типична домаќинка од 50-тите години на XX век и не работеше надвор од дома. Се грижеше за нашето семејство и ја одржуваше куќата беспрекорно чиста и средена, така што имавме кука полна со потстанари. Сите соби ги издававме, освен големата, предна соба на вториот кат каде што спиевме и кујната на главниот кат. Сето друго беше под кирија, вклучувајќи ги дневните соби и трпезариите. Заедно со нас во куќата живеевме десетина луѓе и сите користевме една бања со еден тоалет, еден мијалник и една када. Се сеќавам на мајка ми како со брзи движење метеше по две скали одеднаш и пееше македонски народни песни на цел глас додека чистеше. Имаше прекрасен мелодичен глас. Уште се сеќавам на нејзините песни и мислам дека од неа и јас ја наследив мојата љубов кон песните, особено нашите македонски песни. Конечно, кога хипотеката ја исплатија, беше прекрасно да се живее во овој простран дом без никакви потстанари.

Немавме автомобил, а татко ми често работеше во неделите. Мајка ми сакаше да научам повеќе за Бога и се приклучив на Обединетата црква во Броудвју, која беше блиску до нашиот дом. Одев во Неделното училиште секоја недела и таму учев за Бог и Исус, библиски приказни, стихови и, се разбира, весели химни. Кога наполнив 9 години, отидов со една пријателка, Мери Лин Лоухид, и нејзиното семејство на проповедите на Били Греам, што се одржаа во еден изложбен простор во Торонто. Му се предадов на Исус и го примив во моето срце и се сеќавам дека почувствував голема радост и мир. Добивав месечна литература многу години и кога ги

читав приказните од Библијата и приказните за луѓето кои биле исцелени, секогаш ми надоаѓаше чувство на добрина. До ден-денес, кога имам проблем или тешкотија во животот, секогаш си велам: „Можам да сторам сè преку Христа, кој ме зајакна“. Одењето во Обединетата црква се покажа како многу важно за мене бидејќи учењата од Библијата останаа во мене.

Сум се родила со делумно дислоциран колк, а немало никој да им помогне на родителите ниту со јазикот, ниту да се најде соодветна медицинска нега, а со сето одење, трчање и скокање за нормално дете, завршив со болест од која колкот се распадна. Имав огромни болки и морав на операција, која беше изведена во болницата „Синај Планина“. Читањето пасуси од Библијата ми даде храброст да го прифатам мојот хендикеп и да продолжам со нормален живот. Во мојот ум, мислам дека имам нормален од, никаков хендикеп, туку само варијација на нормалното.

Во почетокот на тинејџерските години, родителите ми рекоа дека сакаат да почнам да одам во Источната православна црква и да се запознаам со нашата религија, па затоа почнав да одам со трамвај во македонско-бугарската православна црква „Свети Кирил и Методиј“ и присуствував на Неделното училиште таму. Неколку години подоцна, станав учителка во Неделното училиште и предавав на деца од 6 и 7-годишна возраст. Тоа беше голем верски собир и Неделното училиште го посетуваа многу деца. Имаше и детски хор во кој пеев.

Бидејќи во тоа време немаше македонски училишта, јас, исто така, одев во бугарското училиште во црквата „Свети Кирил и Методиј“ и научив да читам и да пишувам кирилица. Таму ми велеа дека постоел македонски народ, но дека јазикот им бил бугарски и тогаш поверував во тоа. Родителите знаеја подобро од мене и ме коригираа и ми кажаа дека постои Македонија, македонски народ и дефинитивно македонски јазик.

Нашиот општествен живот се состоеше од одење во паркот „Ривердејл“ или „Паркот на мајмуните“, како што го викаа. Секоја недела ќе се облечевме во најубава облека, ќе земевме ќебе, ќесичка кикирики и вода во термос и го поминувавме попладнето во паркот. Додека децата играа во близина, сите жени седеа заедно, кажувајќи си ги животните случки, озборувајќи, беа стројнички и стана шега дека на сите жени им требаа чевли. Се спријателевме со Македонци од сите села, а некои ни останаа пријатели до денес. Мажите седеа посебно и зборуваа за политика. Одевме низ паркот до зоолошката градина и ги храневме

shopping bags and we always enjoyed ourselves dancing and having fun with our friends.

In 1956, the Skopia Nevoliany Benevolent Association was formed and our family gladly became immediate members. We could now socialize more and meet our fellow Selyani at dances and picnics. People from all villages were welcome to the Association functions where we got to know many people and made many friends. These events benefited the young people who attended the dances and picnics because they were able to see each other and it was a good way to meet and find suitable wives and husbands.

Each year for their Name Day, celebrated on June 3, Sveta Elena i Sveti Konstantin, my Mother would bake buns and make cookies. She spent hours on the telephone inviting people to the event but people who knew the Name Day also came uninvited and they were always welcome. The food was simple consisting usually of fried smelts, ham, cheese, olives and pickles, lebelli and raisins, cookies, cake, pop, wine, beer and coffee. People would come, visit, have something to eat and drink, enjoy some pleasant conversation and then go on to the next house on their list. We were always invited to Name Days and we went from one house to another by streetcar which always proved to be an adventure.

I went to the Century Theatre on Danforth and Broadview every Saturday for the matinee. For a price of 25 cents, I saw the News of the Day, two cartoons, previews of upcoming films and two full feature films. If Macedonian children came, we all sat together.

My elementary school was Withrow Public School. In my later years, in Grades 7 and 8, we had a class newspaper and I was part of the editorial team and wrote articles which were published in the paper. I especially loved art work and many of my drawings were picked and put on display. In my later years, I took an art course at Ryerson, doing Batik art, but unfortunately I did not pursue this, but I feel that there might still be time to begin drawing again.

I sang in the annual Music May Festival in which students from all the Toronto Public Schools participated. This event was held at Massey Hall in Toronto in the month of May. As part of the program, several students from the older grades were chosen from each school in which I also participated and the students from all the schools sang together. The girls all wore white dresses and some, including myself, sat on the "cat walk"

a narrow ledge. It was a spectacular show with music and singling..

I always loved children and volunteered to be an assistant for the teacher in the Kindergarten class and helped the children with art and craft work, doing up shoes and coats and any duties assigned to me.

On graduation from Public School, I was the recipient of the Jesse Ketchum Award for attendance, punctuality conduct and diligence and presented with a book called Lonely Crusader, the story of Florence Nightingale which I still treasure.

I attended Riverdale Collegiate. I participated in sports, played on the baseball team and in swimming. Again, I encountered difficulties with my hip and in the summer following Grade 10 I had two hip operations within two weeks time. I lost three months of school. I was in a hip spica (a cast around my body and down my left leg to my toes) but I still managed to get first class honours on my return to Grade 11.

In my first year of High School I played the drums in the school band but as I loved to sing, I transferred to the choir. I enjoyed being in the Riverdale School Choir and we won first place in many Kiwanis competitions. Our choir also put on several Musicals while I was there and the one I remember best was called "The Emperor's New Clothes".

As well In my final years of High School I was part of the Editorial Staff, on the Advertising Committee of our school newspaper called the "Rev-eille".

I had many friends in Public School and High School and to date (about 12 of us) have remained friends for these past 50 to 60 years. We grew up together from children, through our teenage years and now most of us are entering our 7th decade of life as a wonderful group of women. We have dinners attend musical theatre performances and special occasion functions. I know that I can always count on them in case of need. I will always value their friendship.

My cousin (Lazo) Louis Biskaris came from Nevoliany and lived with us for seven years until he got married. With Lazo, my life became more interesting and fun. He was eight years older and became my big brother. He included me and shared many interesting stories and I was his confidante. Life was never dull after that as he brought home his buddies which were always welcome, Traijan Dimitriou, Louis Minas, Johnny Strezov, Tom Negovanlis and I listened eagerly to

шимпанзата - Лулу и Џорџ кои беа нашите омилен животни. Постарите девојки одеа на прошетка и разговараа со беќарите, се разбира, а и многу бракови беа склопени на овој начин.

Се радувавме на Илинденскиот пикник во текот на летото, што го организираше МПО, а во тоа време се одржуваше на фармата на Грудеви, во Линдзи. За оние кои немаа автомобил, имаше автобуси на улиците Пејп и Данфорт до излетничкото место. Одевме пешки до автобусот во неделите, во празнично руво и со потешки и поголеми торби за пикник и секогаш уживавме во ората и танцувавме и се забавувавме со нашите пријатели.

Во 1956 година, беше формирано добротворното друштво „Скопја - Неволјани“ и нашето семејство со задоволство стана член на друштвото. Сега можевме да се дружиме повеќе и да ги запознаваме нашите соселани на игранки и излети. Луѓето од сите села беа добредојдени на функциите во друштвото, каде што запознавме многу луѓе и склопивме многу нови пријателства. Овие настани им користеа на младите кои присуствуваа на игранките и излетите, бидејќи беа во можност да се видат и запознаат и тоа беше добар начин да почнат да излегуваат и да си наоѓаат соодветен брачен сопругник.

Секоја година за нашата слава, а се празнува на 3 јуни, Света Елена и Свети Константин, мајка ми ќе испечеше земички и убави колачиња. Со часови ги канеше луѓето по телефон, но оние кои знаеја дека ни е слава, исто така, доаѓаа и непоканети, но сите секогаш беа добредојдени. Храната беше едноставна, обично имаше пржено месо, шунка, сирење, маслинки и кисели краставички, леблебии и суво грозје, колачиња, торта, сокови, вино, пиво и кафе. Луѓето ќе дојдеа, ќе посееа, нешто ќе каснеа и ќе се напијеа, уживајќи во пријатен разговор, а потоа ќе одеа на следната слава од нивната листа. И ние секогаш бевме поканувани на слава и со задоволство одевме од кука до кука со трамвај што на некој начин претставуваше голема забава.

Одев во кино на Данфорт и Броудвју а секоја сабота одев и на матине. По цена од 25 центи ги гледав вестите на денот, два цртани филма, прегледот на претстојните филмови и два целосни играни филма. Ако дојдеа македонски деца, сите седевме заедно.

Учев во државното основно училиште „Витроу“. Подоцна, во седмо и осмо одделение, имавме одделенски весник а јас бев дел од уредувачкиот тим и пишував статии кои беа објавувани во весникот. Особено го сакав уметничкото творештво и многу од моите цртежи беа избрани и објавувани јавно. Подоцна, се запишав на курс по уметност во „Раерсон“ за печатење

ткаенини, но, за жал, не бев упорна докрај и не го завршив курсот, но можеби има уште време, кој знае!?

Пеев на годишниот Музички мајски фестивал на кој учествуваа ученици од сите јавни училишта од Торонто. Овој настан се одржуваше во Културниот дом „Маси Хол“ во Торонто, во месец мај. Како дел од програмата, неколку ученици од погорните одделенија беа избрани од секое училиште и сите заедно пееја на овој фестивал. Сите девојчиња носеа бели фустани, а некои, вклучувајќи ме и мене, седеа на модната писта, на издигнатиот дел. Тоа беше спектакуларно шоу. Среќна сум што бев избрана неколку години по ред да учествувам и да пеам на овој фестивал.

Отсекогаш ги сакав децата и доброволно се пријавував да бидам асистент на учителките во градинката и да им помагам на децата во сликањето и рачните изработки, врзувајќи им ги чевлите и помагајќи им да се облечат и секакви други работни задачи што ми ги доделуваа.

Кога го завршив основното јавно училиште, бев добитник на наградата „Џеси Кечам“ за редовноста, точноста, доброто поведење и трудољубивоста и бев наградена со книгата „Осамениот крстоносец“, приказна на Флоренс Најтингел што јас сè уште ја чувам и ценам.

Погорните одделенија ги посетував во училиштето „Ривердејл“, каде учествував во спортски натпревари, играв во кошаркарскиот тим и пливав. Повторно, имав проблеми со колкот и во текот на летото, по завршување на десеттото одделение, имав две операции во рок од две недели. Изгубив три месеци од училишната настава. Носев лонгета (гипс околу телото сè надолу по левата нога до прстите), но, сепак, успеав да постигнам одличен успех кога продолжив во единаесеттото одделение.

Во прва година гимназија свирев на тапани во школската музичка група, но бидејќи сакав да пејам, се префрлив во хорот. Уживав да пејам во хорот на училиштето „Ривердејл“ и нашиот хор освојуваше многу први места на натпреварите организирани од „Кивијанис“. Хорот одигра на сцена и неколку мјузикли додека јас бев член и оној на кого најмногу се сеќавам е „Новата облека на императорот“.

Освен тоа, во завршните години во средното училиште бев дел од редакцијата, дел од комисијата за рекламирање во нашиот училиштен весник наречен „Утринско будење“.

Имав многу пријателки во основното и средното образование и до денес (околу 12 од нас) останавме пријателки за овие последни 50-60 години. Пораснавме заедно како деца, минавме низ тинејџерските години и сега

all their stories, some about girls and sometimes my Mother would offer advice but it was a real education in life. Louis bought a little Volkswagen Beetle and it was an adventure. We went to the beach and for rides- this was a very special time in my life. Louis enjoyed photography and also had a dream at one time of becoming an actor.

In the early 1960's, Lazo met and fell in love with Rena Dimou from Selo Gabresh. They were married in 1962 and our family was honoured to be invited as their "Pobratimi". They have been happily married for over 50 years, having raised three children, Sandy, Michael and Nick and also now have six grandchildren.

My very first job was part-time was at age fifteen where I worked after school and on Saturdays in downtown Toronto in the Georgian Room Cafeteria of Eaton's downtown store where I was a dessert girl. I put down on my application that I was sixteen years old so I could get a job and asked for a position as a sales clerk. At that time they did not ask for any identification but of course they knew that I was younger and that is why I was put to work in the cafeteria kitchen and not in sales. But I took great pride in working and enjoyed making salads, sandwiches and dessert and having a little extra money to buy clothes.

I was lucky that as a student in the following year I got a great job as a clerk in the Medical Records Department at the Toronto General Hospital, a position which I had for the next few summers until my graduation.

Following graduation from Grade 13 with an Honours Secondary School Diploma (OSSHD), I went to the Toronto Teacher's College. To my detriment, I did not follow-up with teaching and a University Degree and although my father wanted me to continue with my education, my mother thought that I should get a job, save my money and get married. In retrospect it was a very unwise decision which I regret.

In 1964, my Parents decided to purchase a lovely new home, a large custom-built bungalow in Scarborough, with an enormous yard backing onto a park where they could have the large garden my Father always dreamed of. This was also

close to Pilkington Glass and he could walk to his work and no longer had a long commute. My Mother finally had her dream home in which she took great pride.

In 1965, I met my Baba Tasa for the first time when she came for my wedding. It was a very touching and memorable moment as I watched my Father greeting his mother finally after more than 25 years. I remember how he cried and hugged her, and just did not want to let her go. My Dedo Krste, her brother, came from Akron, Ohio and they were both overwhelmed with emotion and joy to reunite. They had not seen each other since 1906.

I was happy that I was able to talk to her and learn about her life in Nevoliany. Interestingly, she never spoke or complained about my Dedo's drinking but told the story many times about how he came home from America and proposed to her. He asked her to sit on a chair and threw gold coins around her feet and said, "Tasa, si dojdov da te zema.", "Tasa, I have come home to marry you." I think she only remembered his goodness and overlooked all his many faults because she loved him.

She stayed with us for four months and told many interesting stories about of my Father's childhood. The most interesting one was that it seems he had a great appetite and was always the first one at the dinner table. The pot of food was put in the middle of the table and by the time the rest of the family sat down, the meat was gone - my Father kept saying, "I saw this piece first, I saw this piece first", and ate so fast that very little was left for the rest of them.

We had many a laugh with her. She had not seen a television before and thought that the man on television was someone in our living room. She was amazed with our explanation that this was only a machine and kept crossing herself.

One day she said she would help with the garden and pull the weeds, but as she had cataracts and could not see well, she pulled out all the pepper plants instead.

She left in the autumn to go to Bulgaria and visit her other son, George.

повеќето од нас влегуваат во седмата деценија од животот како група прекрасни жени. Одиме на вечери, одиме на музички и театарски претстави и имаме функции при организирање на специјални настани. Знам дека секогаш во животот, во случај на каква било потреба може да сметам на нив. Секогаш ќе ги вреднувам и почитувам нив и нивното пријателство.

Братучед ми (Лазо) Луј Бискарис дојде од Неволјани и живееше со нас седум години, сè додека не се ожени. Со Лазо, животот ми стана поинтересен и позабавен. Беше осум години постар од мене и ми стана голем брат. Ме вклучи во неговиот живот и со мене споделуваше многу интересни стории зошто бев негова блиска и доверлива пријателка. Животот никогаш не беше досаден откако тој ги донесе дома неговите пријатели, Трајан Димитриу, Луј Минас, Џони Стрезов, Том Негованлис и со нетрпение слушав за сите нивни проблеми со девојките, а понекогаш и мајка ми ќе им понудеше совети, тоа беше вистинско образование за животот. Луј купи мал автомобил „фолксваген буба“ и тоа беше авантура. Се возевме и одевме на плажа - тоа беше највозбудлив дел во мојот живот, од мојата младост. Луј уживаше да фотографира и, исто така, имаше сон да стане актер.

Во почетокот на 60-тите години на XX век, Лазо се запозна и се вљуби во Рена Димоу, од селото Габреш. Се венчаа во 1962 година и нашето семејство имаше чест да биде покането како нивни „побратими“. Веќе повеќе од 50 години имаат среќен брак, родија и израснаа три деца: Сенди, Мајкл и Ник, а сега имаат шест внуциња.

Мојата прва работа со скратено работно време беше на возраст од петнаесет години кога по часовите работев во училиштето, а во саботите работев во центарот на Торонто, во кафетеријата во продавницата на колеџот „Итон“, каде правев десерти. Во апликацијата напишав дека имам шеснаесет години за да можам да добијам работа и побарав да бидам продавачка. Во тоа време не бараа лична карта, но, се разбира, знаеја дека бев помлада, па затоа морав да работам во кујната на кафетеријата, а не во продажба. Но, ми претставуваше голема гордост што работев и уживав во правењето салати, сендвичи и десерти и што имав нешто повеќе пари да си купувам облека.

Имав среќа што следната година добив одлична работа како службеник во Одделот за медицинска архива во Општата болница во Торонто, работа која ја имав и следните неколку лета.

По завршувањето на тринаесеттото одделение со средношколска диплома со одлични оценки (OSSHD), се запишав на Педагошкиот колеџ во Торонто. На моја штета, не ја следев наставата и не го завршив колеџот иако татко ми сакаше да продолжам со школувањето,

мајка ми сметаше дека треба да добијам работа, да заштедам пари и да стапам во брак. Гледано од денешен аспект, тоа беше многу лошо решение за кое сè уште ми е криво.

Во 1964 година, родителите одлучија да купат нов, голем прекрасен дом во Скарборо, односно бунгалов, направен по нарачка, со голем двор одзади каде што ќе може да имаат голема градина за каква што татко ми отсекогаш сонувал. И оваа кука беше блиску до „Пилкингтон“, каде што тој можеше пешки да оди на работа и не му требаа повеќе од 2 часа дневно. Мајка ми не мораше да оди на работа и конечно нејзиниот сон ѝ се оствари и таа беше многу горда.

Во 1965 година за првпат ја видов баба Таса кога дојде за мојата свадба. Тоа беше многу трогателен и незаборавен момент додека го гледав татко ми како се поздравува со мајка си, конечно по повеќе од 25 години. Се сеќавам како плачеше и ја гушкаше и, едноставно, не сакаше да ја пушти. Дедо ми Крсте, нејзиниот брат, дојде од Акрон, Охајо, и сите тие беа преплавени од емоции и радост од повторното обединување. Не се видеа уште од далечната 1906 година.

Бев среќна што имав можност да зборувам со неа и да научам за нејзиниот живот во Неволјани. Интересно е тоа што никогаш не зборуваше ниту, пак, се жалеше на пиенето на дедо ми, и неколку пати ми ја раскажа приказната, за тоа како тој се вратил дома од Америка и ја запросил. Ѓ рекол да седне на столче и расфрлал златници околу нејзините нозе и ѝ рекол: „Таса, се вратив дома да те земам за жена“. Мислам дека таа се сеќаваше само на неговата добрина а ги занемаруваше сите негови бројни грешки, бидејќи го љубеше.

Таа остана со нас четири месеци и ни раскажа многу интересни приказни за детството на татко ми. Најинтересната е онаа дека тој имал голем апетит и секогаш бил прв што седнувал на трпезата. Тенџерето со храна било ставано на средина на масата и додека останатите од семејството уште не биле седнати, месото ќе го снемало - татко ми постојано велел: „Јас прв пат го видов ова парче месо, прв пат го видов тоа парче“ и јадел толку брзо што, речиси, малку останувало за останатите.

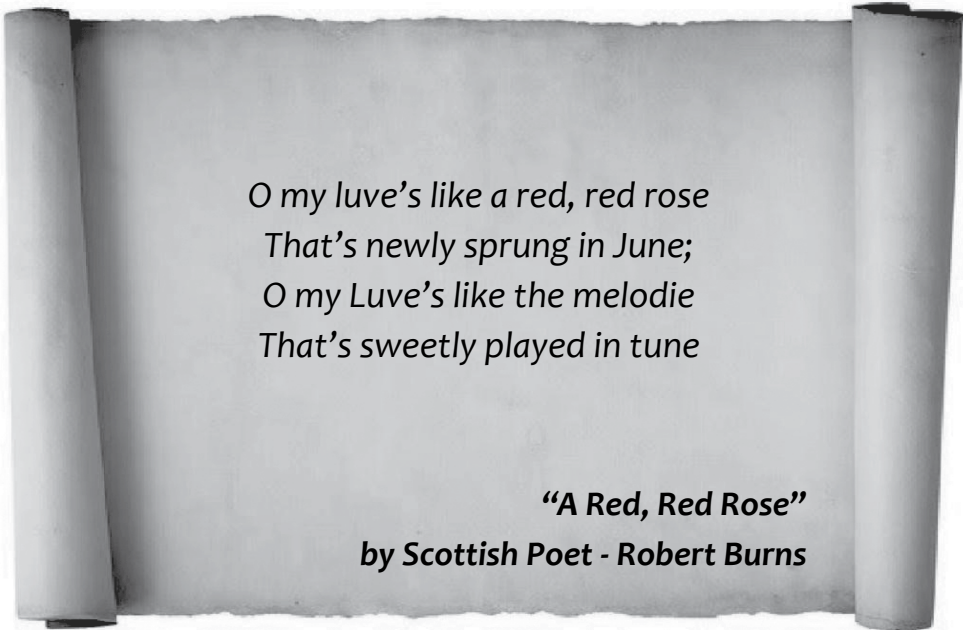
Многу се смеевме со баба ми. Никогаш дотогаш таа не видела телевизор и мислеше дека човекот од телевизорот е некој во нашата дневна соба. Се чудеше кога ѝ објаснувавме дека тоа е само машина и само продолжуваше да се прекрстува.

Еден ден рече дека ќе помогне во градината околу плевелот, но бидејќи имаше катаракта и не гледаше добро, го искорнала расадот пиперки наместо плевелот.

Таа есен баба Таса замина во Бугарија да си го посети другиот син, Џорџ.

**PART
VI**

**THE LIFE STORY WITH
MY HUSBAND BLAIR**

A graphic of a rolled-up scroll with a light gray, textured surface. The scroll is unrolled in the center, revealing a poem in a classic serif font. The edges of the scroll are slightly frayed, giving it an aged appearance.

*O my luve's like a red, red rose
That's newly sprung in June;
O my Luve's like the melodie
That's sweetly played in tune*

"A Red, Red Rose"

by Scottish Poet - Robert Burns

**WHO WAS BLAIR SCOTLAND?
LIFE WITH BLAIR
OUR FAMILY LIFE**

ДЕЛ
VI

**ЖИВОТНАТА ПРИКАЗНА
ЗА МОЈОТ СОПРУГ БЛЕР**

О, мој живоџе, џи си како црвена ружа
Шџо изникнуваш во јуни
О, мој живоџе, џи си како мелодија
Шџо слаџко се изведува

“Црвена, црвена ружа”
од шкоџскиоџ џоеџ - Роберџ Брнс

**КОЈ БЕШЕ БЛЕР СКОТЛАНД?
БРАКОТ СО БЛЕР
НАШИОТ СЕМЕЕН ЖИВОТ**

WHO WAS BLAIR SCOTLAND?

Blair Athol Moore Scotland was born at St. Joseph's Hospital in Toronto on June 26, 1940, the younger son of George Scotland and Helen Harvey Scotland. His brother John was the elder by six years.

His Father, George was born in Perthshire, Scotland around the turn of the 20th Century, the only boy in a family with four sisters. He played soccer with St. Johnson's and came to Canada in the 1920's from far away Scotland in search of a better life. During the depression in 1929 he travelled westward to the Prairies and survived by working as a travelling mechanic, repairing trains for the CPR. He came back to Ontario with his partner Leonard Lumb and started a painting and steeplejack business. In the early 1930's, he met and married Ella (Helen) Harvey who also was Scottish from Edinburgh. The company of Lumb and Scotland went on to become a well-known and prosperous performing Painting, Decorating and Structural Steel Sandblasting and was in existence for more than fifty years. Mr. Lumb was an Air Force pilot during World War II and unfortunately during one of the combat bombing missions he was shot down and did not return. The Scotland family honoured his memory by keeping his name in the business.

The story goes that Blair cried a lot as a baby and big brother John decided to quieten him down by putting moth balls by his pillow and luckily his Mother found them. I am sure Brother John still has recollection of this.

The family lived in a lovely home on Armadale Avenue in the Village of Swansea, as it was known at the time, in the Bloor and Jane area just before the Humber River.

Blair had many stories about his early childhood and his life on Armadale Avenue. Apparently he was quite a curious and adventuresome fellow. One day when he was quite young, he

was out on a walk with a young neighbourhood babysitter and fell into the Humber River and by his brother's account, a gentleman walking by jumped in and pulled him out to safety. However, Blair had a different version that it was two men in sailor outfits in a rowboat that fished him out of the river. Either way, he was very lucky.

In that very same week, a salesman was in their home measuring for window coverings and had parked his car in front of the house, which was situated at the top of the street on an incline. Blair being inquisitive, climbed on the running board, got in the car and somehow managed to release the emergency brake. The car began to roll down the street and again, someone jumped in the car and saved Blair from disaster. There was a write-up the next day in the newspaper which read that when Blair was rescued, he said "I don't know why I dood that" and it became a good human interest story.

Initially the boys attended Swansea Public School but they had the privilege of going to St. Andrew's College, a private boys' school in Aurora. St. Andrew's College was a boarding school and each morning the students were required to get up early, make their bed shine their shoes, go for prayers in the Chapel and then have breakfast. Each Sunday the students would walk into town to attend service in the Church of their choice. Blair was good in sports from an early age and it was here that he was able to participate and play in many sports such as cricket, water polo and football, just to name a few. Blair's ambition at this time, according to a letter from the Principal, was to be quarterback of the football team. They had given him a medical as required prior to participation in contact sports and he was found to have a heart murmur and was not to be allowed to play in any contact sports. Because of this problem and also because he became homesick

КОЈ БЕШЕ БЛЕР СКОТЛАНД?

Блер Атол Мур Скотланд е роден во болницата „Свети Јосиф“ во Торонто, на 26 јуни 1940 година, помладиот син на Џорџ Скотланд и Елена Харви Скотланд. Брат му Џон е постар шест години.

Неговиот татко Џорџ кој е роден во Пертшир, Шкотска, при крајот на XX век, е единствено момче во семејството со четири сестри. Играле фудбал во клубот „Свети Џонсон“ и во 20-тите години на XX век, од далечната Шкотска дошол во Канада во потрага по подобар живот. Во текот на депресијата во 1929 година отпатувал на запад кон прериите и преживеал работејќи како патувачки механичар, поправајќи возови за компанијата ЦПР. Се вратил во Онтарио со својот партнер Леонард Ламб и започнале бизнис со сликарство и поправка на високи згради. Во почетокот на 30-тите години на XX век, се запознал и се оженил со Ела (Елена) Харви, која, исто така, била Шкотланѓанка, од Единбург. Компанијата на Ламб и Скотланд станала добро позната и просперитетна во сликарство, украсување и полирање со песочен млаз и опстојувала повеќе од педесет години. Господин Ламб бил пилот на воздухопловните сили за време на Втората светска војна и, за жал, во текот на една од мисиите во бомбардирањето, неговиот авион бил соборен и тој не се вратил. Семејството Скотланд го негува сеќавањето кон него така што го задржале неговото име во бизнисот.

Сторијата продолжува и дознаваме дека Блер како бебе плачел многу и поголемото братче Џон одлучил да го смири ставајќи му топчиња нафталин, но за среќа мајката го спречила навреме. Сигурна сум дека братот Џон сè уште се сеќава на таа случка.

Семејството живеело во прекрасен дом на авенијата „Армадејл“, во селото Свонси, како што било познато во тоа време, во областа Блор и Џејн, токму пред реката Хамбер.

Блер имаше многу стории за раното детство и неговиот живот на авенијата „Армадејл“. Очигледно бил доста љубопитно момче и авантурист. Еден ден кога бил мал, отишол надвор на прошетка со една млада бејбиситерка од соседството и паднал во реката Хамбер и, според кажувањето на брат му, еден господин скокнал и го извадил од водата. Сепак, Блер имаше поинаква верзија - дека двајца мажи во морнарска облека во чун го извлекле на брегот на реката. Во секој случај, имал голема среќа.

Во текот на таа иста недела, еден продавач дошол во нивниот дом да ги измери прозорците и го паркирал својот автомобил во предниот дел на куќата кој се наоѓал на врвот на улицата, на стрмнина. Бидејќи Блер имал испитувачки дух, се качил со помош на една штица, влегол во автомобилот и некако успеал да ја ослободи рачната сопирачка. Автомобилот почнал да се движи надолу по улицата и, повторно, некој скокнал во автомобилот и го спасил Блер од катастрофата што следела. Следниот ден пишувало во весникот што се случило кога Блер бил спасен, но тој рекол: „Не знам зошто го сторив тоа“ и тоа станало интересна приказна од секојдневието.

Првично, браќата учеле во државното училиште „Свонси“, но ја имале таа привилегија да го посетуваат колеџот „Свети Андреј“, приватно училиште за момчиња во Аурора. Колеџот „Свети Андреј“ бил во интернат и секое утро учениците морале да стануваат рано, да го наместат креветот, да ги светнат чевлите, да одат на молитва во капела, а потоа да појадуваат. Секоја недела учениците оделе в град да присуствуваат на служба во црква по нивен избор. Уште од рана возраст Блер имал дарба за спорт и токму тука имал можност да учествува и да игра во многу спортски тимови како што се: крикет, ватерполо и фудбал. Амбицијата на Блер во тоа време, според писмото од дирек-

MEMORIES

and did not enjoy being away from home, he returned to his schooling in Toronto. His Brother John continued and graduated from St. Andrew's College.

For Blair there were no health rules to stop him from participating in any sport as he was a natural athlete. In his younger years he played as a goalie in Hockey. He attended Humberside Collegiate and was the quarterback on the High School football team and ping-pong Champion. Through the business, the family were members of The Weston Golf and Country Club and as a Junior Member, Blair excelled in golf and showed great promise but unfortunately did not continue to further his interest in this sport but continued to play as often as possible.

Blair lived and breathed sports and had a great radio voice. He could recite team standings and the statistics of every player in the Major League Clubs, baseball, football, hockey, both current and for many years back. He always spoke of his

desire to be a Sports Newscaster. However, on completion of High School, Blair joined his Father and Brother in the family business and remained there until the business was sold in 1984. After the sale of the Company, Blair worked at Decoral Painting as the Office Manager, part-time at Simpson's and then Sears for 25 years until his retirement in June of 2012.

Blair loved and respected his Brother and Sister-in Law, Marilyn and their family. They were his only family in Canada. Blair was a very sensitive, compassionate person who was deeply affected by the separation of his parents when he was seven years of age and by the untimely death of his mother. His one great gift that he treasured from his Mother was a lovely blue and grey sweater coat which she had knit for him and whenever he felt unwell he would wear it as it gave him comfort. He was also saddened and grieved by the unfortunate death of his nephew Blair Andrew (Drew) who was named for him.

торот, била да стане одбранбен играч во фудбалскиот тим. Морал да оди на лекарски преглед пред да учествува во каква било спортска активност и откако утврдиле дека има срцев шум, не му дозволиле повеќе да спортува. Поради овој проблем и од причина затоа што го обзела носталгија и не уживал да биде далеку од дома, тој се вратил во својот град Торонто за да го продолжи школувањето. Брат му Џон продолжил со учењето и дипломирал на колеџот „Свети Андреј“.

За Блер немало здравствени правила што ќе го спречат да учествува во кој било спорт бидејќи тој е роден спортист. Во младите години играл хокеј каде бил голман. Учествовал на спортските натпревари „Хамберсајд“ и бил одбранбен играч во фудбалската екипа на средното училиште и шампион во пинг-понг. Преку бизнисот, членовите на неговото семејство биле членови на „Вестон голф“ и „Кантри клуб“ и како јуниор Блер бил бриљантен во голф и ветувал голема иднина, но, за жал, го напуштил интересот за овој спорт, но продолжил да игра колку што можел почесто.

Блер живееше и дишеше за спортот и имаше радиофоничен спикерски глас. Можеше да ги рецитира составите на тимовите и статистиката

за секој играч во Големата лига, бејзбол, фудбал, хокеј, и за тековните и за многуте години наназад. Секогаш зборуваше за неговата желба да стане спортски коментатор. Сепак, по завршувањето на средното училиште, Блер се приклучил во семејниот бизнис на татка си и брат му и останал таму додека компанијата не се продала во 1984 година. По продажбата на компанијата, Блер работел во фирмата „Декорал пеинтинг“, како менаџер на канцеларијата, во „Симпсон“ со скратено работно време, а потоа 25 години работел во „Сеарс“ до неговото пензионирање во јуни 2012 година.

Блер ги сакаше и почитуваше својот брат и снаата Мерилин, како и нивното семејство. Тие му беа единственото негово семејство во Канада. Блер како личност беше многу чувствителен и внимателен, беше длабоко погоден од разделбата на своите родители кога имал само седум години и од прераната смрт на мајка си. Единствениот подарок што му беше многу драгоцен од мајка му беше еден прекрасен сино-сив џемпер-палто и секогаш кога не се чувствувааше добро, ќе го облечеше бидејќи тоа му даваше утеха. Тој исто така беше тажен и огорчени од прераната смрт на неговиот внук Блер Андреј (Дру) кој беше крстен по него.

LIFE WITH BLAIR

Blair and I met at a dance at St. Gabriel's. There was an instant attraction between us and an unspoken bond. We had both encountered difficult circumstances in our life. Blair had a serious heart problem and his life expectancy seemed to be questionable. At that point in my life, after much searching, I made a most important and difficult decision to marry the man that I loved and even if we had a brief time together, he was worth the risk.

And so, I married Blair Scotland, who was a kind, gentle and absolutely wonderful man, my soul mate. He had a good outlook on life and was always optimistic and he lived with a great faith in God and his love for me.

We knew we could face and overcome any trials put in our path with our love and with our Christian Faith. I was warmly welcomed into the Scotland Clan, especially by my Brother-in-law John and Sister-in-law Marilyn and their family, Greg, Heather and Blair Andrew, who unfortunately passed away at a young age. Over the years, we developed a closeness, not only as a family but also as great friends and shared many family gatherings, holiday dinners and visits at our cottage. I love them and am proud to say that they have become the Brother and Sister that I never had.

Blair knew nothing about the country of Macedonia or the Macedonian People. In one short week, he did his research and surprised me with how much information and knowledge he had acquired about the history of the Macedonians. Because of his love for me, Blair embraced the People, the Culture and the Religion. He went to Macedonian School for two years and studied with his teacher, Sophia Rosovska and indeed she was impressed with his diligence. He was able to read and write Macedonian but the language was a challenge for him. He enjoyed the music and danced the oros. He had a great appetite and an

appreciation of food, especially my homemade *vieno* and *zelnik*. He did gardening and along with the flowers, he learned from my Father how to plant peppers and tomatoes, a staple in any Macedonian home. The *Zdravets* (Macedonian health plant) graced our home. In fact, he became a true ambassador for Macedonia.

Our Church, St. Clement had a Caravan Pavilion, Skopje where the Macedonian culture and cuisine were promoted. Caravan was held annually in June for many years and Blair participated and volunteered to work every year. He proudly donned a chef's hat and served food to the many guests.

Blair was very religious and never took off his Orthodox cross. Initially the prognosis for his survival at age 25 was somewhere around seven to fifteen years. He was one of the first patients to receive a Homograft (pig valve). Despite his many medical conditions, including three life-saving heart operations, all unprecedented, he had a great will to live. He faced life with great courage, his faith in God and his love for his family. He defied the odds and survived well beyond his life expectancy. We were thankful for each day.

Blair's 50th birthday was milestone and in celebration I had a surprise birthday party with fifty close relatives and friends. I rented tables and chairs which were set up in our backyard with lovely tablecloths and candles. Everyone enjoyed then evening, but especially Blair, with plenty of food and drink, oros, singing, with gaiety and laughter. My parents gave Blair a gift of a custom made suit with all the accessories.

He was a dedicated Husband, Father and Grandfather and was proud of the accomplishments of his daughters and there were many to be proud of. He never missed Suzanne and Dena's school or sporting events, concerts, parades, piano recitals, meetings with the teachers or graduations and many more. He was the desig-

ЖИВОТОТ СО БЛЕР

Блер и јас се запознавме на една играчка во „Свети Габриел“. Помеѓу нас веднаш се роди привлечност и поврзаност. И двајцата имавме поминато низ тешки околности во животот. Блер имаше сериозен проблем со срцето и неговиот животен век се чинеше дека е доведен во прашање. Во тој момент во животот, по многу размислување, јас ја донесов најважната и најтешка одлука да се омажам за човек што го сакам, па иако бевме кратко време заедно, тој беше вреден и достоин за тој ризик. И така, се омажив за Блер Скотланд, кој беше добар, благороден и апсолутно прекрасен човек, моја сродна душа. Имаше добар став кон животот и секогаш беше оптимист и живееше со голема верба во Бога и со својата љубов кон мене.

Знаевме дека можеме да се соочиме и да ги надминеме сите маки и неволји на нашиот пат со нашата љубов и со нашата христијанска вера. Бев топло пречекана од кланот Скотланд, особено од брат му Џон и снаа му Мерилин и нивното семејство - Грег, Хедер и Блер Ендру, кој, за жал, почина многу млад. Со текот на годините помеѓу нас се роди блискост, не само како семејство, туку, исто така, и како големи пријатели и споделивме многу семејни собири, вечери и посети во нашата кука. Ги сакам и горда сум да кажам дека тие ми станаа брат и сестра кои никогаш не сум ги имала.

Блер не знаеше ништо за Македонија и за македонскиот народ. За една недела, направив истражување и ме изненади со тоа колку информации и знаење стекна за историјата на македонскиот народ. Поради неговата љубов кон мене, Блер го прифати народот, културата и религијата. Се запиша во македонско училиште и две години учеше со професорката Софија Росовска и таа навистина беше импресионирана од неговата трудољубивост. Научи да чита и пишува македонски, но јазикот му беше

предизвик. Уживаше во музиката и играше ора. Имаше голем апетит и ја ценеше храната, посебно моето домашно вино и зелник. Работеше во градината и, освен цвеќињата, научи од татко ми како да сади пиперки и домати, главни продукти во секој македонски дом, а исто така во нашиот дом растеше и здравец (цвеќе што носи здравје во куќата). Всушност, Блер стана вистински амбасадор за Македонија.

Нашата црква „Свети Климент“ имаше караван-павилјон „Скопје“, каде македонската култура и кујна беа промовирани на некој начин. Караванот се одржуваше секоја година во јуни и многу години по ред и Блер учествуваше и доброволно работеше секоја година. Гордо ја носеше готвачката капа и им служеше храна на многу гости.

Блер беше многу религиозен и никогаш не си го извади својот православен крст. Првичната прогноза за неговиот опстанок на 25 години беше некаде околу седум до петнаесет години. Беше еден од првите пациенти кои добија хомографт (свински залисток). И покрај бројните здравствени проблеми, вклучувајќи ги и три операции на срцето, сите без преседан, тој имаше голема желба да живее. Се соочуваше со животот со голема храброст, вера во Бога и љубовта кон семејството. Им пркосеше на сите неблагоприятни прогнози и живееше многу повеќе отколку што предвидуваа. Бевме благодарни за секој единствен ден.

50-тиот роденден на Блер беше пресвртница во неговиот живот и го изненадив со роденденска прослава со педесет блиски роднини и пријатели. Изнајмив маси и столови кои беа поставени во дворот, со прекрасни чаршафи и свеќи. Сите уживаа таа вечер, но особено Блер, со изобилство храна и пијалаци, ора, пеење, со радост и смеа. Моите родители на Блер му подарија костум сошиен по негова мерка, со сите додатоци.

MEMORIES

nated driver and happily drove them to all events and practises.

Blair had taken a Dale Carnegie Public Speaking course and was an amazing speaker. With this skill he was able to advise and help the girls with many of their public speaking projects. He was a devoted Grandfather who loved his Grandsons and for over twelve years helped to look after them.

He was a considerate and patient son-in-law who took his in-laws, my parents, his Baba and Dedo, for shopping, to church, banquets, doctor appointments and rallies, to name but a few. He

helped his Dedo with gardening and other chores.

Blair had an incredible personality and left a lasting impression on all those who had the privilege to know him. He was a kind, gentle and peaceful man who valued friendship. He made every day special and never ceased to amaze me with his accomplishments including his very romantic poetry.

I was truly blessed with the great love and respect that Blair had for me for many years, but it is a well known fact that it is human nature to be greedy and I am no exception, as I feel that one lifetime with Blair is simply not enough.

DONNA

MY EYES CAME UPON YOU AT SAINT GABRIEL'S THAT NIGHT
I COULDN'T BELIEVE THEM, IT WAS SUCH A WONDERFUL SITE.
A PICTURE OF BEAUTY RIGHT FROM THE START
O DONNA, DEAR DONNA, WOMAN OF MY HEART.

AND THEN I KNEW WE MUST HAVE A DATE
FOR US TO BE TOGETHER, IT MUST BE FATE.
I THINK OF YOU ALWAYS, YOU ARE IN MY DREAMS
YOU HAVE ENRICHED MY LIFE, YOU HAVE MENDED MY SEAMS

YOUR SPARKLING FACE RADIATES YOUR PERSONALITY
GIVING LIFE ITS' BEST, FULL OF VITALITY.
HONEST, UNSELFISH, DILIGENT AND TRUE
HOW HAPPY I AM THAT I HAVE MET YOU.

COMPLEXION SO SMOOTH, LIKE A NEW BORN CHILD
A VOICE THAT IS STRONG AND YET SO MILD.
EYES THAT SPARKLE, HAIR SLEEK AND TENDER
LIPS THAT ARE SOFT, ON MINE MAY THEY SURRENDER.

TO DANCES AND SHOWS, WE HAVE BEEN
WITH MANY OTHER TIMES STILL TO BE SEEN
LET EACH ONE COME AND BRING HAPPINESS
WITH LAUGHTER, CONTENTMENT AND FULL OF BLISS.

LIFE IS SHORT, THERE IS NO DENYING
IT CAN BE FUN. IT CAN ALSO BE TRYING.
MAY THERE MAY JOY IN EVERYTHING WE DO
O DONNA, DEAR DONNA, I DO LOVE YOU.

My Love,
Blair

Беше посветен сопруг, татко и дедо и беше горд на достигнувањата на ќерките, а имаше многу нешта за гордеење. Никогаш не пропушти училиштен или спортски настан на Сузан и Дена, концерти, паради, пијано рецитали, родителски средби, доделување свидетелства и многу други нешта. Беше назначен за возач и ги возеше на сите настани и проби.

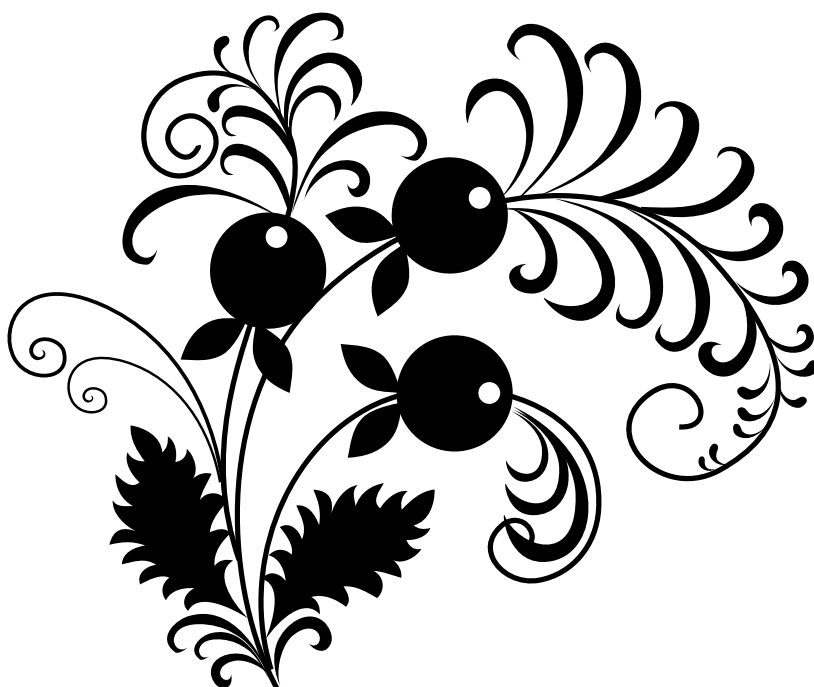
Блер го заврши курсот на „Дејл Карнеги“ за држење говори во јавноста и беше неверојатен говорник. Со оваа вештина тој беше во можност да ги советува и да им помага на девојките кај нивни бројни проекти од јавно говорење. Беше посветен дедо кој си ги сакаше внуцињата и повеќе од дванаесет години помагаше во грижата околу нив.

Беше внимателен и трпелив зет кој ги носеше моите родители, неговата баба и дедо,

на пазарење, во црква, на банкети и собири, на лекар, да споменам само неколку. Му помагаше на дедо со градинарските и други задолженија.

Блер имаше неверојатен карактер и остави траен впечаток на сите оние кои ја имаа привилегијата да го запознаат. Беше љубезен, нежен и мирољубив човек кој го ценеше и негуваше пријателството. Правеше секој ден да биде посебен и никогаш не престана да ме воодушевува со своите достигнувања, вклучувајќи ја неговата многу романтична поезија.

Бев навистина благословена што ја имав големата љубов и почит на Блер многу години, но добро е познат фактот дека во природата на човекот е да биде алчен и себичен, па така и јас не сум исклучок, бидејќи сметам дека еден живот со Блер едноставно не е доволен.

OUR FAMILY LIFE

Our family life was the life with our family and revolved around our girls and my parents who helped us with babysitting as well as with our gardening. When we were not home, they would come to work in our yard and although we also did gardening, it was a big property and the help was appreciated. Our landscaping always looked amazing with beautiful flowers, shrubs and fruit trees and of course a big garden. My Mother often brought “zel-nik and pitulitsi or halva” which our family loved.

As my Dad did not own a car, every week Blair took my Dad food shopping. Blair was good to my parents and in their later years, Blair did my Parent’s shopping, brought it to their home and put everything away.

As Blair loved sports, through our Company, Lumb and Scotland we had season Hockey tickets in the red section and often went to the Maple Leaf games. We were also able to go into the Hot Stove Lounge during intermission for a drink. For a few years we also attended Toronto Argonaut football games, taking a thermos of coffee and a blanket to keep us warm during chilly days.

On Sundays, we attended Church services at Saint Clement of Ohrid on a regular basis, where Suzanne and Dena went to Macedonian School for many years.

The girls were involved in many extracurricular activities and so our life was busy with practises, attending games, going to competitions, piano recitals. We also attended many sporting events.

The Blue Jays baseball team came to Toronto in 1977 and Blair took our family to a “Meet the Blue Jays” breakfast at Simpsons Department Store. We were given souvenir booklets, tickets and many other memorabilia which we kept for many years. We attended many games at the then “Skydome” now the Rogers Centre.

Blair and I decided that we wanted to improve our language skills and both of us had taken

French in High School and were really good in languages and so for two years we went to night school and took a Conversational French Course where we learned French and could converse very well. Unfortunately, we did not have use for the language in our everyday life.

We had many friends and had a busy social life going to many dinners, banquets and dances with our friends, mainly in the Macedonian Community. In the summer we also enjoyed going to the picnics, especially the Ilinden Picnic and the Nevoliany Picnics and at one time there were two Nevoliany picnics, one in June and one in August. When the Church Conventions began in 1974, they were held on the long Labour Day weekend, the first weekend in September. We started going each year to the different cities where they were held, both in Canada and in the United States. In the 1980’s the girls also went and danced with Ensemble Make-donka when the dancing groups all performed on the Saturday evening of the weekend.

We also went to various Cities for the opening of new Macedonian Orthodox Churches. These were not only religious but also social events where we went with our friends from Toronto and also made new friends at these gatherings.

On March 1st of each year (or March 14 by the old calendar), I would put on Suzanne and Dena a “Martinka”, which is red and white wool twisted and tied on the wrist, worn much like a bracelet for the month of March. This is an old country tradition which celebrates the beginning of spring, new life, good health and prosperity. At the end of the month, the Martinka is taken off. One must make a wish and then throw it on a tree or bush for the birds to find and take it to make a nest. I have continued this practice with my Grandsons but over the years as they have grown up, only a few have continued to wear it.

НАШИОТ СЕМЕЕН ЖИВОТ

Нашиот семеен живот се вртеше околу ќерките и моите родители кои ни помагаа со чување на децата, како и со градинарството. Кога не бевме дома, тие ќе дојдеа да работат во дворот и градината зад куќата. И покрај тоа што и ние работевме во градината, таа беше голема, а нивната помош беше добредојдена. Дворот секогаш изгледаше неверојатно со убави цвеќиња, грмушки и овошни дрвја, а секако и големата градина. Мајка ми често месеше зелник и питулици или алва коишто нашето семејство ги сакаше.

Бидејќи татко ми немаше автомобил, секоја недела Блер го носеше тато во пазарење на продукти. Блер беше добар со моите родители, а во нивните подоцнежни години, Блер одеше да купува и за моите родители и им ги носеше продуктите дома и ги ставаше каде што треба.

Блер многу го сакаше спортот, и затоа преку Лим и Скотланд имавме сезонски билети за хокеј во црвениот дел и често одевме на натпреварите на „Мепл ليف“. Бевме во можност да одиме и во барот „Хот стов“ за време на паузата за пијалак. Неколку години ги гледавме и фудбалските натпревари на „Аргонаутите на Торонто“, така што со себе си носевме термос за кафе и ќебе да ни биде топло во текот на студените денови.

Во недела одевме постојано на служба во црквата „Свети Климент Охридски“, каде Сузан и Дена повеќе години го посетуваа македонското училиште.

Девојките беа вклучени во многу воншколски активности, нашиот живот се вртеше и околу нивните практики, присуство на игри, натпревари, пијано рецитали. Исто така, одевме на многу спортски натпревари.

Бејзбол тимот „Блу Џејс“ (The Blue Jays) дојде во Торонто во 1977 година и Блер го однесе нашето семејство на “Meet the Blue Jays” појадок во Симпсон стоковната куќа. Ни дадоа брошури како сувенири, билети и многу други меморабилни кои што ги чувавме со години. Ние одевме на голем број натпревари во тогашниот „Скајдом“, а сега Роџерс Центарот.

Блер и јас решивме дека сакаме да ги подобриме нашите јазични вештини, а ние двајцата

учевме француски јазик во средно училиште и навистина јазиците добро ни одеа, па така две години одевме во вечерно училиште и го завршивме Курсот по конверзација на француски јазик каде што учевме француски и ја совладавме конверзацијата. За жал, во нашиот секојдневен живот немаше многу прилики да го користиме францускиот јазик.

Ние имавме голем број пријатели и богат социјален живот, одевме на многу вечери, банкети и игранки со нашите пријатели, главно во Македонската заедница. во лето ние исто така уживавме да одиме на пикници, особено на Илинденскиот пикник и Неволјанските пикници, а едно време имаше два Неволјански пикници, еден во јуни и еден во август.

Кога почнаа да се организираат Црковно-народните собири во 1974 година, тие се одржуваа за време на продолжениот викенд за Денот на трудот, секој прв викенд во септември. Ние почнавме да одиме секоја година во различни градови каде што тие се одржуваа, и во Канада и во Соединетите Американски Држави. Во 1980-те години девојчињата исто така одеа и играа со ансамблот Македонка кога сите играорни групи имаа настап во саботната вечер во текот на викендот.

Ние исто така одевме во разни градови на отворањето на нови македонски православни цркви. Тоа не беа само верски, туку исто така и социјални настани каде што одевме со нашите пријатели од Торонто, а исто така на овие собири стекнувавме и многу нови пријатели.

На 1 март секоја година (или 14 март според стариот календар), јас им ставав на Сузан и Дена „мартинка“, што всушност претставува црвен и бел волнен конец испреплетени и врзани на рачниот зглоб, и тоа се носи повеќе како нараквица во текот на месец март. Тоа е традиција од старата татковина со која што се слави почетокот на пролетта, новиот живот, доброто здравје и просперитетот. На крајот на месецот „мартинката“ се вади. Тогаш оној кој што ја носи си замислува желба и потоа ја фрла на некое дрво или на грмушка за да ја најдат птиците и да ја земат за да си направат гнездо. Јас го продолжив

As a matter of interest, a few years ago, we had a bird nest over our patio and I was surprised to see the red and white wool as part of the nest. I took many pictures which I have shown to my friends who are now firm believers.

When the Girls were young, we celebrated Easter with traditional dinners at my parents' home but as my parents aged and the family increased in size, Blair and I began to host Easter dinner. I took special pride each year in creating a festive Easter table which always included an Easter theme with flowers, coloured Easter eggs and Easter bread (koziniuk), which with the help of my Mother who was a fantastic baker. I quickly became adept in making. With the arrival of our Grandchildren we began a new tradition, that of our annual Easter egg hunt in our backyard with colourful baskets and many hidden confections. Besides the meal and the giant chocolate Easter bunnies, this quickly became the highlight of the day and the boys all eagerly would run outside in search of the sweets. For the younger boys who were not fast enough to find the hidden treats, we always had extras so that everyone would have the same amount in their baskets. This became our annual tradition for many years until they grew up and now they only get a Lindt chocolate bunny. Of course the cracking of the coloured eggs is still practised and both young and old try their best to have the winning egg that remains unbroken. However, dinners have become a challenge to schedule with changing lifestyles and busy work schedules. I hope that we can continue to celebrate Easter as a family as this is the most important religious and meaningful holiday in our Orthodox faith.

In Canada, we celebrate Thanksgiving which is held on the second weekend in October, on Thanksgiving Monday where family and friends gather for Thanksgiving dinner to be grateful that we can be together and thank God for our food and good health. The Scotland Family celebrated Thanksgiving together in our home, even after our children got married and then with our Grandchildren. We also included our in-laws as well and sometimes our friends. Traditionally, a roast turkey dinner is served on this day, but in modern times, dinner often includes many hors d'oeuvres, ham, roast beef and many other Macedonian specialties and of course "zelnik and vieno". After Suzanne and Dena were married, they each contributed to the dinner. Dena always surprised us with special Liquors and made us exotic drinks, while Suzanne, who is a superb baker, brought her famous pumpkin and apple pies.

After the girls were married and had their children, several weeks before Christmas, we had a Christmas Brunch with our family where we had a gala buffet breakfast which Blair and I prepared in the morning.

Dedo Blair greeted everyone with a "HoHoHo" and wore his special Santa cap which played music and had lights around it.

Each of the Grandchildren had a Disney themed Christmas stocking under the tree which was filled with items purchased especially for each child. After our breakfast, it was time for Santa Claus, which of course was Dedo Blair, to hand out the stockings to each child. We loved to watch the delighted expression on their faces as they opened their stockings which included videos, books, sweets, special Christmas ornaments and many more individualized gifts. Our most favourite gift to purchase was a standing order from our Grandson Tommy, who always asked for the same thing each year, a white rubber mouse with a very long tail, which he seemed to lose. This was very comical as to our surprise we found that we could always find and purchase it in a special education store called "My Gifted Child".

For many years, while our family was growing, we always celebrated a festive Christmas Day with Blair's brother, John and sister-in-law, Marilyn and their family. They kindly always included my parents. As our family is small, we looked forward to Christmas Day as they always made it special for us and we always felt at home with them. We went there in the early afternoon and there was always plenty of food and drink. It was a very jovial day with their many of their neighbours coming in for a drink and wishing everyone a Merry Christmas. Each year, my Brother-in-law John made us a new Christmas specialty drink that he had mastered. Blair was a faithful official taster and we all knew that Blair could be found in the kitchen when the turkey was being carved. Marilyn is a gourmet cook and her dinners were wonderfully prepared. Blair had a great appetite and never failed to enjoy a second and sometime a third helping. Each year Marilyn made her Scottish shortbread cookies and traditional Christmas dumpling which she served with a choice of warm rum or lemon sauce.

When our families were younger, we exchanged Christmas gifts which everyone opened after dinner but in later years, we decided that only the Grandchildren would exchange gifts.

As the Scotland clan increased, each family then began to celebrate the special holidays of Thanksgiving and Christmas separately as it

овој обичај со моите внуци, но со текот на годините, како што тие растеа само неколкумина од нив продолжија да ја носат.

Она што е интересно да се спомне е дека, пред неколку години ние имавме птичје гнездо над нашата веранда и јас се изненадив кога видов дека еден црвено-бел волнен конец е дел од гнездото. Направив многу слики кои што подоцна им ги покажував на моите пријатели кои сега се големи верници.

Кога девојчињата беа мали, ние го славевме Велигден со традиционални вечери во домот на моите родители, но како што тие станаа возрасни, а семејството се зголеми, Блер и јас почнавме да организираме Велигденска вечера. Мене ми причинуваше посебно задоволство секоја година да ја поставувам свечената велигденска трпеза на која што секогаш имаше велигденски украси со цвеќиња, вапцани велигденски јајца и велигденско лебче (козинак), за чија подготовка јас набргу се усовршив со помош на мојата мајка која што беше одличен пекар. Со раѓањето на нашите внуци, ние почнавме со нова традиција, потрага по велигденското јајце во нашиот двор со разнобојни корпи и голем број скриени бонбони. Покрај ручекот и огромните чоколадни велигденски зајчиња, тоа набргу стана главниот настан на денот и момчињата со нетрпение истрчуваа надвор во потрага по бонбони. За најмалите момчиња кои што не беа доволно брзи за да ги најдат скриените слатки, ние секогаш имавме резервни така што секој добиваше ист број слатки во својата корпа. Тоа стана наша долгогодишна традиција сè додека тие не пораснаа и сега тие добиваат само Линд чоколадно зајче. Се разбира, сè уште се кршме со вапцани јајца и сите, и младите и старите, даваат сè од себе за да го имаат победничкото јајце кое што останува нескршено. Сепак, тешко беше да се закажат ручеците заради променливите стилови на живеење и пренатрупаните работни распореди. Се надевам дека ние можеме да продолжиме да го славиме Велигден како семејство бидејќи тоа е најважниот верски и најзначајниот празник во нашата православна вера.

Во Канада ние го славиме Денот на благодарноста кој што се слави вториот викенд во месец октомври, во понеделникот, на Денот на благодарноста, кога семејството и пријателите се собираат за ручек во знак на благодарност што можеме да бидеме заедно и благодарност на Господа за нашата храна и добро здравје. Шкотското семејство го славеше Денот на благодарноста заедно со нас во нашиот дом, дури и откако нашите деца се венчаа и подоцна со нашите внуци. Ние, исто така, ги каневме и нашите роднини, а понекогаш и нашите пријатели. Традиционално на тој ден за ручек се служи печена мисирка но во денешно време, на ручекот често се служат многу мезиња, шунка, печено говедско

месо и многу други македонски специјалитети, и секако „зелник и вртена пита“. Откако Сузан и Дена се омажија, секоја од нив учествуваше во подготовката на ручекот. Дена секогаш нè изненадуваше со специјални алкохолни пијалаци и ни правеше егзотични пијалаци, додека Сузана, која што е одличен пекар, ги носеше нејзините славни пити со тиква и јаболка.

Откако девојките се омажија и добија свои деца, неколку недели пред Божиќ ние организираме Божиќна закуска со нашето семејство кога имавме гала појадок организиран како шведска маса кој што Блер и јас го подготвувавме наутро.

Дедо Блер секогаш го поздравуваше со „Хо-ХоХо“ и ја носеше неговата специјална капа на Дедо Мраз која што свиреше и на неа имаше сијалички кои што светеа.

За секој од внуците има Божиќни чорапчиња со мотиви од цртаните филмови под дрвото кои што беа наполнети со предмети купени специјално за секое дете. По појадокот беше време Дедо Мраз, кој што се разбира беше дедо Блер, да ги подели чорапите на секое дете. Ние обожававме да го гледаме одушевениот израз на нивните лица кога ги отвораа нивните чорапи во кои што имаше видео ленти, книги, слатки, посебни божиќни украси и многу други индивидуализирани подароци. Нашиот најомилен подарок за купување беше вообичаената желба на нашиот внук Томи кој што секогаш бараше една иста работа секоја година, бело гумено глумче со многу долг опаш, кое што тој се чини дека во меѓувреме ќе го изгуби. Беше многу смешно нашето изненадување што секогаш глумчето можевме да го најдеме и да го купиме во една специјализирана образовна продавница наречена „Моето надарено дете“.

Со години, како што нашето семејство се зголемуваше, ние секогаш славевме Божиќ со братот на Блер, Џон и снаата Мерилин и нивното семејство. Тие љубезно ги канеа и моите родители. Бидејќи нашето семејство е мало, ние однапред се радувавме на Божиќ, бидејќи тие секогаш го правеа специјален за нас и ние секогаш со нив се чувствуваме како да сме дома. Ние одевме таму рано попладне и секогаш имаше изобилие од храна и пијалаци. Тоа беше многу весел ден со нивните многубројни соседи кои што свраќаа на пијалак и секому посакуваа Среќен Божиќ. Секоја година мојот зет Џон ни подготвуваше нов божиќен специјален пијалак за кој што тој беше мајстор. Блер беше главен званичен дегустатор и сите ние знаевме дека можеме да го најдеме во кујната каде што мисирката се сечеше. Мерилин е врвен готвач и нејзините ручеци беа прекрасно зготвени. Блер имаше голем апетит и секогаш уживаше во второ, а понекогаш и трето репете. Секоја година Мерилин ги правеше нејзините шкотски колачиња и традиционалните

became increasingly difficult to gather everyone together on the same day.

For many few years we alternated in having a Scotland family reunion with a pot-luck buffet at the end of November but eventually this also became a problem to schedule and so this tradition was also discontinued.

While the children were young, on New Year's Eve we invited friends with their children to our home where we had a midnight feast. The children played games and watched movies. The adults told many jokes, listened to Macedonian music and danced oros.

As the girls got older, my Mother would come to babysit and Blair and I celebrated and brought in the New Year with friends at St. Clements or sometimes at St. Ilija or St. Nedela. Sometimes the girls would have a friend come to celebrate and stay overnight. One year, Dena's friend, Julie Gulevski came and they had a marvellous time with lovely photos of that memorable night. It is so wonderful that they have remained friends for over 40 years.

For many years on New Year's Day, my Parents took our family for brunch at one of the Hotels such as at the Sheraton or at the top of Harbour Castle, where we enjoyed the view and cuisine of the revolving restaurant. This was tradition even after the arrival of our Grandchildren, but again, it was unfortunate that this too had to come to an end as it became increasingly difficult to bring everyone together on New Year's Day.

In order to preserve my Macedonian culture, Blair and I also celebrated Macedonian Orthodox Christmas and New Year with a dinner in January around the special days. For our Stara Nova Godina, I baked two vjena, one for each of Suzanne and Dena's families. Each vjeno had a coin hidden in it and to the lucky person in each family who found the piece of vjeno with the coin, we gave a special silver dollar. I am proud to say that I have continued with this tradition to date and hope to be able to continue with this practice.

We went on many vacations which are described in more detail in the Travel Section. In the winter Blair and I travelled to Mexico and sometimes although the girls had school, they came with us. During the summer we drove to Florida, usually for two to three weeks. We went to Macedonia, England, Majorca, Bulgaria and Turkey.

Although we had thought of purchasing a cottage for many years, Blair always worried about his health, but in 1993 when our first Grandson was born, we saw that our family was expanding

and it was a time then that we decided that it was time for us to buy a cottage. We knew there would be more Grandchildren, more new life, more happiness and so the next year, 1994, we bought the family cottage in Balm Beach, Georgian Bay, Midland, and so our cottage life began. We began going there for our summers on weekends and vacations. There were about 38 cottages with Macedonian People, many from Selo Nevoliany.

We enjoyed many days on the lovely beach and going for walks in the evening on the Boardwalk by the lake, enjoying an ice-cream, and here we met Macedonians from different Villages. We sat on the benches by the water where we shared wonderful conversations and many jokes. Our Grandchildren enjoyed going to the Arcade where they went on rides and played games and of course received many treats.

We also had a garden and many shrubs and flowers, but we were also social butterflies and loved to be with people. Every Friday and Saturday night many of us went to McDonald's in Midland. There were many lively discussions and everyone enjoyed a beverage, ice-cream or a snack. Often, we also went for breakfast in the morning and again we were all happy to see each other. Some were relatives but some of us were just good friends. This was a tradition for many years.

The Nevoliansi had a picnic in the summer at a local park with music and dancing. There were also barbeques and socializing with visits for drinks at other cottages. Often in the summer, a group of us would take a bus and go to the Casino in Orillia and I remember one occasion where Angelo Minas took his accordion on the bus and we all sang all the way to the Casino.

It is sad that at the time of this writing, many of the cottagers have passed away, some are ill and some have grown old and are unable to drive the distance, but I am sure all of us have fond memories of our younger days and our cottage life.

I think that the best and most rewarding years of Blair's and my life were those years that we spent looking after our Grandsons. They were also probably the most educational as well. We were able to follow them as they went from babies to toddlers, to young children and then very quickly they grew into teenagers and now the oldest, Michael is a mature, amazing young man and the rest make me proud as they are all exceptionally intelligent, family oriented, on the brink of adulthood. Max, our youngest Grandson is still young but we see an aspiring athlete with a promising future.

Божикни кнедли кои што таа ги служеше или со топол рум или со сок од лимун.

Кога нашите семејства беа помлади ние си разменувавме Божикни подароци кои што секој ги отвораше по вечерата, но подоцна ние решивме дека само внуците треба да си разменуваат подароци.

Како што шкотскиот клан се зголемуваше, секое семејство почна одвоено да ги слави специјалните празници. Денот на благодарноста и Божик, бидејќи стануваше сè потешко сите да се соберат на истиот ден.

Долги години ние наизменично имавме собирање на шкотското семејство со заедничка шведска маса на крајот на ноември, но со време и ова исто така стана проблем да се закаже, така што оваа традиција исто така престана.

Додека децата беа мали, на новогодишната вечер ние ги каневме пријателите со нивните деца кај нас дома каде што имавме полноќна гозба. Децата играа игри и гледаа филмови. Возрасните кажуваа многу шеги, слушаа македонска музика и играа ора. Како што девојчињата пораснаа, мојата мајка доаѓаше да ги чува, а Блер и јас слаевме и ја дочекувавме Новата година со пријателите во Св.Климент или понекогаш во Св.Илија или Св.Недела.

Понекогаш девојчињата канеа пријатели да дојдат да слават и да преноќат. Една година, пријателката на Дена, Џули Гулевски дојде и тие многу убаво си поминаа и направија прекрасни слики од таа ноќ за паметење. Толку е убаво што тие останаа пријателки повеќе од 40 години.

Со години на Нова Година моите родители го носеа нашето семејство на појадок/ручек во еден од хотелите како што е Шератон или на врвот на Харбор Касл, каде што уживавме во глетката и во кујната на ресторанот што се вртеше. Ова остана традиција дури и откако се родија нашите внуци, но повторно, жалосно беше што и ова мораше да прекине бидејќи беше многу тешко да се соберат сите за Нова година.

Со цел да се сочува мојата македонска култура, Блер и јас исто така го слаевме македонскиот православен Божик и Нова Година со организирање на ручек во месец јануари околу празничните денови. За нашата Стара Нова Година јас печев две вртени пити, по една за семејствата на Сузана и на Дена. Секоја вртена пита имаше паричка скриена во нив и на секој среќник во секое семејство кој што ќе ја најдеше паричката му дававме специјален сребрен долар. Со гордост можам да кажам дека јас ја продолжив оваа традиција до денес и се надевам дека ќе можам и понатаму да ја продолжам.

Ние одевме на бројни годишни одмори кои што подетално се опишани во делот Патувања. Во зимата Блер и јас заминавме во Мексико, а понекогаш иако девојчињата беа на училиште, и тие доаѓаа со нас. Во текот на летото ние

одевме на Флорида, обично на две до три недели. Ние бевме во Македонија, Англија, Мајорка, Бугарија и Турција.

Иако со години размислувавме да купиме викендичка, Блер секогаш беше загрижен за неговото здравје, но во 1993 година кога се роди нашиот прв внук, Блер виде дека е време да купиме викендичка. Ова дете се чини му даде нова животна сила, љубов и така следната година, во 1994 година, ние купивме семејна викендичка во Балм Бич, на Заливот Џорџија, во Мидленд, и почнавме таму да одиме летно време на викенди и одмори. Имаше околу 38 куќички со Македонци, голем дел од нив од селото Неволјани.

Со денови уживавме на прекрасната плажа и одевме на вечерни прошетки на Бордвок покрај езерото, уживавме во јадење сладолед и тука сретнувавме Македонци од различни села. Ние седнувавме на клупите покрај водата каде што споделувавме убави муабети и многу шеги. Наши-те внуци уживаа да одат на Аркадата каде што тие се возеа и играа игри и, се разбира, многу уживаа.

Ние исто така имавме и градина и многу грмушки и цвеќиња, но ние исто така бевме социјални пеперутки и обожававме да бидеме со луѓе. Секој петок и сабота вечер многумина од нас одеа во МекДоналдс во Мидленд. Таму се одвиваа бројни дискусии и секој уживаше во пијалак, сладолед или закуска. Честопати ние исто така одевме наутро на појадок и повторно сите се радувавме кога ќе се видиме. Некои од нив беа наши роднини, но некои од нив беа само добри пријатели. Тоа беше традиција со години.

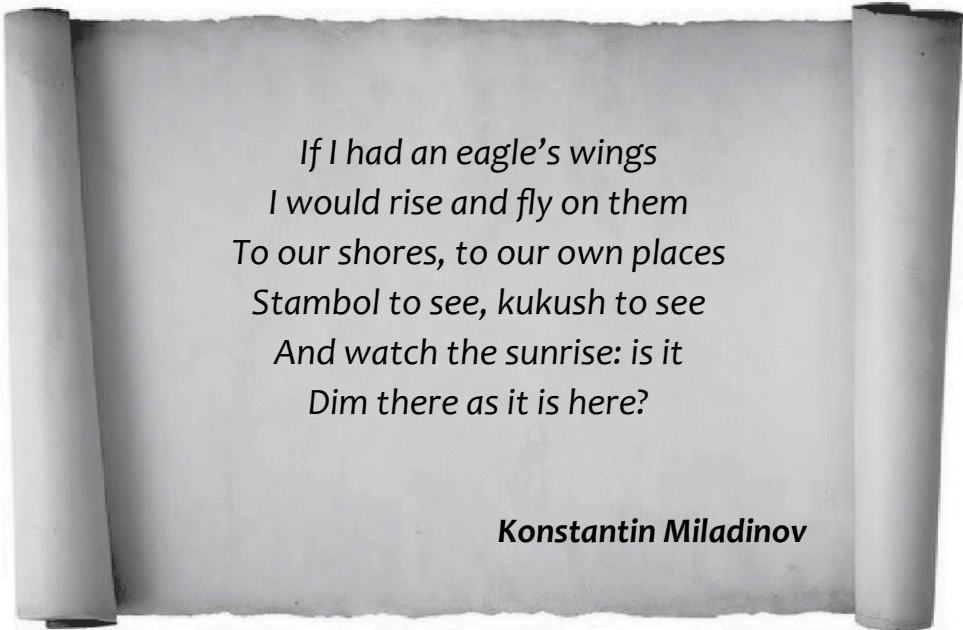
Неволјичаните одржуваа пикник во летото во еден локален парк со музика и играанка. Имаше исто така и скара и дружење со одење на пијалак во другите куќи. Често пати во летниот период една група земавме автобус и одевме во казино во Ориџа, Јас се сеќавам во една прилика кога Ангело Минас ја зема неговата армоника во автобусот и сите ние пеевме по пат до казиното.

Тажно е што во времето кога јас ова го пишувам многу од сопствениците на викендичките се починати, некои се болни а други остареа и не се веќе во состојба да возат толкаво растојание, но сигурен сум дека сите ние имаме прекрасни сеќавања на нашите младешки години и нашиот живот во куќичките.

Јас мислам дека најубавите и највредните години во животот на Блер и во мојот живот беа оние години кои што ние ги поминавме кога ги чувавме нашите внуци. Тоа веројатно беа и наједукативни години. Ние можевме да ги следиме од периодот кога тие беа бебиња и мали деца, до млади момчиња и потоа тие многу брзо израснаа во тинејџери. Сега Мајкл е зрел, интересен млад човек, а останатите, освен Макс, се на работ на возрасниот период. Јас ќе опишам детално некои од нашите искуства во делот Внуци.

**PART
VII**

MY DAUGHTERS - SUZANNE AND DENA

A scroll with a poem by Konstantin Miladinov. The scroll is unrolled, showing the text in the center. The edges of the scroll are slightly curled up.

*If I had an eagle's wings
I would rise and fly on them
To our shores, to our own places
Stambol to see, kukush to see
And watch the sunrise: is it
Dim there as it is here?*

Konstantin Miladinov

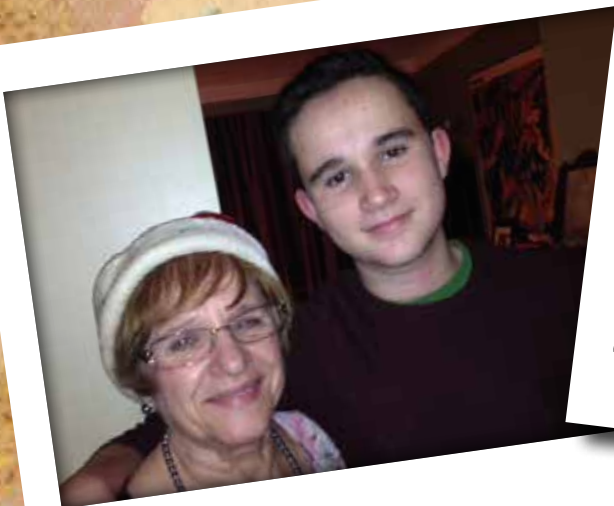
THEIR EDUCATION AND ACTIVITIES

THEIR CHILDREN - OUR LOVELY GRANDSONS

ДЕЛ
VII

МОИТЕ ЌЕРКИ СУЗАН И ДЕНА

Орелски крилја как да си мејнех
На наши месѝа ја да си идам
И в други сѝр'ни да си ѝрелејнех
Да видам Сѝамбол, Кукуш да видам
Да видам дали сонцејѝо и ѝамо
Мрачно изгревјајѝ, како и вamu

Консѝанѝин Миладинов

**НИВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И АКТИВНОСТИ
НИВНИТЕ ДЕЧИЊА - НАШИТЕ НАЈМИЛИ ВНУЧИЊА**

THEIR EDUCATION AND ACTIVITIES

Suzanne Gina was born on February 15, 1967 and Dena Elizabeth was born on March 17, 1969.

Suzanne and Dena (Konstandina, named after my Father) were welcomed with great joy. They also opened a new world for my Parents.

In their early years, I was working for an Orthopaedic Surgeon in the Medical Arts Building and Mom and Dad helped to look after the girls. I remember them as very happy children who loved each other but right from a young age had very different personalities. Suzanne was quiet and advanced beyond her years. Dena was bubbly and always smiling. Of course both girls also managed to get into mischief.

I remember the time that Suzanne ripped the leaves off my Mother's treasured plant and when Baba asked Suzanne why she did this, she said, "yas sakam da napram mandja", she wanted to make a stew.

She also painted the dining room wall from one end to the other with her magic markers. The pictures were beautiful but would have been better on a canvas.

Dena had her tonsils out at the age of 2 and when she came home from the hospital she was only to have soft, cool food to eat to prevent bleeding. However, on the first day home, she managed to climb on a chair and take a chicken leg off a plate and proceeded to eat it and it was fortunate that there were no serious consequences from this incident.

They attended Danforth Gardens Public School. Suzanne began in Kindergarten but Junior Kindergarten was implemented in the schools the next year and Dena started at 4 years of age. At this point, Blair did not want me to work any longer and I was fortunate to become a stay-at-home Mom.

Although both girls were very good students, Suzanne had an exceptionally high IQ, described to us as a photographic memory and was well

ahead of all the other students. It was suggested that she skip a Grade and she went from Grade 2 to Grade 4. Even then she was still at the top of her class, but we decided that it would be too difficult age wise for her to skip another Grade.

Dena had many friends and loved to socialize even at an earlier age. She was witty and gregarious, full of fun. She had a contagious laugh and smile which has remained with her to this day.

As I was not working, I was available to go to their school and help the Teachers with the children in the classrooms with reading, arithmetic and crafts. When Dena was in Grade 6, I helped with macramè and we made plant hangers which they took home. A group of students created a tapestry which I helped them to sew. This was entered in the Markham Fair Craft competition and won a prize. Over those early years, I was able to go on many excursions with the classes and I also benefited. Some of the trips I remember are our visit to the CN Tower, the Museum and the Zoo.

Suzanne sang and played the lead role of Peter Pan in the operetta held at Danforth Gardens Public School. She was a very capable speaker and won several public speaking awards. She played the piano and took lessons at the Royal Conservatory of Music and with Ray Spasovski Jr. In High School she played the French Horn in the school band and cleaned it in her Baba's bathtub - Baba Linka called it the "French Corn". She had a great sense of humour.

Dena was a Munchkin in the Wizard of Oz musical. She played the piano and in High School was very talented on the clarinet but although she excelled in this, these held no interest for her and she played for only a short period of time.

Dena was gifted in writing and wrote some very great speeches. Although she participated in some public speaking, she was too shy and unable to speak in front of an audience.

НИВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И АКТИВНОСТИ

Сузан Џина е родена на 15 февруари 1967 г., а Дена Елизабет е родена на 17 март 1969 г.

Сузан и Дена (Констандина, по мојот татко) беа пречекани со голема љубов. Тие, исто така, им отворија и нов свет на моите родители.

Кога девојчињата беа мали работев во Ортопедија во Медицинската уметничка зграда, па мама и тато помагаа околу грижата за девојчињата. Се сеќавам на нив како многу среќни деца кои се сакаа една со друга, но уште од рана возраст беа многу различни како личности. Сузан е тивка и понапредна за нејзините години. Дена беше жива и секогаш насмеана. Се разбира, дека двете девојчиња успеваа да прават и детски ѓаволштини.

Се сеќавам дека еднаш Сузан ги искина лисјата од омиленото растение на мајка ми и кога баба ја праша Сузан зошто го направи тоа, таа одговори: „Сакам да направам каша“.

Таа го наслика и сидот од трпезаријата од едниот до другиот крај со нејзините магични маркери. Цртежите беа убави, но ќе беа уште подобри доколку беа на сликарско платно.

Дена имаше операција на крајниците на возраст од 2 години и кога се врати дома од болница мораше да јаде само течна, мека студена храна да не се случи крвање. Сепак, уште првиот ден дома, таа успеа да се качи на стол, да дофати копанче од чинијата и да продолжи да јаде и беше чиста среќа што немаше сериозни последици од оваа непослушност.

Одеа во државното училиште „Данфорт Гарденс“. Сузан тргна во градинка, но јасли се отворија во училиштата следната година, па затоа Дена почна да оди во градинка на 4-годишна возраст. Тогаш, Блер не сакаше јас да работам и бев среќна да бидам мајка која седи дома и ги чува децата.

Иако двете девојчиња беа многу добри ученички, Сузан имаше исклучително висок

коэффициент на интелигенција, што ни го опишаа тоа како фотографска меморија и беше понапред од сите други ученици. Ни предложија таа да прескокне одделение и од второ одделение таа веднаш премина во четврто одделение. Дури и тогаш таа сè уште беше на врвот во класот, но одлучивме дека ќе биде премногу тешко на таа возраст да прескокне уште едно одделение.

Дена имаше многу пријателчиња и сакаше да се дружи, дури и во најраната возраст. Беше духовита, друштвена и весела. Заразно се смееше и имаше насмевка која остана на нејзиното лице до ден-денес.

Бидејќи не одев на работа, имав доволно време да одам во нивните училишта и да им помагам на наставниците со учениците при читање, математика и рачни изработки. Кога Дена беше шесто одделение, помагав со изработка на украси и направивме закачалки што ги однесоа дома. Група ученици изработија таписерија за која им помогнав да ја сошијат. Таа влезе во конкуренција на Саем на изработки - украси и награда. Во текот на тие рани години, бев во можност да одам на многу екскурзии со нивните одделенија и тоа беше корисно и за мене. Некои од овие патувања што ми останаа во сеќавање се посета на Старата кула на Торонто, Музејот и Зоолошката градина.

Сузан пееше и ја имаше главната улога како Петар Пан во оперетата што се одржа во државното училиште „Данфорт Гарденс“. Беше многу добра како говорник и победи на неколку натпревари за јавно говорење. Свиреше пијано и земаше часови на Кралскиот конзерваториум за музика, а со Реј Спасовски Џуниор во средно училиште свиреше француска хорна во училишниот оркестар, која ја средуваше (чистеше) во кадата на моите родители - мајка ми ја викаше „француска пченка“. Таа имаше одлична смисла за хумор.

Dena was a very fast runner and because of her speed was chosen each year always as the third runner for the Danforth Gardens relay teams which competed at Birchmount Stadium at the end of the school year against the other schools.

While in Grade 8, Suanne was nominated by our NDP Member of Provincial Parliament to be a Page at Queen's Park where she attended Monday to Friday for some weeks. While there she received a few hours of schooling each day. She had to memorize the seating plan of the Provincial Legislature and had to be present during all Legislative Sessions either seated around the Speaker's Chair or standing at a designated location. Her role included fetching Members of Parliament a drink of water or delivering messages between Members.

EXTRA-CURRICULAR ACTIVITIES

Suzanne and Dena were enrolled in many extra-curricular activities. They were majorettes and members of the well known Hendry's Superstars, which was a Baton Twirling School with teacher Mary Hendry. They won many trophies and participated in many parades, both in the Scarborough area and in towns in Ontario, usually around special holidays such as Christmas, Easter and Canada Day. Dena was chosen to be the Mascot to lead the parades and although she was very young and tiny, she proudly led the parades for several years and managed to walk the whole long route with no problem. Both girls were able to twirl the baton and perform many choreographed patterns.

Part of baton twirling involved modelling in which they had to learn many routines and rehearsed for many hours. Through the school they were entered in competitions for their age group with a great number of competitors from various Baton Twirling Schools. They had to wear long dresses, have their hair styled and have makeup on. They were judged on their modelling performance and on their appearance. Both girls won many awards.

They played soccer with the St. Andrew's Soccer Club, learned rhythmic gymnastics and synchronized swimming where they entertained with a spectacular performance.

Dena was only 4 years of age and Suzanne 6 when they began dancing in the United Macedonian Dancing Group led by John Dimovski. They showed a natural talent for our traditional dancing and loved our dances. They practised every week at Sveti. Kliment. They were invited

to events and as they were young, we travelled with them wherever they went such as to Hamilton and to cities in the United States. While the children practised, the mothers became good friends as they passed the time together and while watching the children, most also knit or crocheted. The girls remained in this group for many years until the group was dissolved. At this time, Suzanne and Dena, although still young, joined Junior Makedonka and as they grew older, they became members of the Makedonka Ensemble.

The girls were good dancers and long standing members of Makedonka, Suzanne for eleven years and Dena for fifteen years. For which she received a framed Diploma. Both were chosen to represent our Church Caravan Pavilion as Miss Skopje. Suzanne was also Mistress of Ceremonies at Caravan for several years introducing the Makedonka Ensemble and giving a description of the dances to the audience for each performance for the duration of Caravan.

In 1982, Suzanne travelled with Makedonka to Macedonia and came second in a pageant held in Resen for all the dance groups who were there from different countries.

They attended Macedonian School at Sveti. Kliment where their teacher was Blaga Dafovska and the United Macedonian School held on Saturdays at Midland Collegiate with their teacher, Marija Stojanovska. Both are able to speak and learned to read and write Macedonian.

Following graduation from Public School they both attended W. A. Porter Collegiate High School. Both girls were honour students.

While in High School, Suzanne was on the Student Council in the position of Secretary and played in the school band. Suzanne graduated with a 98% average and a four year university scholarship to the University of Toronto. She also won a \$ 100 bursary from the United Macedonians which was presented to her at the Ilinden Picnic.

Dena loved to help people who were less fortunate and was nominated for a Scarborough Citizenship Award which she received at a special ceremony.

She took an auto mechanics course which has been beneficial to her as among other things, she can check and change the oil and rotate the tires if necessary. She was also interested in architecture and took in one semester a design and architecture course where she drew the plans for a complete cottage.

She also excelled in art.

Дена беше Манчкин во мјузиклот „Волшебникот од Оз“. Свиреше пијано и во средното училиште беше многу талентирана за кларинет, но иако беше бриљантна, инструментите не го задржаа нејзиниот интерес и свиреше само кратко време.

Дена беше надарена за пишување и напиша неколку прекрасни говори. Иако учествуваше во некои јавни говорења, таа беше премногу срамежлива и не можеше да зборува пред публика.

Исто така, таа беше многу брз тркач и поради брзината секоја година беше избирана како трет тркач за штафетната трка на „Данфорт Гараденс“ во натпреварувањата на стадионот „Брчмаунт“ на крајот на учебната година против другите училишта.

Кога беше во осмо одделение, Сузан беше номинирана од страна на нашиот Провинциски парламент да биде паж во Паркот на кралицата, каде што присуствуваше од понеделник до петок во текот на неколку недели. Таму се задржуваше по неколку часа секој ден.

Мораше да го научи напамет распоредот за седење на членовите на Провинциското законодавство и требаше да биде присутна за време на сите седници или во близина на претседавачот или да стои на одредено место. Нејзината улога беше да им донесе чаша вода на пратениците или да испорача пораки меѓу членовите.

ВОНШКОЛСКИ АКТИВНОСТИ

Сузан и Дена беа запишани во многу воншколски активности. Беа мажоретки и членови на добро познатите „Суперсвезди на Хендри“ од школата „Батон твирлинг“ за фрлање палка, со наставникот Марија Хендри. Освоија многу трофеи и учествуваа на многу паради, како во областа Скарборо, така и во градовите во Онтарио, обично за време на посебни празници, како што се Божик, Велигден, Ден на Канада. Дена беше избрана за маскота да ги води парадите и иако беше многу мала и слаба, таа гордо ги предводеше парадите неколку години и успеваше да го измине целиот долг пат без проблем. Двете девојки беа способни да фрлаат палка и да настапуваат во бројни кореографии.

Делот од фрлање палка вклучуваше моделирање во кое мораа да научат многу рутина и да вежбаат многу часови. Во текот на учебната година се вклучија во натпревари за нивната возрасна група со голем број натпреварувачи од различни училишта за фрлање палка. Мораа да носат долги фустани, да ја стилизираат косата

и да се шминкаат. Беа оценувани и за нивните настапи и за моделирање на изгледот. И двете девојки освоија многу награди.

Играа фудбал во фудбалскиот клуб „Свети Андреј“, научија ритмичка гимнастика и синхронизирано пливање, каде што прикажуваа спектакуларни настапи.

Дена имаше само 4 години, а Сузан 6 кога почнаа со танцување во играорната група на Обединетите Македонци, предводена од Џон Димовски. Покажаа природен талент за нашата традиција. Вежбаа секоја недела во црквата Свети Климент. Беа поканувани на настани, но бидејќи беа мали, ние патувавме со нив каде и да одеа, како во Хамилтон и во градови во САД. Додека децата вежбаа, мајките ги гледаа децата, повеќето, исто така, плетеа или хеклаа, но како што изминуваше времето тие се спријателуваа и стануваа добри пријателки. Девојките останаа во оваа група многу години, сè додека групата не се распушти. Тогаш, Сузан и Дена, иако сè уште млади, се приклучија на подмладокот на „Македонка“ и кога пораснаа, станаа членови на Ансамблот „Македонка“.

Девојките беа добри играорки и долгогодишни членови на „Македонка“ - Сузан единаесет години, а Дена петнаесет, за што доби врамена диплома. И двете беа избрани да го претставуваат нашиот црковен караван „Павилјон“ како Мис на Скопје. Сузан беше и водителка на церемониите на Караванот неколку години, претставувајќи ѝ го на публиката Ансамблот „Македонка“ и давајќи опис за секое оро за секоја претстава додека траеше Караванот.

Во 1982 година, Сузан патуваше со „Македонка“ во Македонија и на изборот за убавица што се одржа во Ресен, за сите играорни групи кои беа таму од различни земји го зазеде второто место.

Одеа и во македонската школа во црквата Свети Климент каде наставник им беше Блага Дафовска и во македонската школа на Обединети Македонци, што се одржуваше во сабота, со нивната наставничка Марија Стојановска. И двете зборуваа и научија да читаат и пишуваат на македонски јазик.

По дипломирањето во Основното училиште двете се запишаа во гимназијата W. A. Porter Collegiate High School. И двете добија стипендии.

Додека беше во Гимназија, Сузан беше секретар на Ученичкиот совет и свиреше во школскиот оркестар. Сузан дипломира со просек од 98% и доби четири години стипендија на

Dena graduated with honours and decided to apply in Radiology at the Institute of Medical Technology (now the Michener Institute). The competition for entrance to this Institute was high and Dena was one of the few chosen because of her high academic marks. Upon graduation, she began work immediately as a Radiology Technologist at the Scarborough Centenary Hospital but went back to school to obtain a degree in Magnetic Resonance Imaging (MRI).

Suzanne went to the University of Toronto on a scholarship and received a Bachelor of Science in Nursing Degree. Initially she specialized in Geriatrics and following graduation she was chosen to go to the Netherlands for seven weeks to experience first-hand and write about their approach to Seniors and their Geriatric programs which are some of the best in the world. She also had the opportunity to visit France and Belgium while in Holland. On her return, she was immediately hired by St. Michael's Hospital in Toronto and remains there to date. However, she changed her focus and is currently giving Chemotherapy in the Department of Hematology/Oncology. She is also now doing an elective in Hemophilia. Suzanne has continued with her education and recently wrote an exam qualifying her as a CON(c), Certified Oncology Nurse (Canada).

Suzanne is serious and methodical where necessary. She is caring, compassionate and sensitive to people's needs with a calming and soothing effect. These attributes and her expertise are her greatest assets in her ability to care for her cancer patients on a daily basis.

She is the mother of three wonderful sons, William, Tommy and Aidan.

Dena graduated from the Toronto Institute of Medical Technology (now the Michener Institute) in Radiology and Magnetic Resonance Imaging (MRI). She is currently working at the Rouge Valley Health System consisting of the Scarborough Centenary Hospital and the Ajax-Pickering Hospital. She is the Charge Technologist and Clinical Instructor of the MRI Department, Centenary Site and The Professional Practice Leader for the Diagnostic Imaging Department, in charge of developing and maintaining the Policy and Procedures. Dena is capable, determined, sometimes opinionated but very confident which makes her very qualified for her chosen profession where she constantly has to make carefully thought out, important decisions involving accurate results which directly impact on the health care of many patients.

She is the mother of three great sons, Michael, Andrew and Maxwell.

SUZANNE GINA SCOTLAND

I, Suzanne Gina Scotland was born on 15 February, 1967 in Toronto, Ontario, Canada. I was born in Toronto which is a beautiful, bustling city situated on the north shore of Lake Ontario. Toronto is an amalgamation of municipalities (e.g. Scarborough) and is surrounded by numerous communities which make up the Greater Toronto Area (GTA). It is home to a multicultural population and boasts many unique and diverse neighbourhoods and beloved professional sports teams such as Toronto Maple Leafs (hockey), Toronto Blue Jays (baseball) and Toronto Raptors (basketball).

I attended Danforth Gardens Public School in Scarborough from Junior Kindergarten to Grade 8 (1971-1980). My high school years were spent at W.A. Porter Collegiate Institute from 1980-1985. I was very academics oriented, with particularly high achievement in maths and sciences, and my busy extra-curricular schedule consisted primarily of music and Macedonian dancing.

I played the French horn in my high school's junior, senior and stage bands, as well as in a brass quintet. I also studied the piano at home, taking weekly lessons for many years. I loved playing music as an expressive and emotional outlet, and finally stopped piano lessons while studying at the grade 9 Royal Conservatory of Music level.

I was a member of Ensemble Makedonka for many years. Numerous hours were spent at rehearsals, learning new choreography and practising dance sets such as Vodarki and Kalajdjisko to perfection! Over the years, we performed at many banquets, festivals, and multicultural events (for example, the annual CHIN picnic on Toronto Island and Toronto City Hall on Canada Day). The absolute highlight of being a member of Ensemble Makedonka though, was our trip to Macedonia in July, 1982. We spent an amazing 3 weeks, touring all over Macedonia and performing at various concerts and folk festivals (e.g. Valandovo Folkfest).

I have worked as a registered nurse at St. Michael's Hospital in downtown Toronto since 1991. After high school, I studied nursing at the University of Toronto and obtained a Bachelor of Science in Nursing (BScN). After graduation, I had the privilege to travel to the Netherlands for a work-study experience in gerontology. A nursing

Универзитетот Торонто. Исто така, доби 100 долари стипендија од „Обединети Македонци“ што и' беше дадена на Илинденскиот пикник

Дена сакаше да им помага на несреќните луѓе и беше предложена за наградата на Скарборо која и' беше дадена на една специјална церемонија.

Таа заврши автомеханичарски курс кој и помага, таа да може ако е потребно да го смени маслото и гумите на колата. Исто така се интересираше за архитектура и заврши еден семестар дизајнирање, што и' помогна да ги направи плановите за викендичката..

Таа исто така имаше афинитет кон уметноста.

Дена дипломира со висок просек и одлучи да конкурира во радиологија на Институт за медицинска технологија (сега Институт Michener). Конкуренција за прием во овој институт беше многу голема, а Дена беше една од неколку избрани поради нејзиниот висок просек на оценките академско марки. По дипломирањето, таа веднаш почна да работи како радиолошки технолог Централната болница на Скарборо, но се вратија повторно на училиште за да добие диплома за магнетна резонанца (МРИ).

Сузан студираше на Универзитетот во Торонто каде доби стипендија и се стекна со факултетска диплома за наука на степен медицински сестри. Првично, специјализираше за геријатрија и по дипломирањето беше избрана да оди во Холандија седум недели каде ќе стекне искуство и ќе има можност да пишува за нивниот пристап кон старите лица и за нивните геријатриски програми кои се едни од најдобрите во светот. Додека беше во Холандија таа, исто така, имаше можност да ја посети Белгија и Франција. По нејзиното враќање, веднаш беше ангажирана во болницата Свети Мајкл во Торонто и остана да работи таму до ден-денес. Сепак, го смени главниот интерес и во моментот дава хемотерапија во Одделот за хематологија/онкологија. Исто така, по избор работи и во Одделението за хемофилија. Сузан го продолжи школувањето и од неодамна се квалификува како CON (в), сертифицирана сестра за онкологија (Канада).

Сузан е сериозна во работата и каде што е потребно има со најпрофесионален методички пристап. Таа е внимателна, љубезна и чувствителна со луѓето кои имаат потреба од смирувачки и утешувачки ефект. Овие атрибути и нејзината експертиза се нејзиниот најголем капитал за нејзината способност да се грижи и негува

пациенти болни од карцином

Мајка е на три прекрасни синови: Вилијам, Томи и Ајдан.

Дена дипломираше на Институтот за медицински технологија во Торонто (сега на Институтот „Мишенер“) по радиологија и снимање со магнетна резонанца (МР). Во моментот работи во здравствениот систем „Руж валеј“, што се состои од Стогодишната болница Скарборо и болницата Ајакс-Пикеринг. Таа е главен технолог и клинички инструктор во Одделот за магнетна резонанца и лидер за професионална практика во Одделот за дијагностицирање, задолжена за развивање и одржување на политики и процедури.

Дена е способна, одлучна, понекогаш својоволна, но многу самоуверена што ја прави многу квалификувана за нејзината одбрана професија каде што постојано мора внимателно да донесува важни одлуки поврзани со точни резултати, кои директно влијаат на здравствената заштита на многу пациенти.

Таа е мајка на три прекрасни синови: Мајкл, Андреј и Максвел.

СУЗАН ЏИНА СКОТЛАНД

Јас, Сузан Џина Скотланд, родена сум на 15 февруари, 1967 година во Торонто,

Онтарио, Канада. Торонто, е убава светска метропола лоцирана на северниот брег на езерото Онтарио. Градот е составен од повеќе општини меѓу кои и Скарборо и е опкружен со бројни заедници кои ја сочинуваат поголемата површина на Торонто (GTA). Тој е дом на мултикултурно население и може да се пофали со многу уникатни и разновидни населби и сакани професионални спортски тимови, како „Торонто мапл лифс“ (хокеј), „Торонто блу џејс“ (баскетбол) и „Торонто рапторс“ (кошарка).

Учев во Државното училиште „Данфорт гарденс“ во Скарборо, почнувајќи од градинка па сè до завршувањето на 8 одделение (1971-1980). Средношколските години ги поминав во средношколскиот институт „Портер“, во периодот од 1980 до 1985 година. Бев многу академски ориентирана, со особено високи достигнувања по математика и природните науки, а мојот презафатен воннаставен распоред, главно, се состоеше од музика и македонски фолклор.

Свирев хорна во сите бендови во основното и средното училиште, како и во дувачки квинтет. Исто така, дома свирев пијано и земав неделни часови со години. Сакав да свирам и

home (“Verpleeghuis Madeleine”) in the south-east town of Boxmeer graciously hosted me for seven weeks during the summer of 1991. I spent time working in different gerontology settings within the nursing home, other hospitals and the community, and had the opportunity to experience the excellence with which the Dutch cared for their seniors. In my spare time, I explored the town and neighbouring communities by bicycle, and travelled by train and bus all over Holland and into Belgium and France. Many of the nursing home employees welcomed me into their homes and played host on sight seeing day trips. It was a truly unforgettable experience!

On return from this amazing trip, I began working at St. Michael’s Hospital on an inpatient general medical unit. After ten years, I transferred to the Hematology/Oncology floor, where I still currently work. It is a very busy, acute unit where I provide holistic, patient-centred nursing care to patients diagnosed with solid tumours (for example breast, gastric, colorectal cancers), hematological malignancies (such as lymphomas, multiple myelomas and myelodysplastic syndromes) and other hematologic disorders (such as hemophilia and vonWillebrand’s disease).

Beginning work at St. Michael’s most definitely did not mean the end of my education! Working in a specialized setting has required me to take courses in cancer care and the administration of chemotherapy and biotherapy. I am a certified oncology nurse through the Canadian Nurses Association (CNA), and maintaining that certification means that I need to complete a large number of ongoing continuing education hours every 5 years, or I need to rewrite a lengthy certification exam every 5 years. Working at an academic teaching hospital also gives me the opportunity to be a clinical preceptor for nursing students. I have really enjoyed the challenge of teaching and guiding fourth year nursing students from Ryerson University. It adds a different dimension to my nursing practice and keeps me on my toes!

I also recently completed a hemophilia nursing fellowship at St. Michael’s Hospital. This was an educational opportunity for me to learn about hemophilia and other bleeding disorders by completing learning modules and spending a portion of my hours at work with the hemophilia and bleeding disorders team, which provides extremely specialized and expert care to its patient population.

Being a frontline nurse means that I get to do very important and meaningful work. My most

important role, however, has been that of parenting my three wonderful boys, Will, Tommy and Aidan Carnie. They are currently 19, 17 and 15 years old. Being a mother to boys has meant a lot of activity and a lot of fun over the years! Toy Story, Lego, Harry Potter, Star Wars and Marvel superhero toys, figures, costumes and movies ruled throughout their childhoods. That and their extra-curricular activities: hockey, soccer, tae kwon do, football, swimming, piano and art classes kept the boys active and allowed them to develop and explore their skills and talents. My marriage to their father unfortunately did not last, but I have been very blessed with three bright, resilient and well-rounded sons. Will, Tommy and Aidan each have distinct and unique personalities, but all share a fantastic sense of humour and Game of Thrones is currently the favourite of all!

My sister, Dena, and I grew up being very close with our baba and dedo, who lived around the block from us. We literally saw or spoke with them every day! We looked forward to walking over to baba’s and dedo’s house most Friday evenings and then staying with them for the entire weekend. Dedo had his thriving vegetable garden every year and baba would cook delicious chicken and rice, kyofte, makalo and zelnik with homemade phyllo dough. Their 1950’s arborite kitchen table (yellow starburst design with matching yellow vinyl chairs) was an ideal size and surface for her rolling out the dough to a paper-thin consistency, and that table and chairs now grace the kitchen in my home today.

Our family was very involved in the Macedonian community as part of the Nevoliany village association and as members of St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Church. We regularly attended banquets, Christmas and Easter dances, and picnics. Dena and I attended Macedonian language school at St. Clement’s and at Midland Collegiate on Saturday mornings, and were members of Ensemble Makedonka for many years. We grew up with a large extended family of aunts, uncles and cousins, who we would see at village functions, special occasions and on regular visits to each others’ homes. Baba and dedo had a large Macedonian social network and seemed to know everyone! I viewed my baba as the unofficial and beloved “matriarch” of the Terpin family here in Toronto.

We were raised with a strong sense of our Macedonian culture and ethnicity, which was passed on to us through baba and dedo, and through my mother and father (the “honourary”

тоа го чувствував како експресивен и емоционален издувен вентил, но на крај престанав со часовите по пијано иако одев на униво во Кралскиот конзерваториум за музика.

Многу години бев член на ансамблот „Македонка“. Бројни часови имав потрошено на пробите, учејќи нови кореографии и вежбајќи плетенки - ора, како што се „водарки“ и „калајциско“, кои научив да ги играм до совршенство! Со текот на годините, настапувавме на многу промоции, фестивали, како и мултикултурни забавни настани (на пример, годишниот CHIN пикник на островот Торонто и Денот на Канада во Градското собрание на Торонто). Сепак, апсолутен врв да се биде член на ансамблот „Македонка“ беше нашата посета на Македонија во јули 1982 година. Поминавме неверојатни три недели на турнеја низ цела Македонија и настапивме на неколку концерти и фестивали како, на пример, Валандовскиот фолк-фест.

Работам како квалификувана медицинска сестра во болницата „Свети Михаил“ во центарот на Торонто од 1991 година. По завршувањето на средното училиште, се запишав да учам за медицинска сестра на Универзитетот во Торонто, каде и се стекнав со диплома за медицинска сестра. По дипломирањето, имав привилегија да патувам во Холандија на работен престој за да стекнам искуство во областа Исто така, неодамна положив стручен испит по хемофилија во болницата „Свети Михаил“. Ова беше образовна можност за мене да се стекнам со знаење за хемофилијата и другите нарушувања на крвотокот, така што ги завршив студиските модули и посветив дел од моите работни часови со тимови за хемофилија и нарушувања на крвотокот, кои обезбедуваат исклучително специјализирана и експертска нега на своите пациенти.

Да се биде медицинска сестра во првите борбени редови значи дека вршам многу важна и значајна работа. Мојата најважна улога, сепак, е родител на моите три прекрасни момчиња, Вил, Томи и Ејдан Карни. Тие веќе се пораснати и сега имаат 19, 17 и 15 години. Да се биде мајка на момчињата значи многу активност и многу веселби во текот на годините! Продавници за играчки, лего коцки, книгите за јунакот Хари Потер, Војна на ѕвездите и Марвел играчките - суперхерои, бројки, костими и филмови владееја во текот на нивното детство. Сето ова и нивните воннаставни активности: како хокеј, фудбал, тае квон, фудбал, пливање, пијано и

часови по уметност ги одржуваат момчињата активни и им дозволуваат да се развијат и да ги истражуваат своите вештини и таленти. Мојот брак со нивниот татко, за жал, заврши, но јас сум многу благословена со три умни и цврсти синови кои се веќе оформени личности. Вил, Томи и Ејдан се различни индивидуи и личности, но сите споделуваат фантастична смисла за хумор, а серијата „Игра на тронове“ моментално е нивен миленик!

Сестра ми, Дена, и јас бевме многу блиски со баба и дедо, кои живееше многу блиску до нас. Речиси секој ден се гледавме со нив! Постојано се радувавме што ќе одиме кај дедо и баба, главно, во петоците навечер за да престојваме преку целиот викенд. Дедо ја негуваше својата просперитетна зеленчукова градина секоја година, а баба готвеше вкусна кокошка со ориз и ќофтиња, макало и зелник со домашно лиснато тесто. Во текот на 50-тите години нивната кујнска маса од „арборит“ (жолтеникав дизајн со жолти винил столови) имаше идеална големина и површина за сукање на нејзиното тесто, тенко како хартија, и таа маса и столчиња сега ја красат кујната во мојот дом.

Нашето семејство многу беше вклучено во македонската заедница, како дел од Здружението на селаните од Неволјани и како членови на Македонската православна црква „Свети Климент Охридски“. Редовно присуствувавме на банкети, божиќни и велигденски ора и излети. Дена и јас одевме во училиштето за македонски јазик при црквата „Свети Климент Охридски“ и во средношколскиот центар „Мидленд“ во саботите наутро и многу години бевме членови на ансамблот „Македонка“. Пораснавме во пошироко семејство со тетки, чичковци и роднини, кои ќе ги видеаме на специјални функции, во специјални прилики и при редовното одење на гости. Баба и дедо имаа голем круг на македонски пријатели и се чинеше дека сите се знаат меѓу себе! Ја гледав баба ми како неофицијална и сакана „матријарх“ на семејството Терпин, тука, во Торонто.

Бевме воспитувани со силно чувство за нашата македонска култура и етничко потекло, кое ни го пренесоа баба и дедо, а и преку мајка ми и татко ми кој беше почесен Македонец. За првпат со баба и дедо ја посетив Македонија во 1977 година, кога имав 10 години. Имав привилегија да се запознаам со многу роднини од Неволјани, вклучувајќи ја и мојата прабаба, баба Нумица, и бев сведок на повторното

Macedonian). I visited Macedonia for the first time with my baba and dedo in 1977 when I was 10 years old. I had the privilege of meeting many relatives from Nevoliany, including my great grandmother, Baba Numitsa, and got to witness my baba and dedo reunite with family after many, many years. It was a very special trip.

Also of great significance is my mother's extensive and tireless volunteer work within the Macedonian community. She has spent decades helping out and participating at St. Clement's as a member of the Ladies' Auxiliary and various committees, at Canadian Macedonian Place, and with the Macedonian Canadian Children's Relief Fund, just to name a few of the organizations/causes that have been of great importance to her.

Just as my baba and dedo were proud of their heritage, they were equally proud and grateful Canadians. Despite all the opportunities and comforts with which I was raised, I feel that I always had an awareness of the losses and hardships that my baba, dedo and mother endured on their journey to a new life in Canada. Baba and dedo took great joy in their two granddaughters and always made us feel cherished and unconditionally loved; likewise, my parents have helped care for and cherish their six grandsons.

DENA ELIZABETH SCOTLAND

I, Dena- was born March 17th 1969 in Toronto. I have been working for 25 years at Rouge Valley Health System in the Diagnostic Imaging department. I am the MRI Charge Technologist and Professional Practice Leader for Diagnostic Imaging. I am passionate about patient care and in my role I ensure best and current practices are implemented in the department. I am constantly learning and taking courses to stay current with imaging technology.

I have 3 sons, Michael, Andrew and Maxwell who are my pride and joy. They have kept me very busy with their many activities and I enjoy every minute of being a part of their many successes.

When not working I enjoy music and attending concerts, sports such as basketball, football and taekwondo and attend many live games, cooking and spending time with family and friends. I also enjoy travelling and hope to visit Macedonia in the next couple of years since I have not been there in many years.

Michael was born on July 24th, 1993 in Toronto. After a lot of hard work Michael became a licensed electrician in December 2014. He is very busy with work and is continuing to learn and eventually become a Master Electrician. Michael enjoys many sports and plays soccer and golfs. He also enjoys music, dirt bike riding, spending time at his cottage, and travelling.

Andrew was born on June 8th, 1999 in Toronto. Andrew will be in grade 11 at Dunbarton High School this coming school year. Andrew is very athletic and has been in Taekwondo since he was 5 years old and in 2013 obtained his 1st Dan (degree) Black Belt. He continues to train hard and work towards his 2nd Dan. Andrew has taken courses and achieved his Taekwondo Junior Instructor and Coaching Certificate. He is a junior instructor and teaches taekwondo to kids ranging from 4 -18 years old. He also coaches and motivates students competing at tournaments. Andrew has competed in several tournaments himself and has many trophies and medals to show for his accomplishments. Andrew plays football on his high school team and plays basketball with his friends. Andrew has many hobbies as well such as basketball, golf, football, music, cooking, and video games. Andrew is planning to become an electrician once he graduates from high school.

Max was born on March 7th, 2004 in Toronto. Max will be in grade 6 at E.B. Phin Public School this coming school year. Max has been in Taekwondo since he was 7 years old and will be testing for his Junior Black Belt in October 2015. Max helps with instructing children age 4-7. Max has competed in several tournament over the past several years mostly in sparring. He has won many matches and received 1st place at a number of tournaments. In 2014 Max won first place at the Canadian National Tournament which has been the highlight of his competitions. He is a member of the high performance team and will continue to train and compete. Max also plays basketball and last year was chosen to play on a AAA team. His team won bronze in the provincial tournament this year. Max will continue to play basketball the coming year and hopes to one day play in the NBA. Max also enjoys music, video games, swimming and paying with his friends.

обединување на баба и дедо со семејството по многу, многу години. Тоа за мене, по многу нешта, беше посебно патување.

Исто така, од големо значење е обемната и неуморна волонтерска работа на мајка ми во македонската заедница. Таа помина децении помагајќи и учествувајќи во активностите на црквата „Свети Климент Охридски“ како член на женската секција и разни други комисии во Канадско-македонското катче и во Македонско-канадскиот детски фонд, само за да именувам неколку од организациите/каузите што се од големо значење за неа.

Исто како што баба ми и дедо ми беа горди на својата традиција, тие беа подеднакво горди и благодарни Канаѓани. И покрај сите можности и погодности во кои бев израсната, чувствувам дека отсекогаш бев свесна за загубите и неволјите низ коишто поминале баба ми, дедо ми и мајка ми и издржале на нивниот пат кон новиот живот во Канада. Баба ми и дедо ми многу се радуваа на своите две внуци и секогаш правеа да се чувствуваме дека сме одгледани со љубов и безусловно сакани; слично на тоа, и моите родители помагаа во грижата и одгледувањето на нивните шест внуци.

ДЕНА ЕЛИЗАБЕТ СКОТЛАНД

Јас, Дена, родена сум на 17 март 1969 година во Торонто. Работам 25 години во Здравствениот систем „Руж вели“, на Одделот за дијагностички снимки. Јас сум главен технолог и професионален водич за дијагностички снимки. Со сето срце и душа водам грижа за моите пациенти и обезбедувам реализирање на најдобрите и тековни практики во Одделот. Постојано учам и одам на курсеви за да останам во тек со технологијата на снимки.

Имам 3 сина - Мајкл, Андреј и Максвел, кои се моја гордост и радост. Ме окупираат со нивните активности, што се во голем број, но уживам во секоја минута да бидам дел од нивните бројни успеси.

Кога не работам, уживам во музика и да одам на концерти, спортови како кошарка, фудбал и таеквондо и да присуствувам на многу натпревари во живо, да готвам и да поминувам време со семејството и пријателите. Исто така, уживам да патувам и се надевам дека ќе ја посетам Република Македонија во текот на следните неколку години, бидејќи одамна не сум била таму.

Мајкл е роден на 24 јули, 1993 во Торонто. По многу напорна работа, Мајкл стана лиценциран електричар во декември 2014 година. Многу е зафатен со работа и продолжува да учи за на крајот да стане мајстор-електричар. Ужива во многу спортови и игра фудбал и голф. Освен тоа, сака музика, велосипедизам во кал, да троши време на неговата кука и да патува.

Андреј е роден на 8 јуни, 1999 во Торонто. Андреј ќе оди во 11-то одделение во средното училиште „Данбартон“ оваа учебна година. Тој е по спортот и вежба таеквондо од својата 5-та години, а во 2013 година доби црн појас, негов прв дан. Продолжува да работи напорно за да добие втори дан. Андреј зема курсеви и стана помлад инструктор за таеквондо и се стекна со сертификат за тренирање. Тој е помлад инструктор и тренира таеквондо деца на возраст од 4 -18 години. Освен тоа, тренера и ги мотивира учениците кои се натпреваруваат на турнири. Андреј се има натпреварувало на неколку турнири и има освоено многу пехари и медали како награда за своите достигнувања. Игра фудбал во неговиот средношколски тим и игра кошарка со своите пријатели. Има голем број хобија, како кошарка, голф, фудбал, музика, готвење и видео игри. Андреј планира да стане еден електричар штом ќе го заврши средното училиште.

Макс е роден на 7 март 2004 година во Торонто. Ќе тргне во 6-то одделение оваа учебна година, во државно училиште на „Е. Б. Пин“. Макс вежба таеквондо од својата 7-ма година и во октомври 2015 година ќе се обиде да добие црн појас за јуниори. Макс им помага со инструкции на деца на возраст од 4-7 години. Се има натпреварувало во неколку турнири во текот на последниве години, најголем дел во спаринг. Победил во многу натпревари и освоил 1-во место на голем број турнири. Во 2014 Макс го освои првото место на Канадскиот национален турнир, што е врв на неговите натпревари. Член е на тим со високи перформанси и ќе продолжи да тренира и да се натпреварува. Макс, исто така, игра кошарка, а минатата година беше избран да игра во еден ААА тим. Неговиот тим освои бронза на регионалниот турнир оваа година. Макс ќе продолжи да игра кошарка следната година и се надева дека еден ден ќе игра во НБА. Тој е љубител на музика, видео игри, пливаче и сака да спортува со своите пријатели.

THEIR CHILDREN - OUR LOVELY GRANDSONS

Following my Father's philosophy that our Children and Grandchildren are our greatest possessions and the riches in life, Blair and I began our journey of caring for our Grandchildren.

Michael was the oldest and the only Grandson for a few years and so we began as pioneers with him and became more accomplished as Grandparents with every new addition to our family.

Even prior to beginning our full time job of taking care of Michael, when my Parents were looking after him, Michael, Blair would go each morning and pick Michael up from his home in Pickering and bring him to our house. I would change him, dress him, give him his bottle and then take him to my Parents' home before going to work. He often stayed overnight as Dena's position involved shift work including evening and night shifts and many weekends with one parent going to work before the other one was able to get home.

When Michael turned 2, every morning Blair would stop at McDonald's where he would buy him milk and a muffin. We found it amusing because although Michael did not eat blueberries, he always asked for a blueberry muffin, picked out the blueberries and gave them to Dedo Blair. Blair continued the practise of picking Michael up and with the McDonald's tradition.

We turned one of the rooms into a play room with a children's table and little chairs where he did finger painting, art work, used play dough and other crafts. Each day we had a snack time with apples, cheese and crackers.

I bought a computer on which I loaded some educational programs such as Reader Rabbit, Mathematics, Spelling, fun learning programs which Michael mastered very quickly. There were also several programs for the television. I had now found a place where I could use my teaching skills.

As he got older, I took him the Mid-Scarborough Community Centre on some mornings where there was a Children's Program where parents and grandparents took their children. There were different stations where the children could play, some with building toys, a bicycle centre, a craft centre, board games and singing. There were scheduled trips to Ontario Place, the Bowmanville Zoo and many others. Here he was able to socialize with other children.

And now there were two, as we now were also taking care of William and Michael was able to have more fun as he had a cousin to play with. They loved to finger paint and I kept their most creative work and had the paintings framed. They were proudly on display in our home and I now have these hanging in my condominium. When they were a little older, I also encouraged the children to play mathematical games and to learn their times table, we attempted reading and they learned to print the letters of the alphabet. We had many children's books with story time every day. They listened to music and we sang songs.

William has a peanut allergy and so we were given an EpiPen in case of an emergency if he came in contact with any peanuts while in our care. Blair loved peanut butter but we removed it along with any peanut-containing products from our home. Michael also was not allowed to bring anything from home with peanuts. I had to read all the labels on the food items to make sure it was safe for William to eat. We found chocolate the hardest of all as all children like this but most chocolate bars, cookies and other deserts which may contain or are made in a facility which is not nut-free. This was our greatest worry but there were a few which were safe such as Aero Bars and Smarties which William could have as a treat.

НИВНИТЕ ДЕЧИЊА - НАШИТЕ САКАНИ ВНУЧИЊА

Следејќи ја филозофијата на мојот татко дека нашите деца и внуци се нашето најголемо животно богатство, Блер и јас го почнавме нашето патување наречено чување на нашите внуци.

Неколку години Мајкл беше најстариот и единствениот внук и така, ние почнавме како пионери со него и станавме посполнети како дедо и баба како што во нашето семејство пристигнуваше секој нов член.

Дури и пред да ја започнеме нашата редовна работа на водење грижа за Мајкл, кога моите родители го чуваа него, Мајкл, Блер обично секое утро одеше и го земеше Мајкл од неговиот дом во Пикеринг и го носеше во нашата кука. Јас ќе го преслечев, ќе го облечев, ќе му го дадев неговото шишенце и потоа ќе го однесев дома кај моите родители пред да одам на работа. Мајкл често остануваше на спиење, бидејќи Дена работеше во смени, вклучително вечерни и ноќни смени, како и многу викенди, така што едниот родител одеше на работа пред другиот да успее да се врати дома.

Кога Мајкл наполни две години, секое утро Блер застануваше во МекДоналдс каде што му купуваше млеко и колач со боровинки. Нам тоа ни беше интересно, бидејќи иако Мајкл не јадеше боровинки, тој секогаш бараше колач со боровинки, ги вадеше боровинките и му ги даваше на дедо Блер. Блер продолжи со тој обичај да го зема Мајкл и со традицијата да купува колачи во МекДоналдс.

Ние преуредивме една од собите во соба за играње, со детска маса и мали столчиња каде што тој сликаше со прсти, правеше уметнички дела, имаше обичај да игра со тесто и други игри. Секој ден ние имавме време за ужинка со јаболка, сирење и солени.

Јас купив компјутер на кој што снимивме некои образовни програми како што се Душко

Долгоушко, Математика, Правопис, забавни програми за учење кои што Мајкл ги совлада многу брзо. Исто така имаше неколку телевизиски програми. Јас најдов место каде што можев да ги искористам моите учителски вештини.

Како што тој растеше, јас понекогаш наутро го носев во Општинскиот центар во Скарборо каде што имаше Детска програма кога родителите и бабите и дедовците ги носеа своите деца. Имаше различни места каде што децата можеа да си играат, некои со коцки за градење, имаше простор за возење велосипеди, простор за занаети, за игри со табли и за пеење. Имаше организирани излети до Онтарио Плејс, до зоолошката градина во Бауманвил и многу други. Таму тој можеше да се дружи со другите деца.

А сега беа двајца, бидејќи ние, исто така, се грижевме и за Вилијам, а Мајкл можеше повеќе да се забавува, бидејќи имаше братучед со кој што можеше да си игра. Тие уживаа да сликаат со прсти, а јас ги зачував нивните најкреативни дела и истите ги вравив. Тие беа горди што сликите беа изложени во нашиот дом, а јас сèуште ги имам горе на спратот. Кога малку пораснаа, јас исто така ги поттикнував децата да играат математички игри и да ги научат нивните распореди на часови. Ние се обидувавме да читаме и тие научија да ги пишуваат буквите од азбуката. Имавме многу книги за деца и секој ден определено време за читање. Тие слушаа музика и ние пеевме песнички.

Вилијам имаше алергија на кикирики и затоа ни дадоа Епипен во случај на потреба ако тој дојдеше во контакт со кикирики додека беше кај нас. Блер обожаваше путер од кикирики, но ние дома го тргнавме путерот како и сите производи кои што содржеа кикирики. На Мајкл исто така му беше забрането од дома да носи нешто што содржеше кикирики. Јас морав да ги читам сите етикети на прехранбените производи за

We took the boys to the cottage on the weekends when their parents worked. We had a swing and slide set that they enjoyed as well as a large castle with a slide. Blair took them to the beach where they built sand castles, played with a frisby and football, and waded in the water. We took them to a farm with chickens and a petting zoo where they were able to feed the animals. They helped with strawberry and raspberry picking after which they got to enjoy my strawberry jam and raspberry sour cream pie and which the whole family love.

In the fall of 1996, at the age of 3 1/2 Michael began to go half days to the Blaisdale Montessori School, a private school where children are taught the basis for life-long learning skills including independence, ability to concentrate, self respect, socializing and the ability to get along with others. Often when I picked him up at noon, my Mother would come with me and we went for lunch at the Swiss Chalet Restaurant which was my Mother's favourite. Michael always had chicken fingers and French fries and looked forward to choosing a treat from the Treasure Chest which the restaurant offered to children at the end of the meal. For the next few years Michael attended this school on a full-time basis, having his lunch with the other students. The students all took turns taking fruit to school and took part in the preparation of the fruit, for example peeling and cutting up apples for snack time.

Several weeks after my Mom passed away in May 1998, Tommy (Thomas Blair) arrived and the following year 1999, several months after my Dad passed away, Andrew was born. By February 2000, we were looking after 4 Grandsons, two in diapers. As Michael began Grade 1, Blair and I began going to Dena's house in Pickering to look after the two boys, Michael and Andrew. I stayed at home on those days that Suzanne brought William and Tommy for babysitting. As Suzanne had a 12 hour shift, on those days, they were at our house for breakfast, lunch and dinner, a very long day work day for all of us.

Each spring and summer, in their younger years, William, Tommy and Aidan played on various soccer teams. Some weeks we took them to their practise but faithfully we took turns in attending their games. As many times each of the boys played on a different field in a different park on the same day, we helped by taking one of the boys to their game while their parents each took

one of the other boys to separate locations. In this way, we alternated our time each week so that we could see all the boys play.

Suzanne's boys, gradually one by one, began to study piano at the Beaches Conservatory of Music which they attended for many years. Often, as their parents worked shifts, we took them for their lessons. We were glad to be of assistance and felt very lucky to be involved in their lives. They were also fortunate to have their Mother, who had great musical skills help them with any difficult passages in their music. They became accomplished piano players but have not continued and only William has kept up with his piano playing. As we had a piano, we loved to hear them play when they were in our home. We also enjoyed attending their many piano recitals.

William was asked to perform for the students at school where he was well received with cheers when he played the most favourite which was the "Theme from Star Wars". William is gifted in music with a born ability, having perfect pitch, where he is able to hear a piece of music and not only play it immediately without music but is also able to write the music just by hearing it one time. William also writes music and seems to be especially interested in jazz and rock. He has also learned to play the guitar. As well, he also has a passion for history and plans to pursue studies in music and history at University.

William, Tommy and Aidan attended Macedonian School with teacher Blaga Dafovaska but were not able to continue as they were involved in sporting activities at the same time, such as hockey, football and Tae Kwon Do which they enjoyed more and chose over the language school. Tommy and Aidan now have their black belts in Tae Kwon Do.

The boys have remained interested and involved in their sports activities with William playing rugby and ball hockey, Tommy playing football and hockey and Aidan continuing to enjoy hockey as well as playing rugby on the school teams.

From late fall to the late spring, this was a busy family with all three boys playing hockey at different levels, each having a practise and a game, so they were out many nights during the week and on weekends. Many times we had the boys dressed in their hockey gear and ready at our front door for their parents to pick them up to take them directly to their game.

да бидам сигурна дека тие беа безбедни и дека Вилијам можеше да ги јаде. Ние сфативме дека најтешко беше со чоколадите бидејќи сите деца на негова возраст ги сакаат, а најмногу со чоколадните табли, колачите и другите десерти кои што можеа да содржат или да бидат направени во фабрика каде што се работи со кикирики. Тоа беше нашиот најголем проблем, но имаше само мал број слатки кои што беа безбедни за јадење, како што се Аеро Барови и Смартис во кои што Вилијам можеше да ужива.

Ние ги носевме момчињата во викендичката за време на викендите кога нивните родители беа на работа. Имавме комплет за нишање и лизгање во кои што тие уживаа, како и голем замок со тобоган. Блер ги носеше на плажа каде што тие градеа замоци од песок, играа со фризби и фудбал и газеа во водата. Ги носевме на една фарма со пилиња и во зоолошка градина со домашни миленичиња каде што тие можеа да ги хранат животните. Тие помагаа при берењето на јагоди и малини, а подоцна можеа да уживаат во мојот џем од јагоди и питата со малини која што сите во семејството ја обожаваа.

Во есента 1996 година, на возраст од 3 и пол години Мајкл почна половина од денот да го поминува во Блејсдеил Монтесори училиштето, приватно училиште каде што децата учат за основите на вештините за доживотно учење заедно со самостојност, способност за концентрација, самопочит, вештини на дружење и способност за согласување со другите. Често пати јас го земав на пладне, мојата мајка ќе дојдеше со мене и ние одевме на ручек во Свис Чалет ресторанот кој што и' беше омилен на мојата мајка. Мајкл секогаш порачуваше пилешки прсти и пржени компирчиња, и однапред се радуваше што ќе добие нешто од Ковчегот со богатство кој што ресторанот им го нудеше на децата на крајот на оброкот. Мајкл одеше во ова училиште уште неколку години на целодневна база, и ручаше со другите ученици. Сите ученици носеа овошје на училиште и учествуваа во подготовката на овошјето, на пример, во лупењето и сечењето на јаболката за ужинка.

Неколку недели откако почина мојата мајка во мај 1998 година, се роди Томи (Томас Блер), а следната 1999 година, неколку месеци откако почина мојот татко, се роди и Ендрју. До февруари 2000 година ние чувавме четири внуци, од кои двајца беа во пелени. Кога Мајкл се запиша во прво одделение, Блер и јас почнавме да

одиме во куќата на Дена во Пикеринг и да ги чуваме двете момчиња, Мајкл и Ендрју. Јас останував дома во деновите кога Сузана ги носеше Вилијам и Томи за чување. Бидејќи смената на Сузана траеше 12 часа, во тие денови тие беа кај нас дома на појадок, ручек и вечера, што беше многу долг ден со обврски за сите нас.

Секоја пролет и лето, додека беа помали, Вилијам, Томи и Ејдан играа за различни фудбалски тимови. Некои недели ние ги носевме на тренинзи, но искрено, ние се менувавме кога требаше да одиме на нивните натпревари. Бидејќи често пати секој од момчињата играа на различен терен во различен парк во текот на истиот ден, ние помагавме така што ќе однесеме едно од момчињата на неговиот натпревар, додека другите родители носеа по едно од другите момчиња на различните локации. На овој начин ние го менувавме нашиот распоред секоја недела така што можевме да ги гледаме сите момчиња како играат.

Момчињата на Сузана, еден по еден, почнаа да учат да свират на пијано на Бичис музичкиот конзерваториум којшто го посетуваа со години. Често пати, бидејќи нивните родители работеа во смени, ние ги носевме на часовите по пијано. Бевме среќни што можевме да помогнеме и да бидеме вклучени во нивните животи. Тие, исто така, имаа среќа што нивната мајка, која што поседуваше огромни музички вештини, можеше да им помогне со одредени тешки делови во нивната музика. Тие станаа пијанисти, но не продолжија, туку само Вилијам продолжи со свирење на пијано. Бидејќи ние имавме пијано, многу сакавме да ги слушаеме како свират кога беа дома кај нас. Ние исто така уживавме да присуствуваме на нивните бројни пијано рецитали.

Вилијам беше замолен да свири за учениците во училиштето и кога ја свиреше најомилената - „Тема од војна на ѕвездите“ тој наиде на одличен прием кај публиката проследен со аплаузи. Вилијам беше надарен за музика и имаше вродена способност, имаше совршен слух, така што тој беше во состојба кога ќе слушне едно музичко дело, не само веднаш да го отсвири, туку исто така и да ја забележи со ноти музиката само со едно слушање. Вилијам, исто така, пишува музика и се чини дека е особено заинтересиран за џез и рок. Тој, исто така, учеше да свири на гитара. Тој има страст и за историја и планира да студира музика и историја на Универзитетот.

Hockey also kept Blair and I busy as we attended as many games as possible to watch the boys play. Blair surprised everyone as he was usually a quiet, peaceful man but he always managed to find his “hockey voice” to cheer when they scored but also to yell when he thought that there had been an injustice done to our team.

As both Tommy and Aidan have a talent for art and design, they were enrolled in art classes where they learned about colours, technique and painting. They also worked with clay sculpturing and made many interesting pottery pieces. Tommy has created many lovely paintings and visual art work.

Tommy’s interest in design has continued to develop and while at Cardinal Newman High School, he designed and built a 15 inch bridge, made out of thin pieces of wood which was able to hold an incredible weight of 146 pounds and which was the strongest of all the other models constructed by his fellow students. Therefore, this unbelievable, small bridge, so strong, was put on display at his school for many weeks for all to admire.

Tommy was the only one from his grade to be chosen from his Tech Class to join several older, senior students and attend a Design and Building Competition, held at the University of Toronto where over 40 schools attended. They were given various materials to create a Rube-Goldberg machine which is an invention that is ridiculously over-complicated or over-engineered in order to perform a simple task. In this case the object was to be able to put out a lit candle. They completed this most interesting but difficult challenge and were able to come in the top 20 schools.

Tommy plans on applying to the Bachelor of Construction Technology Program at George Brown College.

Michael and Andrew both played soccer in their younger years and we often took them to their soccer practises when the parents were working and we rarely missed any of their games. Andrew did not continue but as Michael got older, he became enthusiastic and showed a real interest and enjoyment for soccer and went on to become one of the best soccer players on his team.

While in Public School, at the end of the school year, the Scarborough school students competed in athletics which were held at Birchmount Stadium. In his senior years, Michael was a speed runner and was chosen to participate in the relay races as third runner because of his speed. He also

qualified to run in the 200 metre race. He played on the Senior Soccer Team where they won the Scarborough championship in the 8th Grade.

He continued playing soccer while at Mowat Collegiate High School. In his final year of High School he played in the Striker position because of his speed and the team won the Scarborough Championship and then went on to become the Greater Toronto City champions. He also played on the High School volleyball team and this team was also successful and won the Greater Toronto Volleyball Championship. His school was proud of the teams, with two pennants and two new banners hanging in the school gymnasium.

For several years in the spring, he was able to travel with his High School soccer team to Myrtle Beach in Florida where they played in a tournament with other Canadian and American teams. The Girls’ soccer team also went and so this was also a mini vacation and social gathering.

He also played on various Scarborough Teams in the winter and summer months.

Michael also played for one season for the United Macedonian team which participated at the Annual Church Convocation when it was held in Toronto.

Michael went into the Electrical Apprenticeship program and received the Apprenticeship Award on his graduation from High School for his excellent attendance and diligence. He has excelled in his chosen career, that of an Electrician, following in the footsteps of his Father, Alex and his Uncle, Cico Mike Dimovski. Upon completion of his apprenticeship and College studies, where he achieved First Class Honours, he received his Electrical Diploma and License in December 2014.

Andrew has also enrolled in an Electrical Apprenticeship Program through his school and will join the rest of the family members in this trade.

Michael, Andrew and Max, also began attending Tae Kwon Do classes but only Andrew and Max remained interested in this training. Andrew has continued with his Tae Kwon Do and has achieved black belt status. He continues with his training and is also working as an assistant instructor with the younger students. He is highly motivated in his participation of this sport and has competed both locally and nationally, winning many trophies ranging from 1st to 3rd place.

He also played on the High School rugby team.

Вилијам, Томи и Ејдан посетуваа македонско училиште кое што го водеше учителката Блага Дафовска, но не беа во состојба да продолжат затоа во истото време тие беа ангажирани во спортски активности, како што се хокеј, фудбал и теквондо во кои што тие повеќе уживаа и им дадоа предност во однос на јазичното училиште. Томи и Ејдан сега имаат црни појаси по теквондо.

Момчињата останаа заинтересирани за, и вклучени во нивните спортски активности, при што Вилијам играше рагби и хокеј на трева, Томи играше фудбал и хокеј, додека Ејдан продолжи да ужива во хокејот, но играше и рагби за училишните тимови.

Од доцна есен до доцна пролет семејството беше многу ангажирано, бидејќи сите три момчиња играа хокеј на различни нивоа, секој од нив имаше тренинг и натпревар, така што во текот на неделата и во викендите тие многу ноќи беа отсутни. Многупати момчињата беа облечени во нивната хокеарска опрема и подготвени чекаа на нашата влезна врата за нивните родители да ги земат и директно да ги однесат на нивниот натпревар.

Хокејот, исто така, ни одземаше време на Блер и мене, бидејќи секогаш кога можевме ние присуствувавме на сите натпревари за да ги гледаме момчињата како играат. Блер ги изненадуваше сите бидејќи обично тој беше молчелив, мирен човек, но секогаш успеваше да го пушти неговиот „хокејски глас“ за да навива кога даваа гол, но исто така и да вика кога сметаше дека му беше нанесена неправда на нашиот тим.

Бидејќи и Томи и Ејдан имаат талент за уметност и дизајн, тие беа запишани на часови по уметност каде што учеа за боите, техниката и сликањето. Тие, исто така, работеа скулптури со глина и правеа многу интересни грнчарски предмети. Томи направи голем број убави слики и визуелни уметнички дела.

Интересот на Томи за дизајнот продолжи да се развива и додека одеше во средното училиште Кардинал Њумен тој дизајнираше и изгради мост од 38 цм, изработен од тенки парчиња дрво, кој што можеше да издржи неверојатна тежина од 66 кг и кој што беше најјак од сите други модели кои што ги направија неговите соученици. Затоа, овој неверојатен, мал а толку јак мост, беше изложен во неговото училиште неколку недели за да може сите да му се восхитуваат.

Томи беше единствениот од неговите соученици во одделението кој што беше избран од неговиот Технички клас да им се придружи на неколкумина постари ученици и да учествува во Натпреварот по дизајн и градежништво, одржан на Универзитетот во Торонто, каде што учествуваа повеќе од 40 училишта. Ним им беа дадени разни материјали за да направат Руб-Голдбергова машина која што претставува изум кој што е смешно премногу комплициран или има премногу непотребни делови со цел да се изведе едноставна задача. Во овој случај задачата беше да се изгаси запалена свеќа. Тие го направија овој најинтересен, но тежок предизвик и успеаја да се пласираат меѓу врвните 20 училишта.

Томи планира да аплицира на програмата за градежна технологија на Џорџ Браун Колеџот.

И Мајкл и Ендрју кога беа мали играа фудбал и ние често ги носевме на нивните фудбалски тренинзи кога нивните родители работеа и ретко кога испуштавме некој од нивните натпревари. Ендрју не продолжи, но кога Мајкл порасна, тој беше сè поодушевен и покажуваша вистински интерес и страст кон фудбалот и стаса до тоа да биде еден од најдобрите фудбалски играчи во неговиот тим.

Додека одеше во јавното училиште, на крајот на училишната година, учениците во училиштето во Скарборо учествуваа на атлетски натпревар кој што се одржа на Брчмонт Стадионот. Кога Мајкл беше во повисоките класови, тој беше спринтер и беше избран да учествува во штафетните трки како трет тркач заради неговата брзина. Тој, исто така, се квалификуваше да трча во трката на 200 метри. Кога беше 8-мо одделение тој играше за сениорскиот фудбалски тим кога тие победија на шампионатот во Скарборо.

Тој продолжи да игра фудбал додека учеше во средното училиште Mowat Collegiate. Кога беше во последната година од средното училиште тој играше на позицијата напаѓач заради неговата брзина и тимот победи на Шампионатот во Скарборо кој што потоа стана шампион на Торонто. Тој, исто така, играше за средношколскиот одбојкарски тим и овој тим исто така постигнуваше успеси и победи на Шампионатот во одбојка кој што се одржа во Торонто. Неговото училиште се гордееше со тимовите, со двете први места и двете нови знаменца кои што се вееја во спортската сала во училиштето.

MEMORIES

Max, who is the youngest Grandson, even from a young age has had a natural athletic ability and is highly competitive. He was one of the best players and leading scorer on his soccer team. However, he has a passion for basketball and is an outstanding player. He has also travelled and played in tournaments outside the city, some in New York State. He continues to be leading scorers while being one of the youngest and possibly one of the smallest players. He has attended many training camps, including one with the Toronto Raptors. Our hopes run high for this young athlete.

Max also goes to Tae Kwon Do and here also he is in top form and one of the best in his age group. He has competed both locally and nationally where he has won many competitions with multiple first place trophies. He has shown great skill, especially in sparring.

We were able to attend to see Andrew's and Max's performances and were most impressed with their talent in this sport which also involves much discipline and concentration.

I feel that Blair and I, as their Dedo and Baba, with dedication and great love in our hearts, made ourselves available and were a positive

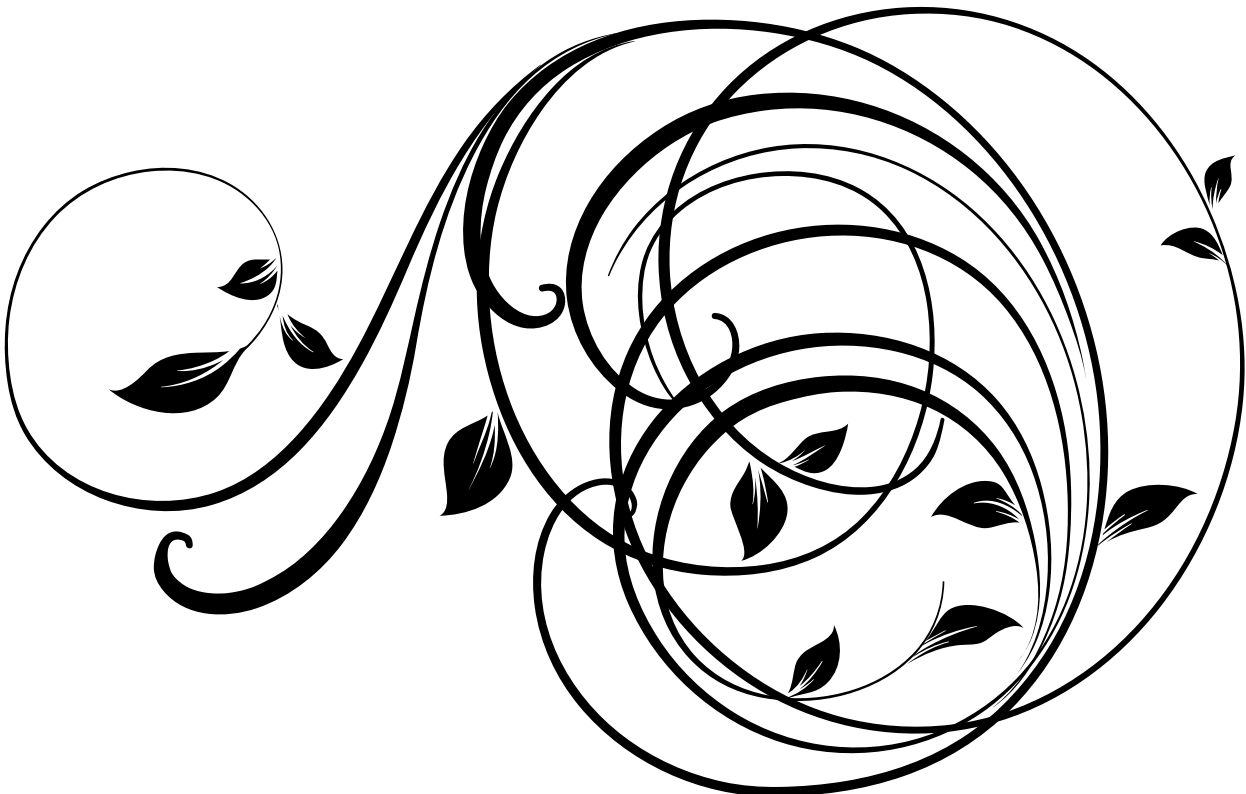
factor in their lives. We gave the boys (Max went to Daycare) the best care possible when it was required; as babies, as children, as young teenagers. We had fun, we had joy, there was laughter, there were tears but those were definitely the best years.

We did this from our hearts and although I know that our services are no longer required and that our role in looking after them has long passed, I feel confident and glad that we played a role in their upbringing and we can proudly take some of the credit for the wonderful young men which they have become.

I am equally proud of all of my boys as I am sure that Blair would share this sentiment. We worked as a team and without Blair it would just not have been possible to care for five energetic boys.

As we all know, every child is unique and this is so true of our six Grandsons, each with a different personality and all displaying a variety of interests but I know that they all have ability and determination.

In Canada there is opportunity for all to be whatever they chose and with effort and motivation they are sure to succeed in whatever they chose.

По неколку години, во пролетта тој можеше да патува со неговиот средношколски фудбалски тим во Миртл Бич на Флорида каде што тие учествуваа на турнир со други канадски и американски тимови. Женскиот фудбалски тим, исто така, се натпреваруваше, така што тоа ведно претставуваше и мини одмор и можност за дружење.

Тој исто така играше за разни тимови на Скраборо во зимските и летните месеци.

Мајкл, исто така, играше една сезона за тимот на Обединетите Македонци кој што учествуваше на Годишниот Црковно-народен собир кога тој се одржа во Торонто.

Мајкл се запиша на програмата за изучување на електричарскиот занает и доби награда на неговата матура од средно училиште за неговата одлична посветеност и марливост. Тој се истакнуваше во кариерата што ја одбра, односно како електричар, следејќи ги стапките на неговиот татко, Алекс и неговиот вујко, Чичо Мајк Димовски. По завршувањето на праксата и студиите на колеџ, каде што доби почести од прва класа, тој доби диплома и лиценца за електричар во декември 2014 година.

Ендрју исто така се запиша на програмата за изучување на електричарскиот занает преку неговото училиште и им се придружи на останатите членови од семејството во овој занает.

Мајкл, Ендрју и Макс исто така почнаа да посетуваат часови по теквондо, но само Ендрју и Макс останаа заинтересирани за овие тренинзи. Ендрју продолжи со тренингот по теквондо и се здоби со црн појас. Тој продолжи со тренинзите и исто така работеше како помошник инструктор со помладите ученици. Тој е многу мотивиран да учествува во овој спорт и се има натпреварувано и на локално и на национално ниво, собирајќи многу награди кои што се рангираат од 1-во до 3-то место.

Тој исто така играше за рагби тимот на Средното училиште.

Макс кој што е најмалиот внук, уште од мали нозе имаше вродена способност за атлетика и висок натпреварувачки дух. Тој беше еден од најдобрите играчи и најдобар голгетер во неговиот фудбалски тим. Но, тој имаше страст и за кошарка и е извонреден играч. Тој исто така патуваше и играше на турнири надвор од градот, понекогаш и во државата Њујорк. Тој и понатаму е фудбалер со најголем број дадени

голови, а во исто време е и еден од најмладите и веројатно еден од најмалите играчи. Тој престојуваше во голем број кампови за тренирање, вклучително и во оној на Торонто Рапторс. Имавме големи надежи за овој млад спортист.

Макс, исто така, оди на тренинзи по теквондо и е исто така во топ форма и еден од најдобрите во неговата возрасна група. Тој се натпреваруваше и на локално и на државно ниво каде што победи на бројни натпревари и освои повеќе награди за прво место. Тој покажуваше голема вештина, особено во спарингување.

Ние имавме можност да одиме и да ги видиме успехите и на Ендрју и на Макс и бевме најимпресионирани од нивниот талент за овој спорт за што се потребни голема дисциплина и концентрација.

Јас мислам дека Блер и јас, како нивни дедо и баба, со посветеност и огромна љубов во нашите срца се ставивме на нивно располагање и бевме позитивен фактор во нивните животи. Ние им ја овозможивме на момчињата (со исклучок на Макс) најдобрата возможна нега кога имаше потреба од тоа; кога беа бебиња, деца, млади тинејџери. Ние се забавувавме, се радувавме, имаше смеа, имаше и солзи, но дефинитивно тоа беа најдобрите години.

Ние го правевме тоа од дното на нашите срца и иако јас знам дека нашите услуги повеќе не им се потребни и дека нашата улога во грижата за нив одамна помина, јас чувствувам самоувереност и среќна сум што одигравме улога во нивното воспитување и ние со гордост можеме да кажеме дека имаме одредени заслуги во тоа што тоа станаа извонредни млади луѓе.

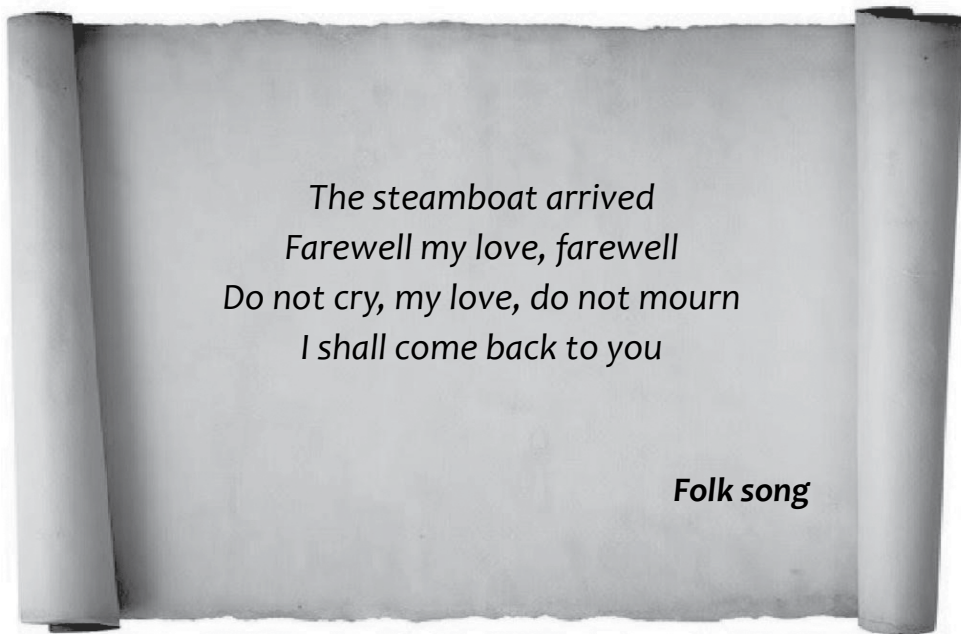
Јас сум подеднакво горда на сите мои момчиња и сигурна сум дека и Блер би го споделил истото чувство. Ние работевме како тим и без Блер немаше едноставно да биде можно да се води грижа за петте енергични момчиња.

Како што сите ние знаеме, секое дете е уникатно и тоа важи и за сите наши шест внуци, од кои секој има различен карактер и сите покажуваат голем број разновидни интереси, но знам дека сите тие поседуваат способност и одлучност.

Во Канада постојат можности за сите да станат она што сакаат и со напор и мотивација тие може да бидат сигурни дека ќе успеат во она што ќе го одберат.

PART
VIII

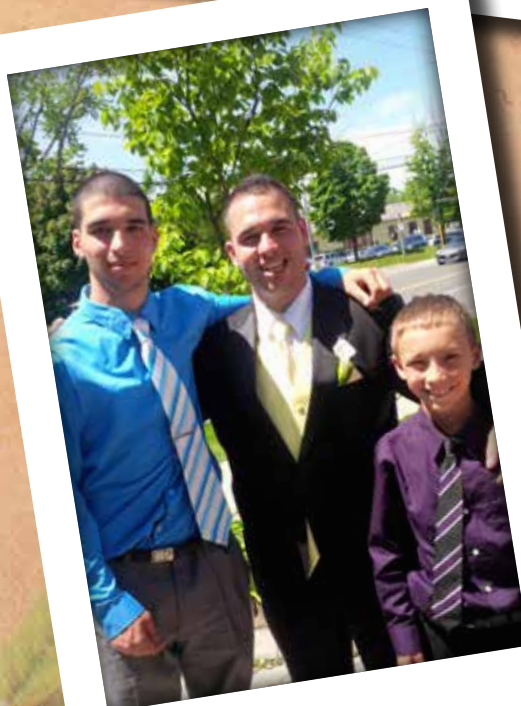
MY POETRY ACHIEVEMENTS

MY POETRY IN ENGLISH

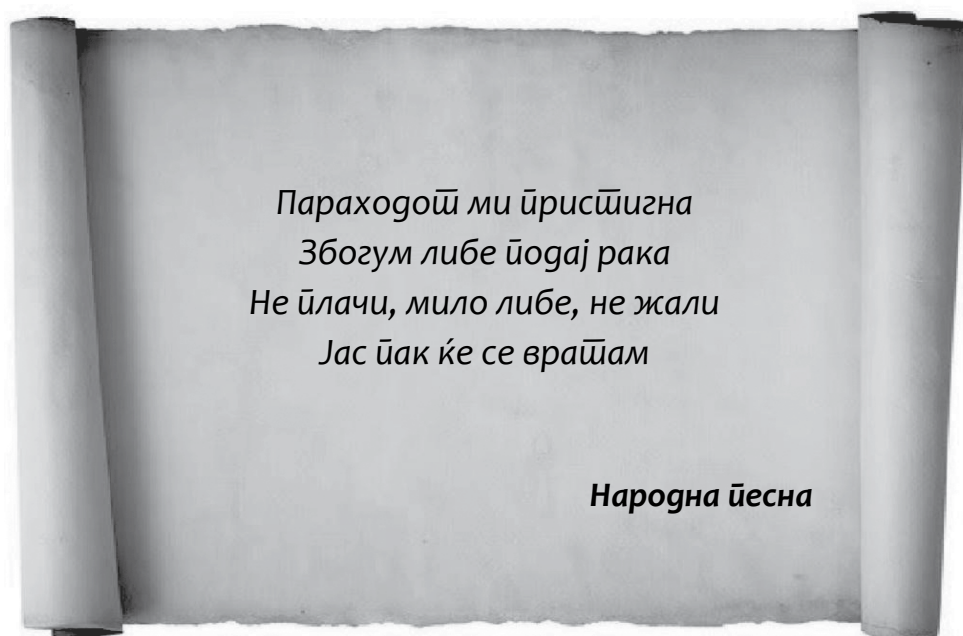
MY POETRY IN MACEDONIAN

ДЕЛ
VIII

МОИТЕ ПОЕТСКИ ОСТВАРУВАЊА

Параходоџ ми љрисџиџна
Збогум либе љодај рака
Не љлачи, мило либе, не жали
Јас љак ќе се враџам

Народна љесна

**МОЈАТА ПОЕЗИЈА НА АНГЛИСКИ ЈАЗИК
МОЈАТА ПОЕЗИЈА НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК**

MY POETRY IN ENGLISH

As I was not privileged to be able to attend school in Macedonia, my Macedonian vocabulary is limited but I have attempted to write to the best of my ability and it comes from the heart.

My writing is based on my philosophy “What I believe in my heart and my faith in God: to live life with humility, love and with a great respect for mankind and life itself.

TO MY SIX LOVES

Michael:

Well Michael, you are now a driver!
Please tell us, how does it feel,
Taking command behind the wheel
And in the moment you want to pass,
Lay off the pedal, use your bottled up gas (toot, toot),
We congratulate you and Adam, the best of companions
Great in soccer, Scarborough Blizzard Champions
Remember, it is great to be cool,
But it is more important to do well in school.

Andrew:

You have an infectious smile on your face,
We know that at school you are an ace,
You are fun, gregarious, always giggling
Wilber, the worm, keeps you wiggling.
You have sprouted long legs that set your pace,
They are sure to be handy when you run in a race.
You're like Dedo, a klutz and forgetful at times
I had to put this in just so it rhymes.
You're sandwiched between Michael and Max
Remember, always keep smiling, learn to relax

Max:

Little Max, our youngest star,
Spry, determined, you love sports,
If you don't win you get out of sorts,
A true athlete -you love football, basketball, soccer,
The MVP player - and the number one scorer,
You tease, say you are someone else - why josh?
You are the best, better than number 4, Chris Bosh,
You are clever and smart, you are supreme
Remember, calm down,
And only shout for ice-cream

William:

You have grown into a handsome young man.
Your fingers fly on the piano keys,
You strum the guitar with dexterous ease,
You run races, play ice hockey - oh how time flies!
You think, you wonder, you analyze.
You dazzle all with your soft dreamy eyes,
Always remember to be gentle and wise.

Tommy:

Our cherub, a true artist, gifted indeed.
An athlete, in football and hockey,
Wow you have speed!
Being Tommy-in-the-Middle is not always easy,
With your mischievous smile, you get plenty of teasing.
Piano, guitar, we wish to hear more,
All your endeavours deserve a ten plus score.
Keep your head up high and always smile,
Remember, work hard, always go that extra mile.

Aidan:

Our little Aidan, with sparkling eyes,
Mischievous, daring, full of surprise.
You tease, play games, you're a great joker,
You love to dress-up and make believe,
What an expression, what tales you can weave.
You make us laugh and feel happy - our little clown!
Always keep smiling, be happy and never frown,
Remember, be grateful for what you have,
Always be glad and never be sad.

With Love, Baba Donna

The poem was published in the book "Nostalgichni izvici" (2002) pp 188

MEMORIES

TO MY GRANDSON MICHAEL

I gazed upon your tiny face
Look so determined, grim and bold
Your fists clenched in self-defense
Thus, your life on earth began to unfold

Gently I began to care for you
I cradled you with love and joy
I begged God's blessing to shine on you
For you were my special little boy

My heart was glad when I saw your first tooth
I laughed and clapped when you took a step
I will forever remember your very first word
You were carefree, so happy, soared like a bird

We were happy, danced, sang nursery rhymes
Played games, went to zoos, had many good times
Read stories, learned letters, attempted art
We did puzzles, numbers, shared the dreams in our heart

On your first day at school, your hand trembled in mine
I wiped the tears from your eyes when life was not fine
Time passed quickly and now you have grown
Love and wisdom beyond your young years you have shown

Your skills are many, your talents amazing
Be it computers, puzzles, electronics, star gazing
You're an ace at soccer, a leader, a champ
Play volleyball, basketball, attend golf camp

You swim, ice skate and love to dance rap
Whatever the sport you are there like a "snap"
You are fearless and daring with your skateboarding skills
Oh, how you roller blade down those hills

I am proud of you always, in whatever you do
This bond shall not waiver between me and you
Always be honest, kind and true in your way
Surely God will reward you each passing day.

The poem was published in „*Literaturna misla*” (2006) pp.54 and “*Nezaboraveni*” (2007) pp.65

SOLITUDE

If only but for a brief moment
I could unburden my plight
I would sprout wings and
Soar in to nebulous flight.

Deep within is a rock
Replacing the beat of my heart
Ripping, tearing my soul and
Shredding it apart

If someone almighty is watching
Take pity and give me release
Be it life or death, I accept
In desperation, I pray for peace

I HAVE A DREAM

I know you are gone, but I still love you
Always thinking of you
I dream of you, I dream of you
My one and only one

I knew that there was no forever
The day would come for us to part
But you will stay and leave me never
For you are the beat of my heart

I wish we had just one brief moment
So I could gently touch you
Lord, make my dream come true
My angel I will always love you

PETALS OF LOVE

Once when it was early spring
A bud of love began to bloom
Exuding bliss, banishing gloom
Precious petals touched with dew

That radiant eyes with joy to view.
Created by someone up above
To teach us gentleness, beauty and love
Each velvet scroll a script contains

Foretelling the destiny that remains for us
Each petal formed so perfectly
Disclosing what is meant to be
If only we could decipher the script

The poem was published in the book "*The Sands of Time*" 1997

МОЈАТА ПОЕЗИЈА НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Бидејќи не бев привилегирана да имам можност да одам на училиште во Македонија, мојот македонски речник е ограничен, но се обидов да пишувам најдобро што можам и тоа доаѓа од моето срце.

Мојата поезија се темели на мојата филозофија „Она во што верувам во срцето е мојата верба во Бога: да се живее живот со смирение, љубов и со голема почит кон човештвото и самиот живот“.

ЖИВОТНИОТ ПАТ НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ

Мајко, ти не беше машка рожба
И така како бебе беше потфрлена
Како дете беше немилувана.

Сестра ти Гуца, најстарата,
Со џвакано лепче те ранеше
Од сите тебе те бранеше.

На школо отиде само две зими
Сама три јазици научи
Многу интересни приказни ти знаеше
На твоите внучиња им ги кажуваше
Со мака ти порасна, ти стана мома убава.
Рубата сама си ја навезе.

Татко беше дете многу измачено
Колку камења да извади од реката
Во денот му беше порачано
Куќата се изгради, ама сè ми се заборави
Сите таму што останаа
Името не ти го мислат
Ти се заборави маката
Како седумгодишно детенце
Цела ноќ ти седеше
Далеку од селото, бостанот го чуваше
Одеше со магаре на дрва
И таму ја сретна мечката
Само магарето го изела
Среќата ти била голема.

Мајко, ти се мажи во куќа богата
Си зеде момче домаќинче
Ама свекорот голем пијаница
На лето за работа ве бараше
А во зима на мразој ве бркаше
По туѓи куќи се баравте.
Ваши пари си немавте
Ти аргатка дење одеше
На ламба кошули везеше
Две машки деца ти се родија и
По туѓи куќи ти умреа

Тој пусти касмет заслепе
Без спокојство ве остави.
Напуштивте село Неволјани
Да одите во туѓи држави

Најпрвин се преселивте во градот
Софија и Костинброх
Кога бомбите тамо паѓаа
Друго машко дете ти загина

Се преселивте преку граница
Во мојот роден крај, моја Битола.
Кога војник ти замина
Со Титан горе во планина
Да ја чуваш Македонија

И таму ти се родија, девојче и две мили дечиња
Тука повесело си помина, имаше многу пријатели
И многу селани ги пречека во одајчето во Битола.
Дедо од сè многу те сакаше
И ти ја кажа судбината

Дојде повик Егејци да се качуваат
На татко молбата не му ја прифатија
Мајка реши да ги подари децата
Татко не дозволи да се раздели фамилијата.

Во зимно време ве кренаа
Во вагони ве ставија
Студени и без светлина
Ве занесоа во Крушевице
На граница, во Војводина
Две дечиња во рацете,
Девојчето те држи за фустанот
Ветар и фуртуни дуваше
Долга зима идеше.
Без никој свој, без роднина
Десетмесечни близначиња
Во еден ден ги занесе
Таму ги оставивте во пуста
Туѓа држава.

MEMORIES

Татко, маж, не се расплака
Но на срце болка му остана
За тие малечки дечиња, невини
Што загинаа.

Разболени си заминавте
Во Земун, Србија, отидовте
И добри планови кроевте.
Во Америка да имигрирате.

Со еден куфер во рацете,
Во логорот се најдовте
Со јаже и ќебе се градевте
Од гриони и душмани се пазевте.
Господ златен што гледаше,
Грев му падна и се расплака.
Дозволи касметот да се измени
И животот да ви го промени.

Стигнавте во Канада, ваша нова татковина
И тука снегот е бел и фаќа силна зима.
Тревата е зелена, народот е ист
Ама како ќе се научи јазикот
Татко се замисли.

Највесело тука си поминавте
Стари пријатели си видовте
И многу нови си сковавте.
Мили роднини си ги прегрнавте
И со ваши мили внучиња
Господ ви даде и правнучиња
Господ пак бил голем -
Вашите незаборавни дечиња
Живеат со вашите златни пет правнучиња.

Секој ден на Бога се молам, да ми даде сила
Да живеам со храброст, секогаш надеж и љубов
Како вас, татко мој и мајко мила.

Песната е објавена во стихозбирките „Корени“ (2003) сѐр. 115
и „Носѝалгични воздишки“ (2012) сѐр.181

ДЕДО АНГЕЛ

Се појави на вратата, мал човек со долга брада
Зима голема, момчето тешко разболено
Дозволи ми да влезе, ќерко, малку да се стопла
Тој не ѝ беше познат, ама со погледот
Морници ѝ поминаа низ мршата

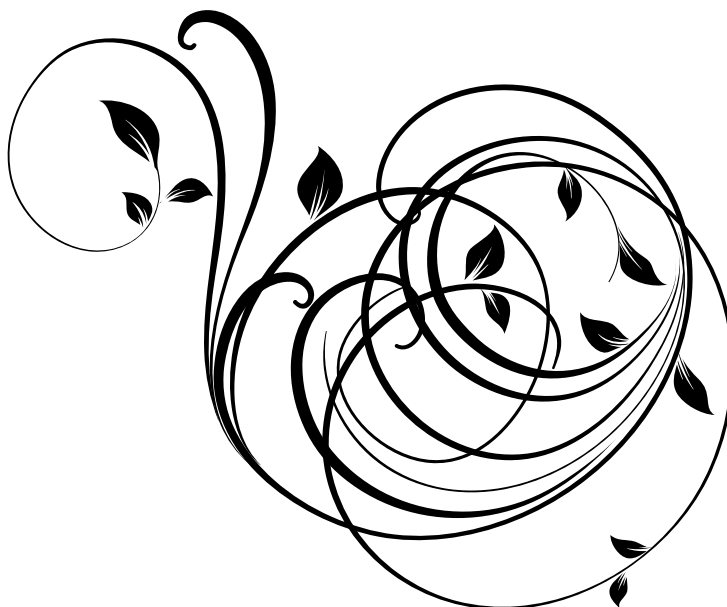
Дома го покани да влезе
Но само му рече - благодарам
Момчето ќе ти оздрави, ти гајле не бери
Секогаш, ќерко, сум со тебе
Цел живот во него веруваше

Кога имаше потреба тој се појавуваше
Му даваше надеж и секогаш ѝ помагаше
Таа многу нас нè чудеше
Ни кажуваше што ќе стане предвреме
Последно дома дојде и рече

До сега, ќерко, ти помагав,
Ама сега повеќе не можам
Времето ти дојде на долг пат да заминеш
Си ја запали иконата во петокот, си се прекрсти

Си легна малку да се одмори
Си заспа и не се разбуди
Со ангелот си замина
Само спомени и љубов ни остави.

Песната е објавена во стихозбирката „Литературна мисла“ (2006) сѐр.53

СПОМЕН

Те повика народ македонски
Те повика светата земја македонска
Да ја чуваш, да ја браниш
Од клети душмани крвопијци.

Си остави и најмили
Дечиња, златни наши,
Мене невеста млада,
Роднини и пријатели.

Не берете гајле за мене,
Бргу ќе се вратам,
Силни сме Македонци
Победата е в рака.

За Господ да Ве благослови
В црква си одев,
Свеќи палев,
Се крстев, се молев, се молев.

Амер ми стигна нема да се вратиш
Бликнаа солзи, им нема крај.
Сирачиња, без татко осамени
И вдовица црна, нè остави.

Ти, незаборавен херој македонски,
Крв пролеа, живот даде
По ѕвезди ќе си баран
Вечно ќе си љубен.

Песната е објавена во стихозбирката „Носџалгични воздишки“ (2012) сѝр.185

КИЛИМЧИЊА

За Деновите на македонската култура
Беа донесени шарени килимчиња

Ги видов обесени во галеријата
Од сите краишта на Македонија
Различни и многу шарени
Нежно со коприни изработени
Во разни бои нацртани
Со голем мерак размислени
Со златни раце ткаени
Вредни раце македонски.

Се развива во паметот стара слика
Од македонските убави обичаи.

На бело коњче качена
Коњче со шарено килимче
Млада насмеана невеста
Со злато и цвеќе наоружана
До неа седнато момчето
Двајцата во очи се гледаат
Искри од љубов до небото стигнуваат
Весел вечен живот си ветуваат.

Обичаи стари, македонски
Убави и никогаш незаборавени.

Песната е објавена во стихозбирката „Литературна мисла“ (2006) сѐр.55

MEMORIES

НЕВЕРЕН ЖИВОТ

Животот не е верен, ниту вистински
Се живее со голема тага и болка
Само в магла нема повеќе светлина
И неверувам во иднина

Душата ми е немирна, без спокој
Ако, пак се мачам овде да седам
Веселба да гледам, радост да вратам
Оро да играм, песни да пеам

Но, животот е како мека коприна
Низ прсти се лизга, тежко се држи
Со сите сили трчам да го фатам. Да го зграпчам
Ангел ми дошол, неможам да го фатам

Очите се зарворени, не гледаат
Срцето камен станало
Само душата весело лета. Лета високо
Се радува - дома кај Господа се оди

НЕЗАБОРАВЕН ХЕРОЈ

Мило мое чедо,
Оти си толку натажено?
Тука седиш со телото,
Но, душата ти гледа кон небото.

Мило мое чедо,
Солзи ти капат по лицето бело,
Течат твоите неискжани болки
Што лежат во тебе длабоко.

Мило мое чедо,
Твоето малечко срце било скршено,
Лежи во тебе распарчено
И никогаш не се поправа.

Мило мое чедо,
Не жали толку за татко ти,
Тој јунак храбро загина
За одбрана на Македонија.

Мило мое чедо,
Тој ќе живее вечно во сите нас,
Само крени ја главата високо
Ќе го видиш како ангел на небото.

Песната е објавена во стихозбирките „Незаборавени“ (2007) сѝр.64
и „Носѝалгични воздишки“ (2012) сѝр.185

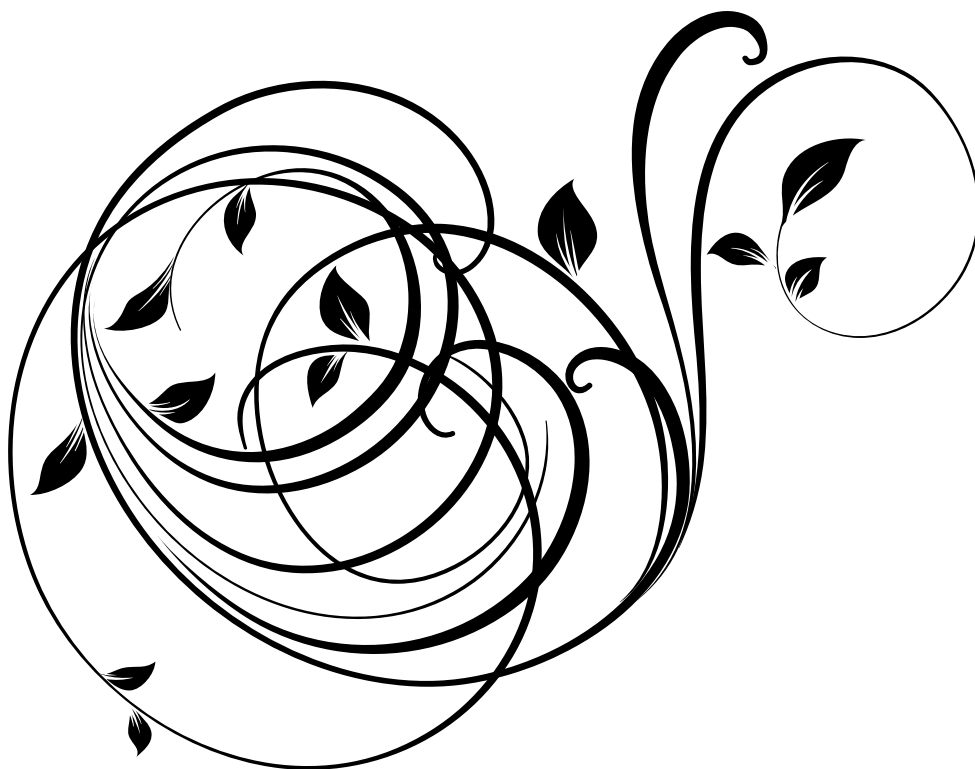
МИСЛА

Те барам во небото
Те барам на земјата
Те барам по дома
Кај отиде -
Оти нигде те нема.

Те барам во душата
Те барам во срцето
Те барам со отворени раце
Те видов, ама во магла ми загина.

Во тебе си верувам
Во тебе се молам
Во твоите траги се трудам да одам
Многу помош од тебе на сите ни треба
Боже мој, пријави се -
Душа да стоплиш, срце да смириш.

Песната е објавена во стихозбирките „Литературна мисла“ (2006) сѐр.53,
„Незаборавени“ (2007) сѐр.66 и „Носталгични воздишки“ (2012) сѐр.187

**PART
IX**

APPENDIX

*The fight of the Macedonians
Is a striving for freedom
by a nation that is evidently
Established and aware of itself*

Edward Boyle

British public figure and politician

**OTHER ACTIVITIES
TRAVEL HISTORY**

ДЕЛ
IX

ДОДАТОК

„Борбата на Македонците
Претставува стремеж
Кон слобода на еден јасно
Оформен и свесен народ“

Едвард Боил

англиски историчар и државник

ДРУГИ АКТИВНОСТИ
ИСТОРИЈА НА ПАТУВАЊАТА

OTHER ACTIVITIES

MACEDONIAN CHILDREN RELIEF FUND

In 2002 I was invited by Nada Stojcevska to become a Member and to be the Treasurer for the MCRF, a position which I gladly accepted. I held this position until 2010 when I became President. I have remained an active member of this wonderful humanitarian organization.

*INVITED SPEAKER AT THE UNITED
MACEDONIAN DIASPORA (UMD)
GLOBAL CONFERENCE,
TORONTO, June 3-6, 2010*

Good afternoon ladies and gentlemen, my Name is Donna Scotland and I am the current President of the Macedonian Children Relief Fund.

I would like to thank the United Macedonian DIASPORA for the great honour in making us a part of this Convention and for the privilege to acquaint, all of you, with the Macedonian Children Relief Fund, a Humanitarian Charitable Organization that assists needy and orphaned children in Macedonia and donates to numerous Charitable Foundations in Canada.

The Macedonian Children Relief Fund was founded, in March 2002, by caring people with very big hearts. The aim of this Fund was to give some financial assistance to orphaned children whose fathers were killed in 2001 during the war in Macedonia. A gift of money was sent to the mother for each child, as moral and financial support to make them aware that they were not alone in their grief and that someone else cared. The mothers could use this money to help their drastic situation. This great humanitarian idea became a reality through the hard work and dedication of Dragica Dimovska, the first President, Nada Stojcevska, Vice-President and Mira Staceska,

Secretary. Dragica remained as President for seven years and has been the corner stone of this Organization to date!

The names of the orphaned children and their mothers who have received and will receive assistance are being provided by the Consulate General of Macedonia in Toronto. the first one being Mr. Stefan Nikolovski. We would like to take this opportunity to thank them for their interest, help and commitment to this worthy cause.

As the second year unfolded, more members joined to give strength to our cause. Sula German and Olga Bujos, sisters, from selo Nevoliany, were two members who became very enthusiastic in the MCRF. They were also orphans of war and relate to the pain and anguish of these young children. As this cause is so dear to their hearts, they have worked endlessly with great love and dedication.

As a Non-profit Organization, our main goal from the beginning was to register the Macedonian Children Relief Fund as a Charity. With much determination and perseverance this dream became a reality in of August 2009 when, we became registered as a Charity. We are indeed fortunate to live in this free and democratic country, Canada, and are very grateful to the Canadian government for granting us this status.

The members of the Macedonian Children Relief fund work as a family and with the support from our Macedonian Community.

In addition to the generous donations from sectors of the Macedonian Community, the Macedonian Children Relief Fund takes fund raising seriously. We organize two bake and craft sales throughout the year. This is a real community effort as the ladies from our sister churches

ДРУГИ АКТИВНОСТИ

МАКЕДОНСКИОТ ДЕТСКИ ФОНД

Во 2002 година бев поканета од Нада Стојчевска да станам член и да бидам благајник во Македонскиот детски фонд, позиција која со задоволство ја прифатив. На оваа позиција се одржав сè до 2010 година кога станав претседател. Останав активен член на оваа прекрасна хуманитарна организација.

ПОКАНЕТ ГОВОРНИК НА ОБЕДИНЕТАТА
МАКЕДОНСКА ДИЈАСПОРА (ОМД)
ИЗЛАГАЊЕ НА ГЛОБАЛНАТА КОНФЕРЕНЦИЈА,
ТОРОНТО, 3-6 Јуни, 2010

Добар ден дами и господа, се викам Дана Скотланд и јас сум актуелен претседател на Македонскиот детски фонд.

Би сакала да се заблагодарам на Обединетата македонска дијаспора за големата чест што сме дел од оваа Конвенција и за привилегијата да се запознаете, сите вие, со Македонскиот детски фонд, хуманитарна добротворна организација која им помага на сиромашните и децата без родители во Македонија и дава донации на бројни добротворни фондации во Канада.

Македонскиот детски фонд е основан во март 2002 година, од страна на луѓе со многу големи срца. Целта на овој Фонд е да им се обезбеди одредена финансиска помош на децата без родители чии татковци загинаа во 2001 година за време на војната во Македонија. Подарок во пари беше испратен на мајките на сите деца како морална и финансиска поддршка да ги направи свесни дека тие не се сами во својата тага и дека и некој друг се грижи за нив. Мајките можеа да ги искористат овие пари да си помогнат во тешката ситуација. Оваа голема хуманитарна идеја стана реалност преку напорната работа и посветеноста на Драгица Димовска, првиот претседател: Нада Стојчевска, заменик-претседател и

Мира Стацеска, секретар. Драгица остана претседател седум години и е камен-темелник на оваа организација досега!

Имињата на децата без родители и нивните мајки кои имаат добиено и ќе добијат помош се обезбедени од страна на Генералниот конзулат на Македонија во Торонто, од кои првото е господин Стефан Николовски. Сакаме да ја искористиме оваа можност да им се заблагодариме за нивниот интерес, помош и посветеност на оваа достојна кауза.

Како што изминува втората година, така сè повеќе членови се приклучуваат кон хуманитарната организација, со цел да ѝ дадат сила на нашата кауза. Сула Герман и Олга Бујос, сестри од село Неволјани, беа две членки кои станаа големи ентузијастички во Фондот. И тие биле деца-сираци од војната и се поврзаа со болката и страдањето на овие мали деца. Бидејќи оваа кауза им е толку прирасната за срцата, тие работат бескрајно со голема љубов и посветеност.

Како непрофитна организација, нашата главна цел од почетокот беше да го регистрираме Македонскиот детски фонд како добротворна организација. Со голема решителност и упорност овој сон стана реалност во август 2009 година, кога се регистриравме како добротворна организација. Навистина сме среќни што живееме во оваа слободна и демократска земја, Канада, и многу сме благодарни на канадската влада за доделувањето на овој статус.

Членовите на Македонскиот детски фонд работат како семејство, а со поддршка од нашата македонска заедница.

Покрај великодушните донации од секторите на македонската заедница, Детскиот фонд собирањето пари го сфаќа мошне сериозно. Организираме две продажби на тестенини

participate in making our famous Macedonian zelnitsi. The Macedonian women also bring home made pastries and hand-made arts and crafts for sale at these events which are always a great success not only in fund raising but also in friendship.

In order to raise more money, several times throughout the year, Casino trips are organized for Selo Nevoliany members and their friends - there is great comaraderie, laughter and many contributions that supplement and benefit our fund raising efforts.

Our biggest fundraising event in the year is our annual banquet held in the fall. At the 2009 banquet, we sponsored a 21 year old man, from Macedonia as our honoured guest and motivational speaker. He was 12 years old when his father was killed in the war. Presently in university, he spoke of how much the MCRF gift meant to him at Christmas time. He told us of how proud he is that his family has not been forgotten and his father is hailed as a hero.

Presently, there are 68 orphaned children and youth from the 2001 war, all ranging from the ages of 9 to 25. We have also included 15 children who were left fatherless in 2007 when a helicopter crashed, killing eight soldiers, from tour of duty in Afghanistan, having fought side by side with our Canadian soldiers.

A monetary gift is sent to these children at Christmas time. It is our request that these funds be used for education, clothing, medicine, food and other necessities. In order to insure that the money is put to good use, we have a signed agreement with a volunteer Agent in Macedonia, Olivera Pehchevska, who was married only two weeks when her young husband was killed in 2001. Her daughter, Nikolija, was born nine months later. Olivera ensures that the money is used for the right purposes.

We are also assisting a struggling orphanage in Bitola which houses children ages 0-3 years. Last summer, our Vice-President, Mr. Gregory Tsanev, went to Macedonia and on our behalf bought much needed items for the orphanage. Also, we have been able to send clothing for these children. This year the administration has asked the MCRF to aid them in obtaining a washing machine. We hope to accommodate them and fulfill their wish.

We are also responsible for sending donations to many Foundations in Canada: such as The Hospital for Sick Children, Children's Wish Foundation,

Covenant House This year we also sent aid through the Red Cross for the disaster in Haiti. We would like to give help where help is most needed.

Most recently, in April, together with the Macedonian community, we organized a fundraising Luncheon Tea Party, to help two needy children in Macedonia - A nine month old child requiring emergency life-saving heart surgery, which I am happy to report was performed successfully, and a 20 month old boy, who was going to Germany, this May, for special treatment of a severe spinal condition - hopefully he will be helped to walk on his own. Some of the funds have also been set aside for a wheelchair sometime in the very near future.

Although, the Macedonian Children Relief Fund is being honoured here today, the honours really belong to the numerous members of our Macedonian Business Community, without whose support and contributions we would not be able to achieve our goal - I would like to name a few who constantly support us such as Jim Dalkov along with the owners of Wimpey's Restaurant, Risto Steriovski and Mirce Gribovski who have supplied the food for all our banquets, Triple A Cheese, Canadiana Flowers, Demenz Restaurant Supplies, Future Graphics.

We are very grateful to the Executive Board of St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Cathedral for their endless support and for free use of all the facilities for our events and we also thank St. Dimitrija Solunski Macedonian Orthodox Church for the use of their hall for our Banquets.

The Macedonian Media plays a large role in advertising all our events. Dragica and Micko Dimovski, hosts of the radio program "Obedineta Makedonia" have given us free advertising and great exposure. We are also regularly featured on the television programme, "Macedonian Heritage", produced by Bill Yancoff and in the Macedonian newspaper "Makedonia" with Editor Tanas Jovanovski. We would like to take this opportunity to thank them for all the support they have given us throughout these years.

Our Consulate General of Macedonia in Toronto, Ambassador Magistrate Martin Trenevski and his wife, Dr. Vasilka Popovska-Trenevska, have been and will remain a great inspiration to all of us who are involved in the MCRF. We will greatly miss Mr. Trenevski who will be leaving Toronto for Brussels. Mr. Trenevski has been promoted to a

и рачни изработки во текот на годината. Ова е вистински напор на заедницата бидејќи дамите од нашите сестрински цркви учествуваат во правењето на нашите познати македонски зелници. Македонските жени носат и домашни колачиња и рачни изработки за продажба на овие настани, кои се секогаш голем успех не само во собирањето средства, туку, исто така, и во однос на пријателството.

Со цел да собере повеќе пари, неколку пати во текот на годината, се организираат казино-патувања за членовите на селото Невовлјани и нивните пријатели - постои големо дружење и пријателство, смеа и многу прилози кои ги поткрепуваат и им се од голема корист на нашите напори за собирање средства.

Нашiot најголем настан за прибирање средства во годината е годишниот банкет што се одржува на есен. На банкетот во 2009 година, спонзориравме 21-годишно момче од Македонија, како наш почесен гостин и мотивациски говорник. Имал 12 години кога татко му бил убиен во војната. Кога стана студент на факултет, зборуваше за тоа колку подарокот од Македонскиот детски фонд му значел пред Божиќ. Ни кажа колку е горд што неговото семејство не е заборавено, а татко му го поздравуваат како херој.

Во моментот, има 68 деца без родители и млади од војната во 2001 година, сите на возраст од 9 до 25 години. Вклучивме и 15 деца кои останале без татко во 2007 година, кога еден хеликоптер се урна, при што загинале осум војници, враќајќи се од должност во Авганистан, откако се бореле рамо до рамо со нашите канадски војници.

Паричен подарок им се испраќа на овие деца пред Божиќ. Наше барање е овие средства да се користат за образование, облека, лекови, храна и други лични потреби. Со цел да се осигура дека парите ќе бидат добро употребени, потпишавме договор со волонтер-агент во Македонија, Оливера Печевска, која била во брак само две недели пред нејзиниот млад сопруг да биде убиен во 2001 година. Нејзината ќерка, Николија, е родена девет месеци подоцна. Оливера гарантира дека парите се користат за вистинските цели.

Исто така, му помагаме и на Домот за деца без родители во Битола каде се сместени деца на возраст од 0 до 3 години. Минатото лето, нашиот потпретседател, господин Григориј

Цанев, отиде во Македонија и во наше име купи многу потребни предмети за домот. Во можност сме и да испраќаме облека за овие деца. Оваа година администрацијата од Детскиот фонд замоли да им помогне во набавка на машина за перење. Се надеваме дека ќе им излеземе во пресрет и дека ќе им ја исполниме нивната желба.

Ние сме, исто така, одговорни за испраќање донации и на многу фондации во Канада, како што се Детската болница, Детската фондација „Желба“, домот „Ковенант“. Оваа година испративме помош и преку Црвен крст за катастрофата во Хаити. Сакаме да дадеме помош онаму каде што е најпотребна.

Неодамна, во април, заедно со македонската заедница, организиравме ручек за прибирање финансиски средства да им помогнеме на две сиромашни дечиња во Македонија - 9-месечно бебе на кое му е потребна итна операција на срцето, за која сум среќна да ве известам дека била извршена успешно, и за 20-месечно бебе кое во месец мај треба да замине во Германија, за посебен третман на тешко заболување на 'рбетот - се надеваме дека ќе може да оди самостојно. Дел од средствата се резервирани и за инвалидска количка која ќе биде потребна во блиска иднина.

Иако денес овде се искажува чест на Македонскиот детски фонд, почестите навистина припаѓаат и на бројните членови на нашата македонска бизнис-заедница, без чија поддршка и придонеси не ќе бевме во можност да ја постигнеме нашата цел - сакам да именувам неколкумина кои постојано нè поддржуваат, како што е Џим Дајков, заедно со сопствениците на ресторанот „Вимпи“ - Ристо Стериовски и Мирче Грибовски, кои ја обезбедуваат храната за сите наши промоции, „Трипле еј чиз“, „Канадиан флауерс“, „Деменз“ добавувачи, „Фјучр графикс“.

Многу сме благодарни на Извршниот одбор на Македонската православна црква „Свети Климент Охридски“ за нивната бескрајна поддршка и за бесплатното користење на сите простории за нашите настани и, исто така, ѝ се благодариме на Македонската православна црква „Свети Димитрија Солунски“ за користење на нивната сала за нашите промоции.

Македонските медиуми играат голема улога во рекламирањето на сите наши настани. Драгица и Мицко Димовски, домаќини на

new position and will be representing us in NATO. At the same time we would like to welcome his Excellency, Ambassador from Macedonia to Canada, Mr. Luben Tevdovski. We look forward to working with him.

The MCRF has been recognized by the Macedonian Government as a Humanitarian Organization by being awarded the Konstantin Victorious Cross by the Prime Minister of Macedonia, Nikola Gruevski. This cross was presented to us, by our Consulate General, Mr. Martin Trenevski at our Annual Banquet. Most recently, we were presented with a certificate from the Macedonian Ministry of Defence acknowledging our assistance and moral support, in the time of need for the orphan children and their families.

The Macedonian Children Relief Fund is a Charitable Organization of Macedonian-Canadians who are caring, compassionate, supporting and giving and I believe this is true for all Macedonians who always rise to the occasion when it becomes a necessity. We, the Macedonian Children Relief Fund, believe that if we help the less fortunate and the needy we will become better and stronger. If we can all work together, lend a hand and show that we care, we can and will make a difference and the world a better place.

This year our Annual Banquet will be held on October 30th, 2010, at St. Clement of Ohrid, I would like to take this opportunity to personally invite all of you to attend this event and to give the Macedonian Children Relief Fund your support.

I thank you for your kind attention, and I hope that you have had a memorable, successful convention this year in Toronto.

The Konstantin Victorious Cross was awarded to the MCRF as mentioned in my speech above. This is the explanation of the significance of this Cross.

THE KONSTANTIN VICTORIOUS CROSS

The Icon Depicts the oldest Christian motif which symbolizes the Cross on which Jesus Christ was crucified at Golgatha - Triumph or Victory over Death/Adversity.

During excavations sometime between the 6th and 7th Centuries, this Cross was discovered - made of clay.

In the year 312, King Konstantin was about to go to war and saw a vision of the Cross (they were believers and had this Cross in their home). His Mother, Elena, saw this as a sign of victory and predicted a victory for her son - indeed he won this war and this has become a symbol of help - victory - over adversity - in his time of need.

EDITORIAL - "MAKEDONIJA" NEWSPAPER 2014

Before leaving for Macedonia this past summer, Gregory Tsanev asked me if I could help him in organizing a Fundraising Luncheon for Sveta Zlata Meglenska as funds were desperately needed for completion of this church and it was crucial to at least have the doors and windows installed before winter. As this has been a passion of mine I whole heartedly agreed.

I first met Father Nikodim Tsarknias in the 1980's when I was on the Board of Sveti Kliment. I found him to be a gentle soul with a vision and a dream of building a Macedonian Orthodox Church in Aegean Macedonia, the dream of all Macedonian people. He set out on a path to see this vision completed and to date nothing has deterred him. Although his right to exist has been denied, he has persevered and sacrificed himself for justice and freedom, for what he believes in. He is fighting FOR ALL OF US, with no soldiers, no weapons, just the love of God in his heart, a martyr. Although there are many churches in Aegean Macedonia built by Macedonians, Sveta Zlata Meglenska is the ONLY Macedonian Orthodox Church and the ONLY church where the services are held in the Macedonian language.

I was truly touched and proud of my Macedonian heritage at the Fundraising Luncheon when so many Macedonians opened their hearts with generous donations for completion of Sveta Zlata Meglenska. The atmosphere was festive, filled with the true meaning of Christmas, that of love and giving...

I believe that we Macedonians are a proud, warm, compassionate and resilient people and always unite in time of need. Let us remember that it is up to us to keep the light burning and let it shine through our love and bring us closer together as a peaceful MACEDONIAN NATION.

радиопрограмата „Обединета Македонија“ бесплатно нè рекламираат и ни обезбедуваат голема медиумска изложеност. Редовно сме емитувани на телевизиската програма „Македонско наследство“, продуцирана од Бил Јанков и во македонскиот весник „Македонија“, чиј уредник е Танас Јовановски. Ја користиме оваа прилика и да им се заблагодариме на сите за поддршката што ни ја даваа во текот на сиве овие години.

Македонскиот генерален конзул во Торонто, амбасадорот Мартин Треневски и неговата сопруга, д-р Василка Поповска-Треневска, беа и ќе останат голема инспирација за сите нас вклучени во Македонскиот детски фонд. Многу ќе ни недостасува господин Треневски, кој заминува од Торонто за Брисел. Господинот Треневски е промовиран на нова позиција и ќе нè претставува во НАТО. Во исто време, сакаме да ја поздравиме неговата екселенција, амбасадорот од Македонија во Канада, господин Лубен Тевдовски. Со нетрпение очекуваме да ја продолжиме соработката и со него.

Македонскиот детски фонд е признат од Владата на Република Македонија како хуманитарна организација со тоа што ѝ го додели „Победоносниот крст Константин“ од страна на премиерот на Македонија, Никола Груевски. Овој крст ни беше предаден од нашиот генерален конзул, господинот Мартин Треневски, на годишниот банкет. Неодамна, добивме и сертификат од Министерството за одбрана на Република Македонија како потврда на нашата помош и моралната поддршка кога беа потребни за децата без родители и за нивните семејства.

Македонскиот детски фонд е добротворна организација на Македонци-Канаѓани кои се грижат, сочувствуваат, поддржуваат и даваат и мислам дека тоа важи и за сите Македонци кои секогаш дораснуваат на приликите кога е неопходно. Ние од Македонскиот детски фонд веруваме дека ако им помагаме на помалку среќните и сиромашните, тогаш ќе станеме подобри и посилни. Ако може сите да работиме заедно, да подадеме рака и да покажеме дека се грижиме, ние можеме и ќе направиме разлика, а светот ќе го направиме подобро место за живеење.

Во 2010 година година, годишниот банкет се одржа на 30 октомври, во „Свети Климент Охридски“, на кој сакав да ја искористам можноста лично да ги поканам сите присутни да присуствуваат на тој настан и на Македонскиот

детски фонд да му ја дадат нивната поддршка.

Им се заблагодарив за вниманието со надеж дека имаа незаборавна, успешна конвенција таа година во Торонто.

„Победоносниот крст на Константин“ беше доделен на Македонскиот детски фонд, како што споменав во мојот говор погоре. Ова е објаснување на значењето на овој крст.

ПОБЕДОНОСНИОТ КРСТ НА КОНСТАНТИН

На иконата е насликан најстариот христијански мотив кој го симболизира крстот на кој Исус Христос бил распнат на Голгота, триумф или победа над смртта/лошата среќа или злата коб.

За време на ископувањата некаде помеѓу VI и VII век, е откриен овој крст - направен е од глина.

Во 312 година, кралот Константин само што тргнал во војна и имал визија на крст (биле верници и го чувале овој крст во домовите). Неговата мајка Елена го протолкувала тоа како знак на победа и предвидела победа за својот син - и навистина тој победил во оваа војна и крстот станал симбол на помош - победа - над несреќата - кога му било најпотребно.

ВОВЕДНА СТАТИЈА-ВЕСНИК „МАКЕДОНИЈА“ 2014

Пред да заминам за Македонија минатото лето, Григориј Цанев ме праша дали може да му помогнам во организирање ручек за собирање средства за црквата „Света Злата Мегленска“, бидејќи парите се очајно потребни за завршување на оваа црква, а од суштинско значење е барем вратите и прозорците да се постават пред зимата. Бидејќи ова ми е страст, се согласив со целото срце.

За првпат го сретнав отец Никодим Царкњас во 80-тите години на XX век, кога бев член на Одборот на црквата „Свети Климент“. Заклучив дека е нежна душа со визија и сон за изградба на македонска православна црква во Егејска Македонија, сон на целиот македонски народ. Тргнал на пат да ја види оваа визија завршена и до ден-денес ништо не го заплашува и одвраќа. Иако неговото право да постои му е одземено, тој опстанал и се жртвува за правда и слобода, за она во што тој верува. Тој се бори ЗА СИТЕ НАС, без војници, без оружје, само со љубовта кон Бога во неговото срце, маченик. Иако постојат многу цркви во Егејска Македонија изградени од страна на Македонци, црквата

SINGING GROUPS

Lastovitsa

Bisera Mikarovska started her radio program *Mila Makedonija* in March 2001, which was a wonderful program with much variety, something for every age group. She had news, a children's corner, poetry and, singing. Shortly after the start of her program she formed a singing group called "Lastovitsa" in Macedonian or "The Swallows" in English. She invited a group of Senior ladies, including myself, who loved to sing and patiently taught us *Makedonski narodni pesni* or in English, Traditional Macedonian songs which over the years have not lost their popularity and are still sung today. Most of the songs tell a story, some romantic love songs, some sad and some are patriotic and historical. I drove many of the ladies to her home where we practiced. We had white t-shirts made with our logo and name "Lastovitsa" printed on them. Eventually we wore elegant blue gowns which were especially made for us and we often dressed them up with beautiful silk flowers or with a colourful Macedonian shawl or "sharpa". In our hair we wore red flowers.

We became more popular as people heard and loved our singing and especially our songs. We were invited to many events. Some of the highlights of our performances include a fund raising event for *Pobeda Piskaceva's* television program and at the *Prilepska Igranka*. We also sang at Canadian Macedonian Place where we entertained the Seniors with nostalgic songs reminding them of their youth. We were glad to see the many smiles on their faces. We performed for the Canadian Public at Toronto City Hall where there was a Macedonian Booth for Christmas Around the World. Here we also sang a lovely Christmas Carol in Macedonian, "Tivka Nok", "Silent Night". We also sang on Heritage Day at the Pickering Town Centre, which is a large shopping mall. We proudly represented our homeland, Macedonia with a medley of songs. We were well received with much applause and cheering and we were awarded a Diploma from the City of Pickering.

I found that Bisera was very creative with many ideas and one of the best evenings that I can remember is the Fundraising *Igranka* for the Radio Program *Mila Makedonija* where we sang and there was also a fashion show with Macedonian costumes which delighted the audience.

In honour of our new homeland, Canada and our Mother country, Macedonia, we started

every performance with the singing of the Canadian and Macedonian National Anthems.

We became good friends as well and had many social gatherings in our homes such as Christmas parties, barbeques, tea parties and finally we had a picnic in Thompson Park with traditional food, especially our home made *zelnitsi* and wonderful dessert pastries. We all enjoyed this memorable day with music, singing and dancing. Many people who were in the park joined in our festivities.

We were fortunate to be together for three years. We will forever fondly remember our days as Lastovitsi and our lasting friendship.

It is a well known fact that singing not only gives great joy but also promotes good health both mentally and physically to both the performer and the audience.

Egei Pei

In 2004, Mary Minas (*Madgalena*), a well known singer, performer and teacher from Selo Nevoliany, was inspired by her roots and formed a singing group called "Egei Pei". This Group included six ladies whom she invited, of which I was one. All the songs and music were from Aegean Macedonia, nostalgic *narodni*, traditional melodies about life and love, some happy and some tragically sad reminding us of those days of long ago. We were accompanied on the accordion by Angelo Minas, Mary's husband, who with his talented gift of music gave our songs life and beauty.

It is of interest that in the 1970's while Mary was performing with the Selyani Folk Dancing Group, she initiated a Selyani singing group, which eventually recorded an album called "Village Music of Macedonia".

The parents from Selo Nevoliany had a wish for their children to learn the traditional *oros* that they so much enjoyed at our dances, banquets and picnics, so that their children could join them in the dances. They invited Mary Minas to teach them the *oros* and songs. These practises were held every Sunday at Theodore's Restaurant at Yonge and Eglinton in Toronto and were well attended by over 60 children.

As well, Mary is a gifted composer, composing both the music and lyrics for many songs which are recorded on her many CDs.

At first we practised on a weekly basis at the Armour Heights Community Centre on Avenue Road but then we began to conduct our practises

„Света Злата Мегленска“ е ЕДИНСТВЕНА македонска православна црква и ЕДИНСТВЕНА црква каде богослужбите се одржуваат на македонски јазик.

Бев навистина трогната и горда на моето македонско наследство за време на ручекот за изнаоѓање финансиски средства кога толку многу Македонци ги отворија своите срца со великодушни донации за доизградба на црквата „Света Злата Мегленска“. Атмосферата беше свечена, исполнета со вистинското значење на Божиќ - љубов и давање.

Верувам дека ние Македонците сме горди, топли, внимателна и цврсти луѓе и дека секогаш ќе се обединуваме кога има потреба од тоа. Да се потсетиме дека од нас зависи дали светлината ќе продолжи да гори и нека таа блесне преку нашата љубов и нека нè зближи уште повеќе како мирољубива МАКЕДОНСКА НАЦИЈА.

ПЕЈАЧКИ ГРУПИ

Ласџовица

Бисера Микаровска ја започна својата радио-програма „Мила Македонија“ во март 2001 година, која беше една прекрасна програма богата со многу различни содржини, по нешто за секоја возрасна група. Емитуваше вести, имаше детско катче, поезија и пеење. Кратко време по започнувањето на програмата, таа формираше пејачка група наречена „Ластовица“. Таа покани една група на поискусни дами, вклучувајќи ме и мене, кои сакаа да пеат и трпеливо да подучуваат како се пеат македонските народни песни кои со текот на годините не ја изгубиле својата популарност и сè уште се пеат и ден-денес. Поголемиот дел од песните имаат своја содржина - некои се романтични љубовни песни, некои тажни, а некои се патриотски и историски. Многу од дамите ги превезуваа до нивните домови и од нивните домови до местото каде што вежбавме. Носевме бели маици со отпечатено наше лого и име „Ластовица“. На крајот носевме елегантни сини наметки посебно направени за нас и често ги носевме во комбинација со убави свилени цветови или со шарена македонска марама. Во косата носевме црвени цветови.

Станавме многу популарни бидејќи луѓето го слушаа и сакаа нашето пеење, особено нашите песни. Бевме поканувани на многу настапи. Некои од најважните моменти на нашите

настапи вклучуваат собирање средства за телевизиската програма на Победа Пискачева и на една прилепска игранка. Исто така, пеевме и во Канадско-македонското здружение каде ги забавувавме постарите со носталгични песни, потсетувајќи ги на нивната младост. Ни беше мило кога ги гледавме многуте насмевки на нивните лица. Пеевме и за канадската јавност во Градското собрание на Торонто, каде имаше македонски штанд за Божиќ Тогаш, исто така, пеевме и една прекрасна божиќна песна на македонски, „Тивка ноќ“. Освен тоа, пеевме и на Денот на наследство во Градскиот центар на Пикеринг, голем трговски центар. Со гордост ја претставивме нашата татковина, Македонија, со сплет од народни песни. Бевме топло примени со громогласен аплауз и бодрење и бевме наградени со диплома од градот Пикеринг.

Заклучив дека Бисера беше многу креативна, имаше многу идеи и една од најдобрите вечери за кои можам да се сетам е игранката за прибирање средства за радиопрограмата „Мила Македонија“, каде што пеевме, а се одржа и модна ревија на македонски носии, која ја воодушеви публиката.

Во чест на нашата нова татковина, Канада и на родната Македонија, секој настап го започнувавме со пеење и на канадската и на македонската национална химна.

Станавме и добри пријатели и често се собиравме во нашите домови, како, на пример, за Божиќ, на скара, чај и, конечно, организиравме и пикник во паркот „Томпсон“ со традиционална храна, особено со нашите домашни зелници и прекрасни колачиња за десерт. Сите уживавме во овој незаборавен ден исполнет со музика, песни и ора. Многу од присутните во паркот ни се приклучија во нашата веселба.

Имавме среќа да бидеме заедно три години. Засекогаш ќе се сеќаваме на нашите денови како „Ластовички“ и на нашето трајно пријателство.

Добро е познат фактот дека пеењето не само што многу развеселува, туку исто така го подобрува и здравјето - и ментално и физички и тоа колку на изведувачите, исто толку и на публиката.

Егеј џее

Во 2004 година, Марија Минас (Магдалена), многу позната пејачка, изведувачка и учителка од село Неволјани, беше инспирирана од нејзините корени и формираше пејачка група

in some of the Member's homes, with a social hour after practise with tea and treats which gave a more personal atmosphere and we all shared in the discussions. Speaking from my personal experience, I looked forward to getting together for our practises. Singing as well as listening to music have been proven to be good for the soul and are great stress relievers.

We wore authentic Macedonian "Selski Nosii", Viliage Costumes, one from Zhelevo, but most from Nevoliany, as the majority of the members' backgrounds were from Nevoliany. The Nosii, costumes were all created by hand.

The "anterii" or long vests were quilted and hand stitched, worn over elegant, intricately embroidered, long linen shirts, with brightly coloured aprons, usually red, woven on a loom. Some of us wore the original silver "kopets", a Nevoliany trademark, very valuable antique coin jewellery which belonged to our mothers. My anterija belonged to my Mother, who wore it on

her wedding day, and this was very special to me as it was a part of my heritage.

As the songs and singing of Egei Pei were heard, people seemed to enjoy our interpretation and voices and our Group gained popularity. We began to receive many invitations to sing at various functions. We gave performances at the Nevoliany Banquets, Canadian Macedonian Place, City Hall at Christmas Around the World, Centennial College, the Dumbeni Banquet. My most memorable occasion was when we sang at the well attended Skopia Nevoliany 50th Anniversary Gala in 2006, held in the spacious hall of St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Cathedral. We sang for large audience and I am especially happy that we were able to entertain our Nevoliantsi and to give them the opportunity to hear the melodious voices of Egei Pei. We received tremendous applause and compliments for our wonderful performance. Egei Pei had great potential, but sadly, the group did not continue.

наречена „Егеј пее“. Групата беше составена од шест жени кои таа ги покани, а една од нив бев и јас. Сите песни и музиката беа од Егејска Македонија, носталгични народни, традиционални мелодии за животот и љубовта, некои среќни, а некои трагично тажни, потсетувајќи на одамнешните денови. Бевме придружувани од хармониката на Анџело Минас, сопругот на Марија, кој со својот талент за музика на нашите песни им даде живост и убавина.

Интересно е да се спомне дека во 70-тите години од XX век, додека Марија настапуваше со фолклорната група „Селјани“, иницираше формирање на пејачка група со исто име – „Селјани“, која на крајот сними и свој албум, под наслов „Селска музика од Македонија“.

Родителите од селото Неволјани имаа желба нивните деца да ги научат традиционалните ора бидејќи толку многу уживаа на нашите настани, банкети и излети, така што нивните деца ќе може да им се придружат во играњето и пеењето. Тие ја поканија Марија Минас да ги учи нивните деца да играат македонски ора и да пеат македонски песни. Часовите се одржуваа секоја недела во ресторанот „Теодор“ во Јонги и во „Елингтон“ во Торонто и секогаш беа посетувани од повеќе од 60 деца.

Покрај тоа, Марија, како талентирана композиторка, компонираше и музика и текст за многу песни снимени на нејзините бројни цедиња.

На почетокот, вежбавме на неделна основа во Центарот на заедницата на авенијата „Армур“, но потоа почнавме да вежбаме во домовите на некои наши членови, а потоа се дружевме со чај и колачиња, што даде повеќе лична атмосфера и сите учествувавме во дискусиите. Говорејќи од мое лично искуство, се радував на овие часови по вежбање. Пеењето, како и слушањето музика, е докажано дека се добри за душата и се големи ослободувачи од стресот.

Носевме автентични македонски селски носии, една од Желево, но повеќето од Неволјани, бидејќи поголемиот дел на членовите водеа потекло од Неволјани. Сите носии беа рачно изработени.

Антериите, или долгите елечи, беа ватирани и рачно сошиени, се носеа над елегантните, сложено извезени долги ленени кошули, со светли престилки, обично црвени, ткаени на разбој. Некои од нас носеа оригинален сребрен „копец“, односно заштитен знак на Неволјани, многу вреден антички накит од монети, кој припаѓаше на нашите мајки. Антеријата што јас ја носев беше на мајка ми, која ја носела на нејзината свадба и таа беше нешто посебно за мене, како да беше дел од моето наследство.

Како што ората и песните на „Егеј пее“ беа сè повеќе и повеќе слушани, луѓето се чинеше дека уживаат во нашата интерпретација и гласови и нашата група се стекна со популарност. Почнавме да добиваме многу покани да настапуваме на различни настани. Настапувавме на неволјанските банкети, во Канадско-македонското катче, во Градското собрание на Божиќ, во Стогодишниот колец, и на банкетот „Д’мбени“. Мојата највпечатлива пригода беше кога пеевме на добро посетената 50-годишнина на Неволјанска гала вечер во Скопје, во 2006 година, што се одржа во пространата сала на соборниот храм „Свети Климент Охридски“. Пеевме за бројната публика и особено сум среќна што успеавме да ги забавуваме нашите неволјанчани и да им дадеме можност да ги слушнат мелодичните гласови на распеаната група „Егеј пее“. Добивме огромен аплаузи и бројни комплименти за нашата извонредна изведба.

„Егеј пее“ имаше голем потенцијал, но, за жал, групата престана да постои.

TRAVEL HISTORY

AKRON OHIO

My very first trip was at the age of 16, during my Easter school break, when for the very first time I was allowed to travel alone. My Father wanted me to meet my relatives and I went to Akron, Ohio, where I visited my Aunt Millie “Teta Militsa” and Aunt Betty, “Teta Vetsa”, my Father’s first cousins, Dedo Krste’s daughters. My travel by bus was a novelty and I felt very grown up. I was graciously greeted by Aunt Millie’s family whom I was meeting for the first time, Uncle Frank Simonetti, a Professor at the University of Akron and their children, Jack who was a few years older than myself and Diane who was my age. They met me at the bus station and took me to their lovely home where I was privileged to stay for the next ten days.

I was introduced to Dedo Krste or as he was fondly called “Charlie”. He lived with his daughter Betty, but was often at Aunt Millie’s. I also met Aunt Betty, her very wonderful husband, Uncle Nick Tsaloff, a respected Akron Physician, with a lovely, quiet disposition and their three grown-up children, Victor and his family, Carol and her husband and Danny.

On Easter Sunday, Dedo Krste was at the house bright and early and presented Diane and myself with lovely white orchid corsages. Aunt Millie gave each of us a beautiful Scarab bracelet which I still treasure to this day, not so much for its monetary value but for sentimental reasons. We went to Aunt Betty’s for Easter dinner and I cannot forget the elaborate table setting but also the delicious food. I brought back several of the recipes home and they still are some of the favourite to date in the Scotland family kitchen.

Aunt Millie took Diane and I shopping for clothes, to the Cinemasphere and as well I visited my first cousin, Anne “Gona” Nolan and her husband Tom. It was most wonderful week for me.

Every evening Diane and Aunt Millie baked a different desert and the one which we still all love is the famous Cheesecake for which I always receive compliments and a request for the recipe. Each night Jack, Diane and I would have our desert and then “rock and roll” for hours with non-stop laughter. We got to know one another and exchanged many stories. I have never forgotten this very first vacation and it has remained very special to me. Even to this day, Diane and I have remained in contact along with her husband Domenic. Her daughter Margaret, was a bridesmaid at my daughter, Dena’s wedding. She also has a son Frank, who is a Physician and a daughter Anne.

Aunt Millie and my Parents kept in contact and she often came to visit them. My Mother always made sure to have zelnik and vieno which Aunt Millie loved.

MAJORCA

On one of our more interesting trips, we went to Majorca, an Island located in the Mediterranean Sea. It is the largest of the Balearin Islands an autonomous region of Spain. Palma is the Capital. There are two official languages, the main one being Spanish. There are two mountain regions and many caves, both above and below sea level, some with underground lakes. There are also many churches.

We stayed at Club Mediterranee, an all-inclusive resort in Porto Petro about 25 minutes from the Capital. Porto Petro was described as a popular resort of great grandeur with great summer weather, hot and sunny. Many of the tourists we met were from Belgium or the Netherlands but there were also people from Germany and other

ИСТОРИЈА НА ПАТУВАЊАТА

АКРОН, ОХАЈО

Моето прво патување беше кога имав 16 години, за време на мојот велигденски училиштен распуст, кога за првпат ми беше дозволено да патувам сама. Татко ми сакаше да се запознаам со моите роднини и отидов во Акрон, Охајо, каде што ги посетив тетка ми Мили (тета Милица) и тетка ми Бети (тета Веца), првите братучетки на татко ми, а ќерки на дедо Крсте. Моето патување со автобус беше новина за мене и се чувствував дека многу сум пораснала. Љубезно бев пречекана од семејството на тетка Мили со кое се запознав. За првпат –го запознав тетин Френк Симонети, професор на Универзитетот во Акрон, и нивните деца: Џек, кој беше неколку години постар од мене и Дајан, која беше на моја возраст. Ме пречекаа на автобуската станица и ме одведоа до нивниот прекрасен дом, каде што бев привилегирана да останам следните десет дена.

Се запознав со дедо Крсте или како што нагласено го викаа Чарли. Живееше со својата ќерка Бети, но често пати живееше и кај тетка Мили. Исто така, се запознав и со тетка Бети, нејзиниот прекрасен сопруг, тетин Ник Цалоф, почитуван акронски лекар, прекрасен човек со тивко расположение, и со нивните три возрастни деца: Виктор и неговото семејство, Керол и нејзиниот сопруг и Дани.

На Велигден, дедо Крсте беше весел и уште рано-рано ни подари на мене и на Дајан убави бели букети од орхидеи. Тетка Мили на секоја од нас ни подари по една убава бразлетна „Scarab“, која сè уште ја чувам до ден-денес, не толку поради нејзината парична вредност, туку од сентиментални причини. Отидовме кај тетка Бети за велигденската вечера и не можам да заборавам колку беше масата прекрасно поставена, но, исто така, не можев да ја заборавам

ниту вкусната храна. Се вратив дома со неколку рецепти и тие сè уште се дел од омилените јадења во кујната на нашето шкотско семејство.

Тетка Мили нè однесе со Дајан на купување на облека, на ‘Cinemasphere’ и, исто така, ја посетивме и мојата прва братучетка, Ана - Гона Нолан. Тоа беше најубава недела за мене.

Секоја вечер Дајан и тетка Мили печеа нешто различно за десерт и оној кој сè уште сите го сакаме е познатиот ‘колач со сирење’, за кој секогаш добивам пофалби и барање да им го дадам рецептот. Секоја вечер, Џек, Дајан и јас ќе го изведеме десертот, а потоа игравме рокенрол со часови, смеејќи се нон-стоп. Сè уште моравме да се запознаеме и да размениме многу стории. Никогаш не го заборавав овој мој прв одмор кој претставуваше нешто посебно за мене и ми се врежа во секавањата. Дури и до ден-денес Дајан и јас останавме во контакт, а нејзината ќерка Маргарет беше доверуша на свадбата на ќерка ми Дена.

Тетка Мили и моите родители беа во постојан контакт и таа често доаѓаше да нè посети. Мајка ми секогаш правеше зелник и послужуваше вино кое тетка Мили ги обожуваше.

МАЈОРКА

На едно од нашите поинтересни патувања отидовме на Мајорка, остров кој се наоѓа во Средоземното Море. Тоа е најголемиот од Баlearските Острови, кој е автономен регион на Шпанија. Главен град на Мајорка е Палма. Во неа постојат два службени јазика, од кои главниот е шпанскиот јазик. Постојат два планински региона и многу пештери, над нивото и под нивото на морето, од кои некои со подземни езера. Исто така, има и голем број цркви.

countries and of course for those of us from Canada. We slept in a quaint hut, cool and very much compatible with the weather. The food was exceptionally good with buffet breakfast, lunch and dinner with wine. Once in the Resort Complex, the valuables are placed for safe keeping and beads are used as currency.

There were daily excursions, many to choose from, such as boat trips, sightseeing, shopping. There was a variety of spectacular entertainment every evening.

As Club Mediterranee has its origins in France, on July 14 which is Bastille Day and celebrated each year in France to commemorate the beginning of the French Revolution with the storming of the Bastille in 1789, there was a re-enactment of this event which was done on a barge in the water. It proved to be a spectacular show. This was followed by a dinner with an all-French cuisine including a petit chou tree (desert of miniature puff pastries filled with cream) and a selection of French wine.

We went on a tour to see the Caves of Drach in Porto Cristo where we saw Lake Martel, one of the largest underground lakes in the world. There was a live music concert with light and colour with the playing of the compositions of Frederic Chopin who had written some of his music in Majorca.

We purchased two Llardo sculptures, the Shepherd Boy and the Shepherd Girl which reminded me of Macedonia. There were many ceramic crafts and art work, very original and unique and also many boutiques with lovely handmade items such as linen tablecloths with inlaid lace and edging which I was able to purchase.

We received a lesson on pearls. Majorca is the home of the famous Mallorca pearls where they are manufactured and only an expert can tell the difference between a natural, pearl and a Mallorca pearl. The value depends on the colour of the pearl. I still treasure my beautiful bracelet and earrings.

This was a very different kind of experience and one that we felt we could only do once in a lifetime given the accommodations and amount of activities.

HAWAII

Blair's Father and Stepmother Ann vacationed in Honolulu, on the Island of Oahu in Hawaii each year from October until April, staying in the Penthouse of the Sheraton Waikiki Hotel. In 1975, they

generously treated Blair and I to a three-week vacation where we were greeted with beautiful leis, ordered by Father George and created especially for us. We stayed in a luxurious suite with a spectacular view of Diamond Head.

During the day we enjoyed the white, sandy Waikiki Beach and the crystal clear blue waters.

Each evening we dined in style in the elegant dining rooms of the various hotels, mostly located on the top floor, allowing for a panoramic night view of the city. Throughout our stay, I enjoyed my "Blue Hawaii" drink made with rum, pineapple juice, Curacao and sweet and sour mix.

They took us on a tour with a hired private van where we toured the Dole Pineapple Plantation with a sampling of pineapple. We visited a Buddhist Temple and Sunset Beach which is famous for big wave surfing, especially in the winter.

We went to the Pali Lookout which is a popular tourist attraction with a view of Oahu and the Koolau mountain range.

We had the pleasure of hearing Don Ho in person, who was Hawaii's most famous singer and who was well known for his song, "Tiny Bubbles".

We also attended a delicious luau buffet where they roasted a pig and we attempted a taste of "poi", made from the taro plant and water which is ground into a paste. We were told that poi is very nutritious but obviously it is an acquired taste as we did not like it.

In 1984, we again went to Hawaii, with Brother John and Sister-in-law, Marilyn, this time with The Ontario Painting Contractors Association.

We again visited Oahu but also went to two other Islands, Maui and the big Island of Hawaii.

While visiting Maui, Blair played golf on a course which went over the ocean. It was a real challenge not to have the golf ball fall into the ocean.

He went on an all day fishing trip on a chartered boat that went on the ocean and to everyone's amazement that during the course of the whole day no one either caught nor saw a fish anywhere in the water. The next week, the volcano erupted and it was for this reason that there were no fish as they could sense the movement and vibration of the volcano and swam far away from the island.

The big Island of Hawaii had a totally different appearance. Mauna Loa, the world's largest volcano and one of the most active, covers half the island. The Island had a totally different landscape

Отседнавме во клубот „Медитеран“, all-inclusive одморалиште во Порто Петро, оддалечено од главниот град околу 25 минути возење со автомобил. Порто Петро беше опишана како популарна дестинација од висока класа, со топло и сончево време. Голем број од туристите со кои се запознавме беа од Белгија или Холандија, но имаше и групи од Германија и други земји и, се разбира, од Канада. Спиевме во необична колиба, многу добра и многу компатибилна со времето. Храната беше исклучително вкусна, квалитетна и разновидна, со шведска маса за појадок, ручек и вечера и со убаво вино. Штом сте веќе во одморалишниот комплекс, скапоценостите што ги имате се оставаат да се чуваат на безбедно место, а наместо пари се користат мониста.

Имаше многу дневни екскурзии од кои човек можеше да избере што му се допаѓа, како патување со брод, излети, купувања. Секоја вечер имаше различна спектакуларна забава. Бидејќи клубот „Медитеран“ има свои корени во Франција, на 14 јули, на Денот на Бастија, што се слави секоја година во Франција за да се одбележи почетокот на Француската револуција со заземањето на Бастија во 1789 година, имаше поставено претстава за овој настан и тоа на брод на вода. Тоа се покажа како спектакуларно шоу. Претставата беше проследена со вечера од француска кујна, вклучувајќи petit Chou (десерт од минијатурни колачиња, во форма на крофни, полнети со крем) и избор на француски вина.

Отидовме на турнеја да ги видиме пештерите на Драч во Порто Кристо, каде што го видовме и езерото Мартел, едно од најголемите подземни езера во светот. Имаше музички концерт во живо, со светла во бои придружувани од композиции на Фредерик Шопен, кој дел од неговата музика напишал токму во Мајорка.

Купивме две ‘Llardo’ скулптури – овчарче и овчарка кои ме потсетија на Македонија. Имаше многу керамички ракотворби и уметнички дела, многу оригинални и единствени и, исто така, многу бутици со убави рачно изработени предмети, како што се ленени чаршафи со инкрустирана тантела и рабови коишто бев во можност да ги купам.

Добивме и лекција за бисерите. Мајорка е дом на познатите ‘Мајорка’ бисери, каде што се произведуваат и само експерт може да направи разлика помеѓу природниот бисер и бисерот ‘Мајорка’. Вредноста зависи од бојата на

бисерот. Сè уште ја чувам мојата убава бисерна белегзија и обетките.

Ова беше многу поинаков вид на искуство и такво што мислевме дека може да ни се случи само еднаш во животот со оглед на сместувањето и бројот на активностите.

ХАВАИ

Таткото на Блер и макеата Ен летуваат во Хонолулу, на островот Оаху на Хаваите секоја година од октомври до април, престојувајќи во пентхаусот на хотелот „Шератон Ваикики“. Во 1975 година, тие великодушно нè почестија мене и Блер со тринеделен одмор, каде што бевме пречекани со убави венци од цвеќиња, порачани од таткото Џорџ и направени специјално за нас. Отседнавме во луксузен апартамент со спектакуларен поглед на Дајамонд Хед.

Преку ден уживавме на белите песочни плажи на Ваикики и во кристално просирните сини води.

Секоја вечер вечеравме со стил, во елегантните трпезарии на разните хотели, најчесто лоцирани на горниот кат, овозможувајќи ни панорамски ноќен поглед на градот. Во текот на престојот, уживав во мојот „Блу Хаваи“ - пијалак направен од рум, сок од ананас, куракао и со сладок и кисел микс.

Нè однесоа на турнеја со изнајмено приватно комбе при што ја обиколивме плантажата со ананас, земајќи примероци од ананас. Го посетивме Будистичкиот храм и плажата „Сансет“, која е позната по сурфање на големи бранови, особено во зима. Отидовме и на Стражарската кула на Пали која е популарна туристичка атракција, со поглед на Оаху и планинскиот венец Кулау.

Имавме задоволство да го слушаме Дон Хо во живо, кој беше најпопуларниот пејач на Хаваите и познат по неговата песна „Мали меурчиња“.

Исто така, присуствувавме и на вкусна шведска маса, каде што печеа прасе и пробавме „пои“, специјалитет направен од таро растение и вода, што се меле и од него се подготвува тесто. Ни кажаа дека пои е многу хранлив оброк, но беше очигледно дека неговиот вкус не ни се допадна.

Во 1984 година, повторно отидовме на Хаваи, со братот Џон и снаата Мерилин, овој пат со Сликаарската асоцијација на Онтарио. Повторно го посетивме Оаху, но бевме и на два други острова - Мауи и големиот остров Хаваи.

and looked like a land from prehistoric times as it was covered with black lava from the volcano eruptions and was not as lush with vegetation like the other islands. Hawaii is indeed a tropical paradise.

We bought many souvenirs, but my most memorable souvenir is my purchase of the Hawaiian doll wearing a wedding dress which plays the "Hawaiian Wedding Song" which was added to my doll collection and which I treasure to this day.

OUR MOST MEMORABLE TRIP

1987 - MACEDONIA, BULGARIA, GREECE, CROATIA, TURKEY

On this trip, Blair drove for more than 5000 km.

MACEDONIA

This visit to Macedonia still remains most vivid in my mind. At this time Macedonia was still part of the Yugoslav Federation.

In 1991 Macedonia declared independence and was the only Republic to achieve this without any casualties.

In 1993 Macedonia was admitted into the United Nations but because of the ongoing dispute with Greece over its name "Macedonia" was admitted under the provisional name of "The Former Yugoslav Republic of Macedonia". Hopefully, America and the European Union will find the truth and correct their mistakes.

I would like to share some interesting facts about Macedonia.

Macedonia has more mountains than any other country in the world with 34 mountain peaks with mountains all above 2000 Metres above sea level.

The opium grown in Macedonia has the highest purity or strength in the world. Pakistan is 2nd with 7 morphs, which are the units by which opium strength is measured. Columbia is 3rd with 3.5 Morphs. The strength of the Macedonian opium is 14 Morphs - number 1 in the world.

The most famous Roman road has its largest part in Macedonia, the Via Egnatia.

Ohrid

After a stop-over in Belgrade, we flew into Ohrid, where we stayed at the Metropol Hotel. Some of our luggage had been lost and after many frustrating trips to the airport, they finally

located our suitcases which in fact had not been lost but were at the airport all the time.

Ohrid is one of the oldest settlements in Europe situated on Lake Ohrid. Ohrid has been called the "Jerusalem of the Balkans" or "Macedonian Jerusalem" as it had as many as 365 churches but now has considerably less. It has a great history and heritage.

Beautiful Lake Ohrid with its blue waters is over 3 million years old and one of the oldest and deepest lakes in Europe with over 200 endemic species. Ohrid and Lake Ohrid have been declared cultural and national World Heritage site by United Nations Educational Scientific Cultural Organization (UNESCO), which is a specialized agency of the UN. Lake Ohrid is also famous for its brown trout which is called "Ohridska pastrmka" in Macedonian. The Ohrid trout is depicted on the 1993 Macedonian 2 denar coin.

We went to the Monastery of Saint Naum situated along Lake Ohrid and built by St. Naum himself in the year 905 a.d. The belongings of St. Clement are housed here. In St. Naum there are parchment manuscripts of the 11th and 12th Centuries and old music notes of Byzantine Church songs and icons.

We purchased necklaces, earrings and bracelets made of Ohrid Pearls or as they are called "Ohridski Biseri". For over 80 years these pearls have been manufactured from the Lake Ohrid Plashica fish scales. They are both beautiful and unique.

Each evening we walked along Ohrid's Promenade and loved meeting and talking to people while enjoying the delicious ice-cream. The Ohrid Summer Festival, Ohridsko Leto, is held in July / August and is a Music and Drama Festival in which renowned musicians from all over the world take part.

We drove to the top of Galicica where we had a picnic lunch and viewed the two lakes, Lake Ohrid and Lake Prespa. It is now Galicica National Park. From here we travelled to Resen where we bought some ceramics and "jamboli" or Flokati rugs which are made out of sheep's wool and can be dyed many colours, but I love the white, which are the most versatile and look beautiful.

Brajcino and Ljubojno

We passed through Ljubojno, the birth place of our friends in Canada, Sandra and Josiv Nichevski and then we went to Brajchino and visited the elderly parents of our dear friends, Mendo

При посетата на Мауи, Блер играше голф и топчето се истркала во водите на океанот. А беше вистински предизвик топчето за голф да не падне во океанот.

Тој отиде на целодневн риболов со изнајмен чартер брод на океанот и, на изненадување на сите, во текот на целиот тој ден никој ниту улови, ниту, пак, видел риби во водата. Следната недела еруптираше вулканот и поради оваа причина немало риби, бидејќи тие можеле да го насетат движењето и вибрациите на вулканот и да отпливаат далеку од островот.

Големиот остров Хаваи имаше сосема поинаков изглед. Мауна Лоа, најголемиот вулкан во светот и еден од најактивните, покрива половина од островот. Островот имаше сосема поинаков пејзаж и личеше на земјиште од праисторијата, бидејќи беше покриен со црна лава која еруптирала и немаше толку бујна вегетација, како другите острови. Навистина островот Хаваи е тропски рај.

Купивме многу сувенири, но најнезаборавен мој сувенир е хавајската кукла облечена во венчаница како танцува на „Хавајска свадбена песна“, која е додадена во мојата колекција кукли што ја чувам до ден-денес.

НАШЕТО НАЈЗАПАМЕТЕНО ПАТУВАЊЕ

1987 - МАКЕДОНИЈА, БУГАРИЈА, ГРЦИЈА, ХРВАТСКА, ТУРЦИЈА

На ова патување, Блер извози повеќе од 5000 километри.

МАКЕДОНИЈА

Оваа посета на Република Македонија и таму е мое најживописно сеќавање. Во тоа време Македонија беше во состав на југословенската федерација.

Во 1991 година Македонија ја прогласи својата независност и беше единствената република што го постигна тоа без никакви жртви.

Во 1993 година, Македонија беше примена како земја-членка во Обединетите нации, но поради тековниот спор со Грција околу името, Македонија беше примена под привременото име Поранешна Југословенска Република Македонија. Се надевам дека Америка и Европската унија ќе ја дознаат вистината и ќе ги поправат своите грешки.

Би сакала да споделем некои интересни факти за Македонија.

Македонија има повеќе планини од која било друга земја во светот, со 34 планински врвови, а сите над 2000 метри надморска височина.

Опиумот што се произведува во Македонија има највисока чистота или сила во светот. Пакистан е на второ место со 7 морфи, т.е. единици со кои се мери јачината на опиумот, додека Колумбија е трето место, со 3,5 морфи. Силата на македонскиот опиум е 14 морфи - број 1 во светот.

Виа Игнација, најпознатиот римски пат, во најголемиот негов дел поминувал низ Македонија.

Охрид

По пристигнувањето во Белград, полетавме кон Охрид, каде што отседнавме во хотелот „Метропол“. Дел од нашиот багаж се изгуби и по многу фрустрирачки патувања до аеродромот, конечно ги најдоа нашите куфери кои, всушност, не биле изгубени, туку за цело време биле на аеродромот.

Охрид е една од најстарите населби во Европа, сместена на брегот на Охридското Езеро. Охрид го викаат и „Ерусалим на Балканот“ или „Македонски Ерусалим“, бидејќи некогаш имало околу 365 цркви, но сега има значително помалку. Градот поседува голема историја и историско наследство.

Прекрасното Охридско Езеро, со своите сини води, е постаро од 3 милиони години и е едно од најстарите и најдлабоки езера во Европа, со повеќе од 200 ендемски видови. Охрид и Охридското Езеро се прогласени за културно и национално светско културно наследство од страна на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура (УНЕСКО), која е специјализирана агенција на Обединетите нации. Охридското Езеро, исто така, е познато по својата кафеава пастрмка, позната како охридска пастрмка. Охридската пастрмка е насликана на паричката од 2 денара, пуштена во оптек во 1993 година.

Го посетивме манастирот Свети Наум кој се наоѓа крај Охридското Езеро, а бил изграден лично од свети Наум во 905 година по Христа. Предметите на свети Климент се сместени тука. Во манастирот Свети Наум има ракописи на пергамент што датираат од XI и XII век, како и стари музички ноти од византиското црковно пеење и икони.

Си купивме ѓердани, обетки и бразлетни направени од прочуените охридски бисери. Повеќе од 80 години овие бисери се произве-

and Konda Corolovski taking to them news and greetings from their family in Toronto. We were graciously treated with a lovely dinner and spent a marvellous day with wonderful conversation, getting to know them and seeing some of the Selo. At the end of the day, all the cows from the Village were brought home from grazing and Blair noticed that the herd all appeared to look the same. He asked our host how they knew which ones belonged to them as they were all the same colour, black and white. The reply was "I know them exactly the same way how you know your children, Suzanne and Dena", and so we learned an interesting lesson.

Bitola

When we arrived in Bitola, I felt nostalgic as this was the first time that I had seen my birthplace, Bitola, since I left it as a child. Somehow, I felt like I was home. We found accommodations at the Epinal Hotel and then went to find my Kuma.

Bitola was formerly known as "Manastir" or Monastery and was known during the Ottoman period as the City of Consuls" and considered an administrative, cultural, industrial, commercial and educational centre.

We did not do too much sightseeing here, but rather enjoyed becoming reacquainted with my Kuma, Luba. She was well known as she was a seamstress and had sewn outfits for many of the ladies. She was quickly able to locate and show me the house where I was born and I proudly posed for a photograph in front of it.

I had wanted to get my Birth Certificate and had encountered difficulties in getting into the Municipal Offices but fortunately my Kuma knew what to do. She bought a whole bag of gevetsti and bribed the workers with them and it was not long before I had my Birth Certificate. It appears that they did not keep very accurate records as some of the information on the document is incorrect including my surname.

We went to see Heraclea, the historic archaeological site of an ancient Macedonian city built by Philip of Macedon and later ruled by the Romans. Only about 30% of the original city was excavated. The site is spectacular with many mosaics and stone work with some basilicas and Roman baths. There is also an amphitheatre. This is a wonderful part of our history.

At this time we wanted to go to visit my relatives in Nevolyany but we were turned back from the border because the car insurance had expired in February and this was already July. We went to Hertz, the car rental company, in Bitola and they told us we had to go to the Hertz Head Office in Skopje to get the updated insurance for our car. Our travel plans had to be changed at this point and we went to Skopje.

Skopje

We were not scheduled to visit Skopje at this time but because of our detour to get the proper insurance papers so we could continue on with our journey, we were only able to stay for a few days as we had reservations at hotels in other cities scheduled for our trip.

Skopje is situated half way between Belgrade and Athens in the Centre of the Balkan Peninsula. It is located in a strategic position in a valley between two hills and is situated on the Vardar River. It is the largest city and capital of the Former Yugoslav Republic of Macedonia. Now it is the Capital City of independent Macedonia. We found that although there was a diverse population in Skopje it was mainly a mix of Christian and Islamic culture.

Of historical importance is the fact that Mother Teresa, Nobel Prize recipient for her humanitarian and missionary work was born in Skopje in 1910. She was baptized in the Roman Catholic Church and it is on the site of the church where she was baptized that The Mother Teresa Memorial House was built in 2008. There is a museum and sculptures with a monument of Mother Teresa. Many foreign delegations, members of the Roman Catholic Church in Macedonia and the Macedonian Orthodox Church attended the opening in 2009.

On July 26, 1963, Skopje was hit by a devastating earthquake which demolished 75% of the buildings in a few seconds. When we were there, the Clock Tower remained at a standstill for all those years as a reminder of the time, 5:17 am, the time of destruction. I believe that this Clock Tower has now been repaired. Skopje had a large number of churches and mosques but many were damaged by the earthquake.

Although rebuilding was supposed to take place, many of the historical sites such as the Kale Fortress had not been completed and so we were

дуваат од рибини крлушки од охридската плашица. Тие се и прекрасни и уникатни.

Секоја вечер се шетавме по шеталиштето на Охрид и сакавме да се среќаваме и да разговараме со луѓето, додека уживавме во вкусниот сладолед. Охридско лето, што се одржува во јули/август е музички и драмски фестивал на кој учествуваат познати музичари од целиот свет.

Се возевме и до врвот на планината Галичица, каде што имавме пикник- ручек и истовремено ги гледавме двете езера - Охридското и Преспанското Езеро. Сега тоа е Националниот парк „Галичица“. Оттука се упативме во Ресен каде што купив керамика и јамболии или флокати черги што се прават од волна од овци и може да се бојадисуваат во многу бои, но ги сакам белите, кои прилегаат на сè и изгледаат прекрасно.

Брајчино и Љубојно

Поминавме низ Љубојно, родното место на нашите пријатели во Канада Сандра и Јосив Ничевски и потоа отидовме во Брајчино каде ги посетивме старите родители на нашите драги пријатели, Мендо и Конда Чороловски, носејќи им вести и поздрави од нивното семејство во Торонто. Бевме дарезливо почестени со прекрасна вечера и поминавме прекрасен ден во интересен разговор, запознавајќи ги подобро и разгледувајќи го селото. На крајот на денот, сите крави од селото се вратија дома од пасење и Блер забележа дека сите стада изгледаат исто. Го праша нашиот домаќин како знае која од нив е негова, бидејќи сите беа со иста боја - црна и бела. Неговиот одговорот беше: „Ги познавам токму на ист начин како што вие си ги знаете вашите деца, Сузан и Дена“, и така научивме една интересна лекција.

Битола

Кога пристигнавме во Битола, се чувствував носталгично бидејќи за првпат го видов моето родно место, Битола, откако го напуштив како дете. Некако, се чувствував како да сум дома. Се сместивме во хотелот „Епинал“, а потоа тргнавме да ја најдеме мојата кума.

Битола порано била позната под името „Манастири“, а за време на Отоманската Империја била позната како „Град на конзулите“ и се сметала за административен, културен, индустриски, комерцијален и образовен центар.

Не потрошивме премногу време на разгледување тука, туку уживавме во повторното запознавање со мојата кума Љуба. Таа беше позната бидејќи беше шивачка и шиеше облека за многу од дамите. Таа ми ја покажа куќата каде сум се родила и горда, понесена од носталгични чувства направив повеќе фотографии пред неа.

Сакав да извадам извод од матичната книга на родените, но наидов на потешкотии во општинските канцеларии, но за среќа мојата кума знаеше што да прави. Купи цела торба гевреци и ги подмити вработените и не измина многу време и јас веќе го имав мојот извод од матичната книга на родените. Се чини дека тие не воде многу точна евиденција бидејќи некои од информациите во документот не се точни, вклучувајќи го и моето презиме.

Отидовме да ја видиме Хераклеја, историско-археолошкиот локалитет на античкиот македонски град основан од Филип Македонски, а подоцна управуван од страна на Римјаните. Само мал дел од оригиналните градби биле откриени. Локацијата е спектакуларна и со многу мозаици и градби од камен и со неколку базилики и римски бањи. Тука е, исто така, и амфитеатарот. Ова претставува прекрасен дел од нашата историја.

Во тоа време сакавме да одиме и да ги посетиме моите роднини во Неволјани, но бевме вратени од границата, бидејќи осигурувањето на автомобилот истекло во февруари, а веќе беше јули. Отидовме во „Херц“, рент акар компанија во Битола, и тие ни рекоа дека треба да одиме во главната дирекција на „Херц“ во Скопје за да добиеме ажурирано осигурување за нашиот автомобил. Во тој момент нашите планови за патување мораа да се сменат и затоа отидовме во Скопје.

Скопје

Не предвидовме посета на Скопје во тоа време, но поради скршнувањето од патот да добиеме документи за соодветно осигурување за да можеме да продолжиме со нашето патување, бевме во можност да останеме во Скопје само неколку дена, бидејќи имавме резервации во хотели во другите градови според редот за патување.

Скопје се наоѓа на половина пат помеѓу Белград и Атина, во центарот на Балканскиот Полуостров. Тој се наоѓа во стратешка позиција

MEMORIES

unable to see them. However, we did manage to go to the Old Bazaar.

Skopje seemed to come to life at night. We went out to dine in the evenings and afterwards found some night spots where there was live music.

We were very happy to meet and be greeted by our friends, Slave and Nada Nikolovski-Katin but as our time was short, it was unfortunate that we could not spend as much time with them as we would have wished.

We continued on our travels, through Kosovo, where we stayed in Pristina for one night.

CROATIA

Dubrovnik

We stayed in Dubrovnik which is called “the Pearl of the Adriatic” for several days and I loved the many flowering shrubs and spectacular oleander bushes of varying colours that I have not seen anywhere else.

The old city of Dubrovnik is a walled, fortified city on the Adriatic with cannons on the walls and many historic sites. This made it difficult for ships to approach the city from the Adriatic without being spotted. We entered through Pile’s Gate which has a moat and drawbridge. We took a walking tour of the city which has many beautiful streets with narrow laneways and many stairs going upwards. There were ornate fountains. The Palace had lovely stone carvings and beautiful architecture. We sunned ourselves on the beach in perfect weather but to our surprise, it was a topless beach which made it very interesting. It was a definitely a new experience which prepared us for our trip to Bulgaria and Golden Sands.

BULGARIA

As we had been given a rental car in Ohrid with Belgrade license plates, it appears that the Bulgarian people did not like this and we had a great deal of trouble in Bulgaria and did not find the people very hospitable as we were unable to get accommodations or food when they saw the car.

Sofia

Sofia, Bulgaria is one of the oldest cities in Europe. We visited my Striko Goce (Uncle George) and Strina Raina (Aunt Raina) in Sofia, and my cousins, Stefo and Maya several times, the last

time in 1987 with our daughter, Dena. We toured Sofia and visited many of the historical sites and gained a great deal of knowledge of the history. In 1987 we stayed at the Moscow Hotel.

On the first occasion, I was very impressed with the fact that they slept with their doors and windows open and did not have to worry about intruders. At that time there had only been one murder in Bulgaria in over 30 years.

We had to register with the authorities, giving the address where we were staying and declare the amount of traveller cheques and money as we were told that we would have to show the money again on leaving the country and show receipts for the amount spent.

The Department Stores were all government owned so the merchandise was priced the same in each boutique and there was no need for bargain hunting. There was an Amerikanski (American) store where one could purchase items with American currency and only tourists were allowed to shop in this store. The law was very strict in that if you exchanged money on the Black Market, i.e. American money for Bulgarian Levs which would be beneficial to a tourist, the penalty was a very heavy jail sentence.

Sofia is a historical city with monuments depicting their history. There are also many churches and one in particular which is below ground. This Church had been built during the rule of the Ottoman Empire when there were a strict laws. Churches had to be built very low, so low that a person could not stand up in the building and so they cleverly built part of the church above ground and the rest underground so they could still observe their religion. The Church was well preserved and amazingly beautiful with lovely icons.

Alexander Nevsky Cathedral

We went to see Alexander Nevsky Cathedral which was built in the early 20th Century in honour and memory of the Russian soldiers who died in 1877-1878 in the Russia-Turkish War during the liberation of Bulgaria from the Ottoman Empire. It is the second largest building of its kind in the Balkans and one of the largest Eastern Orthodox Cathedrals in the world with a capacity to seat up to 10,000 people. The large dome is plated with gold leaf and the bell tower has twelve bells. The vast central dome has the Lord’s prayer inscribed around it in gold letters. The interior is luxuriously decorated and built with Italian marble and lovely

во долината меѓу два рида и се наоѓа крај реката Вардар. Тоа е најголемиот град и главниот град на Поранешната Југословенска Република Македонија, а сега е главен град на независна Република Македонија. Откривме дека иако има разновидна популација во Скопје, населението е, главно, мешавина од христијанската и исламската култура.

Од историско значење е фактот дека Мајка Тереза, која е од албанско потекло, добитник на Нобеловата награда за хуманитарна и мисионерска активност, е родена во Скопје во 1910 година. Била крстена во римокатоличка црква и токму на местото на црквата каде што била крстена сега се наоѓа Спомен-куќата на Мајка Тереза, изградена во 2008 година. Исто така, постои музеј и скулптура-споменик на Мајка Тереза. Многу странски делегации, членови на Римокатоличката црква во Македонија и на Македонската православна црква присуствувале на отворањето на оваа Спомен-куќа во 2009 година.

На 26 јули 1963 година, Скопје беше погоден од катастрофалниот земјотрес при што беа уништени 75% од зградите за само неколку секунди. Кога бевме таму, сè уште стоеше саат-кулата, како потсетник на тоа утро во 05:17 часот, времето на уништувањето. Верувам дека оваа саат-кула сега е поправена. Скопје има голем број цркви и џамии, но многу биле оштетени од земјотресот.

Иако обновата била планирана, многу од историските локалитети, како што е тврдината на Кале, не биле завршени, па така не бевме во можност да ги видиме. Сепак, успеавме да отидеме во Старата скопска чаршија.

Скопје се чинеше дека оживува во текот на ноќта. Одевме на вечери во вечерните часови, а потоа одевме во некои ноќни локали каде што имаше музика во живо.

Бевме многу среќни што се запознавме и бевме поздравени од страна на нашите пријатели – Нада и Славе Николовски-Катин, но бидејќи времето беше кратко, за жал, не можевме да поминеме многу време со нив како што сакавме.

Го продолживме нашето патување преку Косово, каде што останавме во Приштина една ноќ.

ХРВАТСКА

Дубровник

Неколку дена престојувавме во Дубровник, кој се нарекува „бисер на Јадранот“, и се

вљубив во многуте цвеќиња и грмушки на спектакуларни олеандри во различни бои какви не сум видела никаде на друго место.

Стариот град Дубровник претставува ограден, утврден град на Јадранското Море, со топови на сидовите и многу историски места. Поради тоа на бродовите им било оневозможено да му пријдат на градот од Јадранот без да бидат забележани. Поминавме низ Портата, која има ров и подвижен мост. Прошетавме низ градот, кој има многу убави улици, автентични тесни патчиња и многу скали за искачување. Видовме многу раскошни фонтани. Палатата има убава камена резба и прекрасна архитектура. Се сончавме на плажа и времето беше совршено, но на изненадување, тоа беше топлес плажа и затоа беше многу интересно. Сето ова претставуваше ново искуство што нè подготви за нашето патување во Бугарија, на Златните Песочи.

БУГАРИЈА

Бидејќи изнајмивме рентакар автомобил во Охрид со белградски регистарски ознаки, се чини дека на бугарскиот народ не му се допадна тоа и имавме големи проблеми во Бугарија и заклучивме дека луѓето не се многу гостопримливи, бидејќи не бевме во можност да најдеме сместување или храна кога ќе го видеа автомобилот.

Софија

Градот Софија, во Бугарија, е еден од најстарите градови во Европа. Ги посетивме стрико Гоце и стрина Рајна во Софија и моите братучеди, Стефо и Маја неколку пати, последен пат ги посетивме во 1987 година со ќерката Дена. Направивме обиколка на Софија и посетивме голем број историски места и стекнавме големи познавања од историјата на оваа престолнина. Во 1987 година отседнавме во хотелот „Москва“.

За првпат бев многу импресионирана од фактот дека тие спиеа со отворени врати и прозорци и дека не морале да се грижат од напаѓајќи. Во тоа време се случило само едно убиство во Бугарија во текот на 30 години!

Моравме да се пријавиме кај властите, така што им дадовме адреса каде престојуваме и го пријавивме износот на патничките чекови и парите. И како што ни беше кажано повторно при напуштање на државата ќе треба да ги покажеме парите и сметките за потрошениот износ.

mosaics. There is a museum of a large collection of icons. This Cathedral stands mostly as a monument, does not have parishioners and is used only for dignitaries and very special occasions.

Borisova Gradina - Freedom Park

We strolled through the former Boris's Garden, Borisova Gradina which was renamed in 1948 to Freedom Park - Parko Na Slobodata due to Russian influence. This is the oldest and largest park in the Sofia with various varieties of flowers and trees and beautiful ponds. Many statues had been erected depicting the working classes. This was very popular location for family outings.

In 1989 the park name reverted back to the Borisova Gradina and has a more modern flavour with music and bars. It is also popular for sports and has a football stadium.

Georgi Dimitrov Mausoleum

We visited the very impressive Georgi Dimitrov Mausoleum, built in honour of Georgi Dimitrov, the First Bulgarian Communist Leader, who after 22 years in exile, returned to Bulgaria and took this important position in 1946. His parents were from Pirin Macedonia, his Mother from Bansko and his Father from Razlog.

In 1949 he died unexpectedly while in Russia and during the six days following his death, in the time that it took to bring the body back to Sofia from the USSR, the Mausoleum was readied.

It was built with white marble, and created so strong as to be able to withstand a nuclear attack. His embalmed body was placed and held in state, in the mausoleum with uniformed honour guards which changed every hour until the fall of communism in 1989. Then In 1990, his remains were removed, cremated and he was buried in the city's Central Cemetery. In order to erase all reminders of the Communism era, it was decided to destroy the Mausoleum. It took many attempts with explosives to destroy the building and finally a demolish crew had to be sent. It would probably have been better to preserve and use this historical building as a museum or gallery. However, some still remember the dream of Georgi Dimitrov, "Peace and Prosperity for All".

Rila Monastery

We also went up into the Rila Mountains where we saw the Rila Monastery named after

its founder, the hermit, Ivan of Rila. This was originally founded in the 10th Century with the main church built in the 19th Century and is now a historical, spiritual, educational and cultural centre. There are many beautiful icons and frescos at the monastery but most interesting item is a carved wooden cross with over 100 religious scenes and miniature figures created by a monk. This took twelve years of dedicated work and was completed in 1802 at which time the monk became blind which may have been due to the long hours of intense work involved in the crafting of such an intricate piece of art.

Golden sands - Zlatni Pjasotsi

From Sofia we had decided to drive to Varna and to the Golden Sands or "Zlatni Pjasotsi" resort. We had planned on stopping for an early dinner and to stay overnight in some interesting town or city on the way. We did not anticipate that Blair would have to drive all night in the darkness through the mountains. We were rudely surprised when on seeing our Belgrade license plates not one hotel would give us accommodations nor food. We were only able to stop and have some tea around 2 o'clock in the morning at a very small coffee shop but I have no idea where this was and only know that it was in a secluded area. It was noisy with a few people still there. We were worried in case of a problem and so quickly took the tea, got back in the car and continued driving. Blair was always an expert driver and surprisingly he did not fall asleep and somehow, although he was exhausted, managed to get us to Golden Sands by mid-morning,

Golden sands are about 19 km from Varna. We had reservations at the International Hotel which was directly across the street from the beach. Golden Sands is an international resort located on the Black Sea and is famous for its soft, pure, golden sand and clean, pollution-free beaches. This was a popular resort for Europeans, but especially for German and English people. We met a couple from England who came here for many years and somehow managed to exchange their money on the Black Market and so their vacation was always free

In the evenings we were able to eat at various theme-based outdoor restaurants. The most interesting one was Tsiganski Tabor where we were entertained by Gypsy music and had the pleasure to see the re-enactment of a Gypsy wedding

Стоковните куќи беа во сопственост на владата, така што цената за сите производи беше иста во секоја продавница и секој бутик и немаше потреба од ценкање. Имаше американска продавница каде што можеше да се купува само со американска валута, но само на туристите им беше дозволено да купуваат во таа продавница. Законот беше многу строг, така што ако разменуваат пари на црниот пазар, односно американски долари за бугарски левови што би било во полза на туристите, тогаш следува тешка затворска казна.

Софија е историски град со споменици што ја прикажуваат нејзината историја. Исто така, постојат голем број цркви, а една се издвојува бидејќи е под земја. Оваа црква била изградена за време на владеењето на Отоманската Империја кога имало строги закони. Црквите морале да се градат многу ниско, толку ниско што човек не можел да стои исправено во објектот, па затоа тие умно се досетиле да изградат дел од храмот над земјата, а остатокот под земја и, сепак, да си ја почитуваат својата религија. Црквата беше добро сочувана и неверојатно убава со прекрасни икони.

Катедралата „Александар Невски“

Отидовме да ја видиме и катедралата „Александар Невски“ изградена во почетокот на XX век, во чест и спомен на руските војници кои загинале во Руско-турската војна (1877-1878), за време на ослободувањето на Бугарија од Отоманската Империја. Таа е втора по големина градба од ваков вид на Балканот и една од најголемите православни катедрали во светот, со капацитет до 10.000 луѓе. Големата купола е обложена со злато, а камбанаријата има десетина свона. На огромната централна купола впишана е Господовата молитва со златни букви. Внатрешноста е луксузно украсена и изградена од италијански мермер и убави мозаици. Има голема музејска колекција на икони. Оваа катедрала се истакнува како споменик, нема парохиијани и се користи само за достоинственици и во многу посебни пригоди.

Борисова градина – Парк на слободата

Ја посетивме поранешната „Борисова градина“, која во 1948 година била преименувана во „Парк на слободата“ поради руското влијание. Ова е најстариот и најголем парк во Софија со различни видови цвеќиња и дрва и прекрасни

езерца. Многу статуи биле изградени со кои се претставувала работничката класа. Била многу посетувана од граѓаните за семејни излети.

Во 1989 година името на паркот повторно се преименува како „Борисова градина“ и има помодерен изглед, збогатена со музика и барови. Исто така, во неа се одвиваат разновидни спортови и има еден фудбалски стадион.

Мавзолејот „Георги Димитров“

Го посетивме и многу импресивниот мавзолеј „Георги Димитров“, изграден во чест на Георги Димитров, првиот бугарски комунистички лидер, кој по 22 години прогонство се вратил во Бугарија и ја зазел оваа важна позиција во 1946 година. Неговите родители биле од Пиринска Македонија – мајка му од Банско, а татко му од Разлог.

Во 1949 година умрел неочекувано додека бил во Русија и шест дена по неговата смрт, времето за кое било потребно да се донесе телото од СССР назад во Софија, мавзолејот бил направен.

Бил изграден од бел мермер и направен толку цврсто за да може да издржи и нуклеарен напад. Неговото балсамирано тело било изложено во мавзолејот, а униформирана полициска гарда која се менувала секој час го чувала телото до периодот на падот на комунизмот во 1989 година. Потоа, во 1990 година, неговите посмртни останки биле отстранети, кремирани и бил закопан во Централните градски гробишта. Со цел да се избришат сите потсетници на ерата на комунизмот, било одлучено да се уништи мавзолејот. За таа цел имало многубројни обиди со експлозив да се уништи зградата и, конечно, морало да биде испратен тим за уривање. Веројатно ќе било подобро да се зачува и да се користи ова историско здание како музеј или галерија. Сепак, некои сè уште се сеќаваат на сонот на Георги Димитров, „Мир и просперитет за сите“.

Рилски манастир

Исто така, отидовме и во Рила, каде што го видовме Рилскиот манастир, именуван според неговиот основач, пустиникот Иван Рилски. Првично бил основан во X век, со главната црква изградена во XIX век, а сега претставува историски, духовен, образовен и културен центар. Во манастирот постојат многу прекрасни икони и фрески, но најинтересен е врежаниот дрвен крст со повеќе од 100 религиозни сцени и

It is of interest that it was a topless beach but nevertheless, we enjoyed the “scenery”. We were told that there were nude beaches nearby where sunning was recommended for health reasons but we were never brave enough to go and explore this option. However, for our health, we did enjoy purchasing yogurt drinks from vendors on the beach.

TURKEY

Istanbul

From Golden Sands we took an overnight cruise ship, arriving in Istanbul the following morning. When we boarded the ship, they had mixed up our state rooms and the three of us, Blair, Dena and I were given separate accommodations and had to share our sleeping quarters with total strangers. Dena was put in room with three young German women which was not a problem. I had to share a room with a lady and two men, but Blair was put in a room with a husband, wife and teenage son from Germany. He was told to sleep on the top bunk. When he looked down, to his amazement the woman had removed her top and he was staring at a bare-breasted woman. Blair was so embarrassed that he left the cabin and spent the night in the lounge of the ship.

On our arrival, the women were briefed on the dress code for the city of Istanbul and the respect for their religion. Women were expected to dress modestly. They were not to wear any form of shorts, jeans or dress pants and to cover their heads in the appropriate places.

Istanbul is the only City which is situated on two continents, Europe and Asia Minor.

We were taken to a very lovely hotel and there was a choice of many tours. We went to the Grand Bazaar where Dena purchased a leather jacket at an unbelievable reasonable price. Blair bought me a lovely sapphire and diamond ring and a burgundy suede coat. For himself he bought “worry beads” which seemed appropriate after spending so much money on Dena and me.

We examined some exquisite silk carpets which we were told could be shipped to our home in Canada, but after giving it a great deal of consideration, we decided against buying a carpet in case they did not send us the purchased product. However, I did buy a valuable, one-of-a-kind vase which I still treasure.

We went on a cruise on the Bosphorus Strait which splits Istanbul into two Continents, Europe and Asia. We had an onboard tour guide who gave us a description and history of the various buildings.

St. Sophia Cathedral

On entering St. Sophia Cathedral we were truly awed and inspired by the magnificent beauty of the art work of the mosaics and icons which covered the walls and ceiling.

St. Sophia Cathedral was originally built in the 6th Century and is a great example of Byzantine architecture. The Roman Emperor, Constantine the Great, founded the church. It has a massive central dome and took five years to build. It has been restored many times, over many years, due to fire and earthquake damage. In the 15th Century when Constantinople was conquered by the Ottoman Turks, it was converted into a Mosque. The beautiful religious mosaics and icons were either removed or plastered over and four minarets were added. Most of the mosaics and icons have been restored but unfortunately some have been damaged beyond repair.

The Blue Mosque

On going into the Blue Mosque we had to take off our shoes, put them in a bag and leave them outside the building. The women were required to wear a head cover.

The Blue Mosque was built in the 17th Century and it took 7 years to build. It is situated next to St. Sophia Cathedral. It is a majestic building with cascades of domes around the outside but it is only the inside that is blue. It has 6 minarets (most mosques have 2 or 4) and at the time it was built this caused a major problem as it had the same number of minarets as the Mosque in Mecca and so to correct this very serious error the Sultan sent an architect to Mecca who added a 7th minaret.

The interior is covered with many thousands of blue tiles, the oldest of which are designed with flowers, trees but some are abstract. The newer tiles are not as ornate. There are many windows which are not the original stained glass but are still very beautiful. There is also a very large prayer area.

минијатурни фигури изработени од еден монах. За ова било потребна дванаесет-годишна посветена работа и бил завршен во 1802 година, кога монахот ослепел поради долгите часови интензивна работа потребна за изработката на такво сложено уметничко дело.

Златните песоци

Од Софија одлучивме да одиме со автомобил до Варна и познатото одморалиште Златните Песоци. Испланиравме по пат да застанеме да вечераме и да преноќиме во некој интересен град или гратче. Не очекувавме дека Блер ќе треба да вози цела ноќ во темнина низ планини. Бевме многу непријатно изненадени поради тоа што кога ќе ги видеа белградските регистарски таблички, ниту еден хотел не ни даде сместување, ниту храна. Бевме само во можност да запреме и да се напиеме чај околу 2 часот наутро во многу мало кафе, но немав идеја каде се наоѓаме и само знаев дека е во изолирано подрачје. Беше бучно, со неколку луѓе кои сè уште седеа таму. Бевме загрижени во случај на проблем и затоа брзо го испивме чајот, се вративме во колата и продолживме со возењето. Блер секогаш беше вешт возач и не е за изненадување што не заспа и некако, иако и тој беше исцрпен, успеа да нè однесе на Златните Песоци, околу 10 часот утрото.

Златните Песоци се на околу 19 километри од Варна. Имавме резервации во хотелот „Интернејшнл“, кој беше директно преку улицата од плажата. Златните Песоци е меѓународно одморалиште што се наоѓа на брегот на Црното Море, и е познато по мекиот, чист, златен песок и чистите, незагадени плажи. Ова беше популарна дестинација за Европејците, но особено за германските и англиските туристи. Се запознавме со една брачна двојка од Англија кои доаѓале тука многу години и некако успеале да ги разменат своите пари на црниот пазар, па така одморот, речиси, секогаш го поминуваа ефтино.

Во вечерните часови имавме можност да јадеме во разни ресторани на отворено. Најинтересен беше ресторанот „Циганска черга“, каде нè забавуваше ромска музика и беше задоволство да се види реконструкција на циганска свадба.

Интересно беше дека тоа беше топлес на плажа, но, сепак, уживавме во „пејзажот“. Ни беше кажано дека има нудистички плажи во

близина каде што сончањето се препорачува поради здравствени причини, но никогаш не бевме доволно храбри да одиме и да ја истражимо оваа опција. Сепак, за нашето здравје, уживавме да купуваме пијалаци од јогурт од продавачите на плажата.

ТУРЦИЈА

Истанбул

Од Златните Песоци отидовме на ноќно крстарење со брод и следното утро пристигнавме во Истанбул. Кога се качивме на бродот, направиле превид и ние тројцата, Блер, Дена и Јас, добивме одделени соби за сместување и моравме да спиеме со тотални туѓинци. Дена беше распоредена во соба со три млади Германки, што и не беше проблем. Јас морав да ја делаам собата со една дама и двајца мажи, но Блер беше распореден во соба со еден маж, жена и син тинејџер од Германија. Му беше речено да спие на горното легло. Кога погледнал надолу, на негово изненадување видел дека жената била непокриена и ѝ се гледале голите гради. На Блер му било толку срам што ја напуштил кабината и ја помина ноќта во дневната соба на бродот.

Кога пристигнавме, жените беа информирани за кодексот на облекување во градот Истанбул и за почитта кон нивната религија. Од жените се очекуваше да се облекуваат скромно. Не требаше да носат никаква форма на куси панталони, фармерки или фустан-панталони и мораа да ги покријат главите на соодветни места.

Истанбул е единствениот град кој се протега на два континента - Европа и Азија, односно тој се наоѓа на полуостровот Мала Азија.

Нè однесоа во многу убав хотел и таму имавме избор на турнеи. Отидовме во Големата чаршија каде Дена купи кожена јакна по неверојатно ниска цена. Блер ми купи еден прекрасен сафир и дијамантски прстен, како и темно-црвен велур мантил. За себе си купи бројалка, чија цена се чинеше соодветна, откако потроши толку многу пари за Дена и за мене.

Разгледувавме одлични килими од свила за кои ни беше кажано дека може да ни ги испратат дома во Канада, но по големо размислување, решивме да не купиме килим во случај да не ни го испратат купениот производ. Сепак, си купив една вредна, уникатна вазна која сè уште ја чувам.

As we went during the day we did not get to see the narrated light show which takes place at night.

Topkapi Palace

We were bedazzled by the ornate, richness and beauty of everything in and about this Palace. It is also surprising that over the so many items of such great value have been preserved over so many years.

The present Topkapi Palace was built in the 1470's and is the oldest and largest Palace in the world to be standing to date, 700,000 square metres. It has three courtyards, which were all used for a different purpose. The palace has undergone constant alterations and additions. Everything in the palace is unique, a true masterpiece. The Ottoman Empire was one of the longest lasting and ruled for over 600 years, extending its rule over Asia, Europe and Africa and therefore it is no wonder that there are many collections, the largest, richest and most valuable in the world.

We were impressed by the collection of costumes and by the weapons used by the Sultans which includes weapons from conquered countries.

There were also vast, priceless objects and collections such as the Jewelry Collection of much treasured jewelry items including the famous Topkapi Dagger (Symbol of the Museum). Other displays include porcelain and clocks. Most of the collectable items are designed and are made of gold with many precious stones such as emeralds, diamonds, jade, rubies and pearls.

Our tour guide told us that originally the Palace was the Centre of Administration but much later it became a harem and the residence of the beautiful concubines and the eunuchs who served. The Sultan's Mother was sole ruler of the harem. The harem included many rooms and a large Turkish bath.

Hippodrome

The Hippodrome was built as the sporting centre of Constantinople and used especially for horse and chariot racing. The chariot race scene in the movie Ben Hur was filmed here.

Nightclubbing

In the evening we went to several nightclubs where we had our dinner and enjoyed the enter-

tainment. Our final night in Istanbul and the last tour was the absolute best. We were not only entertained by a variety of belly dancers displaying different routines, but we were able to join in the fun, dance and make an attempt at trying to belly dance.

Upon our return to Golden Sands, it was time to continue on with our trip. We travelled to Kulata, a village which is located in south-west Bulgaria and is the checkpoint on the Bulgarian-Greek border where we entered Greece. This time, I did not have a problem with my passport and the car insurance documents were in order. From here we went on to Solun.

GREECE

Solun (1912 Renamed Thessaloniki)

We stayed at the luxurious 5-Star Makedonia Palace Hotel located on the sea front, beside the city centre. Our stay here was brief because we had lost a great deal of time by having to detour to Skopje.

Solun was founded in 316/315 BC by Cassander, King of Macedonia, and named after his wife, the sister of Alexander the Great. The Apostle St. Paul came to Solun in around 50 AD where he preached and spread the Word about Jesus Christ and it was here that Christianity was introduced and these teachings formed the foundation of our Eastern Orthodox Religion which we practise today.

The White Tower was built in the 15th Century by the Ottomans. It is a cylindrical, stone tower with six floors with a turret on top and sits on the waterfront. Originally it was built to defend the city's harbour as a fort but then became a prison for those convicted to death, a place of torture and executions during the time of the Ottoman Empire.

In 1912, when Macedonia was freed from the Turks and upon its partition amongst Greece, Bulgaria, Serbia, Albania, Solun was then occupied and controlled by the Greeks who gained accession. They whitewashed the Tower and renamed it the "White Tower". It also became the Symbol of the City of Solun, whose name was also then changed to "Thessaloniki". Although there are people living in Solun of different cultures and religions, it is of interest that in 1922 a settlement was formed by the arrival of many refugees from Asia-Minor.

Отидовме на крстарење со брод до Босфорскиот Теснец кој го дели Истанбул на два дела, односно на два континента - Европа и Азија. На бродот имавме туристички водич кој ни даде опис и историјат на различните зданија.

Катедралата Света Софија

По влегувањето во катедралата Света Софија, навистина, бевме восхитени и инспирирани од величествената убавина на уметничкото дело од мозаици и икони кои ги покриваат сидовите и таванот.

Катедралата Света Софија е изградена во VI век и претставува одличен пример на византиската архитектура. Римскиот император Константин Велики ја основал црквата. Таа имала огромна централна купола, за која биле потребни пет години да се изгради. Обновувана е повеќе пати во текот на многу години, поради оштетувања од пожар и земјотрес. Во XV век, кога Константинопол бил освоен од Османлиите, таа била претворена во џамија. Убавите верски мозаици и икони биле или отстранети или малтерисани одново, а биле додадени и четири минариња. Повеќето мозаици и иконите се реставрирани, но, за жал, некои од нив се неповратно оштетени.

Сината џамија

При влегувањето во Сината џамија моравме да ги собуеме чевлите, да ги ставиме во ќеса и да ги оставиме надвор од објектот. Од жените се бараше да ја покријат главата.

Сината џамија била изградена во XVII век, а биле потребни, речиси, седум години да се изгради. Се наоѓа веднаш до катедралата Света Софија и претставува величествена зграда со каскадни куполи околу зградата, но само внатрешноста е сина. Има шест минариња (повеќето џамии имаат 2 или 4) и во времето кога била изградена ова предизвикало голем проблем бидејќи имала ист број на минариња како и џамијата во Мека и така, за да ја поправи оваа многу сериозна грешка, султанот испратил архитект во Мека, кој го додал седмото минаре.

Внатрешноста на џамијата е покриена со илјадници сини плочки, а најстарите од нив се дизајнирани со цвеќиња, дрвја, но некои се апстрактни. Поновите плочки не се толку автентични. Постојат многу прозорци кои не претставуваат оригинален витраж, но, сепак, многу

се убави. Исто така, има и многу голема просторија за молитва.

Бидејќи заминавме во текот на денот, не бевме во можност да го видиме раскошното светлосно шоу кое се случува навечер.

Палатата „Топкапи“

Бевме импресионирани од орнаментот, богатството и убавината на сè што е внатре и околу оваа палата. Исто така, чудно е што многубројни предмети со толкава голема вредност се зачувани во текот на толку многу години.

Сегашната палата „Топкапи“ била изградена во 70-тите години на XV век и е најстарата и најголема палата во светот која опстојува до денес, со 700.000 квадратни метри. Има три двора и сите се користат за различна цел. Дворецот бил подложен на постојани промени и доградувања. Сè во оваа палата е уникатно, вистинско ремек-дело. Отоманската Империја била една од најдолготрајните и владеела повеќе од 600 години, протегајќи го своето владеење низ Азија, Европа и Африка и затоа не е чудно што постојат многу колекции што се најголеми, најбогати и највредни во светот.

Бевме импресионирани од колекцијата костуми и оружје кои ги користеле султаните, која вклучува оружја од покорените земји.

Исто така, има огромни, непроценливи предмети и збирки, како колекцијата на накит составена од многу ценети предмети накит, вклучувајќи го и познатиот Нож на Топкапи (симбол на музејот). Другите експонати вклучуваат порцелан и часовници. Повеќето од колекционерските предмети се дизајнирани и изработени од злато со многу скапоцени камења, како смарагди, дијаманти, жад, рубини и бисери.

Нашиот туристички водич ни кажа дека првично палатата била административен центар, но многу подоцна, таа станува харем и престојувалиште на убави конкубини и евнуси-слуги. Мајката на султанот била единствена владетелка на харемот. Харемот вклучувал многу соби, како и огромна турска бања.

Хиподром

Хиподромот бил изграден како спортски центар на Константинопол и се користел само за трки со коњи и кочии. Сцената од трката со кочии од филмот „Бен Хур“ била снимена токму тука.

In 1985, just prior to our visit, the Tower was restored and converted into an interesting Museum with many displays, including an exhibition of historical displays of the city history. At night the White Tower is lit up and this is a lovely promenade location for both tourists and its citizens alike.

Interestingly, just as a point of interest, it appears that in 1992 Macedonia issued currency with a souvenir bank note depicting the White Tower with a proposal to adopt this design as use for legal money. However due to the outrage of Greece, similar to its outrage over the name of our country, "The Republic of Macedonia" and the demand for change, not to inflame the situation, this proposal regarding the currency never came to fruition and the bills were only sold as souvenirs.

Nevoliany

Finally we arrived to the Village, Selo Nevoliany, birth place of my parents, grandparents and my ancestors, the place where of my Macedonian heritage and roots. Although my parents did not leave here for any political reasons, purely personal family problems, there was a fear that I might encounter some problem and so we only enjoyed a brief stay of a few days although we would have liked to stay longer.

The first night we stayed in a Hotel in Lerin (Florina) as it was late in the evening when we arrived and did not know how to get to my Teta Gutsa's house. However the next morning we asked for directions and found our way into the Village. We were glad to see my cousins Kocho and Magda Deligeorgy, my Teta's son and daughter-in-law from Toronto, who were also visiting and whom we had planned to meet there. They were a great help in showing us around the Village. However, we had come mainly to visit and acquaint ourselves with my Teta Gutsa, over 80 years of age and her other son, Ilo and his wife, Fana and son Itso who lived with her in Nevoliany. We also wanted to hear about her life and the history and stories about my Mother and their childhood and family life. They made us feel very welcome and we were treated royally. We slept in the best room and the very best bed in the house which was covered with embroidered sheets and a lovely bedspread. They had just installed a modern bathroom but Teta Gutsa insisted on using the outhouse as her philosophy was that this was more cost-efficient and that there was no time wasted in sitting, which was a most amusing theory.

Blair found Nevoliany to be the most interesting place and the highlight of our travels. It was a Selo and it was unusual and it seemed that here, time had stopped at least fifty years before. Of course in the time since my Parents lived here the population had diminished considerably with many of the Selyani leaving the Selo for various reasons, some political, some leaving for a better life and seeking their fortunes elsewhere. The more popular destinations were Canada, Australia, the United States. There were some abandoned houses but also some houses restored to magnificent stature by those people who returned after many years from "Stransvo" and rebuilt the family home.

Our impression was that my Teta and her family and the other Selyani seemed to live a much more relaxed and simple, more easygoing life than we live in our busy Cosmopolitan City of Toronto. The farm work was hard, involving long hours of hard work with probably some form of deadline for certain tasks, but rewarding in the end with no clock to punch and no boss or overseer. My cousin Ilo was up at the crack of dawn to milk the cows, clean the barn and then come in for a meal. After a brief rest, he went on to his many other chores. We enjoyed fresh milk directly from the cows, fresh eggs and chicken.

Blair insisted on donning on rubber boots up to his knees, grabbing a pitchfork - vila - and helping to clean the barn. He did not mind the work, and I am sure he would have attempted to milk the cows if we had more time in Nevoliany. He seemed to get great satisfaction in helping with the chores and gathering the eggs from the hen house. As Blair did not have any previous experience in farming, he was quick to inform Ilo that the chickens were running away when they went out of the yard, which gave everyone a laugh, when Ilo told him that they would be back and were very smart and knew their home. Of course, I did not know this either and it was a great experience for both of us. We had a very happy time here and Dena got to experience a donkey ride.

We went into Lerin to browse through the boutiques and look for souvenirs. I also wanted to find a store which sold "jamboli" as I was told that the white Flokatis in Lerin were of a superior quality and very thick and very white. We finally located the store which sold these and when we walked in I spoke to the sales person in English. I told her we were visiting Nevoliany but that I did not speak Greek, only English and Macedonian.

Ноќни клубови

Во вечерните часови одевме во неколку ноќни клубови, каде што вечеравме и уживавме во забавата. Последната ноќ во Истанбул и последната турнеја беа исклучително најдобри. Не само што нè забавуваа различни стомачни танчарки, кои прикажуваа различни рутини, туку бевме во можност и ние да им се приклучиме во забавата, да танцуваме и да се обидеме да заиграме ориентален танц.

По враќањето на Златните Песоци, беше време да продолжиме со нашето патување. Отпатувавме до Кулата, село кое се наоѓа во југозападниот дел на Бугарија и е граничен премин на бугарско-грчката граница, каде што влеговме во Грција. Овој пат, немав проблем со мојот пасош, а и документите за автомобилското осигурување беа во ред. Од тука продолживме за Солун.

ГРЦИЈА

Солун (во 1912 преименуван во Тесалоники)

Отседнавме во луксузниот хотел со 5 ѕвездички „Македонија палас“, кој се наоѓа на морскиот брег, веднаш до центарот на градот. Нашиот престој беше краток, бидејќи изгубивме голем дел од времето поради тоа што моравме да скршваме од маршрутата и да одиме во Скопје.

Солун е основан во 316/315 година пр.н.е. од страна на Касандар, крал на Македонија, а именуван по неговата сопруга, сестрата на Александар Велики. Апостол Павле дошол во Солун околу 50 година од н.е., каде што го проповедал и ширел зборот за Исус Христос и токму тука било воведено христијанството, а овие учења ја формирале основата на нашата Источна православна вероисповед којашто ја практикуваме денес.

Белата кула е изградена во XV век од страна на Османлиите. Таа е цилиндрична, камена кула со шест ката, со бедем на врвот и се наоѓа на брегот на Егејското Море. Првично била изградена да го брани градското пристаниште како тврдина, но потоа станала затвор за оние осудени на смрт, место на тортура и погубувања за време на Отоманската Империја.

Во 1912 година, кога Македонија била ослободена од Турците и по нејзината поделба меѓу Грција, Бугарија, Србија и Албанија, Солун тогаш бил окупиран и контролиран од страна на Грците кои го презеле. Тие ја варосале

кулата со бела боја и ја преименувале во „Белата кула“. Таа, исто така, станала симбол на градот Солун, кој, исто така, потоа бил преименуван во Тесалоники. Иако во Солун живеат луѓе од различни култури и религии, интересен е фактот што во 1922 година била формирана населбата со доаѓањето на голем број бегалци од Мала Азија.

Во 1985 година, непосредно пред нашата посета, Кулата била обновена и претворена во интересен музеј со многу изложбени простории, вклучувајќи поставки на историски прикази од историјата на градот. Во ноќните часови, Белата кула е осветлена и претставува прекрасна локација за шетање и за туристите и за нејзините граѓани подеднакво.

Интересно, само за истакнување, се чини дека во 1992 година Македонија емитирала валута со сувенирска банкнота на која била отсликана Белата кула, со предлог овој дизајн да се усвои за употреба на легални пари. Сепак, поради бесот на Грција, слично на нејзиниот бес околу името на нашата земја, Република Македонија и поради барањето за промена, за да не се разгори ситуацијата, овој предлог во врска со валутата никогаш не бил реализиран, а банкнотите се продале само како сувенири.

Неволјани

Конечно стигнавме во селото Неволјани, родното место на моите родители, баби и дедовци и на моите предци, местото на моето македонско потекло и македонски корени. Иако моите родители не замнинале од тука од никакви политички причини, туку чисто од лични семејни проблеми, постоеше страв дека би можела да наидам на некој проблем и затоа уживавме во краткиот престој од неколку дена, иако сакавме да останеме подолго.

Првата ноќ отседнавме во хотел во Лерин (Флорина) бидејќи стигнавме во доцните вечерни часови и не знаевме како да ја најдеме куќата на тета Гоца. Сепак, следното утро прашавме за насока и го најдовме патот до селото. Ни беше мило што ги видовме моите роднини Кочо и Магда Делиѓорѓи, синот и снаата на тета Гоца од Торонто, кои, исто така, беа во посета и со кои се имавме договорено да се сретнеме тука. Тие ни беа од голема помош покажувајќи ни го селото. Сепак, главно, дојдовме да ја посетиме и да се запознаеме со мојата тета Гоца, која имаше повеќе од 80 години, нејзини-

She was very friendly and immediately put me at ease and replied in Macedonian. Interestingly, as we were speaking, a Priest walked into the store and when she saw him, she immediately reverted back to Greek. I looked at her in surprise but she continued in Greek until he left the store and then without any explanation began to speak again in Macedonian. I did not question her or ask for a reason but it certainly made me think.

We bought two jamboli which were exactly what I had wanted but they were very heavy. We decided to send them home by post. We were given some large flour sacks in which to send them. I began to sew the open ends and my Teta snatched them from me as I guess she thought I was too slow and within minutes, with no glasses, she had them sewn. The stitches were so even and perfect, it looked like they had been done by a sewing machine.

On our last day in Nevolyani, we were invited to a gathering where there was a band, dancing of oros and a lamb was being roasted. Some of us were visitors and some people were from the Selo. It began to rain and they had brought a large plastic tarp which we all held up over our heads to keep dry. A few of the women made Turkish coffee and while holding the tarp up with one hand, we happily sipped our coffee. It was a most enjoyable afternoon with laughter and jokes. We left Nevolyani with many gifts from my Teta, with tablecloths, a gold bracelet and a lovely reversible blanket and red flokati for Dena. We promised to return for a longer visit, but sadly this has not been possible to date. I hope that I will be fortunate enough to visit Nevolyani once more in the near future.

OTHER TRAVELS

Blair and I enjoyed our yearly visits to Acapulco, Mexico in the winter months and on several occasions Suzanne and Dena also came with us.

However, we went to Florida as a family most summers. We visited many of the attractions including Disney World in Orlando, Sea World, Busch Gardens, Cypress Gardens and many more. Over the years we have stayed in Clearwater, St. Augustine, Tampa, Fort Lauderdale, Hallandale and Hollywood. One Christmas we decided to go to Del Ray and Boca Raton but we encountered unseasonal, cold weather, most certainly not beach weather. Also, in the ocean there were a great many "man-of-war" a type of jelly fish which can inflict terrible stings and so it was not

a very enjoyable winter vacation. We decided to spend more time in Disney World but it was also cold there and we had to wear our winter jackets. Although this is not always the case, we did not go to Florida again in December.

On a few occasions, Blair and I took a cruise ship from Fort Lauderdale to Freeport in the Bahamas but instead of returning the next day, we remained there for a week before coming back Florida.

After purchasing our Family Cottage, we slowed down in our travels and did not venture outside Canada as much. We enjoyed cottage life, sunning at Palm Beach and enjoying the waters of Georgian Bay.

In 1992, I organized a trip to Las Vegas for a group of 11 ladies, all friends from Sveti Kliment. Before leaving we had an orientation party at my house where the fun for our trip already began. For most of us this was our first visit to Las Vegas.

We enjoyed our stay at the Flamingo Hotel. I shared a room with Frances Dimoff, Lena Morioche and Vangelia Kapos. We had a choice of being on our own during the day or go sightseeing together, but each morning and evening we attempted to meet for our breakfast and dinner and discuss our plans for the day.

Even though we were on vacation, each morning, our athletic friends, Diana Nikolovski's sisters, Vera Gillespie and Mimi MacAffe faithfully still exercised and then joined us for breakfast.

There are many themed hotels in Las Vegas and we went on a boat ride on the Nile in the Luxor Hotel with a view of most interesting Egyptian scenery along the way (the hotel no longer has this ride). One evening we went to Caesar's Palace to see the amazing show where the statues come to life and to purchase some interesting souvenirs. As Las Vegas offers a great night life and a choice of great entertainment, it was difficult to choose, but we did go to some wonderful Night Clubs and enjoyed spectacular shows. Some of us went shopping and some, who felt lucky played the slot machines. Olga Markovski was the most fortunate and came home with money.

Most of our Group including, Rosie Stergiou and her sister Elizabeth Tsotsos went to Hoover Dam which is a major tourist attraction of historical interest, not far from Las Vegas, just outside Boulder City. Hoover Dam is massive and was built to provide flood protection. It holds back the Colorado River forming the Lake Mead Reservoir. It also provides power for some utilities in Nevada and some neighbouring States.

от друг син, Ило и неговата сопруга, Фана кои живејат со неа во Неволјани. Исто така, сакавме да слушнеме за нејзиниот живот, за историјата и стории за мајка ми и за нејзиното детство и семејниот живот. Направија да се чувствуваме мошне добредојдени и бевме пречекани со големо гостопримство. Спиевме во најдобрата соба и на најдобриот кревет во куќата, кој беше покриен со везени чаршафи и една прекрасна постела. Иако имаа вградено модерна бања во куќата, тета Гоца инсистираше да го користиме тоалетот надвор од куќата бидејќи нејзината филозофија беше дека тоа е поекономично и дека нема зошто да се троши време на седење на веќе школка, која беше најзабавна теорија.

Блер заклучи дека Неволјани е најинтересно место и најважен дел од нашите патувања. Тоа беше село и беше необично и се чинеше дека тука времето застанало најмалку пред педесет години. Се разбира, дека од времето кога моите родители живееле тука населението значително се намалило, бидејќи голем број селани заминувале од селото од различни причини, некои од политички, некои заминале за подобар живот и си ја барале среќата на друго место. Популарни дестинации биле Канада, Австралија и САД. Имаше некои напуштени куќи, но, исто така, имаше и прекрасно реновирани куќи од страна на оние луѓе кои се вратиле после многу години поминати во странство кога повторно си го реновирале семејниот дом.

Нашиот впечаток беше дека тетка ми, нејзиното семејство и другите селани изгледа дека живеат многу порелаксирано и едноставно, водат полежерен живот отколку што ние водиме во нашиот прометен космополитски град Торонто. Земјоделската работа е тешка, вклучувајќи долги часови напорна работа, веројатно следејќи одредени рокови за одредени задачи, но наградата на крај е човек да не гледа на часовникот и без шеф или контролор. Братучед ми Ило стануваше уште во мугрите да ги молзе кравите, да ја исчисти шталата, а дури потоа доѓаше дома за појадок. По краток одмор, одеше да заврши други бројни задолженија. Уживавме во свежото млеко измолзено директно од кравите, и свежите штотуку снесени јајца.

Блер инсистираше да носи гумени чизми до колена, да грабне вила и да помага да се исчисти шталата. Не му пречеше работата и јас сум сигурна дека ќе се обидеше да ги молзе кравите доколку имавме повеќе време на располагање

во Неволјани. Изгледаше дека е многу задоволен што помагаше во задолженијата и што собираше јајца од кокошарникот. Бидејќи Блер немаше никакво предходно искуства во земјоделството, еден ден брзо го информира Ило дека кокошките избегале и дека ги нема во дворот, на што сите се насмеаја. Тогаш Ило му рече дека тие ќе се вратат назад бидејќи се паметни и го знаат својот дом. Се разбира дека и јас не го знаев тој факт и тоа беше големо искуство за нас двајцата. Тука поминавме многу среќни денови, а Дена дури се научи да јава и магаре.

Отидовме во Лерин да пребараме низ бутиците и да купиме сувенири. Исто така, сакав да најдам продавница каде се продаваат јамболии, бидејќи ми беа кажале дека белите јамболии од Лерин се со супериорен квалитет - многу густе и многу бели. Конечно најдовме таква продавница и кога влеговме ѝ прозборев на продавачката на англиски јазик, и ѝ кажав дека сме во посета на Неволјани, но дека воопшто не зборувам грчки, само англиски и македонски. Таа беше многу пријателски расположена и веднаш ме успокои бидејќи ми одговори на македонски јазик. Интересно е тоа што додека зборувавме, еден свештеник влезе во продавницата и кога таа го виде, веднаш продолжи повторно да зборува на грчки јазик. Ја погледнав со изненадување, но таа продолжи да зборува на грчки јазик додека тој излезе од дуќанот, а потоа без никакво објаснување почна повторно да зборува на македонски јазик. Ниту ја прашав, ниту побарав да ми ја објасни причината, но тоа сигурно ме натера на размислување.

Купивме две јамболии кои беа токму онакви какви што сакав, но беа многу тешки. Решивме да ги испратиме дома по пошта. Ни дадоа големи вреќи за брашно да ги спакуваме. Почнав да ги шијам отворените краеве, но тета Гоца ми ги грабна вреќите бидејќи, претпоставувам, мислеше дека сум премногу бавна и во рок од неколку минути, без очила, таа ги соши. Шевовите беа толку рамномерно сошиени, па дури и совршени, така што изгледаа како да се направени со машина за шиене.

Последниот наш ден при престојот во Неволјани бевме поканети на собир каде што имаше голем оркестар, се играа ора и се печеше јагне. Некои од нас беа посетители, а некои мештани, луѓе од селото. Почна да врне, но тие донесоа голем пластичен најлон кој сите ние го држевме над главите да не налисеме. Некои

MEMORIES

On our last evening we all had a scrumptious dinner at the Mirage Hotel following which we all purchased snacks and had a pyjama party in Lilly Pliakes' and Ratka Shappas' room with jokes,

non-stop laughter and great friendship until late in the night. We have our many photographs to remind us of those days of our youth and our lasting friendship.

од жените направија турско кафе и додека го држевме најлонот со една рака, со другата среќно го пиевме кафето. Беше тоа најзабавно пријатно попладне, со смеа и шеги. Заминавме од Неволјани со многу подароци од тетка ми, со чаршафи, златна бразлетна и убаво ќебе со две лица и црвена јамболија за Дена. Ветивме дека ќе дојдеме повторно во подолга посета, но, за жал, тоа не се случи до ден-денес. Се надевам дека ќе имам доволно среќа, во блиска иднина, уште еднаш да го посетам Неволјани.

ДРУГИ ПАТУВАЊА

Блер и јас уживавме во нашите годишни посети на Акапулко, Мексико во зимските месеци, а во неколку наврати Сузан и Дена, исто така, дојдоа со нас.

Сепак, како семејство повеќето лета одевме на Флорида. Ги посетивме многуте атракции, вклучувајќи го Дизниленд во Орlando, Морскиот свет, Градините 'Буш', чемпресовите градини и многу други. Со текот на годините отседнувавме во Клиарвотер, Свети Августин, Тампа, Форд Лаудардејл, Халандејл и во Холивуд. Еден Божиќ одлучивме да одиме во Дел Реј и Бока Ратон, но наидовме на неочекувано студено време, секако не време за на плажа. Освен тоа, во океанот имаше голем број отровни медузи кои може да нанесат ужасни убои и затоа тоа не беше многу пријатен зимски одмор. Решивме да поминеме повеќе време во Дизниленд, но и таму, исто така, беше ладно и затоа моравме да носиме зимски јакни. Иако ова секогаш не е случај, никогаш повторно не отидовме во Флорида во декември.

Во неколку наврати, Блер и јас одевме на крстарење со брод од Форт Лаудердејл до Фрипорт на Бахамите, но наместо да се вратиме следниот ден, останувавме таму една недела пред да се вратиме на Флорида.

Откако ја купивме викендичката, забавивме со нашите патувања и не одевме надвор од Канада толку многу. Уживавме во викендичката, се сончавме на Палм Бич и уживавме во водите на заливот Џорџија.

Во 1992 година организирав посета на Лас Вегас за група од 11 жени, сите пријателки од храмот Свети Климент. Пред да замине, организирав подготвителна забава пред патувањето, кога што, всушност, патувањето веќе започна. За повеќето од нас, тоа беше прва посета на Лас Вегас.

Уживавме во престојот во хотелот „Фламинго“. Ја делев собата со Френсис Димов, Лена Мариовче и Вангелина Карпош. Можевме да го поминеме денот по сопствен избор или заедно да одиме во разгледување, но секое утро и секоја вечер се обидувавме да се состанеме на појадок и вечера и да разговараме за нашите планови за тој ден.

Иако бевме на одмор, секое утро нашите пријателки-спортистки, сестрите на Дијана Николовска - Вера Гилеспи и Мими Макафе, редовно вежбаа, а дури потоа ни се придружуваа за појадок.

Постојат многу тематски хотели во Лас Вегас, а отидовме и да возиме кајче на реката Нил, во хотелот „Луксор“, со поглед на најинтересните египетски предели по должината на патот (хотелот веќе не организира вакво возење). Една вечер, отидовме во Цезаровата палата да го видиме неверојатното шоу кога статуата оживува и да купиме некои интересни сувенири. Бидејќи Лас Вегас нуди одличен ноќен живот и избор на големи забави, ни беше тешко да избереме каде да одиме, но, сепак, отидовме во некои прекрасни ноќни клубови и уживавме во спектакуларни шоу претстави. Некои од нас отидоа на купување, а некои кои се чувствуваа среќни, не стануваа од слот-машините и се вратија дома со пари.

Поголемиот дел од нашата група, вклучувајќи ги Олга Марковски, Роза Стерџио и нејзината сестра Елизабета Цоцос, отидоа да ја видат браната Хувер, која е главна туристичка атракција од историски интерес, и се наоѓа не така далеку од Лас Вегас, во непосредна близина на градот Болдер. Браната „Хувер“ е масивна и била изградена за да обезбеди заштита од поплави. Таа ја задржува реката Колорадо, формирајќи го резервоарот на езерото Мед. Таа, исто така, обезбедува електрична енергија за некои претпријатија во Невада и за некои соседни држави.

Последната вечер, имавме многу вкусна вечера во хотелот „Мираж“, по што купивме закуски и организиравме пижама-забава во собата на Лили Пљакас и Ратка Шапас, со шеги, постојана смеа и големо дружење до доцна во ноќта. Сите имаме многу фотографии да не потсетуваат на тие денови од нашата младост и на нашето трајно пријателство.

MY ACTIVITIES

Memberships:

Member, Control Committee (Recording Secretary), St. Clement's of Ohrid (2013-2016)
Member of Literary Association "Brakja Miladinovci"
Member of Ladies Auxiliary, St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Cathedral - on Executive for many years
Macedonian Children Relief Fund -Treasurer (9 Years), President 2010
Member of United Macedonian Organization
Member of Canadian Macedonian Historical Society
Member Canadian Macedonian Place Association
Member of Nevoliany Benevolent Association and Nevoliany Ladies Association
Member of "Alumni Students" Riverdale Collegiate Institute
Member, St. Clement's Bowling League
Member, "Goce Delcev" Macedonian-Canadian Pensioners Club
Member, Lerin Region Macedonian Cultural Association of Ontario

Past Memberships:

Daughters of Macedonia - Board Member, Held various offices
Past Member of Singing Groups - Lastovica / Egei Pei
Past Member, Ontario Medical Secretaries Association
Past Member, St. Clement's Board of Directors
Volunteer Work: Canadian Macedonian Place - provided secretarial assistance for "Medicine for Macedonia"
Past member, Junior Auxiliary of the Canadian Cancer Society
Past Member of Ladies of United Macedonians

Awards: Volunteer Service Award 1993 - 10 Years - Canadian Macedonian Place, Awarded by the Ministry of Citizenship of Canada.

Published Works: Poem published in "The Sands of Time"

Poetry in the following:

Roots (KORENI)
Literaturna misla
Nezaboraveni
Nostalgicni vozdishki
Researched and wrote "Comparison of Three Religions- Anglican, Roman Catholic and Eastern Orthodox - used as handouts in St. Clement's church during Caravan.

МОИТЕ АКТИВНОСТИ

Членства:

Член во Комитетот за контрола (архивски секретар), „Свети Климент Охридски“ (2013-2016)

Член на Литературното здружение „Браќа Миладиновци“

Член на Женската секција на Македонската православна црква
„Свети Климент Охридски“ - во извршната власт повеќе години.

Македонски детски фонд - благајник (9 години), претседател 2010

Член на Организацијата „Обединетата Македонци“

Член на Канадско-македонско историско друштво

Член на Канадско-македонска асоцијација

Член на Добротворното друштво „Неволјани“ и на Женското здружение „Неволјани“

Член на „Поранешни студенти“ на институтот „Ривердејл“

Член на куглашка лига на црквата „Свети Климент Охридски“

Член на Македонско-канадскиот пензионерски клуб „Гоце Делчев“

Член на Македонската културна асоцијација Лерин Регион од Онтарио

Поранешни членства

Ќерките на Македонија - член на Управниот одбор, разни должности

Поранешен член на пејачки групи - „Ластовица / Егеј пее“

Поранешен член, Здружение на медицински секретарки на Онтарио

Поранешен член, Одбор на директори на црквата „Свети Климент Охридски“

Волонтерска работа: Канадско-македонско здружение, секретарски
задолженија за „Лекови за Македонија“

Поранешен член на Подмладокот при Канадското здружение за рак

Поранешен член на „Жените на обединетите Македонци“

Награди: Награда за волонтирање 1993 - 10 години - Канадско-македонско здружение,
Доделена од страна на Министерството за државјанство на Канада.

Објавени книги: Песна објавена во „Песоците на времето“

Поезија во следниве книги:

Корени (корени)

Литературна мисла

Незаборавени

Носталгични воздишки

Sv. Zlata Meglenska Church, December 15, 2014

One night at the bowling arena before the event, I was approached by Gregory Tsanev who is well known in our community. He wanted to know if I would be interested in helping out on Sunday December 15th 2014 at the St. Clement of Ohrid Church. I did not require any details from him, without hesitation as soon I heard the name Father Nikodim Tsarnkias I said "yes yes!". Suddenly my thoughts went back to the

first day I meet him years ago at the C.M.P. We spoke in both languages Greek and Macedonian. At that time I hadn't heard of him or heard of the tragedies that the Greek secret service and the Greek Orthodox Church had done. Beating and imprisoning him so many times was just such an atrocious act of violence. His life was and still is constantly in danger. He lives in constant fear of the present, not know-

ing what tomorrow will bring. He was dragged in court many times and

attacked by the media and reporters asking him over the over "Who are you!"? His answer was always the same. "Ego ime Makedonas" Translated this is: "I am Macedonian". After 39 years of

persecution his dream of building the church is half of way complete, We must stand by him. We must do our part - We will do our part! -. On Sunday December 14th after the church mass, people started to come. As I was sitting and writing the names of all the donors, I wanted to keep on writing and never stop. Sonia and Oliver donated their time sang songs from all parts of Macedonia. For a moment I felt sad. I felt that something was miss-

ingbut what! James Saunders (also known in the community) approached me to greet me. I knew then! Most of the 'starite' are gone. Most of the 'begaltsite' are either gone or growing old which includes myself. There must be a reason that Father Nikodim is still alive. This church must be finished, not only for him, but for the thousands who, died in our strife to regain our country, nationality, language, culture and dignity! United we can build The Sv. Zlata Meglenska Church which will be ready and which will stand as our legacy, in the middle of Macedonia (just look at the map). I would like to thank all of volunteers; the speakers, the announcer, the church, and the staff in the kitchen not to forget the donors. I would like to thank my long-time friend Donna Scotland, her dedication and hard work keeps surprising me. Love you all.

Niki Lazarova

St. Zlata Meglenska Church in S'botsko

Nikodim Tsarknias:
"This church is the product of the Macedonians who reside in Canada..."

I would say to all the Macedonians living in Canada, that you are all in my heart. This is their accomplishment and from all of my heart thank you, I wish them and their families health and happiness, and to continue helping with all patriotic activities

Before leaving for Macedonia this past summer, Gregory Tsanev asked me if I could help him in organizing a Fundraising Luncheon for Sveta Zlata Meglenska as funds were desperately needed for completion of this church and it was crucial to at least have the doors and windows installed before winter. As this has been a passion of mine I whole heartedly agreed.

I first met Father Nikodim Tsarknias in the 1980's when I was on the Board of Sveti Kliment. I found him to be a gentle soul with a vision and a dream of building a Macedonian Orthodox Church in Aegean Macedonia, the dream of all Macedonian people. He set out on a path to see this vision completed and to date nothing has deterred him. Although his right to exist has been denied, he has persevered and sacrificed himself for justice and freedom, for what he believes in. He is fighting FOR ALL OF US, with no soldiers, no weapons, just the love of God in his heart., a martyr. Although there are many churches in Aegean Macedonia built by Macedonians, Sveta Zlata Meglenska is the ONLY Macedo-

nian Orthodox Church and the ONLY church where the services are held in the Macedonian language.

I was truly touched and proud of my Macedonian heritage at the Fundraising Luncheon when so many

Macedonians opened their hearts with generous donations for completion of Sveta Slata Meglenska. The atmosphere was festive, filled with the true meaning of Christmas, that of love and giving. .

I believe that we Macedonians are a proud, warm, compassionate and resilient people and always unite in time of need. Let us remember that it is up to us to keep the light burning and let it shine through our love and bring us closer together as a peaceful MACEDONIAN NATION.

Donna Scotland

The National Library of Poetry

1 Poetry Plaza • Owings Mills, Maryland 21117-6282 • (410) 356-2000 • www.poetry.com

VIP # P0988010-061

Donna Scotland
38 Zenith Drive
Scarborough, ON, M1K 1K4

Dear Donna:

Thank you for entering our recent contest. The judges wish to recognize your outstanding poetic contribution to this anthology. We are therefore pleased to award you our Editor's Choice Award for your contest entry as published in *The Sands of Time*. Congratulations on your creative achievement.

Sincerely,

The National Library of Poetry

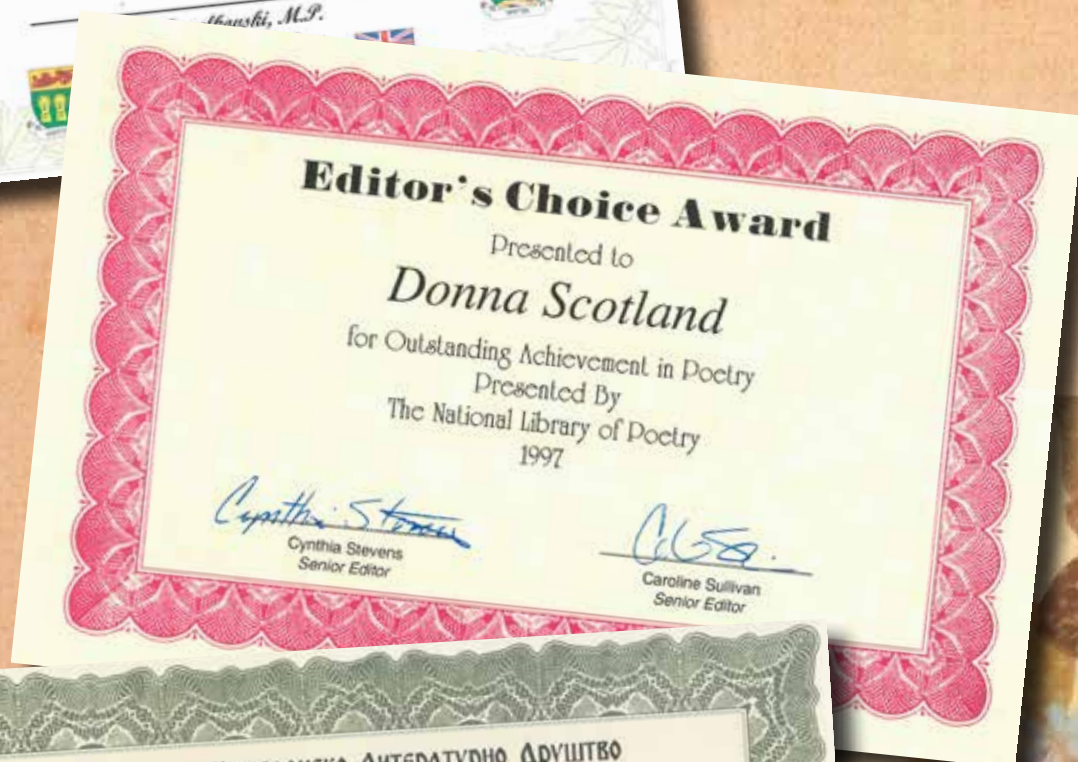

Certificate of Appreciation
awarded to

Дана Скоуланг
Lastovica

for participating at the
2007 Heritage Day Celebration

February 17, 2007
Date

years **10** ans
Donna Scotland

In honour
of your commitment
to voluntarism

Ministry of
Citizenship
Ontario

[Signature]

Elaine Zimbal
Minister - Ministre

En l'honneur
de votre engagement
au bénévolat

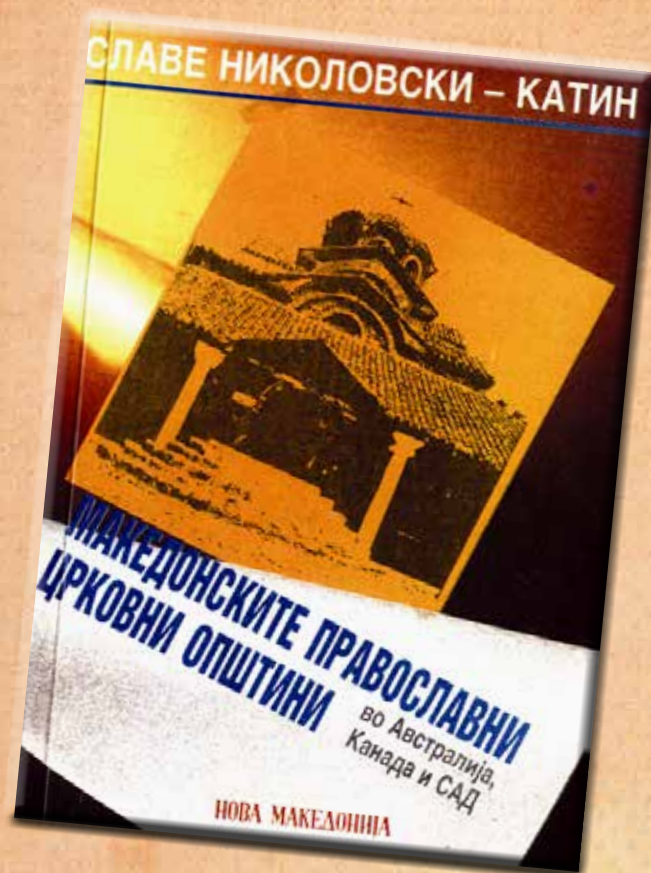

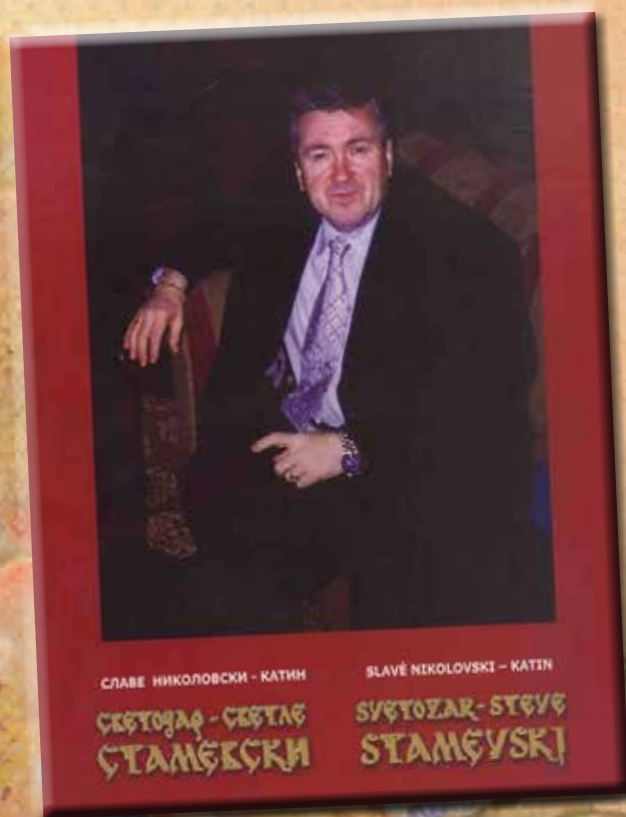
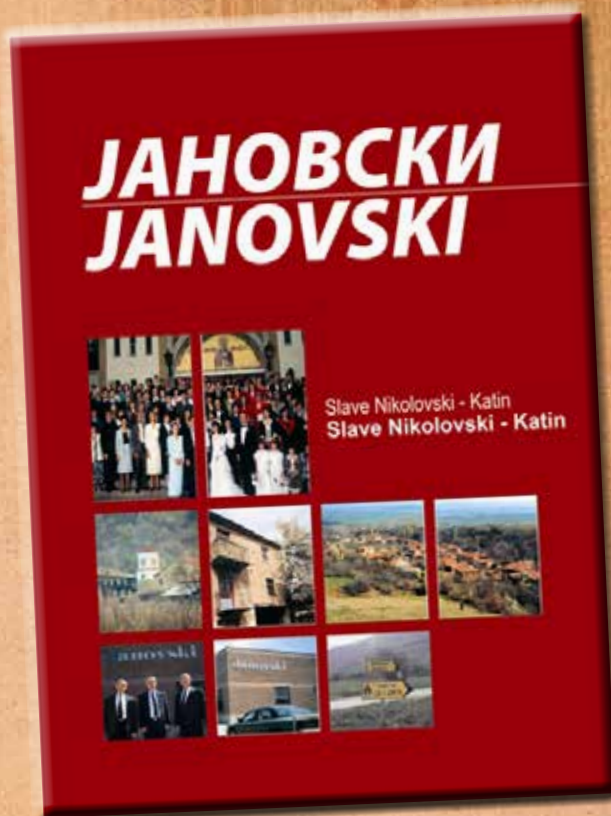
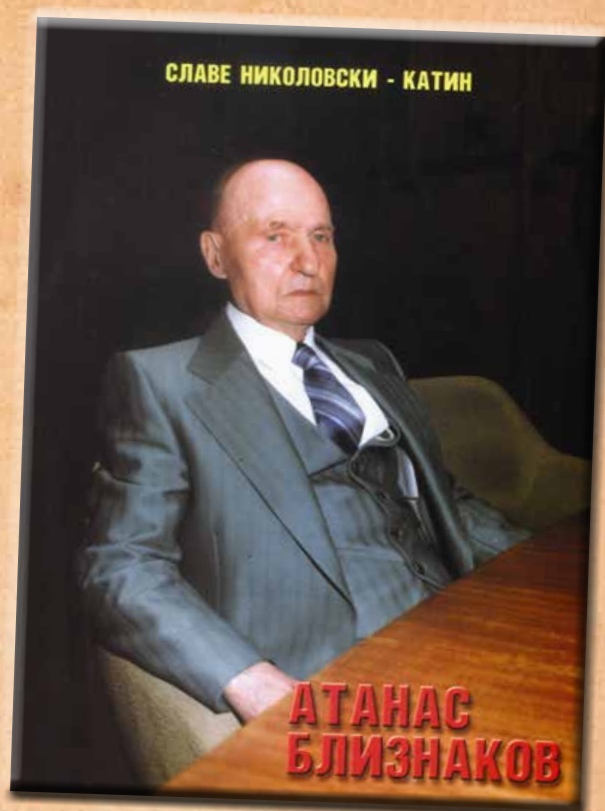
Ministry of
Culture, Tourism
and Recreation
Ontario

[Signature]

Anne Swarbrick
Minister - Ministre

ИЗДАВАЧ: „МАКЕДОНСКА ИСКРА“ - СКОПЈЕ

PUBLISHER: “MAKEDONSKA ISKRA” - SKOPJE

ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД DONNA SKENDOV - SCOTLAND

СЕЌАВАЊА ♦ MEMORIES

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК ♦ EDITOR - IN - CHIEF

СЛАВЕ КАТИН ♦ SLAVÈ KATIN

СОРАБОТНИЦИ ♦ CO-OPERATORS

ЗОРИЦА КОВАЧЕВИЌ ♦ ZORICA KOVACHEVIKJ

ФИДАНКА ТАНАСКОВА ♦ FIDANKA TANASKOVA

САЊА РИСТИЌ ♦ SANJA RISTIKJ

ПРЕВОД НА АНГЛИСКИ ♦ ENGLISH TRANSLATION

СЛАВЕ КАТИН ♦ SLAVÈ KATIN

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА ♦ PROOFREADER

ДАНА СКЕНДОВА - СКОТЛАНД ♦ DONNA SKENDOV - SCOTLAND

ЕЛЕНА ТОШЕВА ♦ ELENA TOSHEVA

ЛИКОВНО И ГРАФИЧКО ОБЛИКУВАЊЕ ♦ ART AND GRAPHIC DESIGN

БОБИ АВРАМОСКИ - МАКЕДОН ♦ BOBBY AVRAMOSKI - MAKEDON

ДИМИТАР АНГЕЛОВ ♦ DIMITAR ANGELOV

www.kontura.mk

МОТИВ НА КОРИЦАТА ♦ MOTIV OF THE COVER

АФИОНОТ - МАКЕДОНСКО НАЦИОНАЛНО ЦВЕЌЕ ♦ THE POPPY - MACEDONIAN NATIONAL FLOWER

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ - Скопје

323.13(=163.3:71)

SKENDOV - Scotland, Donna

Memories / Donna Skendov - Scotland ; translated into Macedonian and
edited by Slavè Katin. - Скопје : Македонска искра, 2015. - 220 стр.
: фотографии ; 24 см. - (Edition Monograph = Едиција монографии)

Наспор. ств. насл. на преднасл. стр.: Сеќавања. - Текст на англ. и мак. јазик

ISBN 978-608-202-054-9

1. Скендова-Скотланд, Дана види Skendov - Scotland, Donna

а) Македонци иселеници - Канада б) Македонци во Канада

COBISS.MK-ID 99203850

